

Årsredovisning

2013

sid. 3

Vasaloppscenter officiellt invigt

sid. 4

Vi växer – rekordmånga nya Skövdebor

sid. 8

Nyport slår upp portarna

Vision Skövde 2025

Vision Skövde 2025 är Skövde-regionens gemensamma vision. Här beskriver vi vår gemensamma framtidsbild för hela vår stad och region. Förändring sker automatiskt, men förbättring kräver medvetna val. Därför behövs Vision Skövde 2025!

Det färgglada S:et är vår symbol för mångfald och togs fram i samband med visionsarbetet 2010. Symbolen står för våra viktigaste nyckelord för framgång; **S**kövde, **S**karaborg, **S**amverkan, **S**amsyn, **S**ynergier och sist men inte minst **S**tolthet!

Innehåll

Några händelser från 2013	3
Snabbfakta – årets resultat i korthet	5
Årsredovisningens struktur	6
Detta är årsredovisningen	6
Innehållsförteckning	7
1 Organisation och politik	8
Skövde kommuns organisation	10
Mandatfördelning	10
Ledande politiker och tjänstemän	11
Kommunstyrelsens ordförande	12
Kommunfullmäktige 2011-2014	13
Ur programförklaringen	13
2 Förvaltningsberättelse -	
Sammanfattning av året	14
Sammanfattning av Skövde kommuns ekonomiska resultat	16
Viktiga händelser för Skövdes utveckling	21
Utveckling inom personalområdet	23
Framtida utveckling	25
3 Förvaltningsberättelse – Uppföljning av kommunfullmäktiges styrkort och Vision Skövde 2025	26
Uppföljning av kommunfullmäktiges styrkort och Vision Skövde 2025:	28
3.1 Kund & samhälle	29
3.2 Kvalitet & effektivitet i våra processer	40
3.3 Medarbetare & chefer	41
3.4 Ekonomi	43
Uppföljning av prioriterade utvecklingsområden:	
3.5 Regionen	44
3.6 Attraktiva boendemiljöer	46
3.7 Kunskapsutveckling och arbete	49
3.8 Natur och miljö	52
3.9 Tillsammans	55
3.10 Vårt varumärke	57
4 Förvaltningsberättelse – Kommunala bolag och kommunalförbund	58
De kommunala bolagen	60
Skövde Stadshus AB	60
AB Skövdebostäder	62
Skövde Värmeverk AB	63
Kreativa Hus Skövde AB	63
Next Skövde Destinationsutveckling AB	64
Skövde Flygplats AB	65
Kommunalförb. Miljösamverkan östra Skaraborg (MÖS)	66
Kommunalförb. Räddningstjänsten Östra Skaraborg (RÖS)	67
Kommunalförb. Avfallshantering Östra Skaraborg (AÖS)	68
Kommunalförb. Skaraborgsvatten	69
Skaraborgs Kommunalförbund	69
Skövde Biogas AB	70
Gothia Innovation AB	71
5 Finansiell analys och räkenskaper	72
Omvärld	74
Finansiell analys	76
Resultaträkning	82
Balansräkning	83
Kassaflödesanalys	84
Noter	85
Redovisningsprinciper	92
Revisionsberättelse	95
Fem år i sammandrag	97

Några händelser

Vasaloppscenter invigt

Den 22:e december 2013 invigdes vasaloppscentret på Billingen, ett av 15 Vasaloppscenter i Sverige. Bakom ansökan om att bli vasaloppscenter finns Billingens fritidsområde ekonomiska förening som består av 17 föreningar och företag. Skövde har valt att satsa på samtliga tre vasaloppsgrenar; skidåkning, löpning och cykling. Tack vare vasaloppscentret har Skövdes dragningskraft ytterligare stärkts. Förhoppningen är att det goda ryktet om den höga kvaliteten på Billingens fritidsområde kommer att öka antalet besökare.

Solenergi som drivmedel

Den 8:e november invigdes Västsveriges första solcellsladdare för elbilar i Skövde. Det är Kreativa Hus AB, tillsammans med Solelia Greentech AB, som tagit ett steg mot en miljövänligare framtid. Solcellsladdaren finns inne på Gothia Science Parks område där alla har möjlighet att ladda sin elbil.

er från Skövde under 2013

Vår vision!

” Skövde-regionen är känd i landet som en välkomnande och växande region där människor möts, verkar och mår bra.

Vi får livspusslet att gå ihop! Vi lyckas kombinera den stora stadens möjligheter och rika utbud med en naturnära enkelhet, där det finns tid över för det som berikar våra liv. I Skövde-regionen trivs vi med livet i alla åldrar och är stolta över vad vi uppnått!

GSP, en viktig pusselbit i Skövdes utveckling

Teknik- och forskningsparken Gothia Science Park (GSP) har fortsatt sin expansion under 2013. I november flyttade verksamheterna in i de nybyggda lokalerna som omfattar 6 100 kvadratmeter kontorsyta. Ytterligare 250 nya medarbetare kan nu läggas till de knappt 700 personer som idag arbetar vid ett 70-tal företag på GSP. Den totala ytan som disponeras är drygt 20 000 kvadratmeter. GSP fortsätter att vara en viktig pusselbit, inte bara för kommunens tillväxt, utan för hela regionen. Senast i november skrev Dagens Nyheter om "det svenska spelundret i Skövde", vilket påvisar den viktiga roll som GSP i många avseenden spelar för Skövde som stad.

Kungabesök och kulturhusets nyinvigning Under 2013 har Skövde Kulturhus varit i fokus på flera sätt. Den 21:e augusti besökte Kung Carl XVI Gustaf och Drottning Silvia Skövde. De mötte Skövdeborna på ett fullsatt Hertig Johans torg och åt lunch på Restaurang Sällskapet i Skövde Kulturhus. I samband med Matfestivalen, som ägde rum sista helgen i augusti, hölls den officiella invigningen av det ombyggda kulturhuset.

Vi fortsätter att växa

Skövde fortsätter att växa. Den sista december 2013 var vi 52 833 Skövdebor. Med en ökning på 647 personer är det den största befolkningstillväxten på 40 år. Ökningen ligger i nivå med ambitionen i Skövdes vision, där målet är att växa med 600 invånare per år så att vi år 2025 är 60 000 Skövdebor. Ökningen kan delvis förklaras av inflyttningen på Käpplunda Park och Stenhuggeriet, samt ett växande näringsliv. För att även kommande år nå dessa höga siffror behöver vi fortsätta att satsa på nybyggnation och utveckling av näringslivet.

Årets resultat

Skövde kommun redovisar ett positivt resultat på 126 miljoner kronor för 2013, vilket är 5,4 procent av skatt och statsbidrag.

Under 2013 investerade Skövde kommun för närmare 290 mnkr. Av större investeringar 2013 kan nämnas byggandet av Billingeskolan och ombyggnad av kulturhuset.

Snabbfakta

	2013	2012	2011
Folkmängd	52 859	52 212	51 761
Kommunal skattesats	20,56	20,56*	20,99
Årets resultat (mnkr)			
Kommunen	126,0	51,3	43,5
Kommunkoncern**	168,0	92,5	71,6
Investeringar (mnkr)			
Kommunen	293,4	294,7	300,1
Kommunkoncern*	536,5	538,4	528,0
Verksamhetens intäkter (mnkr)			
Kommunen	744,1	751,2	718,9
Kommunkoncern**	1 301,1	1 288,7	1 198,2
Balansomslutning (mnkr)			
Kommunen	4 261,1	4 152,8	3 885,9
Kommunkoncern**	5 625,0	5 376,5	4 940,9
Soliditet (%)			
Kommunen	61	61	64
Kommunkoncern**	51	50	53

* Skatteväxling genomfördes med regionen med 43 öre.

** Kommunkoncernen redovisar Skövde kommun inklusive bolag och kommunalförbund.

Satsningar på landsbygden

Landsbygdsprogrammet antogs av kommunfullmäktige den 16:e december. Programmet är det första i sitt slag i Skövde kommun och ska fungera som ett underlag och ett bidrag till kommunens långsiktiga arbete med att skapa tillväxt på landsbygden. Landsbygden utgör en väsentlig del av kommunen och här finns unika värden som ska bevaras. Det finns också områden som har stora möjligheter till utveckling och tillväxt och därmed goda förutsättningar att bidra till hela kommunens utveckling.

Hur fördelades dina skattepengar?

En kommun finansierar sin verksamhet till största delen med skatteintäkter baserade på invånarnas inkomster. För 2013 hade Skövde kommun en budget på 2,3 miljarder kronor.

Av varje hundralapp i skatt gick:

- 33 kr till barnomsorg och grundskola
- 10 kr till gymnasie- och vuxenutbildning
- 30 kr till äldre- och handikappomsorg
- 7 kr till stöd för barn, ungdomar och vuxna i socialt svåra situationer
- 20 kr till övrig verksamhet som kultur, fritid, underhåll av gator, vägar och grönområden, kollektivtrafik med mera.

Årsredovisningens struktur

1 Organisation och politik sid. 8-13

2 Förvaltningsberättelse – Sammanfattning av året sid. 14-25

3 Förvaltningsberättelse – Uppföljning av kommunfullmäktiges styrkort och Vision Skövde 2025 sid. 26-57

4 Förvaltningsberättelse – Kommunala bolag och kommunalförbund sid. 58-71

5 Finansiell analys och räkenskaper sid. 72-97

Förord – Skövde kommuns årsredovisning 2013

Detta är årsredovisningen

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagen upprätta en årsredovisning när kommunstyrelsen fått in övriga nämnders redovisningar (Kommunallagen 8:16). Årsredovisningen ska lämnas till kommunfullmäktige och revisorer senast 15 april. Fullmäktige beslutar om nämndernas och kommunstyrelsens ansvarsfrihet och godkänner därefter årsredovisningen.

Årsredovisningen ska redogöra för:

- Utfallet av verksamheten
- Verksamhetens finansiering och
- Den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets slut.

Årsredovisningen ska bestå av:

- Förvaltningsberättelse
- Resultat- och balansräkning
- Finansieringsanalys
- Redovisning av kommunkoncern.

Kommunkoncernen inkluderar såväl den verksamhet som drivs inom nämnder och förvaltningar som verksamhet som bedrivs i bolagsform eller inom kommunalförbund.

Skövde kommun är en stor organisation med uppdrag som spänner över flera områden. Det är inte möjligt att kortfattat redogöra för allt arbete under året. Förvaltningsberättelsen består i den här redovisningen av kapitel två, tre och fyra.

Bilagor

Till årsredovisningen hör flera bilagor. De finns att läsa eller skriva ut på Skövde kommuns webbplats, www.skovde.se.

- Nämndernas och folkhälsorådets verksamhetsberättelser
- Kommunfullmäktiges och nämndernas måluppfyllelse 2013
- Personalredovisning
- Miljöredovisning

Årsredovisningar för Skövde kommuns helägda eller delägda bolag och de kommunalförbund som Skövde är medlem i finns hos respektive bolag och kommunalförbund.

Innehållsförteckning

Inledning – Snabbfakta och struktur

- 3** Några händelser från 2013
- 5** Snabbfakta – årets resultat i korthet
- 6** Detta är årsredovisningen
- 7** Innehållsförteckning

1 Organisation och politik

- 10** Skövde kommuns organisation och mandatfördelning
- 11** Ledande politiker och tjänstemän
- 12** Kommunstyrelsens ordförande
- 13** Kommunfullmäktige 2011-2014
- 13** Ur programförklaringen

2 Förvaltningsberättelse – Sammanfattning av året

- 16** Sammanfattning av Skövde kommuns ekonomiska resultat
- 21** Viktiga händelser för Skövdes utveckling
- 23** Utveckling inom personalområdet
- 25** Framtida utveckling

3 Förvaltningsberättelse – Uppföljning av kommunfullmäktiges styrkort och Vision Skövde 2025

Uppföljning av kommunfullmäktiges styrkort:

- 29** 3.1 Kund & samhälle
- 40** 3.2 Kvalitet & effektivitet i våra processer
- 41** 3.3 Medarbetare & chefer
- 43** 3.4 Ekonomi

Uppföljning av prioriterade utvecklingsområden:

- 44** 3.5 Regionen
- 46** 3.6 Attraktiva boendemiljöer
- 49** 3.7 Kunskapsutveckling och arbete
- 52** 3.8 Natur och miljö
- 55** 3.9 Tillsammans
- 57** 3.10 Vårt varumärke

4 Förvaltningsberättelse – Kommunala bolag och kommunalförbund

- 60** De kommunala bolagen
- 60** Skövde Stadshus AB
- 62** AB Skövdebostäder
- 63** Skövde Värmeverk AB
- 63** Kreativa Hus Skövde AB
- 64** Next Skövde Destinationsutveckling AB
- 65** Skövde Flygplats AB
- 66** Kommunalförbundet Miljösamverkan östra Skaraborg (MÖS)
- 67** Kommunalförbundet Räddningstjänsten Östra Skaraborg (RÖS)
- 68** Kommunalförbundet Avfallshantering Östra Skaraborg (AÖS)
- 69** Kommunalförbundet Skaraborgsvatten
- 69** Skaraborgs Kommunalförbund
- 70** Skövde Biogas AB
- 71** Gothia Innovation AB

5 Finansiell analys och räkenskaper

- 74** Omvärld
- 76** Finansiell analys
- 82** Resultaträkning
- 83** Balansräkning
- 84** Kassaflödesanalys
- 85** Noter
- 92** Redovisningsprinciper
- 95** Revisionsberättelse
- 97** Fem år i sammandrag

1 Organisation och politik

I detta kapitel redogör vi för kommunens organisation, ledande politiker och tjänstemän. Kommunstyrelsens ordförande ger sin syn på det gångna året och framtiden på sidan 12.

- 10 Skövde kommuns organisation
- 10 Mandatfördelning i kommunfullmäktige 2011-2014
- 11 Ledande politiker och tjänstemän
- 12 Kommunstyrelsens ordförande
- 13 Kommunfullmäktige 2011-2014
- 13 Ur programförklaringen

Nyeport Arbetet med att öka ungdomars inflytande och delaktighet tog ett stort steg då dörrarna till Nyeport – ungdomens och möjligheternas hus – slogs upp under en tre dagar lång invigningsfest i april 2013. Nyeport är en del i att förverkliga det ungdomspolitiska program som kommunfullmäktige antog 2011 och ett nav för all ungdomsverksamhet som bedrivs i Skövde. Det är en mötesplats för unga där de själva – med stöd av personal och aktiva föreningar – har makten att påverka, skapa och drömma tillsammans med andra ungdomar. Skövde har tagit en ledarroll för ungdomsfrågor i Sverige och blev under året utsedd till pilotkommun i Sveriges ungdomsråds regi när det gäller att skapa neutrala möten där makt-skillnaderna i samhället inte får utrymme. Sveriges ungdomsråd genomförde även en mycket lyckad inspirationshelg i Skövde i september då 70 ungdomar från hela landet deltog.

1 Organisation och politik

Skövde kommuns organisation 2013

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och väljs av invånarna vart fjärde år. I kommunfullmäktige beslutas bland annat om mål och budget för de kommunala verksamheterna. I kommunens organisation ingår nio politiska nämnder som fattar beslut inom sina respektive ansvarsområden. Till varje nämnd hör en förvaltning med anställda tjänstemän som genomför de politiskt fattade besluten. En förvaltningschef leder varje förvaltning. Vissa uppgifter är obligatoriska för kommunen, till exempel barnomsorg och äldreomsorg, medan andra uppgifter är frivilliga.

Skövde kommun driver en del av sin verksamhet i bolag eller kommunalförbund. I förbunden, som leds av en politisk förbundsstyrelse eller direktion, samverkar Skövde med grannkommuner, bland annat för att bättre kunna säkerställa kompetens inom olika områden. Hösten 2010 bildade Skövde kommun Skövde Stadshus AB. Bolaget ska, i enlighet med aktiebolagslagen, verka som moderbolag i kommunkoncernen och utöva tillsyn över dotterbolagen samt ta tillvara, för kommunen, gemensamma ekonomiska intressen.

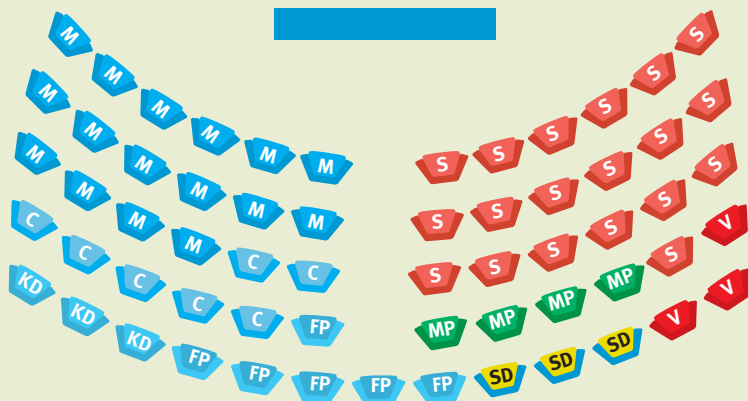

Mandatfördelning i kommunfullmäktige 2011-2014

Kommunfullmäktige sammanträdde vid nio tillfällen under 2013. Årets samlade protokoll innehåller totalt 154 paragrafer. Mandatfördelningen under året var 32 platser till majoriteten och 29 platser till oppositionen.

MODERATERNA	16
CENTERPARTIET	7
FOLKPARTIET	6
KRISTDEMOKRATERNA	3

SOCIALDEMOKRATERNA	19
MILJÖPARTIET	4
VÄNSTERPARTIET	3
SVERIGEDEMOKRATERNA	3

Schematisk bild

Öppet för allmänheten:

Kommunfullmäktiges sammanträden i stadshuset är öppna för allmänheten och direktsänds i webb-tv och i den lokala Öppna kanalen.

Alla kommuninvånare har möjlighet att vara delaktiga i politiken genom att till exempel lämna in medborgarförslag eller delta i allmänhetens frågestund som hålls i anslutning till fullmäktiges möten. Under 2013 kom det in xxx medborgarförslag.

Ledande politiker och tjänstemän

Ledamöter: Anders G Johansson (M), Torbjörn Bergman (M), Paula Bäckman (C), Mikael Wendt (FP) avgick 1 augusti, Conny Brännberg (KD), Helena Dahlström (S), Johan Ask (S), Elisabet Eriksson (S), Maria Hjærtqvist (S), Jasmin Vizlin (MP).

Kommunstyrelsens ledamöter

Kommunfullmäktige utser kommunstyrelsen som ska följa och ha uppsikt över nämndernas och bolagens beslut och arbete. Kommunstyrelsens ordförande leder kommunstyrelsen.

Ordförande: Katarina Jonsson (M)

Förste vice ordförande: Leif Walterum (C)

Andre vice ordförande: Marie Ekman (S)

Ersättare: Elisabeth Svalefelt (M), Marcus Nohlberg (M), Claës Beckman (M), Philip Segell (M), Gunvor Kvick (C), Orvar Eriksson (C), Ulla-Britt Hagström (FP) (ordinarie ledamot fr o m 30 september) Kaj-Eve Enroth (FP) ersättare fr o m 30 september, Bjarne Medin, (S) Ann Lindgren (S), Anders Grönvall (S), Anita Löfgren (S), Egon Frid (V), Roger Almgren (MP).

Kommunalråd

Skövde kommun har tre kommunalråd. De är politiker som är arvoderade på heltid.

KOMMUNALRÅD:

Katarina Jonsson (M)

Katarina har gjort sitt tredje år som kommunstyrelsens ordförande. Hon har det övergripande ansvaret för den politiska verksamheten.

KOMMUNALRÅD:

Leif Walterum (C)

Leif är sedan valet 2006 förste vice ordförande i kommunstyrelsen. Han är också bland annat ansvarig för personalpolitiska frågor samt ordförande i Västra stambanegruppen och Kollektivtrafikberedningen.

KOMMUNALRÅD:

Marie Ekman (S)

Marie företräder oppositionen. Hon är bland annat andre vice ordförande i kommunstyrelsen och vice ordförande i Skövde Stadshus AB.

Kommundirektör

Kommunstyrelsen utser kommundirektören, den högste tjänstemannen i den kommunala organisationen.

KOMMUNDIREKTÖR:

Tomas Fellbrandt tillträdde som kommundirektör den 8 april efter en tid som tf kommundirektör efter Christina Josefsson som slutade i januari. Kommundirektören ansvarar för det övergripande arbetet med planering och ledning i kommunen och samordnar kommunens verksamheter.

I arbetet ingår också att vara chef för samtliga förvaltningschefer.

Kommunfullmäktige

ORDFÖRANDE:

Conny Brännberg (KD)

FÖRSTE VICE ORDFÖRANDE:

Monica Green (S)

ANDRE VICE ORDFÖRANDE:

Ulla-Britt Hagström (FP)

Nämnder och förvaltningar

NÄMND/FÖRVALTNING	ORDFÖRANDE	FÖRVALTNINGSCHEF
Kommunstyrelsen:	Katarina Jonsson (M)	Tomas Fellbrandt t.o.m. juni, därefter tf Fredrik Edholm
Byggnadsnämnden:	Orvar Eriksson (C)	Peter Nyström
Fritidsnämnden:	Kaj-Eve Enroth (FP)	Stefan Herre
Kulturnämnden:	Claës Beckman (M)	Katarina Strömgren Sandh
Omvårdnadsnämnden:	Ann-Katrin Jönsson (KD)	Per Granat fr o m 21 januari
Skolnämnden:	Anders G Johansson (M)	Anna Sundström
Socialnämnden:	Elisabet Svalefelt (M)	Saeed Ardane
Tekniska nämnden:	Johan Fogelberg (M)	Karl Alexanderson
Utbildningsnämnden:	Ulla-Britt Hagström (FP)	Gustaf Olsson
Valnämnden:	Kerstin Nordling (M)	
Revisorsnämnden:	Leif Eriksson (S)	

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Skövde är ett vinnande lag i stark medvind och 2013 blev året som stärkte oss ytterligare. Inte på många år har Skövde vuxit så mycket i invånarantal samtidigt som vi dessutom gör ett mycket bra ekonomiskt resultat. Den ekonomiska grunden som vi nu har lagt, ger oss både muskler och stabilitet för att på ett ansvarsfullt sätt fortsätta satsningen framåt. Det handlar om att möjliggöra för Skövdeborna att skapa sig ett gott liv, både i nuet och i framtiden. Det innebär att vi ska fortsätta hålla fokus på kunskap, bostäder, jobb och delaktighet.

Många vill bo och leva i Skövde och det är ett bra bevis på att vi har lyckats stärka vår attraktivitet. Under 2013 blev vi 647 fler Skövdebor än året innan och med en befolkningsökning i samma takt så når vi vårt delmål om 60 000 invånare 2025. Det ställer naturligtvis krav på att fler bostäder produceras och efter ett par års lägre produktion ser vi nu att planeringen är på god väg att vara i fas från år 2015.

Näringsliv, ungdomar och utbildning

Vi har under mandatperioden gjort stora satsningar på att Skövdes ungdomar ska bli mer delaktiga i samhällsutvecklingen och på så vis stärka deras förutsättningar att utvecklas positivt i Skövde. Det är väldigt glädjande att vi av Ungdomsstyrelsen nämns som en av de mest lyckosamma kommunerna inom ungdomsarbetet. Positivt är att Skövde i både ett regionalt och nationellt perspektiv har en lägre ungdomsarbetslöshet, även om vi tillsammans med övriga samhällsaktörer inte får sluta arbeta för att den ska minska ytterligare.

I näringslivet så skedde under året många nya etableringar och vi är måna om att ha ett gott företagsklimat som ligger runt topp 30 i Sverige. Under året har arbetet påbörjats med att förenkla kontakterna med kommunen med målsättning att under 2015 skapa ”en dörr in”.

Glädjande är att Skövde klättrade 110 placeringar på Nyföretagarbarometern.

Högskolan har stor betydelse för vårt näringsliv och de har under året gjort en fantastisk resa där de i flera avseenden har stärkt sin kvalitet och konkurrenskraft nationellt.

Kultur och fritid

Under 2013 bidrog verkligen områdena kultur och fritid till att sätta Skövde på kartan med allt från idrottsliga framgångar till ett ombyggt kulturhus. Skövdes pärla Billingen har tagit stora steg framåt och den officiella invigningen av Billingens fritidsområde som Vasaloppscenter ligger helt i linje med den ambition vi har för området.

Skaraborg

Skövde behöver Skaraborg och Skaraborg behöver Skövde. Därför är det underbart att konstatera att samverkan mellan oss 15 kommuner aldrig har varit bättre. Vi har samlats och enats beträffande E20, Utbildning Skaraborg och Skaraborgs strukturbild. Detta gör oss starka och tillsammans skapar vi en vinnande attraktionskraft för vår del av regionen.

Många i laget

Skövdes styrka är att vi är många samhällsaktörer i laget. Vi har högt i tak där vi ger och tar för att tillsammans skapa ett vinnande Skövde! Ett sådant lag är det en ära att få tillhöra och det är en stor ära att få vara kommunstyrelsens ordförande i Skövde kommun. Stort tack till alla som har bidragit till Skövdes utveckling och kommunens fina verksamhetsresultat 2013!

Katarina Jonsson (M)

Kommunstyrelsens ordförande

Kommunfullmäktige 2011-2014

I valet till kommunfullmäktige i september 2010 fick den borgliga alliansen en majoritet av rösterna. Majoriteten har tagit fram en programförklaring för mandatperioden 2011-2014. Programförklaringen utgår från Vision Skövde 2025 och är en politisk viljeinriktning med tydligt tillväxtfokus.

PROGRAMFÖRKLARING 2011-2014, BESLUTAD AV KOMMUNFULLMÄKTIGE.

Ur programförklaringen

- God ekonomi med låg skatt och låga avgifter. Budget i balans och med överskottsmål på två procent. Investeringar ska egenfinansieras. Undantag kan göras för strategiska framtidsinvesteringar. Skövde kommuns olika verksamheter ska konkurrensutsättas för att ge medborgarna bäst valuta för skattemedlen.
- Valfrihet ska erbjudas till kommuninvånarna inom kommunens verksamhetsområden avseende såväl serviceinnehåll som val av vem som utför den.
- Den kommunala organisationen ska vara optimerad för att på bästa sätt ge medborgarna en god service, vara anpassad för olika utförare av denna samt ha en organisation som ger egna medarbetare möjlighet till ansvarstagande och utvecklande av verksamheten.
- Skövde ska vara den ledande kommunen i Skaraborg och driva utvecklingen av vårt närområde och Västra Götalandsregionen.
- Skövde ska utvecklas som en grön kommun. Miljö-kunskap och miljöengagemang ska stimuleras.
- Samverkan med den sociala sektorn ska stärkas på alla nivåer.
- Tusen bostäder med olika upplåtelseformer ska byggas under mandatperioden.
- Hela Skövde kommun ska utvecklas; centralorten, tätorterna och landsbygden.
- Skövde ska vara en välrenommerad utbildningsstad med god kunskapsutveckling och förbättrade meritvärden från grundskola till högskola.

Programförklaringen i sin helhet återfinns på webbplatsen www.skovde.se

KOMMUNFULLMÄKTIGE 2011-2014

Skövdeborna röstade vid valet 2010 fram hur mandatet i kommunfullmäktige skulle fördelas. Därefter beslutade kommunfullmäktige om de nämnder och styrelser som leder verksamheten under mandatperioden 2011–2014.

Mandatfördelningen i kommunfullmäktige i jämförelse med tidigare mandatperiod blev:

	2011-2014	Förändring
Moderaterna	16	(+1)
Centerpartiet	7	(-2)
Folkpartiet	6	(+2)
Kristdemokraterna	3	(-1)
Socialdemokraterna	19	(-2)
Miljöpartiet	4	(+2)
Vänsterpartiet	3	(-1)
Sverigedemokraterna	3	(+1)

2 Förvaltningsberättelse – Sammanfattning av året

I kommunallagen står att kommunfullmäktige ska besluta om mål och riktlinjer för ekonomin som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

I juni 2013 beslutades om strategisk plan med budget för perioden 2014-2016.

I den strategiska planen framgår de politiska målen och ambitionerna för Skövde kommuns utveckling.

I årsredovisningens förvaltningsberättelse redogörs för Skövde kommuns ekonomiska utveckling, viktigare händelser samt framtida utveckling.

Uppföljning av kommunfullmäktiges styrkort och vision, som också är en del av förvaltningsberättelsen, redovisas i kapitel 3. Nämndernas måluppfyllelse redovisas i nämndernas verksamhetsberättelser i en separat bilaga.

16 Sammanfattning av Skövde kommuns ekonomiska resultat

21 Viktiga händelser för Skövdes utveckling

23 Utveckling inom personalområdet

25 Framtida utveckling

Kulturhusets invigning Den 29:e juni öppnade Skövde Kulturhus för allmänheten efter omfattande renovering. En ny entréhall med informationsdisk har gjort kulturhuset ljusare och luftigare och ökat tillgängligheten för besökare. Den officiella invigningen skedde den 31:a augusti i samband med Matfestivalen. Kulturhuset var välbesökt och det anordnades många olika aktiviteter och evenemang. I samband med renoveringen gjordes även en omfattande ombyggnation och omhängning av konst i Konstmuseet. En ”öppen verkstad” etablerades där besökare kan delta aktivt. Kulturhuset har sedan det byggdes 1964 spelat en viktig roll i Skövdes utveckling och fortsätter att vara en nyckel i Skövdes tillväxt. Med en gemensam mötesplats för teater, bibliotek och konst ökar tillgängligheten och potentialen för kulturens roll i kommunen.

2 Förvaltningsberättelse – Sammanfattning av året

Sammanfattning av Skövde kommuns ekonomiska resultat

Resultatet för Skövde kommun 2013 är 126 miljoner kronor. I budgeten räknades det med ett resultat på 20 miljoner kronor. En orsak till skillnaden är 43,5 miljoner kronor, som AFA Försäkring betalade tillbaka för premier åren 2005-2006. Dessutom redovisar nämnderna ett totalt överskott på 49 miljoner kronor gentemot budget.

God ekonomisk hushållning

Kommuner och landsting ska ange mål och riktlinjer för verksamheten som är av betydelse för ”god ekonomisk hushållning”. Det är ett uttalat krav i Kommunallagens ekonomikapitel. God ekonomisk hushållning innebär att vi ska öka långsiktigheten när vi planerar ekonomin och verksamheten, med det huvudsakliga syftet att inte skjuta finansieringen av välfärden till kommande generationer.

Kommunfullmäktiges mål är kopplade till god ekonomisk hushållning och strukturerade i form av ett styrkort. En finansiell analys är genomförd utifrån de fyra perspektiven resultat, kapacitet, risk och kontroll. Syftet har varit att dels identifiera om det förekommer finansiella problem och dels klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning i den finansiella utvecklingen och ställningen.

Årets resultat motsvarar 5,4 procent av skatt och statsbidrag. Detta innebär att det genomsnittliga resultatet av skatter och bidrag för mandatperioden är 3,2 procent. Därmed uppnår vi god ekonomisk hushållning. Under året fick kommunen en återbetalning från AFA Försäkring på 43,5 miljoner kronor. Årets goda resultat har medfört att vi har finansierat 81,9 procent av årets investeringar med egna medel.

Stadig finansiell grund

Det långsiktiga finansiella handlingsutrymmet visar att Skövde har en god finansiell grund. Soliditeten har sjunkit något de senaste åren på grund av investeringarna. Den marginella förändringen mellan åren 2012 och 2013 beror på ett bra resultat, som har finansierat en stor del av årets investeringar. De långfristiga skulderna för år 2013 är 14 189 kronor per invånare. Det är en ökning i jämförelse med föregående år, då skulden per invånare var 12 449 kronor per invånare. Detta beror på att de långfristiga skulderna ökade

med 100 miljoner kronor under årets första månader. När SkövdeNät AB bildas nästa år kommer skulden att minska. Kommunen kommer att få likvida medel som främst ska användas till amortering av långfristiga skulder.

Verksamheterna redovisar ett mycket bra resultat år 2013. De främsta anledningarna är att alla verksamheter blivit effektivare och att tjänster inom främst svårrekryterade områden varit vakanta. En god budgetföljsamhet inom alla verksamheter gör att de upprätthåller god ekonomisk hushållning.

Den slutgiltiga bedömningen utifrån den finansiella analysen är att kommunens resultat om 5,4 procent av skatt och bidrag är en viktig faktor för att självfinansiera investeringarna så långt som möjligt. För att minimera låneskulden och klara av kommunens utmaningar inför framtiden krävs ett resultat om minst två procent av skatt och bidrag.

Kommunens ekonomiska utveckling

Kommunens största inkomstkälla är skatteintäkter och statsbidrag. Skatteintäkter är konjunkturberoende och Sveriges ekonomiska utveckling är till största delen beroende av den internationella konjunkturutvecklingen. Den kan förändras snabbt och det påverkar utvecklingen av kommunens skatter. Detta kan kräva omställning av verksamheter för att anpassa kostnaderna till intäkterna. Under de senaste två åren har kommunens intäkter förstärkts av tillfälliga återbetalningar från AFA-försäkringar, totalt 90 miljoner kronor. Av dessa har vi använt 16,0 miljoner kronor, främst till fastighetsunderhåll. Resten har gått till att finansiera de senaste två årens investeringar.

Befolkningen i Skövde kommun har ökat och kommer enligt prognoserna att öka ytterligare inom de närmaste åren. De behov som följer av en ökande befolkning och av förändringar mellan åldersgrupper tar allt mer resurser i anspråk. Ökade investeringar leder till ökade avskrivningar och finansiella kostnader, som kräver mer utrymme i driftbudgeten. Under de senaste åren har behoven från demografiska förändringar inneburit kostnadsökningar på ungefär en halv procent. För att klara ökade behov inom till exempel grundskolan måste kommunen anpassa kostnaderna inom verksamheter med minskade behov, vilket är fallet med gymnasieskolan.

För en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling är det viktigt att verksamheternas kostnader inte ökar snabbare än kommunens intäkter från skatt och statsbidrag. Den finansiella analysen visar att kommunen under de senaste två åren haft en god balans mellan intäkter och kostnader. För att behålla denna goda balans och samtidigt möta framtidens demografiska förändringar, kommer vi att behöva göra verksamheterna effektivare.

Skatteintäkter och statsbidrag kommer att öka i framtiden när återhämtningen i konjunkturen tar fart. Men samtidigt finns det stora utmaningar på kostnadssidan inom infrastruktur, demografisk utveckling och förändringar för funktionshindrade. Skövde kommun kommer också att få ökade kostnader i och med ambitionen att agera draglok för hela Skövde regionen, bland annat genom att vara medfinansierare vid en utbyggnad av E20.

Investerings- och exploateringsredovisning

Investeringar och självfinansieringsgrad

Skövde kommun har för planperioden 2013-2015 en expansiv investeringsbudget för att möta befolkningstillväxten. Det innebär att det finns behov av nya förskolor och gruppbofastaäder och förbättrad infrastruktur. Att behålla nuvarande kapacitet kräver också stora investeringar i de kommunala fastigheterna.

Under 2013 investerade kommunen 290 miljoner kronor exklusive finansiell leasing som uppgick till 4 miljoner kronor. Motsvarande siffra under 2012 var 287 miljoner kronor.

I den skattefinansierade verksamheten har vi gjort de största investeringarna i lokaler. Nedan redogörs för de största investeringarna under året.

I den taxefinansierade verksamheten har vi investerat 39 miljoner kronor, varav 4,9 miljoner kronor i fibernätet, 11,9 miljoner kronor i elnätet och 22,2 miljoner kronor i vatten- och avloppsnetet.

Självfinansieringsgrad

Investeringsutrymmet (summan av avskrivningar och resultat minus jämförelsestörande poster) för 2013 var 240,5 miljoner kronor. Det innebär att vi finansierade årets investeringar till 81,9 procent med egna medel och lånefinansierade resterande del. Självfinansieringen under 2012 uppgick

till 53,1 procent. Att 2013 års självfinansiering ökade kraftigt härleds till det goda resultatet.

Budgetföljsamhet

Genomförandegraden under 2013 uppgick till cirka 60 procent av planerade investeringar. Generellt följer varje enskild investering budgeten mycket nära. Tekniska nämnden slutredovisade 15 projekt i september 2013. Totalt visade projekten en positiv avvikelse mot budget på 1,6 procent. Däremot försenas ofta projekt på grund av förändrade byggstartar.

Under hösten 2013 har lokalstyrgruppen börjat arbeta med att utveckla analysen av lokalbehov för att skapa en bättre investeringsprocess. För att få en god budgetföljsamhet för kommunen som helhet är det viktigt med god kostnadskontroll per investeringsobjekt och goda prognoser avseende utbetalningsplaner eftersom det påverkar lånebehovet och kapitalkostnaderna.

Större investeringar 2013

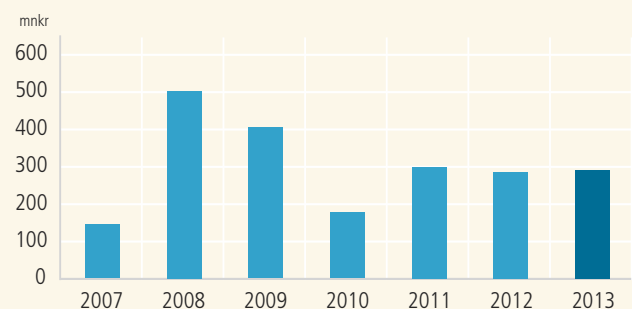
- Byggandet av Billingskolan har pågått under hela 2013 och skolan beräknas vara inflyttningsklar i juni 2014. Projektet fungerar väl, även ekonomiskt. Projektets ursprungliga budget var på totalt 130 miljoner kronor men slutkostnaden ser ut att stanna på 121 miljoner kronor.
- Projektet Sörbacka har pågått under året och slutfördes vid årsskiftet. Valet av entreprenadform, ”partnering”, har gjort att projektets budget- och kvalitetsmål kunnat uppfyllas på ett bra sätt.
- Den spektakulära ombyggnaden av Skövde Kulturhus har satt färg på Skövdes innerstad. Ett nytt fräscht kulturhus med ljus, rymd och tillgänglighet presenterades i juni till allmän belåtenhet.
- Uppförandet av Claesborgs förskola startade i juni och avslutas i juni 2014. Här byggs Skövdes hittills största förskola, med sex avdelningar, i en pedagogiskt och miljömässigt genomtänkt byggnad.
- Ekedals äldreboende fick 50 nya vårdplatser tidigt under 2013. Projektet var ekonomiskt lyckosamt och redovisade överskott mot budget.

Större investeringsprojekt 2013 (miljoner kronor)

Projekt	Redovisning 2013	Redovisning T o m 2013	Total Budget	Inflyttning/ Ibruktage
Billingskolan	67,2	72,3	130,0	Juli 2014
Sörbacka kök	5,2	5,3	4,0	Febr 2014
Sörbacka trygghetsboende	15,2	17,5	14,5	Febr 2014
Sörbacka förskola	14,5	17,3	18,0	Febr 2014
Ombyggnad kulturhuset	22,5	25,4	23,5	Juli 2013
Claesborgs förskola	12,0	17,2	30,0	Aug 2014
Larsesgården LSS	11,3	15,3	14,5	April 2013
Västerhöjdgymnasiet ombyggnad	7,5	7,9	18,0	Juli 2014
Ekedal 50 platser	6,6	78,8	94,0	Jan 2013
Timmersdala förskola	6,2	9,4	19,5	Juni 2014
Anpassning kök Timmersdala skola	2,0	3,5	12,0	Maj 2014

I genomsnitt har kommunens investeringar legat på cirka 300 miljoner kronor per år under de senaste sju åren. Det är svårt att jämföra investeringsnivån med andra kommuners. Variationerna mellan enskilda år är ofta stora, speciellt i mindre kommuner, där större investeringar påverkar de enskilda åren kraftigt. Siffrorna kan också påverkas om en kommun har stor del av sin investeringstygda verksamhet i bolagsform.

INVESTERINGSNIVÅ 2007-2013

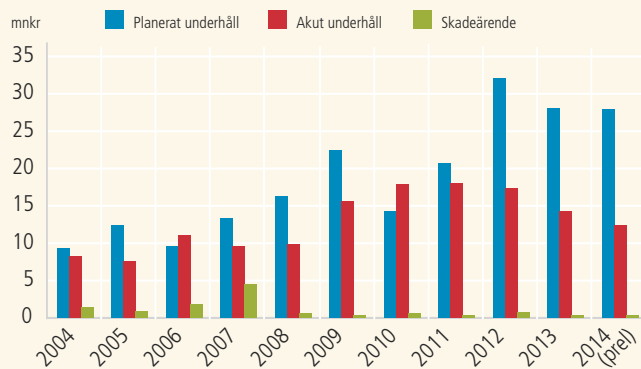

Skövde har en hög genomsnittlig investeringsnivå. Den förklaras bland annat av den omfattande investeringen i Arena Skövde under 2008-2009. Andra förklaringar är behovet att möta en ökad efterfrågan kopplad till kommunens befolkningstillväxt och behov av återinvesteringar för att bibehålla kapacitet. Satsningar har gjorts inom socialpsykiatri och LSS och inom äldreomsorgen genom nybyggnation av Ekedal med 50 platser. Omfattande satsningar har också gjorts på kommunens infrastruktur. Utbyggnad av Nohgavägen, trafikplats Kultomten och Gustav Adolfsgatan är några exempel. Även inom fritid och kultur har investeringar genomförts som till exempel bandybanan, Billingebacken, Nyeport och ombyggnaden av Skövde Kulturhus.

Fastighetsunderhåll

Under år 2012 infördes en ny princip för uppräknig av kommunens interna hyror, som ger förutsättningar för ett bättre fastighetsunderhåll. Under samma år fick tekniska nämnden ett riktat tillskott på 10 miljoner kronor för fastig-

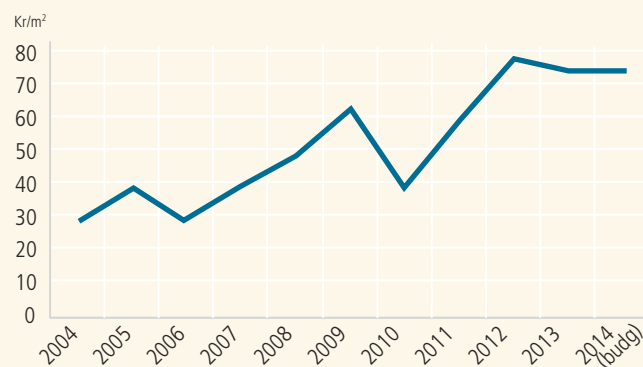
FASTIGHETSUNDERHÅLL

hetsunderhåll. Underhållsnivån 2013 var totalt cirka 43 miljoner kronor, varav cirka 65 procent planerat underhåll, 34 procent akut underhåll och 1 procent skadeärenden. Underhållsnivån beräknas öka under 2014 utifrån bedömning om ett lägre akut underhållsbehov. Tack vare att underhållsnivåerna ökat de senaste åren finns indikation om att de akuta underhållen minskar och att ett trendbrott skett. Se diagram ovan.

Planerat underhåll per kvadratmeter har ökat successivt sedan 2004. Undantaget var 2010, ett år med mer akut underhåll och sämre ekonomiska förutsättningar. I jämförelse med andra kommuner ligger Skövde på en bra nivå när det gäller underhåll per kvadratmeter, men då kommunen fortfarande har ett eftersatt underhåll bör det öka ytterligare.

FASTIGHETSUNDERHÅLL PER KVM

Exploatering

Nettobudgeten för exploatering 2013 var ett underskott om 0,2 miljoner kronor. Utfallet för exploateringsprojekt som pågått under 2013 redovisar ett nettoresultat om 7,2 miljoner kronor. Denna positiva budgetavvikelse beror bland annat på försäljning av Aspö-området.

Både intäkter och kostnader har varit lägre än budgeterat för året. Det beror på att marknadsläget har påverkat försäljningen (intäkterna) som i sin tur även påverkar kostnaderna.

Exploateringsprojekten sträcker sig dock över flera år, vilket gör att slutredovisningen för många projekt ligger flera år framåt i tiden. Under 2013 har bland annat följande projekt avslutats: Stenhuggaren, Kåpplunda Park, Sofiedal och Tingsrätten. Projekten har påverkat resultatet positivt med 6,3 miljoner kronor.

Driftredovisning

En grundläggande förutsättning för god ekonomisk hushållning är att kommunens nämnder klarar att bedriva sin verksamhet inom budgetramarna. Nämnderna redovisar ett resultat på totalt 49,0 miljoner kronor bättre än budgeterat. Finansförvaltningens resultat är 64 miljoner kronor högre än budgeterat. På sidan 20 visas driftredovisningen per nämnd i förhållande till budget. Driftredovisningen avser

nettoavvikelser, det vill säga intäkter i förhållande till kostnader.

Byggnadsnämnden redovisar ett resultat på 0,6 miljoner kronor genom lägre personalkostnader. Personalen har inte varit fulltalig på grund av studie- och föräldraledigheter under året.

Fritidsnämnden visar ett resultat på 1,6 miljoner kronor. Den största anledningen är det gynnsamma vädret som lett till ökade intäkter på både Billingens friluftsområde och Arena Skövde. Det ökade besöksantalet har gett högre driftskostnader på anläggningarna men inte i samma utsträckning som intäkterna ökat. En annan orsak till överskottet är att träningshallen inte var färdigställd förrän januari 2014. Budgeten för denna var 0,7 miljoner kronor för 2013.

Resultatet för *kommunfullmäktige* och *revision* är ett överskott med 0,1 miljoner kronor som har uppkommit genom att valnämnden har haft lägre kostnader än budgeterat.

Kommunstyrelsen redovisar ett överskott på 19,4 miljoner kronor. Överskottet kan bland annat förklaras med utvecklingsmedel som inte utnyttjats, minskade kostnader för kollektivtrafik, återbetalning av medlemsavgifter och lägre kostnader för Portalens hyresgaranti. Lägre lönekostnader har uppkommit till följd av vakanta tjänster under del av året. Dessa tjänster är nu återbesatta.

Kulturnämnden gör ett överskott på 0,4 miljoner kronor. Det beror framförallt på två vakanta tjänster under del av året.

Omvårdnadsnämnden redovisar ett överskott på 4,3 miljoner kronor. Nämnden har genomfört ett effektiviseringsarbete under 2013 för att anpassa ekonomin inför 2014. Bland annat visar avgiftsintäkterna ett högre överskott. Fler insatser och större vårdtyngd har lett till underskott inom hemvården, vilket balanseras upp med överskott inom andra verksamheter, bland annat särskilda boenden och personlig assistans.

Skolnämnden redovisar ett resultat på 3,1 miljoner kronor vilket motsvarar en budgetavvikelse på 0,4 procent. Överskottet har främst uppstått genom de åtgärder som gjordes under hösten: restriktivitet vid inköp, köp av utbildning och köp av övriga tjänster.

För 2013 redovisar *socialnämnden* ett överskott på 4,2 miljoner kronor. Överskottet beror främst på högre bidrag samt fler återsökningar från Migrationsverket. Ungdomsboendet Orion kom inte igång fullt ut förrän efter sommaren, vilket också bidragit till överskottet.

Tekniska nämndens skattefinansierade verksamhet redovisar ett överskott på 6,0 miljoner kronor. Det kan generellt förklaras av mild väderlek under slutet av året, men också av utföraravdelningarnas goda anpassningsförmåga. Nämnden har fortfarande eftersatt underhåll. Strävan är att genom effektiviseringar skapa större utrymme för underhåll.

Tekniska nämndens taxefinansierade verksamhet redovisar ett överskott på 5,9 miljoner kronor. Det är Skövde elnät, Skövde VA-verk och fiber som redovisar överskott.

Utbildningsnämndens resultat för 2013 är ett överskott på 3,3 miljoner kronor. Det härrör främst från vuxenutbildningen som har haft mer verksamhet finansierad med statsbidrag. Även gymnasiesärskolan visar ett bättre resultat än budgeterat till följd av lägre kostnader för köpta platser. Det finns dock ett underskott på gymnasieskolan där man de senaste åren arbetat med anpassningar till följd av de minskande elevkullarna.

Finansförvaltningens resultat för 2013 är ett överskott på 64 miljoner kronor. Överskottet beror främst på att kommunen fått en återbetalning av AFA-försäkring om 43,5 miljoner kronor. Även arbetsgivaravgifterna har ett överskott till följd av specialregler om lägre avgifter för vissa grupper. Pensionskostnaderna har dock varit högre än budgeterat till följd av den sänkta diskonteringsräntan. Lägre investeringstakt än budgeterat har gett förändrade kapitalkostnader. Även reavinster vid exploatering har gett finansförvaltningen ett överskott.

För detaljer se nämndernas verksamhetsberättelser.

Nämndernas resultat	Utfall 2013	Budget 2013	Utfall 2012	Avvikelse budget mot utfall
Skattefinansierad verksamhet (tkr)				
Byggnadsnämnd	10 281	10 929	11 057	648
Fritidsnämnd	102 384	104 000	96 695	1 616
Kommunfullmäktige och revision	5 060	5 128	4 975	68
Kommunstyrelse	209 038	228 440	202 596	19 402
Kulturnämnd	46 825	47 218	46 141	393
Omvårdnadsnämnd	709 526	713 824	684 697	4 298
Skolnämnd	752 176	755 287	747 485	3 111
Socialnämnd	162 849	167 025	168 421	4 176
Teknisk nämnd, skattefinansierad	64 660	70 722	98 951	6 062
Utbildningsnämnd	226 519	229 784	233 279	3 265
Summa skattefinansierad verksamhet	2 289 317	2 332 357	2 294 299	43 040
Teknisk nämnd, affärsverk	-9 412	-3 500	-2 732	5 912
Summa kommunbidrag	2 279 905	2 328 857	2 291 566	48 952
Finansförvaltning	-264 757	-200 752	-273 359	64 005
Verksamhetens nettokostnader	2 015 147	2 128 105	2 018 207	112 958

Viktiga händelser för Skövdes utveckling

Det är många olika händelser och aktiviteter som gör att Skövde utvecklas och steg för steg förverkligar de mål som formulerats i Vision Skövde 2025. Skövde kommuns roll är att vara pådrivare, möjliggörare och samlande kraft för alla positiva initiativ och verksamheter. Vi är en central och viktig aktör, men Skövdes utveckling är beroende av många goda krafter. Visionen når vi genom samverkan med till exempel föreningar, näringsliv, grannkommuner och region. År 2013 har präglats av en vilja till förändring och utveckling. Exempel är de planer som tagits fram under året och som börjat få effekt i konkreta händelser. Nedan följer några händelser som varit viktiga för Skövdes utveckling under året. Mer finns att läsa i kapitel 3 och 4.

Nyinviqning av Skövde Kulturhus

Efter omfattande reoveringar och ombyggnation öppnade kulturhuset dörrarna till sina lokaler i samband med Matfestivalen den 31:e augusti. Katarina Jonsson höll invignings-tal, vilket följdes av underhållning, seminarier och andra tal under hela dagen. Kulturhuset är nu en modern mötesplats där samtliga verksamheter har fått en gemensam informationsdisk dit besökare kan vända sig för hjälp och råd. Detta är en viktig del i arbetet med att tillgängliggöra kulturen och främja kunskapsutveckling och meningsfulla utbyten.

Inflyttning Kåplunda Park och Stenhuggeriet

Under hösten stod de sista lägenheterna klara för inflyttning i AB Skövdebostädernas nya område Kåplunda Park. Detta innebär att samtliga 206 lägenheter nu är uthyrda. Glädjande är att enligt undersökningar så är mer än hälften av hyresgästerna inflyttade från andra kommuner, vilket har bidragit starkt till kommunens kraftiga befolkningstillväxt under 2013. Även HSB:s nya lägenheter i kvarteret Stenhuggeriet stod klara under 2013, vilket innebar 59 nya centrumnära lägenheter.

Nyeport – ungdomens och möjligheternas hus

Det har under flera år funnits behov och efterfrågan på ett ungdomens hus där ungdomar själva får vara med och styra över verksamheten. I april öppnade äntligen Nyeport dörrarna för allmänheten. Nyeport har på många sätt uppfyllt alla förväntningar och mer därtill. Bland annat så har man sett att många ungdomar har rört sig från området kring Resecentrum och istället håller till på Nyeport, vilket var ett av målen. Nyeports framgångar är en viktig del i arbetet med Vision Skövde 2025 och kommunens framtida utveckling.

Nationell försvarskonferens

Försvarskonferensen var den första i sitt slag och cirka 150 gäster besökte Skövde för att delta i detta samarbete mellan Försvarsmaktsråd Skaraborg och Skövde kommun. Bland de medverkande återfanns bland andra ÖB, de främsta politiska företrädarna från Försvarsutskottet, Försvarsdepartementet och ungdomsförbunden, ledande kommunpolitiker från Sveriges alla försvarskommuner, militära förband, försvarsmaktsråd eller motsvarande från övriga Sverige, civila aktörer inom bland annat näringsliv och bostadssektorn, media samt alla med intresse för försvarsfrågor. Konferensen är tänkt som ett årligt återkommande arrangemang och sätter verkligen Skövde på försvarets karta.

Nytt landsbygdsprogram

Landsbygden är en väsentlig del i kommunens karaktär och nu har ett landsbygdsprogram antagits av kommunfullmäktige för att effektivare förvalta de tillgångar som finns. Landsbygdsprogrammet ska arbeta med att bevara samtidigt som det finns områden som har stor potential när det kommer till utveckling och tillväxt och därmed goda förutsättningar att bidra till hela kommunens utveckling. I arbetet med att möjliggöra en attraktiv landsbygd har en rad faktorer identifierats, såväl välfärdsdrivande som tillväxt-drivande. Tillsammans skapar de en helhet som är av strategisk betydelse om vi ska nå målbilden om tillväxt på landsbygden i Skövde kommun. Programmet kommer att

ge goda förutsättningar att gå från ord till handling och fokusera framåt mot Vision 2025.

Öppet ritningsarkiv

Arbetet med att tillgängliggöra offentliga handlingar till medborgarna har gått framåt under året som gått i och med att byggnadsnämnden har publicerat ett ritningsarkiv som finns tillgängligt via kommunens hemsida. Via en söktjänst på internet kan man med användning av fastighetsbeteckning få fram ritningar tillhörande ett bygglovsärende för en fastighet. Ritningsarkivet omfattar cirka 200 000 bygglovsritningar från åren 1850 till 2013 och förenklar arbetet för privatpersoner och företag samt verkar för en öppnare förvaltning.

Arena Skövde fortsätter utvecklas

Upplevelsebadet på Arena Skövde fortsätter att stimulera hela Västra Götalandsregionen då det för andra året i rad blivit utsett till ”Årets Upplevelsebad”. Tillbyggnationen på relaxavdelningen Aqua Vitalis har varit i gång hela året och de nya omklädningsrummen beräknas vara klara i januari 2014. Den fortsatta satsningen på Arena Skövde som helhet är ett dragplåster för hela regionen och kan ses som en viktig faktor för att öka Skövdes attraktionsvärde.

Skövdes invånare är mer nöjda än rikssnittet

Statistiska centralbyrån genomförde å Skövdes vägnar en medborgarundersökning under våren. Generellt gav den positiva resultat. Invånarna är positiva till Skövde som en plats att bo, leva och verka på, även i jämförelse med andra kommuner. Kommersiellt utbud och utbildningsmöjligheter är exempel på områden som invånarna är mycket nöjda med. Undersökningen visar att Skövde, totalt sett, ligger på en högre nivå än riksgenomsnittet.

Topp 10 bland Sveriges friluftskommuner

Närheten till naturen är något som ofta lyfts fram när man pratar om Skövdes tillgångar. Nu har detta också erkänts av Naturvårdsverket som i sin årliga ranking har utsett Skövde till den bästa friluftskommunen i Västra Götaland. Om man ser till hela riket ligger Skövde på en hedrande sjunde plats. Tillsammans med att Billingens fritidsområde blivit ett Vasaloppscenter kan 2013 ses som ett lyckat år för friluftslivet i Skövde. Tyvärr fanns det ingen snö under invigningen av Vasaloppscentret, vilket bidrog till ett begränsat program under dagen men intresset var ändå stort. Båda dessa utmärkelser är ett fint kvitto på det hårda arbete som gjorts inom friskvård, idrottsfrämjande och satsningen på Billingens fritidsområde.

Ekedal invigt

I februari invigdes det nya äldreboendet Ekedal och samtliga 40 platser var då klara för inflyttning. Ekedal är ett samtida äldreboende där man fokuserar på valfrihet, själv-

ständighet och aktivitet. Det har satsats mycket på utomhusmiljön där det finns både grillplats och en ”Sinnenas trädgård” där man kan njuta av naturen även om ett eller ett par sinnen börjar svikta. I november besöktes Ekedal av äldreminister Maria Larsson som lockades av den första dagverksamheten i Sverige som har öppet 365 dagar om året och placerar verksamheten i framkant i hela riket.

Solenergi som drivmedel

Den 8:e november invigdes Västsveriges första solcellsladdare för elbilar. Det är Kreativa Hus AB tillsammans med Solelia Greentech AB som gemensamt tagit ett steg mot en miljövänligare framtid. Solcellsladdaren är placerad inne på Gothia Science Parks område.

Nya gymnasieskolan

I och med vårterminens slut upphörde det ”gamla” gymnasiet vilket innebär att samtliga gymnasiekurser bedrivs inom ramen för GY 11. Gymnasiesärskolan har under våren speglats av förberedelser för den nya gymnasiesärskolereformen, Gysär 13, som trädde i kraft från och med höstterminen.

Utveckling inom personalområdet

Personalstruktur

Antalet årsarbeten och månadsavlönade håller en jämn nivå med förra året. Däremot har antalet tillsvidareanställda minskat något. Det finns flera anledningar till detta. Vissa förvaltningar inväntar den eventuella omorganisationen för att anställa rätt kompetens för nya uppdrag. En del förvaltningar genomför mer omfattande analyser för kompetensväxling vilket tar tid. I andra fall är det besparingar och övertalighetssituationer som har gjort att antalet tillsvidareanställda minskat. Antal anställda i arbetsmarknadspolitiska insatser har ökat. Bedömningen är att den relativt höga arbetslösheten och utsatta grupper på arbetsmarknaden såsom ungdomar utan fullständiga gymnasiebetyg, funktionshindrade, utomnordiskt födda samt arbetslösa 55-65 år, gör att behovet att anställa fler medarbetare i arbetsmarknadspolitiska insatser kommer att bestå. Arbetet med att minska timvikarier går positivt framåt och då framförallt på omvårdnadsförvaltningen som mer och mer använder medarbetare i vakansförmedlingen vid tillfälliga sjukdomar/frånvaro.

Läs mer i kapitel 6 Personalstruktur i bilaga Personalredovisning.

Personalförsörjning

Antalet kvinnliga chefer ökar, men enbart på enhetschefsnivå (första linjens chefer). Den högsta ledningen har en relativt jämn fördelning av kvinnor och män i sina verksamheter och bedöms långsamt vara på väg mot en jämställd ledning. Målet att nå en jämn könsfördelning på kommunala befattningar är långt ifrån att uppnås. Skövde kommun är en kvinnodominerad verksamhet med 80 procent kvinnor. Det innebär olika strukturella problem som inte kommer kunna lösas utan strategiska insatser internt men även nationellt. Kommunen har även en vilja och ett behov av en större mångfald på arbetsplatser inom annan mångfald än kön. I Skövde kommun är 16 procent av invånarna av annat etniskt ursprung medan det i kommunen arbetar 7,8 procent medarbetare med annat etniskt ursprung. Inom de närmsta åren kommer kommunen behöva anställa undersköterskor, specialpedagoger, lärare i grundskola och förskollärare.

PERSONALSTRUKTUR

	2013	2012	2011
Antal årsarbeten (volymmått)	4 017	4 018	3 963
Antal tillsvidareanställda	3 913	3 934	3 895
– Kvinnor	3 124	3 137	3 078
– Män	789	806	817
Antal visstidsanställda	445	412	402
– Kvinnor	316	308	304
– Män	129	104	98
Totalt antal månadsavlönade	4 358	4 346	4 297
– Andel tillsvidareanställda	89,7%	90%	89%
Antal anställda i arbetsmarknadspolitiska insatser	150	145	-
– Kvinnor	68	68	-
– Män	82	78	-
Antal årsarbeten utförda av timvikarier	280	287	290
– Kvinnor	215	224	228
– Män	65	63	62

PERSONALFÖRSÖRJNING

	2013	2012	2011
Personalomsättning	6,4%	5,9%	6,3%
Antal externt annonserade tjänster	455	456	495
Antal chefer (A, B, C nivå)	183	178	177
– Kvinnor	114	108	107
– Män	69	70	70

Läs mer i kapitel 3 Personalförsörjning i bilaga Personalredovisning.

Arbetsmiljö

Den totala sjukfrånvaron på Skövde kommun har under året ökat med 0,7 procent. Kvinnors sjukfrånvaro är dubbelt så hög som mäns sjukfrånvaro. Dock ser trenden likadan ut i hela landet. De förvaltningar som ökar mest i sjukfrånvaro

arbetar aktivt med både tidiga rehabinsatser (såsom samtalsstöd, sjukgymnast, naprapat), friskvård och det systematiska arbetsmiljöarbetet. Värt att notera är att männens andel av långtidssjukfrånvaro ökat med nästan 16 procent. Sjukfrånvaron bedöms till största del som icke arbetsrelaterad. Dock finns problem i den fysiska arbetsmiljön som bör ses över.

Läs mer i kapitel 4 Arbetsmiljö i bilaga Personalredovisning.

ARBETSMILJÖ

	2013	2012	2011
Frisknärvaro (= <5 sjukdagar)	58,3%	60,7%	63,4%
– Kvinnor	54,6%	57,2%	58,1%
– Män	72,5%	73,6%	76,0%
Total sjukfrånvaro	6,2%	5,5%	5,2%
Kvinnor	7,0%	6,2%	5,9%
< 29 år	5,1%	4,4%	4,1%
30 - 49 år	7,2%	6,2%	5,6%
> 49 år	7,4%	6,8%	6,8%
Män	3,5%	3,1%	2,9%
< 29 år	3,3%	3,1%	2,9%
30 - 49 år	3,5%	3,3%	3,0%
> 49 år	3,7%	3,0%	3,1%
Varav långtidssjukfrånvaro (> 60 dgr)	51,1%	49,4%	47,9%
– Kvinnor	53,3%	51,6%	50,1%
– Män	51,1%	35,9%	35,7%
Olycksfall och tillbud	873 st	755 st	868 st
Total sjuklönekostnad dag 2 - 14	18,8 Mkr	17,3 Mkr	16,3 Mkr
Total sjuklönekostnad dag 2 - 14			
per årsarbetare	4 671 kr	4 296 kr	4 111 kr

Lön och förmåner

Efter lönerevision 2013 tjänar tillsvidareanställda kvinnor i kommunen 90,6 procent av männens löner. En förbättring med 0,4 procent sedan 2013. Män tjänar fortfarande mer än kvinnor i de flesta befattningsgrupper. De grupper där kvinnor tjänar mer är till största del kvinnodominerade grupper. Flera förvaltningar har utarbetat egna lönekriterier och egna lönestrategier. Målsättningen att nå ökad lönespridning skedde i 36 av de 58 största befattningsgrupperna i kommunen. I övriga 22 grupper minskade lönespridningen. Sju befattningsgrupper förbättrade sin position i löner som står sig i konkurrensen gentemot utvalda jämförelsekommuner. Det totala utfallet i lönerevisionen blev 2,63 procent.

Läs mer i kapitel 5 Lön och förmåner i bilaga Personalredovisning.

Arbets tid

Under året har sextio nya medarbetare anslutit sig till årsarbetstid (ÅTD). Det är nu 860 medarbetare som arbetar enligt ÅTD-avtalet. ÅTD är också anledningen till att andelen heltidsanställda har ökat. Flexibilitet är viktigt i dagens

samhälle och en stor del av det attraktiva arbetsgivarskapet. Det finns ett behov i verksamheterna att kunna anpassa arbetskraft efter behov. Arbetet i sig är viktigare än tiden det tar att utföra det eller när det utförs. Det finns därför ett behov av ett modernare flexavtal som kommer att prioriteras att tas fram under året.

Läs mer i kapitel 7 Arbets tid i bilaga Personalredovisning.

ARBETSTID

	2013	2012	2011
Andel med heltidstjänst	71,1%	70,2%	70,2%
– Kvinnor	67,9%	66,2%	65,8%
– Män	86,3%	85,2%	86,4%
Antal månadsavlönade som omfattas av årsarbetstidsavtal (ÅTD)	860 st	816 st	761 st
Frånvarotid av ordinarie arbetstid	26,7%	25,4%	25,5%
– Kvinnor	27,4%	26,17%	26,8%
– Män	24,2%	22,7%	20,9%
Fyllnads- och övertidstimmar omräknat i årsarbeten	37,5	39,8	39,5
– Kvinnor	28,3	29,8	29,7
– Män	9,2	10	9,7

Definitioner personalmätt

DEFINITIONER PERSONALMÅTT

Årsarbete Antal arbetade timmar under året dividerat med 1 700 timmar är sen schablon.

Månadsavlönade Tillsvidareanställda och visstidsanställda (till exempel vikarier och allmän visstidsanställning) med månadslön.

Tillsvidareanställda Medarbetare med så kallad fast anställning.

Arbetsmarknadspolitiska åtgärder Avser medarbetare som har någon typ av lönebidrag. Anställning enligt AB eller BEA.

Personalomsättning Antalet tillsvidareanställda som har slutat i Skövde kommun under perioden dividerat med genomsnittliga antalet tillsvidareanställda. Observera att det gäller samtliga anställda oavsett om man byter förvaltning eller slutar helt i kommunen.

Frisknärvaro Andel månadsavlönade som under året har fem eller färre sjukskrivningsdagar.

Sjukfrånvaro Den totala sjukfrånvaron i timmar omräknat till procent. Avser samtliga anställda det vill säga såväl månads- som timavlönade.

Långtidssjukfrånvaro All sjukfrånvaro som är över dag 60 i sjukperioden.

Frånvarotid Frånvaro från ordinarie arbetstid. Med ordinarie arbetstid avses all tid som ska utföras enligt respektive anställds anställningsavtal, det vill säga inte faktiskt arbetad tid. Avser månadsavlönade.

Fyllnads- och övertidstimmar Timmar som utförs av månadsavlönade utöver ordinarie arbetstid och som ersätts med fyllnads- respektive övertidsersättning.

Framtida utveckling

Skövde kommuns ambition är att hela Skövde-regionen ska blomstra till glädje för alla invånare, besökare och verksamhetsidkare. Vår utmaning är att fortsätta utvecklas i takt med tiden och med vårt uppdrag. Vision Skövde 2025 ger oss på ett tydligt sätt inriktningen för hur Skövdes samhälle ska utvecklas och ställer höga krav på Skövde kommun som organisation.

Skövde kommun behöver utveckla sin organisation för att svara upp mot de behov som finns i rollerna som välfärdsleverantör, samhällsutvecklare och arbetsgivare. En översyn som ligger till grund för hur arbetet ska organiseras kommande mandatperiod har gjorts under 2013. Rekommendationer för en ny organisation har utarbetats med tanke på att de ska ha effekt utifrån ett medborgarperspektiv, ett arbetsgivarperspektiv och Skövdes roll som centralort i Skaraborg. Det politiska beslutet för hur organisationen ska se ut kommer att fattas under första halvåret 2014.

Nyckeln till framgång är tillväxt, eftersom det finns en direkt koppling mellan tillväxt och vår förmåga att finansiera de välfärdstjänster vi vill erbjuda våra medborgare. För att skapa tillväxt kan vår roll inte uteslutande vara välfärdsleverantörens, utan vi måste stärka vår roll som samhällsutvecklare. Ingen annan aktör kan ta det övergripande ansvaret för att ha överblick över Skövde lokalsamhälles utveckling och fatta strategiska, långsiktiga beslut.

Som samhällsutvecklare ska vi driva utvecklingsfrågor tillsammans med civilsamhället, näringsliv och offentlig sektor. Skövde kommun måste mycket tydligare ta på sig rollen som regionhuvudstad och arbeta för regional utveckling tillsammans med andra aktörer.

På kort sikt kostar tillväxt! Investeringar i nya bostäder och i nya jobb ställer krav på en solid ekonomi. Skövde kommun har en god finansiell grund att stå på men behöver utveckla strategier för att klara av de satsningar som krävs för att nå de långsiktiga målen.

Ungdomsverksamhetens betydelse i Skövde är odiskutabel. Att ha en strategisk och långsiktig satsning på ungdomspolitik med fokus på ökad välfärd och ökat inflytande, innebär att kommunen satsar på både tillväxt och rättvisefrågor. Ungdomar har en viktig roll i Skövdes framtid och bör fortsätta att finnas med i samtliga förvaltningsplaneringar.

Skövde planerar för en fortsatt stark befolkningstillväxt, vilket i kombination med de naturliga förändringarna inom demografin kommer att ställa krav på oss som kommun. De kommande två åren kommer elevkullarna inom gymnasieskolan fortsätta minska något, men sedan kommer kullarna att öka igen, vilket kräver framförhållning och ett långtidsperspektiv. Inom förskolan och grundskolan växer årskullarna kontinuerligt under de kommande fem åren, vilket ställer fortsatt höga krav på skolan.

Inom äldreomsorgen pågår arbete med att ställa om verksamheterna till de ekonomiska villkor som gäller idag, men också för att möta den demografiska utvecklingen med allt fler äldre. Statistiken visar att antalet äldre kommer att öka i Skövde under 2020-talet. Det är viktigt att det finns långsiktiga strategier för hur målgruppens behov ska tillgodoses. Det handlar till exempel om att det ska finnas bra bostäder för äldre som gör det möjligt att bo kvar hemma. Här spelar även möjligheten till en meningsfull fritid en viktig roll. Det är ett område som hela samhället gemensamt kan ta ansvar för.

3 Förvaltningsberättelse – Uppföljning av kommunfullmäktiges styrkort och Vision Skövde 2025

Vision Skövde 2025 är Skövderegionens gemensamma vision. Den beskriver vår gemensamma framtidsbild för hela vår stad och region. För att nå fram till vår vision krävs insatser på många olika plan. I detta kapitel redovisar vi hur vi styr mot målbilden inom våra prioriterade utvecklingsområden. Vilka planer och strategier har vi, vad har hänt under 2013, hur mäter vi att vi är på rätt väg och vilka slutsatser kan vi dra inför det fortsatta arbetet?

För att styra nämnder och förvaltningar mot Vision Skövde 2025 beslutar kommunfullmäktige om mål för verksamheterna (se Strategisk plan med budget 2013-2015). Målen avser mandatperioden 2011-2014 och har strukturerats i form av ett styrkort med de fyra perspektiven Kund & samhälle, Kvalitet & effektivitet i våra processer, Medarbetare & chefer samt Ekonomi. Resultatet, det vill säga om vi når våra mål, mäts genom att följa några nyckeltal och analysera utfallet.

Uppföljning av kommunfullmäktiges styrkort:

- 29 **3.1 Kund & samhälle**
- 40 **3.2 Kvalitet & effektivitet i våra processer**
- 41 **3.3 Medarbetare & chefer**
- 43 **3.4 Ekonomi**

Uppföljning av prioriterade utvecklingsområden för Vision Skövde 2025:

- 44 **3.5 Regionen**
- 46 **3.6 Attraktiva boendemiljöer**
- 49 **3.7 Kunskapsutveckling och arbete**
- 52 **3.8 Natur och miljö**
- 55 **3.9 Tillsammans**
- 57 **3.10 Vårt varumärke**

Vision 2025 Skövderegionen är känd i landet som en välkommande och växande region där människor möts, verkar och mår bra. Vi får livspusslet att gå ihop! Vi lyckas kombinera den stora stadens möjligheter och rika utbud med en naturnära enkelhet, där det finns tid över för det som berikar våra liv. I Skövderegionen trivs vi med livet i alla åldrar och är stolta över vad vi uppnått.

3 Förvaltningsberättelse – Uppföljning av kommunfullmäktiges styrkort och Vision Skövde 2025

3 Uppföljning av kommunfullmäktiges styrkort och Vision Skövde 2025

Så fungerar vårt styrkort

Kommunfullmäktiges mål är strukturerade i form av ett styrkort. Ett styrkort är en matris som förtydligar sambanden mellan vad en verksamhet vill uppnå, hur målet ska infris och hur resultatet mäts. Målen i kommunfullmäktiges styrkort är långsiktiga och strategiskt viktiga för Skövdes utveckling och syftar till att styra mot Vision Skövde 2025.

Styrkortet är indelat i fyra perspektiv som är valda utifrån syftet med utvecklingsarbetet. Det första perspektivet är kärnverksamheten i det kommunala åtagandet. De övriga är stödjande.

- Inom **Kund & samhälle** finns fem mål som rör ”dem som vi är till för” – Skövdeborna. Det handlar om att leverera välfärd till våra kunder och att skapa ett hållbart samhälle. Detta är kärnan i all vår verksamhet. Dessa mål överensstämmer med de indikatorer som ska mäta om vi når Vision 2025 eller inte. Bedömningen av måluppfyllelse i denna redovisning gäller dock för läget vid utgången mandatperiod 2011-2014. Är vi på rätt väg för att nå visionen?
- **Kvalitet & effektivitet i våra processer** innebär utvecklingsarbete för att kvalitetssäkra och effektivisera våra processer/tjänster, till exempel utvecklingsarbete för att förbättra IT-säkerhet, rutiner för dokumentation och samordning av transporter. Detta är förbättringar som inte alltid syns för kunden, men som höjer kvaliteten och effektiviteten i det vi levererar.
- **Medarbetare & chefer** avser hur Skövde kommun ska utvecklas som arbetsgivare. Det handlar om hur resursen ”personal” ska utvecklas för att motsvara förväntningar på kommunal service och välfärd och om hur kommunen som arbetsgivare ska utvecklas för att attrahera den kompetens som behövs.

- Perspektivet **Ekonomi** avser hur Skövde kommun ska leva upp till kommunallagens krav på att kommuner ska ha ”god ekonomisk hushållning”. Det innebär att vi ska öka långsiktigheten i den ekonomiska och verksamhetsmässiga planeringen, med det huvudsakliga syftet att finansieringen av välfärden inte skjuts till kommande generationer.

I styrkortet finns också strategier formulerade som ger nämnderna vägledning för hur de ska arbeta för att nå målen. Strategierna är hämtade från den politiska programförklaringen för mandatperioden 2011-2014.

Resultatet, det vill säga om vi når våra mål, mäts genom att följa några nyckeltal och analysera utfallet. För att ge en snabb överblick använder vi färgsymbolor för både mål och resultatmätningar. Mer detaljerad information finns i texterna.

FÄRGSYMBOLER FÖR BÅDE MÅL OCH RESULTATMÄTNINGAR

- Grönt betyder att målet eller målvärdet för resultatmätningen är nått eller troligtvis kommer att nås vid utgången av 2014.
- ◆ Gult indikerar ett relativt gott resultat – att vi är på väg att nå målet men fortfarande har en bit kvar.
- Rött visar att målet inte är uppfyllt eller att resultatmätningen har ett svagt resultat relaterat till den ambitionsnivå som finns.

Vår vision!
Skövde-regionen är känd i landet som en välkommande och växande region där människor möts, verkar och mår bra.
Vi vill inspireras till att följa Vision Skövde 2025 och utveckla våra verksamheter och våra utbud med en naturnära och hållbar utveckling som gör att vi kan erbjuda våra invånare ett gott liv. Alla åldrar och i Skövde-regionen finns utvecklingsområden som ska utvecklas och förbättras.

Våra prioriterade utvecklingsområden
För att nå fram till vår vision krävs investeringar på många olika plan. Här beskriver vi de prioriterade områden som ska vara utgångspunkt för utvecklingen de kommande åren. För att göra vår vägvisning mer konkret finns dessa områden utvalda indikatorer som mäter hur väl vi lyckas.

Regionen
Vi ska förstärka vår roll som attraktiv destination och skapa dragkraft för hela Skövde-regionen. Vi ska verka för att skapa en stark, gemensam arbetsmarknad i regionen – där det ska vara möjligt att utvecklas såväl i ett eller flera andra länder eller Skövde-regionen och till eller från andra länder eller centra som är viktiga för oss. Vi ska vara en aktiv och tydlig aktör i Västra Götalandsregionen.

Attraktiva boendemiljöer
Vi ska skapa attraktiva boendemiljöer som är anpassade till människors olika intressen och behov. Förutsättningar för tryggare boenden ska utvecklas och vi ska stärka intresset att investera i Skövde.

Kunskapsutveckling och arbete
Vi ska se till att det byggs upp erkända kompetensområden som lockar kompetens till Skövde-regionen. Vi ska verka för utveckling mot nationell kompetens. Vi ska arbeta för utbildningsmöjligheter som svarar upp mot kompetensbehovet i Skövde-regionen och i andra delar av Västra Götalandsregionen. Vi ska skapa förutsättningar för ett varierat och kompetensutvecklande arbete.

Natur och miljö
Vi ska värna den vackra naturen i hela Skövde-regionen. Behållningen till naturen i Skövde-regionen ska utvecklas till en levande och ett hälsosamt liv. Miljöutvecklingen ska vara en del av vår verksamhet och vi ska verka för en hållbar utveckling som ger ett bra resultat och en positiv påverkan på kommande generationers livskvalitet.

Tillsammans
Tillsammans är vi starkare! Vi ska utveckla former för att stärka och samverka på alla nivåer så att alla människor ska kunna bidra och utvecklas. Vi ska arbeta för utveckling, innovation och nyfärdighet i Skövde-regionen. Ett aktivt och varierat kulturliv ska bidra till ökad hälsokvalitet.

Vårt varumärke
Vi ska göra Skövdes varumärke starkt och tydligt. Marknadsföring och annan kommunikation ska utvecklas och vi ska verka för ett starkt varumärke. Vi ska verka för ett starkt varumärke som ska bidra till ökad hälsokvalitet för vår stad och för Skövde-regionen.

Vi har lyckats skapa förutsättning för det goda livet om vi år 2025...

- ✓ har invånare som är nöjda med sina liv och den samhällsservice som erbjuds
- ✓ använder så gott som uteslutande förnybar energi
- ✓ har en andel högskoleutbildade som ökat snabbare än genomsnittet för riket
- ✓ har ett varumärke som är välkänt i hela Sverige
- ✓ är 60 000 invånare i Skövde

3.1 Kund & samhälle

Utdrag ur: Kommunfullmäktiges styrkort för 2012-2014		
Perspektiv	Strategiska mål och strategier	Resultatmätning
<p>Kund & samhälle</p> <p>”Skövde regionen är känd i landet som en välkomnande och växande region där människor möts, verkar och mår bra”</p> 	<p>”Skövde har invånare som är nöjda med sina liv och den samhällsservice som erbjuds.”</p> <p><i>Strategier från programförklaringen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • I allt utvecklingsarbete ska aspekter beaktas för att få en ökad mångfald och jämställdhet i samhället samt en förbättrad folkhälsa. • Skövdeborna ska uppleva en ökad valfrihet inom de tjänster som kommunen ansvarar för. • Skövdebornas möjlighet att välja vem som utför en tjänst ska öka. • Öka ungdomars inflytande i samhället. • Kommunal service och kollektivtrafik ska finnas kvar även i Skövde ytterområden. • Stärk samverkan med den sociala sektorn för att stärka livskvaliteten för den enskilda individen. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Medborgarundersökning, index ● Upplevd hälsa ◆ IT-infrastruktur

Mål 1: ”Skövde har invånare som är nöjda med sina liv och den samhällsservice som erbjuds.”

Bedömd måloppfyllelse vid mandatperiodens slut:

● Ja   Delvis   Nej

- Kommunen som en plats att bo och leva på (Nöjd Region-Index)
- Kommunens olika verksamheter (Nöjd Medborgar-Index)
- Medborgarnas inflytande på kommunala beslut (Nöjd Inflytande-Index)

Bedömning

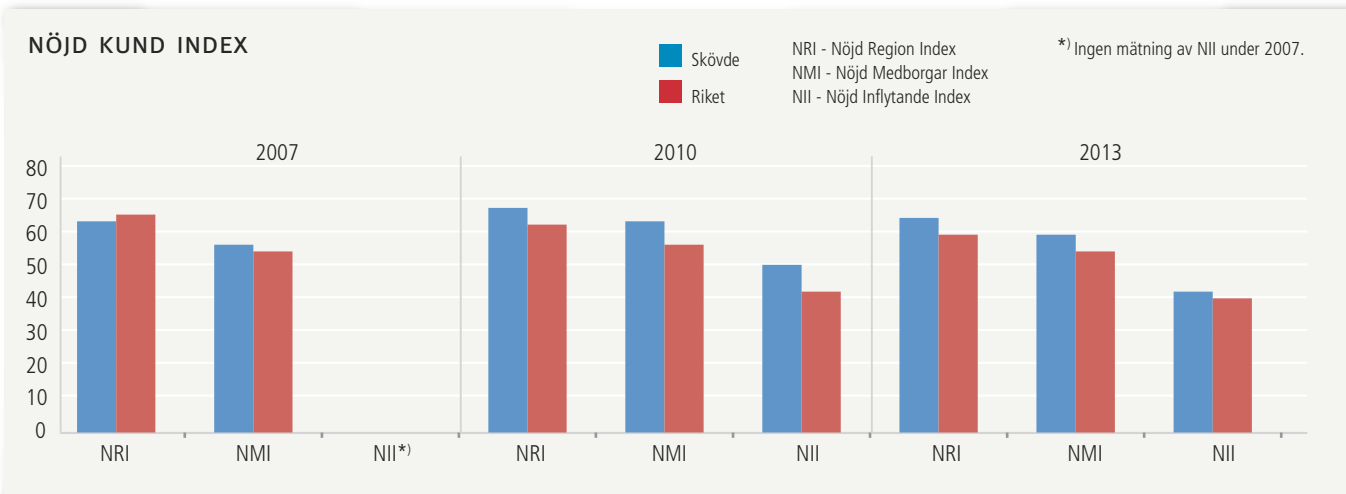
Utifrån genomförda mätningar bedöms målet som uppfyllt. Resultatet för Skövde i medborgarundersökningen är generellt positivt, även om det finns skillnader mellan olika områden och målgrupper.

Redovisning av resultatmätningar

STATISTISKA CENTRALBYRÅNS (SCB) ●
MEDBORGARUNDERSÖKNING

Våren 2013 deltog Skövde kommun i SCB:s medborgarundersökning där tre områden analyserades:

Resultatet för de olika områdena visas nedan, där Skövdes siffror jämförs med genomsnittet för riket. Inom samtliga tre områden ligger Skövde idag över, eller mycket över, snittet för riket. Under varje område finns en rad olika faktorer som har undersökts och värderats. Inom några av dessa områden sticker Skövde ut ur mängden och visar toppplaceringar jämfört med övriga deltagande kommuner. Inom *kommersiellt utbud* och *idrotts- och motionsanläggningar* ligger Skövde bäst till av samtliga deltagande kommuner. Topp-tioplaceringar redovisas inom *utbildningsmöjligheter*, *fritidsmiljöer*, *gymnasieskolan*, *räddningstjänst*, *kultur* samt *vatten och avlopp*.

De områden som kräver förbättring är främst faktorerna som faller under ”medborgarnas inflytande på kommunala beslut”. Här krävs det mer arbete för att nå upp till målet om tillgänglighet och ökat inflytande.

UPPLEVD HÄLSA ●

Ett treårigt projekt pågår där varje förvaltning/nämnd ska synliggöra, prioritera och arbeta med folkhälsofrågor utifrån sitt ansvarsområde. Projektet avslutas i december 2014 med en rapport där genomfört arbete och resultat följs upp och analyseras för att ge vägledning för nästa mandatperiods arbete.

Resultatet från Lokal uppföljning av ungdomspolitiken (LUPP), som genomfördes under 2011, visar att en stor andel ungdomar inte känner sig delaktiga i samhällsutvecklingen och att skolorna inte upplevs som likvärdiga.

Bedömningen utifrån erfarenheter av folkhälsoarbete, LUPP och drogforebyggande arbete är att Skövde generellt sett har en relativt god folkhälsa. Förbättringsområden finns främst inom ungas psykiska hälsa.

IT-INFRASTRUKTUR ◆

Skövde kommun har satt upp som mål att 2025 ska alla i Skövde kommun ha tillgång till 100 Mbit/s symmetriskt. Symmetriskt innebär samma kapacitet på dataöverföringen i båda riktningarna, det vill säga vid både uppladdning och nedladdning av data. För att kunna uppnå detta högt uppsatta mål jobbade medarbetare under 2012 fram en IT-infrastrukturplan som pekar ut vägen. Skövde kommuns IT-infrastrukturstrategi kan indelas i fyra huvudområden:

- Intern bredbandssamordning
- Fiberpunkter/landsbygdsutveckling
- Utveckla samarbete med kommunikationsoperatörer
- Kommunal satsning med två miljoner kronor per år i fem år.

Landsbygden i Skövde ligger betydligt under den genomsnittliga nivån och målet till 2015 är att vi ska ligga minst på genomsnittet. Under 2013 har arbetet med att få ut fiberintresset på vår rena landsbygd påbörjats. Denna satsning finansieras med kommunala medel samt med stödfinansiering från Västra Götalandsregionen. Detta är ett långsiktigt arbete som måste få ta tid. Det tar tid att bygga upp ett intresse hos medborgarna, och det finns ledtider både för förprojektering och för bidragsansökningar hos Länsstyrelsen. Målet bedöms som delvis uppnått under mandatperioden eftersom resultaten kommer att bli tydliga tidigast under perioden 2015-2017.

Viktiga händelser under 2013

- Antalet privata aktörer som bedriver hemvård inom omvårdnadsförvaltningen har minskat från sex till tre under 2013. Däremot har allt fler nyttjat de privata aktörerna och under 2013 stod de för 15 procent av den totala omsättningen, en ökning med tre procentenheter sedan 2012.
- Skövde Montessoriförening och International Swedish School AB (Raoul Wallenbergskolan) har under perioden utökat sin verksamhet med sammanlagt 34 förskoleplatser. Samtidigt har Friluftsförbundet anmält intresse för att starta en större Ur och Skurförskola i Skövde med planerad start årsskiftet 2014/2015. Kunskapsskolan i Sverige AB har beviljats tillstånd från Skolinspektionen för etablering av en ny skola för årskurs 4-9. Om Kunskapsskolan fullföljer intentionen kan en ny skola, enligt vår bedömning, starta tidigast från och med läsåret 2016/2017.
- Ungdomsforum, som består av frivilliga och intresserade ungdomar, har bildat förening och fått fler medlemmar och fler möjligheter att påverka politiska beslut. De har bland annat planerat och genomfört en inspirationshelg i Sveriges ungdomsråds regi. Under inspirationshelgen fick deltagarna möjlighet att lyssna på föreläsningar och delta i workshops. Uppslutningen var stor och drygt 70 ungdomar från hela landet deltog.
- Sju feriepraktikanter fick under tre veckor chansen att arbeta som ”Unga kommunutvecklare”. Utifrån bland annat LUPP, intervjuer, studiebesök, egna reflektioner och iakttagelser, var deras uppgift att visa hur man kan utveckla Skövde utifrån ungas perspektiv. Detta arbete resulterade i en rapport kallad ”Tolv artiklar som kan förändra Skövde utifrån ungas perspektiv” och har presenterats för kommunfullmäktige.
- I april öppnade äntligen Nyeport – ungdomens hus – sina dörrar för allmänheten. Nyeport har på många sätt uppfyllt alla förväntningar och mer därtill. Bland annat så har man sett att många ungdomar har rört sig från Resecentrum-området och istället håller till på Nyeport, vilket var ett av målen. Nyeports framgångar är en viktig del i arbetet med Vision Skövde 2025 och kommunens framtida utveckling.
- En revidering av det ungdomspolitiska programmet har skett och ledningsgruppen kom överens om att det bör bli ett barn- och ungdomspolitiskt program (0-25 år) för att bättre se till hela människan och hennes utveckling.
- Kommunfullmäktige antog ett landsbygdsprogram för att driva frågan om en attraktiv landsbygd. I det här arbetet ingår en rad faktorer som tillsammans skapar en helhet av strategisk betydelse om vi ska nå målbilden om tillväxt på landsbygden. Vi måste ta tillvara de tillgångar som finns och då är det viktigt med kommunal service och infrastruktur också i yttre områdena.

- Under 2013 har arbetet med att få ut fiberintresset på vår rena landsbygd påbörjats. Kommunen har konkurrerats ut och upphandlat två fibersträckor; till Vreten i kommunens södra del och till Alebäcken i kommunens östra del. Intresse finns från flera håll och ett stort ideellt arbete görs bland annat i områdena i och kring Ulvåker, Hallum och Böja/Vristulven.
- Under 2013 har det hållits en rad informationsträffar om fibernät runt om i kommunen, där kommunala tjänstemän varit involverade. I vissa fall har även personal från Skövde Stadsnät och dess kommunikationsoperatör Open Universe deltagit. Under hösten 2013 bildades två fiberföreningar, en i Vreten och en sydost om Varing. Totalt berörs över 250 fastigheter. Fler föreningar är planerade att starta under våren 2014.

Slutsatser

- Det fokus på unga och ungas inflytande i samhället som Skövde har haft de senaste åren har gett effekt. Ett förtroende har byggts upp mellan de ungdomar och beslutsfattare som har deltagit vid de dialogtillfällen som har erbjudits, vilket kommer att gynna det fortsatta utvecklingsarbetet.
- Satsningen på Nyeport har gett en ny mötesplats för ungdomar. Det resultat vi kan se hittills visar på ett stort intresse för den nya mötesplatsen. Verksamheten på Nyeport, men också på övriga fritidsgårdar, är viktig för ungdomar. Kommunen behöver ha fortsatt fokus på att utveckla dessa mötesplatser till att vara tillgängliga och intressanta för unga.
- För att ytterligare öka valfriheten i våra välfärdstjänster krävs en tydligare politisk inriktning.
- Arbetet med IT-infrastrukturen fortsätter att gå framåt och vi hoppas kunna se resultat av arbetet någon gång under perioden 2015-2017. Från kommunens sida måste vi fortsätta att stötta och skapa rätt förutsättningar för att de fiberföreningar som har bildats och som kommer att bildas, kan jobba vidare.

Utdrag ur: Kommunfullmäktiges styrkort för 2012-2014

Perspektiv	Strategiska mål och strategier	Resultatmätning
<p>Kund & samhälle</p> <p>”Skövde-regionen är känd i landet som en välkomnande och växande region där människor möts, verkar och mår bra”</p>	<p>”Skövde använder så gott som uteslutande förnybar energi år 2025.”</p> <p><i>Strategier från programförklaringen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Miljökrav ska ställas vid upphandling. • Satsa på biogas. • Energieffektivisera. • Öka kunskapen och engagemanget i samhället för miljöfrågor. 	<p>■ Andel förnybar energi</p>

Mål 2: ”Skövde använder så gott som uteslutande förnybar energi år 2025.”

Bedömd måluppfyllelse vid mandatperiodens slut:

Ja   Delvis   ■ Nej

Bedömning

Den sammanlagda bedömningen utifrån mätningarna är att vi behöver intensifiera och bredda arbetet för att Skövde samhälle ska nå målet. Skövde kommun som organisation har dock förutsättningar att nå målet år 2025.

Redovisning av resultatmätningar

ANDEL FÖRNYBAR ENERGI ■

Andelen förnybar respektive icke-förnybar energi beror bland annat på vilka typer av bränsle som används, hur fjärrvärmens produceras och hur elen produceras. För att bestämma andelen förnybar energi har SCB:s statistik över kommunal och regional energianvändning använts som bas. Den statistiken visar hur mycket el, fjärrvärme samt förnybart respektive icke förnybart bränsle som har använts inom kommunen. Fjärrvärmens har sedan miljövärderats med hjälp av statistik från Svensk fjärrvärme. För att miljövärdera elen har nordisk elmix¹⁾ använts. I SCB:s statistik är industrisektorn belagd med sekretess och kompletterande information har inhämtats från miljörapporter. Vi har ingen senare siffra än 2011 eftersom det är en stor eftersläpning inom detta statistikområde.

ANDEL FÖRNYBAR ENERGI EXKLUSIVE INDUSTRISEKTORN

Då industrin inte är medräknad var fördelningen 44 procent förnybar och 56 procent icke förnybar energi. Bränslena domineras av bensin och diesel som används i transportsektorn.

ANDEL FÖRNYBAR ENERGI INKLUSIVE INDUSTRISEKTORN

I Skövde är industrin en stor energianvändare. Den tillgängliga statistiken för industrin är dock belagd med sekretess. De två stora industrierna, Cementa och Volvo Powertrain, är dessutom med i EU:s handelssystem för utsläppsrätter, vars syfte är att reglera koldioxidutsläppen i den energiintensiva industrin. Av den anledningen omfattar inte heller Skövdes energi- och klimatplan dessa två industriföretag. Genom att komplettera statistik från SCB med information från industriföretagens miljörapporter har andelen förnybart kunnat beräknas också inklusive industrisektorn. Fördelningen blir kring 38 procent förnybar energi och 62 procent icke förnybar energi.

Rapporten ”Nyckeltal energi och klimat 2012”, framtagen av SKL och Energimyndigheten, visar att energianvändning och elanvändning i kommunala bostäder och lokaler i Skövde ligger över riksgenomsnittet, men trenden är minskande. Oljeförbrukningen för kommunorganisationens egna verksamhetslokaler, exklusive bolag, har minskat med 28 procent från förra året och är nere på 8,2 m³.

Inköpen av ekologiska livsmedel inom kommunorganisationen är cirka 9 procent och ligger under riksgenomsnittet som bedöms ligga på 24-25 procent år 2013. Andelen ekologiskt brukad jordbruksmark är 33 procent jämfört med rikets 16 procent. De senaste årens ökning har planat ut under 2013.

Andelen miljöbilar i kommunorganisationen ligger nu på drygt 54 procent. Av kommunens personbilar drivs 21 procent av förnyelsebara bränslen; delmålet är att 2014 ska detta vara 75 procent. Andelen miljöbilar i Skövde samhälle ligger på 17,5 procent jämfört med Västra Götalandsregionens 16,7 procent, och rikets 13,8 procent. Jämförelsen är gjord utifrån gamla och nya miljöbilsförordningen.

Stadstrafiken i Skövde har fem biogasbussar i drift. Målsättningen för 2014 är att samtliga bussar i stadstrafiken ska drivas av biogas.

¹⁾ Vägledning angående ursprungsmärkning av el (2012-07-10), Svensk Energi

Viktiga händelser under 2013

- Kommunstyrelsen beslutade att ansluta sig till Västra Götalands nya klimatstrategi 2014-2015. För överenskommelsen inom ”Egenproducerad solet” tar Skövde kommun ledarskapet tillsammans med Sol i Väst. Skövde kommun kommer att investera en miljon kronor i solcellsanläggningar 2014-2015. Övriga överenskommelser med Västra Götalandsregionen som Skövde kommun kommer att delta i är ”Klimatdialog med unga”, ”Cykelpendling till skola och arbete” samt ”Studenter som klimatambassadörer”.
- Tekniska nämnden har påbörjat en omställning till mer förnyelsebara bränslen även på tunga fordon med fokus på biogas. Nämnden bevakar noga utvecklingen för att kunna anskaffa fordon som kan fungera i verksamheten.
- Byggnationen av den nya Billingskolan har upphandlats för att bli en Miljöbyggnad i klass guld och detta genomsyrar nu uppförandet.
- Skövde Värmeverk har ingått en långsiktig överenskommelse med Volvo om att bygga anläggningar som möjliggör fossilfri uppvärmning. Första etappen har genomförts då produktionsenhet VC3 inom Volvo nu nyttjar bioolja. Biooljan är en restprodukt från framställningen av matolja och är helt fossilfri.
- Skövde Värmeverk AB har under året planerat för att uppföra ett bioeldat kraftvärmeblock 2014-2016.

Slutsatser

- Skövde kommun som organisation har fortsatt att genomföra åtgärder för att spara energi. Fortsatta ansträngningar krävs för ytterligare ökad energieffektivisering och användning av förnyelsebara drivmedel inom transporterna.
- För att nå ökad måluppfyllelse för Skövde samhälle krävs mer samverkan tvärssektoriellt och ökad kunskap och aktivitet kring omställning till fossilfri energi. De kommunikativa insatserna av vad Skövde kommun gör inom energi- och klimatområdet behöver förstärkas.

Utdrag ur: Kommunfullmäktiges styrkort för 2012-2014

Perspektiv	Strategiska mål och strategier	Resultatmätning
Kund & samhälle "Skövde-regionen är känd i landet som en välkomnande och växande region där människor möts, verkar och mår bra"	<p>"Andelen Skövdebor med högskoleutbildning har ökat under perioden 2011-2025. Ökningen har varit snabbare än genomsnittet för riket."</p> <p><i>Strategier från programförklaringen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Satsa på en fortsatt utveckling av GSP (Gothia Science Park). Satsa på teknik och naturvetenskap inom Gymnasium Skövde. Arbeta för att kvalificerade utbildningar förläggs till Högskolan i Skövde. 	<ul style="list-style-type: none"> Meritvärden årskurs 9 Betygspoäng slutbetyg gymnasiet Andel elever som fullföljer sin gymnasieutbildning Introduktionsprogrammet vid gymnasiet Andel elever med grundläggande behörighet till universitet och högskola Andelen ungdomar som går vidare till högre studier Andel av befolkningen med akademisk examen

Mål 3: "Andelen Skövdebor med högskoleutbildning har ökat under perioden 2011-2025. Ökningen har varit snabbare än genomsnittet för riket."

Bedömd måluppfyllelse vid mandatperiodens slut:

Ja Delvis Nej

Bedömning

Ambitionsnivån för Skövdes skolor är att de ska utvecklas mot nationell toppklass. I nuläget har kommunen en bit kvar till det målet. På gymnasienivå finns det dock tecken som pekar på en positiv utveckling. I årskurs 3 och 6 visar Skövdes elever upp goda resultat, medan betygssnittet i årskurs 9 ligger under nivån i riket.

Målet bedöms som att det delvis kommer uppnås 2014 eftersom det finns positiva indikatorer inom vissa områden. Det tar tid att se resultat eftersom vi jobbar med hela befolkningen från unga åldrar. Skövdes ungdomar har goda förutsättningar att fortsätta sina studier på högre nivå, men då de som flyttar folkbokför sig på studieorten faller de utanför vår statistik.

Redovisning av resultatmätningar

MERITVÄRDEN I ÅRSKURS 9

Meritvärdena för Skövdes skolungdomar ligger på 207,3, vilket är under riksgenomsnittet (213,1) för läsåret 2012/13. Detta är en nedgång sedan tidigare läsår då Skövdes ungdomar legat på samma nivå som riket. En möjlig orsak till detta kan vara det nya betygssystemet, som trädde i kraft läsåret 2012/2013, där bedömningen i de olika ämnena fått

en tydligare kravnivå. De olika skolorna inom kommunen skiljer sig kraftigt från varandra. Helenaskolan och Stöpen-skolan är de som visar en ökning i meritvärdena, från 206 till 219, respektive 209 till 217. De övriga tre skolorna visar en mer eller mindre kraftig minskning.

Vårterminen 2013 lämnade 506 elever grundskolan. Av dessa var 86,7 procent behöriga att läsa vidare på gymnasiet, vilket är strax under snittet för riket (87,6 procent). Detta betyder att 67 av de elever (13 procent) som lämnade grundskolan i Skövde kommun ej är behöriga till gymnasiet. Efter vårterminen 2012 var denna siffra 62 elever (11 procent).

BETYGSPOÄNG SLUTBETYG GYMNASIET

Elever folkbokförda i Skövde

De elever som slutade gymnasiet våren 2013 hade en genomsnittlig betygspoäng på 13,9. Det är en ökning jämfört med 2012 (13,6) och innebär att Skövde åter har ett bättre resultat än riket, 13,8. Detta bekräftar analysen från föregående år, det vill säga att avvikelsen 2012 var temporär.

Samtliga elever inom Gymnasium Skövde

De elever som tog studenten från Gymnasium Skövde under våren 2013 fick ett betygsgenomsnitt på 14,2, vilket är en ökning jämfört med resultatet för 2012 (13,8). Gymnasium Skövde är därmed tillbaka på en nivå som ligger över snittet i riket, vilket för 2013 var 14,0. Även här indikerar 2013 års betygspoäng att resultatet 2012 var en tillfällig svacka.

För att avgöra vad som anses med "nationell toppklass" har Skövdes genomsnittliga betyg jämförts med övriga kommuner i Sverige. För att tillhöra den övre kvartilen i riket (14,4 och uppåt) krävs en höjning på enbart några tiondelar. Om Skövde däremot vill tillhöra topp tio i riket vad gäller gymnasiebetyg krävs en höjning med ett poäng i

det genomsnittliga betyget. De kommuner som ligger i topp tio har ett genomsnittligt gymnasiebetyg på 15,2 och uppåt. Värt att notera är att det finns kommuner av varierande storlekar och med stor geografisk spridning inom denna grupp.

ANDEL ELEVER SOM FULLFÖLJER SIN GYMNASIEUTBILDNING

Elever folkbokförda i Skövde, exklusive IM-elever

Andelen Skövdeelever som fullföljer sin utbildning inom fyra år, exklusive elever vid introduktionsprogrammen (IM), är 90 procent. Motsvarande siffra för riket är 84 procent. Skövde har legat stabilt på denna nivå de senaste åren.

Samtliga elever inom Gymnasium Skövde, exklusive IM elever

Andelen elever vid Gymnasium Skövde, exklusive elever vid IM, som fullföljer sin gymnasieutbildning inom fyra år fortsätter att öka. Även här visar Gymnasium Skövde med sina 92 procent ett betydligt bättre resultat än riket som har 84 procent. Till det goda resultatet bidrar sannolikt att eleverna i stor utsträckning kommer in på sitt förstahandsval och att elevstödet har en bra organisation.

INTRODUKTIONSPROGRAMMET VID GYMNASIET

I gymnasiereformen 2011 ersattes det individuella programmet (IV) med fem introduktionsprogram (IM). Dessa program ska bättre tillgodose obehöriga elevers olika behov. Via programmen kan eleven bli behörig till ett nationellt gymnasieprogram, förberedas för arbetsmarknaden eller gå vidare till annan utbildning. En ofullständig utbildning försvårar deltagandet både i yrkes- och samhällslivet och ökar risken att hamna i utanförskap. Att dessa elever får stöd i skolan och chans att utvecklas är viktigt för Skövde som kommun.

IM-elever folkbokförda i Skövde

Av de ungdomar som är folkbokförda i Skövde kommun och går på ett introduktionsprogram är det 35 procent som byter till ett nationellt program efter ett år. I riket är motsvarande siffra 26 procent.

Samtliga IM-elever inom Gymnasium Skövde

Inom Gymnasium Skövde är det 33 procent av eleverna som går vidare till ett nationellt program efter ett år på IM jämför med rikets 26 procent.

ANDEL ELEVER MED GRUNDLÄGGANDE BEHÖRIGHET TILL UNIVERSITET OCH HÖGSKOLA

Elever folkbokförda i Skövde

Av andelen folkbokförda tjugooåringar i Skövde hade 74 procent en grundläggande behörighet att studera vid högskola eller universitet. Det är ett riktigt bra resultat i jämförelse med rikets 64 procent. Skövde har under de senaste åren haft en stabil utveckling och visat resultat som ligger stadigt över genomsnittet för riket.

Samtliga elever inom Gymnasium Skövde

Andelen elever som hade en grundläggande behörighet till universitet och högskola när de slutade Gymnasium Skövde våren 2013 är samma som för riket; 87 procent.

ANDELEN UNGDOMAR SOM GÅR VIDARE TILL HÖGRE STUDIER

Andelen folkbokförda ungdomar som inom tre år efter avslutad gymnasieutbildning väljer att studera vid högskola eller universitet har minskat under 2013. Skövdes andel ligger nu på 35 procent, men även genomsnittet för riket har minskat något och ligger på 42 procent jämfört med 45 procent 2012. Det är ännu för tidigt att säga om minskningen visar på en trend eller om den är temporär.

ANDEL AV BEFOLKNINGEN MED AKADEMISK EXAMEN

I Skövde har 23 procent av befolkningen mellan 25 och 64 år en eftergymnasial utbildning som motsvarar minst tre års studier, inklusive officersutbildning, enligt siffror från Statistiska centralbyrån (2012; siffror för 2013 publiceras april 2014). I riket ligger motsvarande siffra på 24 procent. Sedan 2008 har Skövde kommun haft en ökning med cirka 0,5 procentenheter per år, riket har legat runt en procentenhet. Trenden pekar på att andelen kommer att fortsätta öka, men det är osäkert om målet om en kraftigare ökning än riket kommer att nås. Här har satsningen på Gothia Science Park en viktig roll i att få högutbildade att stanna kvar i Skövde-regionen.

Skövdes befolkning har fortfarande en högre andel med kortare eftergymnasial utbildning. Här har Skövde ökat med en procentenhet från 14,4 till 15,6 procent. Detta är över snittvärdet för riket som är 15 procent.

Viktiga händelser under 2013

- Besluten från Skolinspektionens granskning av samtliga skolformer i Skövde kommun gav en bra kvittens på att kvaliteten är hög på både vuxenutbildningen och gymnasieutbildningen. Rapporten efter genomförd granskning var mycket positiv och innehöll endast smärre synpunkter avseende sådant som bör rättas till. Granskningen fann inga allvarliga brister.
- Regeringens satsning på karriärtjänster medförde att skolförvaltningen och utbildningsförvaltningen gavs möjlighet att tillsätta 18 förstälartjänster. Som en av få gymnasieskolor i Sverige kan Gymnasium Skövde stoltsera med att ha en lektor i naturvetenskap och teknik.
- Helenaskolan kommer som en av sju högstadieskolor i landet (beviljat av Skolverket) att erbjuda spetsutbildning inom naturvetenskap och matematik från hösten 2014. Utbildningen ges med så kallat riksintag, vilket innebär att antagning sker via ett särskilt ansökningsförfarande och att utbildningen är öppen även för ungdomar som är folkbokförda i annan kommun än Skövde.

- 71 procent av eleverna i årskurs 2 bedömdes ha uppnått målet om läskunnighet. Under några år har skolförvaltningen använt ett bedömningssystem som bygger på ett antal kriterier där pedagogerna bedömer läsning utifrån en manual. Detta har gett mycket varierande värden beroende på vilken skola eleven tillhör.
- Inom språkinstruktionen har andelen nyanlända elever ökat, vilket ställer högre krav på arbetet med integration, dels för att motverka främlingsfientlighet och dels för att bättre ta tillvara individernas kompetens. Antalet elever som studerar Svenska för invandrare (Sfi) på Vuxenutbildning Skövde har under året ökat markant från 226 till cirka 450. Ökningen har medfört många nyanställningar och stor flexibilitet i schemaläggning för att rymmas i nuvarande lokaler.
- Högskolan i Skövde befäster sin roll som ett etablerat lärosäte och har presterat väl i flera mätningar under 2013. Bland annat i universitetsämnetets kvalitetsutvärderingar hamnade Skövde högt upp. Flera evenemang – Sweden Game Festival är ett av dem – har ordnats via samarbete mellan högskolan och Gothia Science Park. Detta har stärkt och spritt Skövdes profil inom dataspelutveckling.
- En arbetsplan för projektet ”Samverkan skola – arbetsliv” togs fram under hösten 2012 och sattes i verket under första halvan av 2013. Arbetslivet har reagerat mycket positivt och bidrar i hög grad till möjligheterna att nå planens mål. En översyn av olika praktiktjänster har gjorts under våren tillsammans med kommunens arbetsmarknadsavdelning. Detta har resulterat i ett Skaraborgsgemensamt projekt med start 2014.
- En arbetsmarknadspolitisk plan som förtydligar arbetsmarknadsavdelningens roll och uppdrag beslutades i februari 2013. Ett råd som består av representanter från arbetsmarknadsavdelningen, socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen och omvårdnadsförvaltningen har tillsatts. Uppdraget för arbetsmarknadsrådet kommer att utvecklas och förtydligas under 2014. Den önskade effekten är ett minskat utanförskap och fler i sysselsättning. Unga personer ges särskild prioritet.

Slutsatser

- Resultatet i grundskolorna, främst på högstadiet, behöver förbättras. Varje elevs prestation behöver utvecklas för att Skövdeelevernas resultat ska falla inom den övre kvartilen, både på grundskolenivå och gymnasienivå.
- Resultaten för gymnasieeleverna på de nationella programmen är bra och ligger över snittet i riket. Utmaningen är att bevara dessa goda resultat och samtidigt fortsätta att utveckla verksamheten på introduktionsprogrammen.
- Vuxenutbildningen är en viktig verksamhet med många positiva effekter både för den enskilde individen och för samhället. För att få större genomslagskraft måste arbetet med arbetsmarknadsrådet få tid att utvecklas.
- Vi bör fortsätta arbetet med att systematisera samverkan med Högskolan i Skövde för att dra nytta av varandras kompetenser.

Utdrag ur: Kommunfullmäktiges styrkort för 2012-2014		
Perspektiv	Strategiska mål och strategier	Resultatmätning
<p>Kund & samhälle</p> <p>”Skövde-regionen är känd i landet som en välkomnande och växande region där människor möts, verkar och mår bra”</p>	<p>”Skövde har ett varumärke som är välkänt i hela Sverige.”</p> <p><i>Strategier från programförklaringen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontakter med olika intressenter och kunder ska ske utifrån en tydlig och för Skövde gemensam varumärkesstrategi. 	<p>● Lokal stolthet</p> <p>■ Nationell kännedom</p>

Mål 4: ”Skövde har ett varumärke som är välkänt i hela Sverige”

Bedömd måluppfyllelse vid mandatperiodens slut:

Ja   Delvis   ■ Nej

Bedömning

Bedömningen i nuläget är att Skövde inte kommer att uppfylla målet. Dock är ”välkänt” en definition av relativ karaktär. Resultatmässigt är det inte ett ändamål i sig att ”alla” ska känna till oss. För de målgrupper vi prioriterar och som är relevanta för Skövdes ekonomiska tillväxt, ska vårt varumärke vara välkänt.

För att bryta ner målet på kort sikt kan vi mäta hur attraktiva vi är genom att följa upp varumärkets styrkor, kännedom och utveckling via resultatmätningar kopplade till vår ekonomiska tillväxt och de associationer människor har till vårt varumärke.

Resultatmätningar

LOKAL STOLTHET ●

Resultat mäts genom SCB:s medborgarundersökning som genomfördes under 2013. En förutsättning för den lokala stoltheten är att Skövdeborna sammantaget tycker det är bra att leva och bo i Skövde kommun.

Nyckeltalet vi följer upp är NRI, Nöjd-Region-Index. NRI är det sammantagna betygsindex som innefattar följande faktorer: rekommendation, arbetsmöjligheter, utbildningsmöjligheter, bostäder, kommunikationer, kommersiellt utbud, fritidsmöjligheter och trygghet.

Resultatet av NRI för Skövde kommun våren 2013 är 66. Vid senaste mätningen, hösten 2010, var resultatet av NRI 67. För samtliga deltagarkommuner 2013 ligger medelindex på 58.

NATIONELL KÄNNEDOM ■

I enlighet med beslutad varumärkesstrategi ska en undersökning på nationell nivå genomföras vartannat år. Under 2013 har en analys gjorts av varumärket Skövde i nationell media. Genom att undersöka vilka ämnen som dominerade bilden av Skövde och hur dessa framställdes, visar analysen

vilka aspekter av publiciteten som tenderar att framställa varumärket på det ena eller andra sättet.

Den stora bristen i analysen av Skövdes publicitet är att få artiklar relaterade direkt till staden stod att finna, vilket föranleder en låg grad av synlighet. Vad gäller representanter och ambassadörer för Skövde (personer, organisationer eller företag) var de många till antalet, men alltför sällan talade de varmt (eller för den delen kritiskt) om Skövde. Staden intog en perifer roll och lyftes sällan fram överhuvudtaget.

Vår senaste attityd- och kännedomsundersökning, med konsumentmarknaden som målgrupp på nationell nivå, genomfördes 2011. Undersökningen visade främst två saker; antingen förknippar inte omvärlden oss med någonting alls, eller så nämns fysiska tillgångar som till exempel idrottslag, ett visst företag eller vacker natur.

Det finns även andra sätt att mäta hur attraktivt varumärket Skövde är. Handel, besöksnäring och befolkningstillväxt är mätbara indikatorer som redovisas under målet ”Skövde har 60 000 invånare år 2025”.

Viktiga händelser under 2013

Viktiga händelser 2013 rapporteras under avsnitt 3.10 ”Vårt varumärke”.

Slutsatser

- För att nå de övergripande målen bedöms Skövde ha ett fortsatt starkt behov av att öka frekvensen och intensiteten med marknadsnärvaro och aktiviteter på såväl lokal, regional som nationell nivå.
- Syftet med att analysera Skövde i nationell media var att identifiera styrkor och svagheter i mediebilden. Denna identifikation kan i arbetet framöver nyttjas för att öka kvaliteten i det framtida varumärkesarbetet.
- En förutsättning för att utveckla varumärket Skövde på lång sikt är att inte ändra för mycket i våra långsiktiga visioner, utan låta dem rulla på över mandatperioder. Vi behöver långsiktighet och tålamod för att kunna se effekterna av de investeringar som görs.

Utdrag ur: Kommunfullmäktiges styrkort för 2012-2014		
Perspektiv	Strategiska mål och strategier	Resultatmätning
<p>Kund & samhälle</p> <p>”Skövde-regionen är känd i landet som en välkomnande och växande region där människor möts, verkar och mår bra”</p>	<p>”Skövde har 60 000 invånare år 2025.”</p> <p><i>Strategier från programförklaringen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Skövde ska leda och driva utveckling i Skövde-regionen och vara aktiv i att utveckla Västra Götalandsregionen. • Utveckla centralorten. • Erbjudna och marknadsföra tomtmark för byggnation även i yttertätorterna. • Satsa på att förbättra infrastrukturen inom Skövde arbetsmarknadsregion och inom Skövde centralort. • Öka antalet parkeringsplatser (centrurnära, pendelparkering). • Utveckla besöksnäringen. • Utveckla handeln. • Satsa på att utveckla kulturlivet i Skövde-regionen för att öka attraktiviteten. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Antal invånare ■ Antal producerade bostäder ◆ Lokal arbetsmarknadsregion ● Handelsindex ● Turistomsättning (TEM)

Mål 5: ”Skövde har 60 000 invånare år 2025.”

Bedömd måluppfyllelse vid mandatperiodens slut:

Ja   ◆   Delvis   Nej

Bedömning

Många faktorer ska samverka för att få en stark och uthållig befolkningstillväxt. Det som ändå bedöms som mest kritiskt är tillgången till bostäder och jobb. Målet bedöms som delvis uppnått mot bakgrund av att tillväxttakten ökat kraftigt under mandatperioden. Tillväxttakten under denna mandatperiod kommer att vara i nivån 0,9 procent. Det kan jämföras med förra mandatperioden då tillväxttakten var 0,6 procent. Utvecklingen för de kommande åren är både osäker och svårbedömd. Målet bedöms därför som delvis uppnått (en befolkningsökning på i genomsnitt 600 invånare per år). Det är helt enkelt för tidigt att bedöma målet som uppfyllt även om utvecklingen går åt rätt håll.

Redovisning av resultatmätningar

ANTAL INVÅNARE ◆

Sedan Vision Skövde 2025 antogs, år 2013 det första året som målet om en årlig ökning på 600 personer har infriats. 2011 var ökningen 359 personer och 2012 ökade kommunen med 451 invånare. 2013 års siffror visar på en ökning med 647 personer. Detta visar att den trend vi sett de senaste åren fortsätter stadigt uppåt. Detta kan förklaras av en mängd faktorer, bland annat att nativiteten har varit hög under året och födelseöverskottet var 183 personer. Vi har även haft en hög inflyttning som ligger på 132 personer samtidigt som migrationen varit stark (317 personer).

Utöver dessa faktorer visar den höga totala befolknings-tillväxten att det hårda arbete som lagts ned inom strategiskt arbete, i kombination med riktade åtgärder så som bostadsbyggande, har gett positiva resultat. Under mandatperioden har tillväxten legat på ett genomsnitt av 0,9 procent per år, detta går att jämföra med den tidigare mandatperioden (2007-2010) då genomsnittsökningen var 0,6 procent per år. Det är viktigt att fortsätta jobba aktivt med olika åtgärder för att bibehålla en hög befolkningsutveckling.

ANTAL PRODUCERADE BOSTÄDER ■

Under 2013 producerades cirka 250 bostäder i Skövde kommun. Detta är en stark siffra, men når inte riktigt fram till den målsättning som finns uttalad i det boendestrategiska programmet (300 nya bostäder per år). Prognosen för 2014 är cirka 160 bostäder. Sammantaget över mandatperioden 2011-2014 har 589 bostäder byggts.

LOKAL ARBETSMARKNADSREGION ◆

Skövdes lokala arbetsmarknadsregion (LA) består idag av tio kommuner och omfattar drygt 180 000 invånare. Detta är en ökning med drygt 1 000 invånare sedan 2012. Enligt aktuell vetenskap är det en fördel med starka pendlingsregioner eftersom de bättre kan klara omsvängningar i konjunkturen.

En LA bestäms bland annat genom att se på in- och utpendlingen i kommuner. Utifrån detta bildar Skövde centrum i vår LA. Skövde har den näst största inpendlingen i hela Västra Götalandsregionen, bara Göteborg har fler. En stor rörlighet är bra både ur ett arbetsgivar- och ett arbetstagarperspektiv eftersom arbetsmarknaden på så vis blir större och mer rörlig.

Den senaste uppdelningen av de lokala arbetsmarknadsregionerna var år 2005 och en revidering kommer eventuellt ske under år 2015. Med tanke på tillväxten i Skövde är det möjligt att LA-regionerna i Skaraborg kommer att ritas

om. Skövde kommer då att bli centrum i Skaraborgs LA-region, som då även inkluderar Lidköping, Götene, Essunga och Vara.

HANDELSINDEX ●

Handelsindex är ett mått på marknadsandelar och visar på ett in- alternativt utflöde i en kommun. Ett index på över 100 visar ett inflöde, det vill säga att fler än kommunens invånare handlar i kommunen. Sedan 2007 har Skövdes handelsindex ökat och efter 2012 ligger det på 135. Resultatet för 2013 redovisas i mitten av 2014. Trenden visar på en fortsatt ökning, även om ökningen minskat de senaste åren. Målet för handelsstaden Skövde är att ligga stabilt runt 130, som kommunen gjort de senaste fyra åren. Vår starka handel skapar fler arbetstillfällen och visar även på Skövdes attraktionskraft som plats. Sällanköpsindexet har ökat med två enheter från föregående år; från 162 till 164. Detta är en mycket stark siffra för en kommun i Skövdes storlek.

TURISTOMSÄTTNING (TEM) ●

Turistomsättningen bedöms i nuläget ha ökat, dock redovisas officiell statistik för 2013 i april 2014. Bedömningen grundar sig primärt på att Skövde under 2013 haft en ökning av antalet gästnätter med 2 procent, vilket är positivt med hänseende till förra årets markanta ökning på 8 procent. Beläggningsgraden under året beräknas till 48 procent, vilket är en ökning med 6 procent på två år. Ökningarna kan till stor del härledas till vår- och sommarsäsongerna med flertalet stora evenemang i staden. Under året har flera paketerbjudanden riktade till privatresenärer tagits fram, vilket även ökat beläggningsgraden under helger och lov.

Viktiga händelser 2013

- Teknik- och forskningsparken Gothia Science Park (GSP) har fortsatt sin expansion under 2013. I november flyttade man in i de nybyggda lokalerna som omfattar 6 100 kvadratmeter kontorsyta. Ytterligare 250 nya medarbetare kan nu läggas till de redan nästan 700 personer som arbetar inom området. Idag finns där ett 70-tal företag som upptar totalt drygt 20 000 kvadratmeter. GSP fortsätter att vara en viktig pusselbit, inte bara för kommunens tillväxt, utan för hela regionen.
- Med gemensamma ansträngningar har näringsliv, akademi och samhälle byggt dataspelesbranschen i Skövde. Under 2013 har arbetet fortsatt med att jobba ännu mer fokuserat med internationalisering. Nu gäller det att jobba hårdare med att bygga platsen Skövde som dataspelesstad. Det kommer att göras under samlad flagg; Sweden Game Arena.
- Billingens fritidsområde blev certifierat Vasaloppcenter vilket bidrar till Billingens utvecklingsmöjligheter och ökad besöksnäring.
- En kommunikationsplattform för boende och besök har tagits fram med syftet att öka kännedomen om Skövde.

- Den 29:e juni 2013 öppnade Skövde kulturhus för allmänheten efter de omfattande renoveringarna. Kulturhuset har sedan det byggdes 1964 spelat en viktig roll i Skövdes utveckling och fortsätter att vara en nyckel till Skövdes tillväxt. En gemensam mötesplats med teater, bibliotek och konst ökar tillgängligheten och potentialen för kulturens roll i kommunen.
- Next Skövde Destinationsutveckling AB har nyligen antagit en ny handlingsplan för 2014 med fokus på att öka frekvensen i marknadsföringen av Skövde. Genom aktiviteter inom affärsområdena turism, handel, möten och evenemang skapas goda förutsättningar för att positionera och ladda varumärket Skövde.

Slutsatser

- För att nå visionen om 60 000 invånare år 2025 behöver bostadsbyggandet hålla en hög och jämn nivå.
- Besöksnäringen, och framförallt handeln i Skövde, fortsätter att utvecklas starkt. Båda näringarna är viktiga för Skövdes attraktivitet och ger också nya arbetstillfällen, ofta för ungdomar.
- Skövde behöver fortsätta att utveckla satsningen på plattformen GSP, innehållande Gothia Innovation AB, Industrial Development Center (IDC), Högskolan i Skövde och näringslivet.
- Skövde kommun behöver i den långsiktiga ekonomiska planeringen räkna med att medfinansiera större satsningar i infrastruktur. Det behövs också ett fortsatt aktivt arbete på såväl politisk nivå som på tjänstemannanivå för att påverka de nationella satsningarna på infrastruktur.

3.2 Kvalitet & effektivitet i våra processer

Utdrag ur: Kommunfullmäktiges styrkort för 2012-2014		
Perspektiv	Strategiska mål och strategier	Resultatmätning
<p>Kvalitet & effektivitet i våra processer</p> <p>”Den kommunala organisationen arbetar på ett effektivt, rättssäkert och ändamålsenligt sätt för att ge Skövdeborna bra service”</p>	<p>”Skövde kommun är en flexibel, kundorienterad och effektiv organisation.”</p> <p><i>Strategier från programförklaringen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Arbeta med benchmarking. • Konkurrensetsätt verksamheter. • Delta i olika EU-projekt för att se och lära av andra. • Internationella kontakter. • Förtydliga den kommunala organisationen utifrån medborgare/ beställareuppdraget och arbetsgivare-/utföraruppdraget. 	<p>☐ Kommunkompassen (SKL:s utvärderingsverktyg)</p> <p>☒ Kommunens kvalitet i korthet</p>

Mål: ”Skövde kommun är en flexibel, kundorienterad och effektiv organisation.”

Bedömd måluppfyllelse vid mandatperiodens slut:

Ja Delvis Nej

Bedömning

Bedömningen är att målet delvis kommer att uppnås. Skövde kommun har hög effektivitet i flera verksamheter och processer. Effektiviteten bedöms ändå kunna öka genom att i högre utsträckning standardisera processer och genom högre nyttjande av e-tjänster. Vår organisationskultur behöver också utvecklas för att till fullo kännetecknas av att vara kundorienterad.

Redovisning av resultatmätningar

KOMMUNKOMPASSEN (SKL:s utvärderingsverktyg)

Utvärderingen utgår. Inte relevant för Skövde kommun för närvarande.

KOMMUNENS KVALITET I KORTHET (KKIK)

KKIK är nyckeltalsjämförelser som Sveriges kommuner och landsting (SKL) utvecklat i samverkan med kommuner under flera år. En majoritet av Sveriges kommuner deltar i arbetet. Nyckeltalen används för att jämföra kommuners kvalitet och effektivitet. Resultatet presenterades i slutet av januari 2013 och har under året analyserats och diskuterats. Det framgår tydligt att Skövde kommun inte sticker ut, varken negativt eller positivt. De allra flesta resultat ligger väldigt nära värdena för den genomsnittliga kommunen. Ett område som sticker ut är handläggningstiden – en dag – för ekonomiskt bistånd där Skövde kommun ligger i topp.

Viktiga händelser 2013

- Antalet privata aktörer som bedriver hemvård inom omvårdnadsförvaltningen har minskat från sex till tre under 2013. Däremot har allt fler nyttjat de privata aktörerna och under 2013 stod de för 15 procent av den totala omsättningen, en ökning med tre procentenheter sedan 2012.

- En genomlysning av den kommunala organisationen är genomförd. Kommundirektören lämnade i oktober 2013 sina rekommendationer för hur den kommunala organisationen bör utvecklas till den politikergrupp som ska utarbeta ett förslag till organisation för nästa mandatperiod.
- I april lanserades flera nya e-tjänster inom fritidsförvaltningens, kulturförvaltningens och kommunstyrelsens ansvarsområden. Vinsterna med de nya tjänsterna har varit uppenbara för både kund och leverantör. Förståelsen för vad som kan åstadkommas i form av ökad kvalitet, effektivitet och nytta med e-förvaltning har ökat internt i organisationen.
- Utifrån kommunens mål att ”Samverkan med den sociala sektorn ska stärkas på alla nivåer” har en utredning genomförts. Utredningens syfte har varit att lämna förslag på hur man kan ta tillvara den energi, kunskap och erfarenhet som finns bland Skövdeborna och utveckla en strukturerad och välorganiserad volontärverksamhet.
- Utbildningsförvaltningen arbetar aktivt med internationellt arbete på flera sätt. Västerhöjds gymnasiet är sedan tidigare certifierad FN-skola. En del elever gör sin praktik utomlands eller deltar i olika projekt såsom Comenius.

Slutsatser

- Vi behöver fortsätta att utveckla hur vi följer upp och utvärderar våra verksamheter ur kundens perspektiv. Vi behöver också mera kunskap kring kundernas behov för att utveckla verksamheterna på bästa sätt.
- Våra processer behöver tydliggöras och standardiseras. IT behöver användas mer integrerat i verksamhetsutvecklingen. Även användarvänligheten i våra IT-stöd behöver förbättras.
- Skövde kommun deltar i olika EU-projekt i syfte att utbyta erfarenheter. Det finns dock ingen styrning av vilka frågor som internationella kontakter eller studier bedöms som viktiga. Om avsikten är att öka Skövde kommuns internationella erfarenhetsutbyte behöver mål och syfte förtydligas.

3.3 Medarbetare & chefer

Utdrag ur: Kommunfullmäktiges styrkort för 2012-2014		
Perspektiv	Strategiska mål och strategier	Resultatmätning
<p>Medarbetare & chefer</p> <p>”Skövde kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare där såväl medarbetare som chefer har möjlighet att växa i sina olika roller för att ge våra kunder och uppdragsgivare god service och bemötande”</p>	<p>”Möjligheten för medarbetare och chefer att lokalt ta ansvar för sina verksamheter ska öka.”</p> <p><i>Strategier från programförklaringen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommungemensamt ledar- och chefsutvecklingsprogram. • Kommungemensam medarbetaridé och strategi för implementering. • Chefsnätverk (200-grupp och 20-grupper) ska utvärderas och utvecklas. • Arbetslön- och samverkanssystemet ska utvecklas. • Kompetensväxling i samband med den snabbare generationsväxlingen. • Fler medarbetare på årsarbetsavtal. • Färre medarbetare som ofrivilligt arbetar deltid. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Medarbetarenkät ● Andel anställda med årsarbetstid ● Andel anställda som ofrivilligt arbetar deltid

Perspektivet avser hur Skövde kommun ska utvecklas som arbetsgivare. Det handlar om hur resursen ”personal” ska utvecklas för att motsvara förväntningarna på kommunal service och välfärd, och om hur kommunen ska utvecklas som arbetsgivare för att attrahera den kompetens som behövs

Mål: ”Möjligheten för medarbetare och chefer att lokalt ta ansvar för sina verksamheter ska öka.”

Bedömd måloppfyllelse vid mandatperiodens slut:

● Ja   Delvis   Nej

Bedömning

Målet bedöms vara uppfyllt år 2014. Målet kan tolkas på flera sätt. Den tolkning vi gjort är att med ”lokalt ansvar” menas inte att decentraliseringen ska öka, utan att chefer och medarbetare ska stärkas i sina roller. Bedömningen är baserad på att stora satsningar görs på ledarskaps- och chefsutveckling. Även medarbetarnas ansvar, delaktighet och stolthet över sitt arbete i Skövde kommun kommer att öka i och med införandet av medarbetaridén och i det fortsatta arbetet ute på enheterna tillsammans med sina chefer. Detta är de två stora hörnstenarna i att nå målsättningen. Även arbetsformer för chefsnätverken (de så kallade 20-grupperna och 200-gruppen) utvecklas i syfte att stärka relationen mellan det kommunövergripande styrnings och ledningsarbetet i kommundirektörens ledningsgrupp (KDLG) med arbetet på enhetsnivåer.

Redovisning av resultatmätningar

MEDARBETARENKÄT ●

Medarbetarenkäten genomfördes 2011 och hade en hög svarsfrekvens på 87 procent. Frågeområden som var aktuella och mättes var arbetstillfredsställelse/trivsel, jämställd-

het och mångfald, ledarskap, medarbetar- och organisationsutveckling samt min arbetsgrupp. Nöjd medarbetarindex för hela kommunen blev 79 (max är 100) vilket kan jämföras med 2009 års undersökning som hamnade på 80. Dessa indexvärden bör sättas i förhållande till att ett index på 70 anses vara ett bra resultat. Under 2014 kommer ingen medarbetarenkät att genomföras centralt inom kommunen. Den gemensamma medarbetarenkäten är planerad till i början av nästa mandatperiod 2015. Vissa förvaltningar har under 2013 genomfört egna medarbetarenkäter.

ANDEL ANSTÄLLDA MED ÅRSARBETSTID ●

Den 1 nov 2013 hade Skövde kommun totalt 860 medarbetare som var anställda på årsarbetsavtal. De flesta av dessa medarbetare, 700 personer, är anställda i omvårdnadsförvaltningen och går på kommunals årsarbetsavtal, ÅTD03. Av de andra förvaltningarna utmärker sig socialförvaltningen med näst flest medarbetare på årsarbetsavtal, 67 personer. Fler verksamheter som är schemalagda måndag-fredag 40 timmar i veckan börjar ansluta till årsarbetsavtalen då de ser nyttan med en flexiblere arbetstidsförläggning både för verksamheten och för medarbetaren. Det initiala syftet med avtalsformen var att erbjuda valfri sysselsättningsgrad för Kommunals medlemmar som arbetar inom omvårdnadsförvaltningen. Det har varit ett framgångsrikt arbete och har därför utvidgats till andra fackförbund och förvaltningar.

ANDELEN ANSTÄLLDA SOM OFRIVILLIGT ARBETAR DELTID ●

Av Skövde kommuns medarbetare är 90 procent nöjda med sin tjänstgöringsgrad. 7 procent vill arbeta mer och 3 procent vill arbeta mindre. Detta är siffror från förra medarbetarundersökningen (2011). Ingen statistik finns på hur många som är anmälda till Arbetsförmedlingen som arbetsökande på deltid. Ingen sammanställning finns heller över hur många som har ansökt om högre sysselsättningsgrad.

Viktiga händelser 2013

- Ledarutbildningen ”Situationsanpassat ledarskap” har nu genomförts för i stort sett alla chefer. Kommande utbildningar fångar upp nyanställda chefer med en utbildning per år.
- Chefsutvecklingsprogrammet startades under hösten. Majoriteten av de obligatoriska kurserna finns på plats.
- Medarbetaridén lanserades vid årsskiftet 2012-2013. Under året har diskussioner förts på arbetsplatsträffar och i ledningsgrupper. Syftet med medarbetaridén är att stärka medarbetarskapet och utveckla och stärka kvaliteten i våra verksamheter. Under hösten förbereddes en uppföljning av arbetet, som kommer att genomföras i början av 2014.
- Kommunens chefer bildar ett gemensamt nätverk, 200-gruppen, som samlas två gånger per år under ledning av kommundirektören. Under årets två träffar har utredning om ny organisation och förslag på hur en sådan kan se ut behandlats. 200-gruppen är i sin tur indelad i nio 20-grupper som träffas en gång per kvartal och leds av en förvaltningschef. Teman för 20-grupperna under 2013 har varit medarbetaridén, bisyssla, nytt HR-system och folkhälsostrategin.

Slutsatser

- Vi behöver även fortsättningsvis prioritera chef- och ledarskapsutbildningar och utveckla dessa allt eftersom behoven förändras och våra kunskaper ökar.
- Vi behöver föra diskussioner på samtliga arbetsplatser kring innebörden av medarbetaridén för att den ska få genomslag i vår organisationskultur.
- Vi behöver fortsätta att ha dialoger med fackförbunden kring vikten av ett gemensamt samverkansavtal och olika arbetstidsavtal.
- Vi behöver stärka insikten om att ledarskap och medarbetarskap lever i symbios med varandra.

3.4 Ekonomi

Utdrag ur: Kommunfullmäktiges styrkort för 2012-2014		
Perspektiv	Strategiska mål och strategier	Resultatmätning
<p>Ekonomi</p> <p>”Skövde kommun har en god ekonomi med låg skatt och låga avgifter”</p>	<p>”Resultatet ska vara två procent av skatter och bidrag i genomsnitt över mandatperioden.”</p> <p><i>Strategier från programförklaringen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Skattefinansiera investeringar så långt som möjligt. • Aktiv ägarstyrning av tillgångar i syfte att finansiera satsningar på tillväxt • Arbeta strategiskt med lokalförsörjning. • Sök medfinansiering av infrastruktursatsningar. • Ge anläggningsbidrag till föreningar för drift av idrottsplatser och anläggningar. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Resultat ● Skattesats ● Soliditet

Mål: ”Resultatet ska vara två procent av skatter och bidrag i genomsnitt över mandatperioden.”

Bedömd måloppfyllelse vid mandatperiodens slut:

● Ja   Delvis   Nej

Bedömning

Bedömningen är att målet kommer att uppnås under mandatperioden. Skövde kommun har en god ekonomisk grund att utgå ifrån för att bemöta de utmaningar som finns i framtiden.

Redovisning av resultatmätningar

RESULTAT ●

Årets resultat för kommunen är positivt med 126 miljoner kronor. Årets resultat innebär att det egna kapitalet ökade med 4,9 procent. Resultatet motsvarar 5,4 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Det genomsnittliga resultatet för åren 2011-2013 är 3,2 procent av skatter och statsbidrag. Detta innebär att kommunen uppfyller det finansiella målet för god ekonomisk hushållning.

SKATTESATS ●

Skattesatsen är 20,56 per skattekrona. Skattesatsen ändrades med 43 öre från och med 1 jan 2012 i och med skatteväxlingen med Västra Götalandsregionen angående Västtrafik AB. Den genomsnittliga skattesatsen för Västra Götalands och Hallands kommuner är 21,40 per skattekrona.

SOLIDITET ●

Soliditeten inklusive pensionsskulden uppgår till 35,4 procent för år 2013, vilket är en förbättring med 0,5 procent gentemot föregående år. Att soliditeten trots fortsatt investeringsnivå likt tidigare år ligger på samma nivå som föregående år förklaras av en hög resultatnivå. Detta har inneburit

att större del av investeringarna kunnat finansieras utan upplåning.

För att få ett mer relevant mått på soliditeten måste hänsyn tas till det pensionsåtagande som redovisas utanför balansräkningen som en ansvarsförbindelse. Om detta åtagande, som vi årsskiftet uppgick till 1 170,4 miljoner kronor, läggs in i balansräkningen har kommunen fortfarande en positiv soliditet.

Viktiga händelser 2013

- Skövde kommun har skattefinansierat 81,9 procent av årets investeringar. Detta har varit möjligt genom att kommunen visar ett bra resultat på 126 miljoner kronor.
- En översyn och revidering av ägardirektiv, för samtliga dotterbolag i koncernen Skövde Stadshus AB, har genomförts under 2012 och 2013. Efter antagande av kommunfullmäktige beslutade respektive dotterbolag om reviderade ägardirektiv på den gemensamma bolagsstämmodagen den 3 maj 2013.
- Kommunfullmäktige beslutade den 16 december 2013 att Skövde Stadshus AB bildar ett dotterbolag, Skövde-Nät AB, och att bolaget under 2014 övertar elnätsverksamhet som idag drivs av Tekniska förvaltningen.

Slutsatser

- Skövde kommun har haft flera år med goda resultat vilket har bidraget till en god, långsiktig finansiell kapacitet.
- Utbyggnad av infrastruktur, nya förskolor och ombyggnad av grund- och gymnasieskolan är exempel på kommande utmaningar för kommunen. Detta kommer att medföra en högre investeringsnivå under en period.

3.5 Regionen

Målbild: Vi ska förstärka vår roll som attraktiv centralort och agera draglok för hela Skövde-regionen. Vi ska verka för att skapa en större, gemensam arbetsmarknadsregion. Därför ska infrastrukturen utvecklas så att vi enkelt kan röra oss inom Skövde-regionen och till eller från andra orter eller centrum som är viktiga för oss. Vi ska vara en aktiv och tydlig aktör i Västra Götaland.

Hur styr vi mot målbilden?

Regionalt utvecklingsarbete sker på många sätt och nivåer. Skövde kommun är en av femton kommuner som genom Skaraborgs kommunalförbund driver och samordnar frågor inom de fem fokusområdena infrastruktur, kultur, hälsa och socialtjänst med FoU, näringsliv och kompetens- och kunskapsutveckling. Därutöver finns både formella och informella samarbeten, som Gymnasium Skaraborg och chefsnätverk för de flesta kommunala områden. Inom nätverken sker till exempel viktigt informationsutbyte, initieras nödvändiga samarbetsprojekt och produceras underlag. Nätverksarbetet bedrivs på både politiker- och tjänstemannanivå.

Vad har hänt under 2013?

- Skövde kommun har en roll som motor i Skaraborg inom e-förvaltningsområdet. Kommunen anordnade under hösten en uppskattad e-förvaltningsdag där 17 andra kommuner deltog. Dessutom är ett arbete initierat i syfte att skapa ett attraktivt erbjudande för en förenklad uppstart av e-tjänster för intresserade kommuner. Vi har bland annat genomfört ett regionalt pilotprojekt rörande digitala distansmöten, så kallade on line-möten, inom socialförvaltningen. Projektet har visat på effektiviseringspotential och rönt stor uppmärksamhet.
- Inom det kommunala e-hälsoarbetet i Västra Götalands län har Skövde kommun gjort viktiga insatser, främst inom området ”Säker inloggning och behörighetsidentifikation”. Dels är kommunen värd för huvudprojektet som syftar till att höja kvaliteten och effektiviteten i verksamheten genom säkrare användning av IT-system. Dels arbetar kommunen med säker och effektiv inloggning för socialjouren som ska leda till att alla berörda, politiker och tjänstemän, i Skaraborg kan hantera sin kommunikation digitalt.
- Skövde har haft en viktig roll i att arbeta fram Västra Götaland 2020. Strategin sätter ramarna för arbetet med tillväxt och utveckling mellan åren 2014 och 2020 och är huvudverktyget för att, i samverkan i Västra Götaland, genomföra den gemensamma visionen om Det goda livet.
- Beslut togs i Västra Götalandsregionens kulturnämnd i december 2012 för att genomföra projektet Kreativa kraftfält i Skaraborg, ett samarbete mellan regionen, kommuner i Skaraborg och Skaraborgs kommunalför-

bund. Kulturförvaltningen är aktiv i både styrgruppen och referensgrupper för detta projekt.

- Ett yttrande över förslag till ”Nationell plan för transportsystemet” har beretts i samarbete med Skaraborgs kommunalförbund. E20-projektet syftar till att kommuner och regioner längs E20 från Göteborg till Stockholm samverkar för att E20 byggs ut till motorväg/fyrfärltsväg med hastighetsstandard på minst 110 km/h.
- Västra Stambanegruppen har under 2013 haft två sammanträden för arbetsutskottet samt två medlemsmöten, varav det senare i form av ett stormöte dit samtliga aktörer längs stråket var inbjudna. Temat för stormötet var samordning av yttrandena inför revidering av Nationell plan för transportinfrastrukturen. Västra Stambanegruppen har också deltagit flitigt i Trafikverkets åtgärdsvalsstudie av Västra stambanan genom Västra Götaland. Den kommer att sändas på remiss under våren 2014.
- Representanter från Skövde kommun deltog under Almedalsveckan i ett välbesökt seminarium med många föredragshållare på temat ”Propp i Sveriges godspulsåder – hur sjöfart och tåg kan stärka Sverige”.
- Skövde kommun och Försvarsmaktsrådet har hittat bra samverkansformer och sammanträtt vid fem tillfällen under 2013. Under rådmötet i maj beslutades att även företrädarna för kommunernas oppositionsparti ska bjudas in att delta i rådet för att skapa blocköverskridande samverkan som håller över tid. Regeringen beslutade i maj att uppmana Försvarsmakten att bilda regional samverkan i hela riket efter Försvarsmaktsrådsmodellen som Skövde utarbetat. Planeringen av Försvarskonferens 2014 i början av april är i sin slutfas.
- Under 2013 har flera förvaltningar inlett samarbeten med högskolor för att sätta igång forskningsprojekt inom olika områden. Några av de högskolor vi samarbetar med idag utöver Högskolan i Skövde är Linnéuniversitetet, Karlstads universitet och Borås högskola. Detta är viktiga externa kontakter, då de främjar utveckling och nyfikenhet både inom vår egen organisation och i Skövde-regionen.

Hur mäter vi att vi är på rätt väg?

LOKAL ARBETSMARKNADSREGION

Skövdes lokala arbetsmarknadsregion (LA) består idag av tio kommuner och omfattar drygt 180 000 invånare. Detta är en ökning med drygt 1 000 invånare sedan 2012. Enligt aktuell vetenskap är det en fördel med starka pendlingsregioner eftersom de bättre kan klara svängningar i konjunkturen.

Lokal arbetsmarknadsregion

Källa Statistiska centralbyrån	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Inpendling till Skövde	10 962	11 029	10 432	9 637	10 619	10 303	9 420
Utpendling från Skövde	5 161	4 953	4 936	4 739	4 749	4 660	4 436
Netto	5 801	6 076	5 496	4 898	5 870	5 643	4 984
Inpendling till Skaraborg	6 783	6 844	6 672	6 053	6 411	6 566	5 847
Utpendling från Skaraborg	9 694	8 622	9 124	9 383	8 964	9 339	9 398
Netto	-2 911	-1 778	-2 452	-3 330	-2 553	-2 773	-3 551

En LA bestäms bland annat genom att se på in- och utpendlingen i kommuner, och utifrån detta bildar Skövde centrum i vår LA. Skövde har den näst största inpendlingen i hela Västra Götalandsregionen, bara Göteborg har fler. Detta är positivt för kommunen eftersom det visar på stark attraktionskraft för både näringsliv och arbetskraft.

Den senaste uppdelningen av de lokala arbetsmarknadsregionerna var år 2005 och en revidering kommer eventuellt ske under år 2015. Med tanke på tillväxten i Skövde är det möjligt att LA-regionerna i Skaraborg kommer ritas om. Skövde kommer då att bli centrum i en Skaraborgs LA-region som då även omfattar Lidköping, Götene, Essunga och Vara.

CENTRALORT

En region behöver en stark centralort. Det finns flera nyckeltal för att mäta Skövdes styrka som centralort. Vi valt att följa befolkningsutveckling, handelsindex och turistomsättning.

Sedan Vision Skövde 2025 antogs år 2013 det första året som målet om en årlig ökning på 600 personer har uppnåtts. 2011 var ökningen 359 och 2012 ökade kommunen med 451 invånare. Siffrorna för 2013 visar en ökning på 647 personer. Detta visar att den trend vi sett de senaste åren fortsätter stadigt uppåt.

Handelsindex är ett mått på marknadsandelar och visar på ett in- eller utflöde i en kommun. Ett index på över 100 visar ett inflöde, det vill säga att fler än kommunens invånare handlar i kommunen. Sedan 2007 har Skövdes handelsindex ökat och efter 2012 ligger det på 135. Resultatet för 2013 redovisas i mitten av 2014. Trenden visar på en fortsatt ökning, även om ökningen minskat de senaste åren. Målet för handelsstaden Skövde är att ligga stabilt runt 130, vilket kommunen gjort de senaste fyra åren. Vår starka handel skapar fler arbetstillfällen och visar också Skövdes attraktionskraft som centralort.

Turistomsättningen bedöms i nuläget ha ökat, men officiell statistik för 2013 redovisas först i april 2014. Bedömningen grundar sig primärt på att Skövde under 2013 haft en ökning av antalet gästnätter med 2 procent, vilket är positivt med tanke på den markanta ökningen på 8 procent förra året. Beläggningsgraden under året beräknas till 48 procent, vilket är en ökning med 6 procent på två år. Ökningarna kan till stor del härledas till vår- och sommarsäsongerna med flertalet stora evenemang i staden. Under året har flera paketerbjudanden riktade till privatresenärer tagits fram, vilket även ökat beläggningsgraden på helger och lov.

Slutsatser

- Skövde har stärkt sin position inom arbetsmarknadsregionen. För att ytterligare utveckla Skövde-regionen behöver den målbild som finns i Vision Skövde 2025 brytas ner i en konkret plan där det framgår vilka frågor som är prioriterade.
- Infrastrukturen till och från Skövde-regionen är av avgörande betydelse för den framtida utvecklingen. Det samarbete som finns med andra kommuner angående E20 och Västra stambanan behöver fortsätta att prioriteras.
- Nätverksarbetet som sker i dag skapar förutsättningar för att gemensamt åstadkomma utveckling. Ökad närvaro av både politiker och tjänstemän behövs därför på den regionala arenan. För att förbättra resultatet av nätverkanal krävs tydligare mål för vilka resultat som ska nås.

Befolkningsutveckling

*i genomsnitt per år

Källa Statistiska centralbyrån	2013	2012	2011	2010	2000-2009*	1990-1999*
Befolkningstillväxt Skövde kommun, antal	647	451	359	418	167	165
Befolkningstillväxt Skövde kommun, i %	1,24	0,9	0,7	0,8	0,34	0,35
Befolkningstillväxt Skaraborg, i %	0,62	0,1	0	0	0,07	-0,15
Befolkningstillväxt riket, i %	0,93	0,8	0,7	0,8	0,52	0,32

Handelsindex

Källa Statistiska centralbyrån	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003
Handelsindex, Skövde	135	134	133	131	123	119	114	115	118	118

3.6 Attraktiva boendemiljöer

Målbild: Vi ska skapa attraktiva boendemiljöer som är anpassade till människors olika intressen och behov. Förutsättningarna för nybyggnation av bostäder ska utvecklas och vi ska stimulera intressenter att investera i Skövde.

Hur styr vi mot målbilden?

Skövde kommuns roll är att skapa goda förutsättningar för attraktiva boendemiljöer, både för dagens Skövdebor och för dem som vill bosätta sig här i framtiden. I vårt uppdrag ingår därför att utveckla förutsättningarna för nybyggnation av bostäder, stimulera intressenter att investera i Skövde och stärka Skövde som attraktiv boenderegion. Vi ska ha god mark- och planberedskap, erbjuda attraktiva bostadsområden för olika grupper och i hela kommunen samt marknadsföra Skövde som bostadsort.

För att styra arbetet har flera utvecklingsplaner beslutats i demokratisk ordning med syfte att hålla ihop det övergripande planeringsarbetet för utvecklingen av våra boendemiljöer. Bland annat antog kommunfullmäktige i september 2012 ett boendestrategiskt program. Andra viktiga styrdokument är översiktsplan, trafikplan och energi- och klimatplan som alla har betydelse för Skövdes boendemiljöer.

Målsättningen är att 300 nya bostäder ska produceras årligen. Bostäderna ska möta de olika behoven i ett samhälle som präglas av mångfald. En attraktiv boendemiljö innebär närhet till en stadskärna som kan erbjuda både bra service och upplevelser. Skövde kommun satsar årligen medel på att utveckla stadskärnan i nära samverkan med fastighetsägare och det övriga näringslivet. För att försköna staden finns en fond som donerats av makarna Egnell och som används för konst i det offentliga rummet.

Boendestrategiskt program för Skövde kommun

I det boendestrategiska programmet presenterar vi en helhetsbild av de möjligheter och utmaningar som finns på vår bostadsmarknad. I programmet finns en samlad redovisning av vad vi vill göra när det gäller bostadsbyggande och viktig information till olika aktörer på bostadsmarknaden. I programmet säger vi att vi ska bidra till välfärd genom attraktiva boendemiljöer som är anpassade till människors olika intressen och behov. Vi säger också att vi ska bidra till tillväxt genom att utveckla förutsättningarna för nybyggnation av bostäder, stimulera intressenter att investera i Skövde och stärka Skövde som attraktiv bostadsort. De båda perspektiven förstärker varandra. Välfärd bidrar till tillväxt, och tillväxt bidrar till välfärd. Läs gärna programmet i sin helhet på www.skovde.se.

Vad har hänt under 2013?

- Arbetet med att genomföra kommunfullmäktiges boendestrategiska program för Skövde kommun har startat. Utvecklingsinsatserna i programmet åtgärdsplan har ännu inte nått full kraft. Av de 23 utvecklingsåtgärder som planerades för 2013 är åtta genomförda, fem pågående och tio framflyttade till 2014. En av de viktigare åtgärderna som blivit framflyttad är att ta fram nya riktlinjer för markanvisning som ska ge tydliga regler och transparens i hur kommunen anvisar och säljer mark för bostäder och verksamheter.
- Under 2013 har cirka 250 bostäder färdigställts. 210 lägenheter, fördelade på 110 hyresrätter, 60 bostadsrätter och 40 inom särskilt boende för äldre, samt 40-talet villor, radhus eller parhus. Försäljningen av kommunala villatomter har under hösten vänt uppåt igen efter att ha varit mycket svag 2012.
- Skövde kommuns allmännyttiga bostadsbolag, AB Skövdebostäder, har byggt klart Kåpplunda Park, ett av Sveriges större hyresbostadsprojekt med totalt 206 inflyttade lägenheter varav 110 färdigställdes 2013. HSB har färdigställt 60 inflyttade bostadsrätter i kvarteret Stenhuggeriet i centrala Skövde.
- Skövdes nya stadsdel Trädgårdsstaden fortsätter att växa. Detaljplanen för etapp två med 600 bostäder i blandade boende- och upplåtelseformer har vunnit laga kraft under 2013. Detaljplan för Kvarteret Tyr i centrala Skövde har också vunnit laga kraft och bygglov för 16 lägenheter har beviljats där.
- Bostadsbyggande pågår bland annat på Billingsluttningen där AB Skövdebostäder bygger 78 lägenheter i ett nytt trygghetsboende med inflyttning 2014. Skövde kommun bygger en gruppboende med åtta bostäder i Trädgårdsstaden och inflyttning 2014. Omvårdnadsförvaltningen har under första kvartalet 2013 haft inflyttning på de 30 nya platserna på äldreboendet Ekedal i centrala Skövde. Byggnaden är certifierad enligt Green Building och är ett exempel på Skövdes miljöambition i byggandet. Till boendet hör en ny satsning på utomhusmiljön för de äldre, i form av en Sinnenas trädgård; ett rum utomhus som används flitigt under fina dagar av både boende, anhöriga och övriga besökare. Trädgården är uppbyggd i direkt anslutning till boendet och möjliggör stimulans för alla sinnen. Där finns träd, växter, blommor, bärbuskar, vatten, boulebanor, gångstigar och

många sittmöjligheter. Att trädgården dessutom ligger i nära anslutning till Boulognerparken med gångstigar, liten sjö samt stor terrass gör helheten ännu bättre för de boende.

- Billingsens natur- och friluftsområde fortsätter att utvecklas, vilket är viktigt för vår attraktionskraft som bostadsort. I september 2013 invigdes en ny aktivitetsplats för lek- och utomhusträning som snabbt blev en stor succé med många besökare. Billingsens fritidsområde certifierades dessutom som ett Vasaloppscenter för skidor, cykel och löpning under hösten.
- I kommunen finns 57 lekplatser. Varje år genomgår de en besiktning så att säkerhetskraven uppfylls, men även funktionaliteten och lusten till lek. Under 2013 har dessutom lekplatser på Norrmalm, Östermalm, Våmb, Hentorp och Skultorp renoverats. En ny arbetsmodell har testats i arbetet med syfte att involvera barn och unga i samhällsplaneringen och utvecklingen av bostadsnära miljöer.
- Våra parker och våra bostadsnära skogar är viktiga hörnstenar i byggandet av en attraktiv bostadsmiljö. Därför har det gjorts en heltäckande inventering under 2013. Arbetet med att utveckla Boulognerskogen har pågått under 2013 och beslut togs att göra Boulognersjön badbar 2014. Under året byggdes nya entréer till parken och en ny utsiktsplats anlades i anslutning till äldreboendet Ekedal.
- I Skultorp har ett stort restaureringsarbete i det bostadsnära naturreservatet Hene-Skultorp skett under 2013. Bland annat har de vackra stenmurarna röjts fram och den populära promenadvägen i Oxadrevet har restaurerats så att det nu är fri sikt från de nya villatomterna i området Bissgården in i det vackra eklandskapet. I Södra Ryd finns en ny vandrings slinga med breda stigar i öppen tallskog precis intill bostadsområdet. Närnaturguider har utbildats på fem olika språk för att kunna guida såväl boende i närområdet som besökare.

Hur mäter vi att vi är på rätt väg?

Vi har valt att följa fem olika indikatorer: antal invånare, prisutveckling på bostäder, kötid hos allmännyttan, medborgarnas syn på sin boendemiljö och antal nyproducerade bostäder.

ANTAL INVÅNARE

Befolkningsökningen 2013 på 647 personer var rekordstor. Skövde är idag attraktiv som boendeort hos dem som bor i Skövde-regionen. Skövde har flera stora verksamheter såsom högskolan, försvarsmakten och sjukhuset som attraherar många inflyttande, framför allt unga människor. Efterfrågan på bostäder av alla sorter är därför stor. Det visar bland annat mäklarstatistiken nedan och det faktum att det finns en säkerställd bostadsbrist idag. Såväl unga som äldre och barnfamiljer finns bland dem som söker bostad.

PRISUTVECKLING PÅ BOSTÄDER

Priserna på villor i Skövde har ökat svagt de senaste tolv månaderna med bara 1 procent, jämfört med riket som under samma period ökat med 5 procent. Utvecklingen för bostadsrätter är den motsatta. Priserna i Skövde har de senaste tolv månaderna stigit kraftigt med 17 procent jämfört med rikets ökning på 11 procent, enligt mäklarstatistik som omfattar en majoritet av alla försäljningar. Den stora ökningen består dels av en generellt stark prisutveckling till följd av stor efterfrågan och dels på HSB:s försäljning av 60 nyproducerade bostadsrätter, vilket motsvarar cirka 17 procent av totalt antal försäljningar 2013. Av nedan redovisad tidsserie ser vi att snittprisernas utveckling är positiv för både bostadsrätter och villor och att nivån på antalet sålda bostäder ökat igen 2013.

KÖTID HOS ALLMÄNNYTAN

Det råder bostadsbrist i Skövde och rörligheten på bostadsmarknaden är låg. Kötiden till en hyresrätt hos AB Skövdebostäder är en viktig indikator på utvecklingen, då bolagets marknadsandel är cirka 43 procent. Rörligheten speglar möjligheten för invånarna att kunna byta bostad när behoven ändras och för nyinflyttare, som inte kan eller vill köpa en bostad, att kunna bosätta sig i kommunen. I dag är kötiderna långa och tendensen är att de fortsatt öka sedan 2011. Den genomsnittliga kötiden är tre år för en lägenhet hos Skövdebostäder.

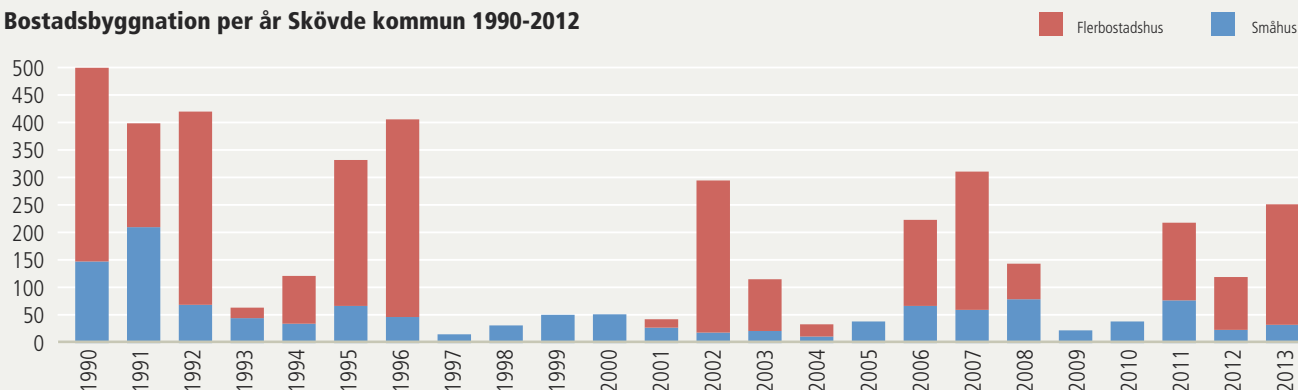
MEDBORGARNAS SYN PÅ SIN BOENDEMILJÖ

Skövdebornas betyg på sin boendemiljö mäts genom SCB:s medborgarenkät som genomförs vart tredje år. Senaste resultatet är från 2013 och visar att invånarna själva är relativt nöjda med boendet i Skövde sett till möjligheten att hitta bra boenden och till hur trivsam bebyggelsen är. Skövde ligger på index 57, samma som rikets genomsnitt. Resultatet är dock en minskning med fem enheter jämfört med

Prisutveckling på bostäder

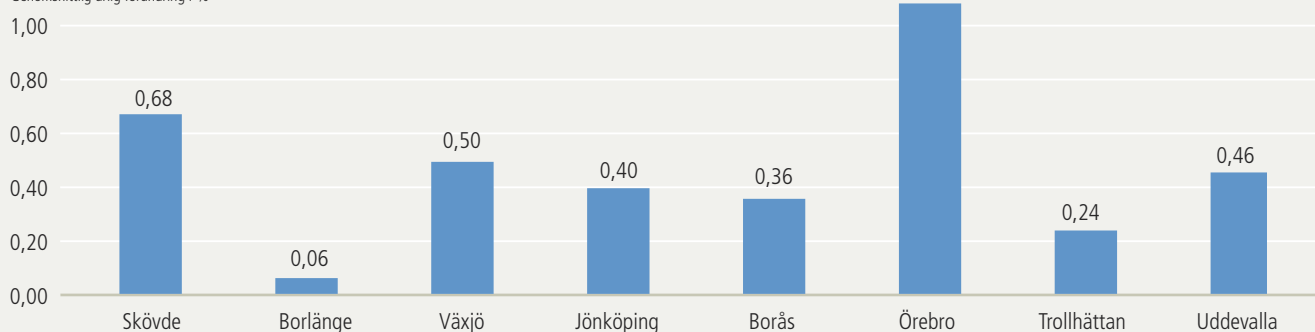
Källa Mäklarstatistik	2006	2008	2010	2012	2013
Villor snittpris	1 295 316 kr	1 469 482 kr	1 650 678 kr	1 771 000 kr	1 787 000 kr
Antal försäljningar	206	197	204	181	225
Bostadsrätter snittpris	317 309 kr	396 260 kr	439 796 kr	557 000 kr	640 000 kr
Antal försäljningar	238	273	319	283	357

Bostadsbyggnation per år Skövde kommun 1990-2012

Nyproduktion av bostäder mellan 2011-2012 i Skövde och jämförbara kommuner

Genomsnittlig årlig förändring i %

mätningen 2010, vilket kan ses som en indikation på rådande bostadsbrist. När medborgarna fick bedöma Skövde i dess helhet som en plats att bo och leva på när Skövde ett betygsindex på 64. Detta är över rikets genomsnitt på 59.

ANTAL NYPRODUCERADE BOSTÄDER

Under 2013 har 250 bostäder färdigställts, en ökning med cirka 130 bostäder jämfört med 2012. Målsättningen i vår vision är att 300 nya bostäder ska produceras årligen. Skövde kommuns allmännyttiga bostadsbolag, AB Skövdebostäder, har byggt klart Kåplunda Park som är ett av Sveriges större hyresbostadsprojekt med totalt 206 lägenheter varav ett 100-tal var färdigställda och inflyttade under 2013. HSB har byggt och haft inflyttning i 60 bostadsrätter i kvarteret Stenhuggeriet i centrala Skövde. Även byggnationen av villor och småhus tog fart igen under 2013 med 33 färdigställda hus. Under hösten ökade antalet förfrågningar på mark för småhus från olika byggherrar, både lokala och nationella.

Slutsatser

- För att Skövde ska kunna växa med 600 invånare per år och bli 60 000 invånare år 2025 är det en nödvändighet att det byggs fler bostäder framöver än vad det har gjorts fram till idag.
- Skövde har goda förutsättningar för en ökad bostadsproduktion. Det finns både en stor efterfrågan från bostadsköpare och hyresgäster och en god efterfrågan från byggherrar som önskar få bygga i Skövde. Så ser det inte ut i alla Sveriges kommuner. Det Skövde behöver göra är att i högre utsträckning än i dag arbeta mer långsiktigt och aktivt med boendefrågan. De strategiskt viktiga styrdokument som behövs för arbetet finns. Nu behövs fokus på genomförandet.
- Kommunens allmännyttiga bostadsbolag, AB Skövdebostäder, är ett verktyg och en tillgång för Skövde kommun i arbetet med att bygga nya bostäder, skapa hållbar utveckling och främja social integration och balans i tillgången till hyresrätter i kommunens olika stadsdelar. Hur, och i vilken omfattning, bolaget ska agera är ett politiskt beslut.

3.7 Kunskapsutveckling och arbete

Målbild: Vi ska arbeta för att det byggs upp erkända spetskompetenser som lockar nyetableringar till Skövde-regionen. Våra skolor ska utvecklas mot nationell toppklass. Vi ska arbeta för utbildningsmöjligheter som svarar upp mot kraven från kunskapsintensiva företag och organisationer och på så sätt skapa förutsättningar för ett varierat och blomstrande näringsliv.

Hur styr vi mot målbilden?

Målbilden spänner över ett mycket stort område där Skövde kommun har flera olika roller och det finns inget övergripande strategiskt styrdokument. Lärandet börjar redan i småbarnsåldern. Därför är våra förskolor viktiga. I förskolan läggs grunden för våra barns vilja och förmåga att ta emot och utveckla det som så småningom grundskolan, gymnasieskolan, vuxenutbildningen och de högre utbildningarna har att erbjuda. Att utveckla alla våra skolformer är ett sätt att styra mot målbilden. Olika former av stöd och samarbete med Högskolan i Skövde och Gothia Science Park (GSP) är andra sätt.

Arbetsmarknadspolitik är i första hand ett statligt åtagande. Den kommunala arbetsmarknadspolitiken är ett komplement som syftar till att skapa och utveckla förutsättningar för invånare, som av olika skäl står utanför arbetsmarknaden, att nå arbete eller studier. Det här arbetet görs i samverkan mellan vuxenutbildning och näringsliv.

Skövde kommuns ansvar för näringslivsfrågor handlar i stor utsträckning om att kommunicera de värden som Skövde står för, att skapa forum för dialog och samverkan och att genomföra olika investeringar i syfte att skapa nya jobb i nya branscher. Exempel är investeringar i GSP, infrastruktur till industri- och handelsområden och IT-infrastruktur.

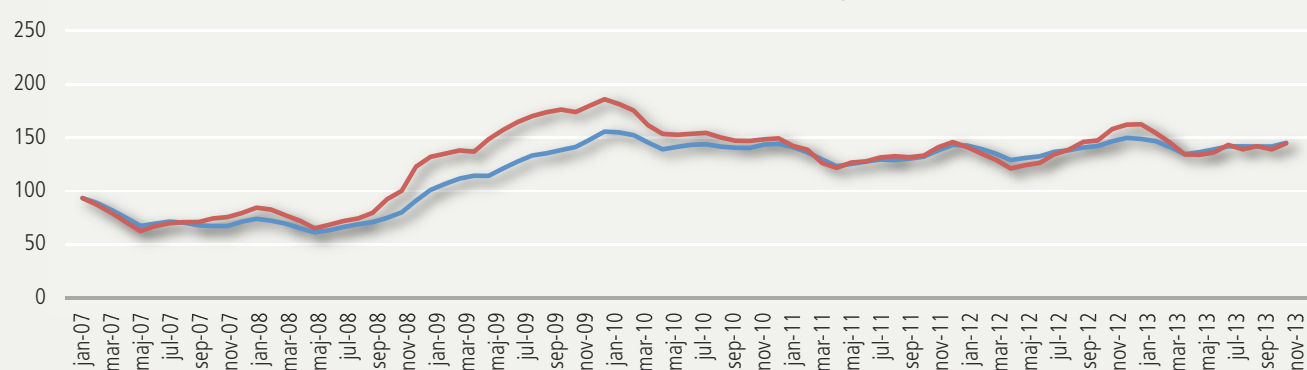
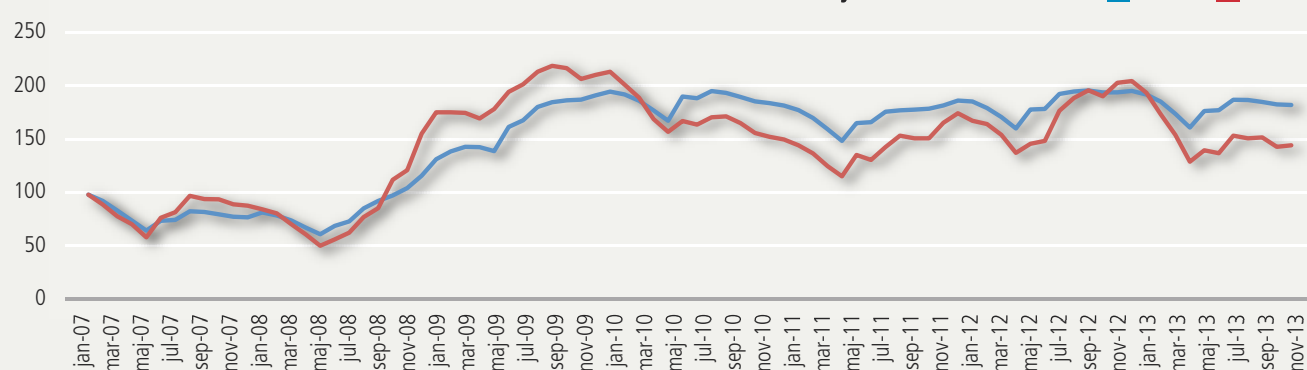
Vad har hänt under 2013?

- Teknik- och forskningsparken Gothia Science Park (GSP) har fortsatt sin expansion under 2013. I november flyttade GSP in i de nybyggda lokalerna som omfattar 6 100 kvadratmeter kontorsyta och ytterligare 250 nya medarbetare kan nu läggas till de redan nästan 700 personer som arbetar inom området. Idag finns där ett 70-tal företag som upptar totalt drygt 20 000 kvadratmeter.
- En arbetsmarknadspolitisk plan som förtydligar arbetsmarknadsavdelningens roll och uppdrag beslutades i februari. Ett råd har tillsatts som består av representanter från arbetsmarknadsavdelningen, socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen och omvårdnadsförvaltningen. Nästa steg är att arbeta med arbetsmarknadsfrågorna på regional nivå. Det är viktigt att det finns en samsyn kring

frågorna och att utvecklingsarbetet sker med gemensamma krafter med de aktörer som verkar i vår region.

- Av eleverna i årskurs 2 bedömdes 71 procent ha uppnått målet om läskunnighet. Under några år har skolförvaltningen använt ett bedömningssystem som bygger på ett antal kriterier där pedagogen bedömer läsning utifrån en manual. Detta har gett mycket varierade värden beroende på vilken skola eleven tillhör.
- Elever från Gymnasium Skövdes humanistiska och naturvetenskapliga program fick under en vecka på höstterminen praktisera vid Högskolan i Skövde. Där deltog de på föreläsningar och träffade olika representanter från högskolan.
- En arbetsplan för projektet ”Samverkan skola – arbetsliv” togs fram under hösten 2012 och sattes i verket under första halvan av 2013. Arbetslivet har reagerat mycket positivt och bidrar i hög grad till möjligheterna att nå de i planen uppställda målen. En översyn av olika praktiktjänster har under våren skett tillsammans med kommunens arbetsmarknadsavdelning. Målsättningen är att på sikt koppla samman kommunens praktikplatsbank med näringslivets praktikplatser för att på så sätt synliggöra vilka praktikplatser som totalt finns till förfogande inom Skövde kommuns arbetsliv.
- En satsning på att erbjuda ungdomar utvecklingsanställning inom kommunen har fortsatt med fokus på ungdomar med funktionshinder.
- Regeringens satsning på karriärtjänster medförde att förvaltningen gavs möjlighet att tillsätta sju tjänster. Ett gemensamt arbete mellan skol- och utbildningsförvaltningen genomfördes under våren i syfte att ta fram kriterier, ämnesområden, villkor med mera för dessa tjänster. Inom förvaltningarna valdes att tillsätta dessa tjänster inom matematik och naturvetenskap, distanspedagogik samt svenska som andraspråk. Som en av få gymnasieskolor i Sverige kan Gymnasium Skövde nu stoltsera med att ha en lektor i naturvetenskap och teknik.
- Vi deltar i ett forskningsprojekt tillsammans med Högskolan i Skövde med fokus på ”ledarskap, medarbetarskap, organisationskultur och dess inverkan på effektiv äldreomsorg”. Detta är ett treårigt forskningsprojekt som kommunen är med och delfinansierar.

Meritvärden och betygspoäng						
Källa	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Meritvärden, grundskolan, Skövde						
Källa: Skolverket	207,3	210,1	208,9	210,3	206,1	211,3
Meritvärden, grundskolan, Riket						
Källa: Skolverket	213,1	211,4	210,6	206,3	209,6	207,5
Andel behöriga elever till gymnasieskolan (i procent)						
Skövde (folkbokförda elever) Källa: Skolverket	86,7	88,9	88,3	91,5	87,9	90,3
Andel behöriga elever till gymnasieskolan (i procent), Riket. Källa: Skolverket	87,6	87,9	87	87,5	88,8	88,5
Betygspoäng, gymnasieskolan, Skövde (folkbokförda elever). Källa: Kolada	13,9	13,6	14,2	14,1	14,2	14,3
Betygspoäng, gymnasieskolan, Riket (median) Källa: Skolverket	14,2	14	14,1	14	14,1	14
Andel gymnasieelever med slutbetyg (inom fyra år i procent), Elever inom Gymnasium Skövde Källa: Skolverket	92	86	83	83	82	82
Andel gymnasieelever med slutbetyg (inom fyra år i procent), Riket. Källa: Skolverket	84	77	76	76	76	76
Antal elever inom informationsansvaret i genomsnitt Källa: egen statistik	72	70	77	88	86	84
Andel elever som inom tre år går vidare till högre studier i procent, Skövde Källa: Skolverket	35	45	38	35	38	39
Andel elever som inom tre år går vidare till högre studier i procent, Riket Källa: Skolverket	42	45	44	42	41	41
Antal inskrivna arbetslösa hos Arbetsförmedlingen (öppet arbetslösa och arbetssökande i program med aktivitetsstöd) i Skövde i december, åldersgrupp 16-64 år. Källa: Arbetsförmedlingen	2 292	2 483	2 238	2 345	2 802	1 977
Antal inskrivna arbetslösa hos Arbetsförmedlingen (öppet arbetslösa och arbetssökande i program med aktivitetsstöd) i Skövde i december, åldersgrupp 18-24 år. Källa: Arbetsförmedlingen	533	747	610	562	774	573
Antal nystartade arbetsställen Källa: Statistiska centralbyrån	447	398	459	400	354	364
Antal nedlagda arbetsställen Källa: Statistiska centralbyrån	538	381	384	343	300	286

Totalt antal inskrivna arbetslösa, 16-64 år Skövde och Riket. 2007-2013. Index jan 2007 = 100. ***Totalt antal inskrivna arbetslösa, 18-24 år Skövde och Riket. 2007-2013. Index jan 2007 = 100.**

*) *Digrammen ovan visar hur antalet inskrivna arbetslösa hos arbetsförmedlingen i Skövde utvecklats i relation till riket under perioden 2007-2013. Jämförelsen görs utifrån ett index där läget i januari 2007 är basår och ges värdet 100. Ett värde över 100 innebär fler antal inskrivna personer relativt läget i januari 2007. Jämförelsen visar att ungdomsarbetslösheten i Skövde sjunkit snabbare än riket under 2013.*

- Under 2013 har samverkan med Högskolan i Skövde utökats genom "partnerprogrammet". Det är ett program som syftar till att skapa kontakter mellan den akademiska världen och praktiken för att jobba med gemensamma utvecklingsområden samt dela erfarenheter och kunskap. Programmet är uppbyggt så att man skapar partnerpar mellan en akademiker från högskolan och en yrkesperson från näringslivet eller det offentliga. I slutet av 2013 hade Skövde kommun tre partnerpar.

Hur mäter vi att vi är på rätt väg?

Det finns flera indikatorer att följa för att mäta resultat, bland annat meritvärden i grundskolan, betygspoäng i gymnasiet, andel av befolkningen med akademisk examen, systerlöshet och nyckeltal kring företagande. Det är det sammanvägda resultatet som kan ge oss en fingervisning om vi är på rätt väg i det långsiktiga utvecklingsarbetet. För att välja ut någon indikator som är viktigare än de andra krävs tydligare mål för utvecklingsarbetet.

Slutsatser

- Satsningen på utbyggnaden och miljön runt Gothia Science Park är en satsning på nya jobb i nya branscher som är viktig för hela vår region. Fortsatt ekonomiskt stöd behövs från kommunen men det är också viktigt att vi tar till oss den kunskap som finns i miljön.
- Det startas för få nya företag i Skövde och kommunen behöver agera starkare för att stimulera näringslivstillväxt.
- Ungdomsarbetslösheten i Skövde kommun har minskat under 2013, vilket är glädjande. Skövde har en lägre andel ungdomsarbetslösa än riket. Målgruppen är en av de allra viktigaste för kommunen att arbeta med ur ett mänskligt och ett kommunalekonomiskt perspektiv.
- Utrikesfödda, lågutbildade och personer med funktionshinder är fortfarande en utsatt grupp där man kan se en hög andel arbetslösa. Riktade åtgärder behövs för att undvika utanförskap.
- Måluppfyllelsen i både grundskolan och gymnasieskolan behöver förbättras för att Skövdes skolor ska utvecklas mot nationell toppklass.

3.8 Natur och miljö

Målbild: Vi ska värna den vackra naturen i hela Skövde-regionen. Närheten till naturen berikar och ska erbjuda möjlighet till rekreation och ett hälsosamt liv. Miljömedvetenheten ska öka och verka för att såväl individer som organisationer lever resurssnålt och ansvarsfullt, med kommande generationer i åtanke.

Hur styr vi mot målbilden?

Det finns en beslutad Energi- och klimatplan för Skövde kommun som ger den övergripande planeringsinriktningen fram till år 2020. Kommunen som organisation har en pådrivande roll, men för att målen ska nås krävs samverkan med andra aktörer såsom näringsliv och allmänhet. Det finns en styrgrupp för genomförandet av planen.

Målbilden talar också om naturen som en källa till hälsa och rekreation och vikten av hållbar utveckling. Skövde kommun har en kommunekolog som svarar för naturvårdsarbetet på den mark som ägs av kommunen. Det finns flera nationella program för naturvårdsområdet som Skövde följer. Se också redovisning av målet ”Skövde använder så gott som uteslutande förnybar energi år 2025” i uppföljningen av kommunfullmäktiges styrkort.

Energi- och klimatplan för Skövde kommun 2011-2020

Energi- och klimatplanen har som syfte att hantera klimatfrågan på lokal nivå på ett långsiktigt och strategiskt sätt. Ett etappmål är att utsläppen av växthusgaser inom Skövde kommun som geografiskt område ska minska med 40 procent per invånare till 2020 jämfört med 1990.

I planen visas att det kan nås genom åtgärder inom el- och fjärrvärmeproduktion, ökat utnyttjande av förnybara energikällor, minskad energianvändning i bebyggelsen och genom konsekvent samhällsplanering som stöds av information och rådgivning.

En styrgrupp har bildats för genomförandet av energi- och klimatplanen och arbetet med implementering har börjat. Kommunen som organisation har en pådrivande roll, men för att målen ska nås krävs samverkan med andra aktörer som näringsliv och allmänhet. Läs gärna planen i sin helhet på www.skovde.se.

Vad har hänt under 2013?

- Kommunstyrelsen beslutade att ansluta sig till Västra Götalands nya klimatstrategi 2014-2015. För överenskommelsen inom ”Egenproducerad sol” tar Skövde kommun ledarskapet tillsammans med Sol i Väst. Skövde kommun kommer att investera 1 miljon kronor i solcellsanläggningar 2014-2015. Övriga överenskommelser med Västra Götalandsregionen som Skövde kommun kommer att delta i är ”Klimatdialog med unga”, ”Cykelpendling till skola och arbete” samt ”Studenter som klimatambassadörer”.

- Byggnationen av den nya Billingskolan har upphandlats för att bli en ”Miljöbyggnad i klass guld” och detta genomsyrar nu uppförandet.
- Tekniska nämnden har köpt in el med ursprungsmärkning ”Nordiskt vatten” under 2013 och stödjer därmed en bland flera förnyelsebara energikällor.
- Tekniska nämnden har påbörjat en omställning till mer förnyelsebara bränslen även på tunga fordon med fokus på biogas. Nämnden bevakar noga utvecklingen för att kunna anskaffa fordon som kan fungera i verksamheten.
- Skövde Värmeverk AB bedömer att de har nått sitt mål med småskalig fjärrvärme i Skultorp, Stöpen, Timmersdala och Tidån (Åtgärd G1c i Energi- och klimatplanen).
- Skövde Värmeverk AB har ingått en långsiktig överenskommelse med Volvo om att bygga anläggningar som möjliggör fossilfri uppvärmning. Första etappen har genomförts då produktionsenhet VC3 inom Volvo nu nyttjar bioolja. Biooljan är en restprodukt från framställningen av matolja och är helt fossilfri.
- Skövde Värmeverk AB har under året planerat för att uppföra ett bioeldat kraftvärmeblock 2014-2016.
- Vatten- och avloppsverket har minskat sin energiförbrukning med 12 procent jämfört med förra året. Detta beror mycket på att 2012 var ett torrt och varmt år, vilket ger en lägre energiförbrukning i pumpstationer och reningsverk, men också på att åtgärder för energieffektivisering vidtagits under året liksom de senaste åren.

Hur mäter vi att vi är på rätt väg?

Vi har valt fyra källor mot vilka vi stämmer av resultat och målpuppfyllelse inom området ”Natur och miljö”. Det är en analys av den totala användningen av förnyelsebar energi, en rapport om energianvändning i kommunala bostäder och lokaler, en undersökning av andelen ekologiska livsmedel och en beräkning av antalet miljöbilar i den kommunala organisationen.

FÖRNYELSEBAR ENERGI

Andelen förnybar respektive icke förnybar energi beror bland annat på vilka typer av bränslen som används och hur fjärrvärmens och elen produceras. För att bestämma andelen förnybart har SCB:s statistik över kommunal och regional energianvändning använts som bas. Den statistiken visar hur mycket el, fjärrvärme samt förnybart respektive icke förnybart bränsle som har använts inom kommunen. Fjärrvärmens har sedan miljövärderats med hjälp av statistik från Svensk fjärrvärme. För att miljövärdera elen har Nordisk

elmix²⁾ använts. I SCB:s statistik är industrisektorn belagd med sekretess och kompletterande information har inhämtats från miljörapporter. Vi har ingen senare siffra än 2011 eftersom det är en stor eftersläpning inom detta statistikområde.

Andelen förnybar energi exklusive industrisektorn

Då industrin inte är medräknad var fördelningen 44 procent förnybar energi och 56 procent icke förnybar. Bränslena dominerar av bensin och diesel som används i transportsektorn.

ENERGIANVÄNDNINGEN 2011 I SKÖVDE EXKLUSIVE INDUSTRISEKTORN

(%)	GWh	%
Icke förnybart bränsle	450	37
Förnybart bränsle	86	7
Fjärrvärme	274	23
El	401	33
Totalt	1,2 TWh	100

Andelen förnybar energi då industrisektorn är inkluderad

I Skövde är industrin en stor energianvändare. Den tillgängliga statistiken för industrin är dock belagd med sekretess. De två stora industrierna, Cementa och Volvo Powertrain, är dessutom med i EU:s handelssystem för utsläppsrätter, vars syfte är att reglera koldioxidutsläppen i den energiintensiva industrin. Av den anledningen omfattar inte heller Skövdes energi- och klimatplan dessa två industriföretag. Genom att komplettera statistik från SCB med information

från industriföretagens miljörapporter har andelen förnybart kunna beräknas då även industrisektorn är inkluderad. Fördelningen blir kring 38 procent förnybar energi och 62 procent icke förnybar.

ENERGIANVÄNDNINGEN 2011 I SKÖVDE INKLUSIVE INDUSTRISEKTORN

(%)	GWh	%
Icke förnybart bränsle	1 026	44
Förnybart bränsle	126	6
Fjärrvärme	343	15
El	817	35
Totalt	2,3 TWh	100

ENERGIANVÄNDNING

Rapporten ”Nyckeltal energi och klimat 2012”, framtagen av SKL (Sveriges Kommuner och Landsting) och Energimyndigheten, visar att energi- och elanvändning i kommunala bostäder och lokaler i Skövde ligger över riksgenomsnittet, men trenden är minskande. Oljeförbrukningen för kommunorganisationens egna verksamhetslokaler, exklusive bolag, har minskat med 28 procent från förra året och är nere på 8,2 m³.

²⁾ Vägledning angående ursprungsmärkning av el (2012-07-10), Svensk Energi

EKOLOGISKA LIVSMEDEL

Inköpen av ekologiska livsmedel i Skövde är cirka 9 procent och ligger under riksgenomsnittet som bedöms ligga på 24-25 procent år 2013. Andelen ekologiskt brukad jordbruksmark är 33 procent jämfört med rikets 16 procent. Senaste årens ökning har planat ut under 2013.

MILJÖBILAR

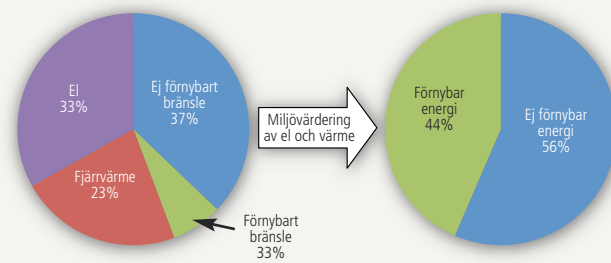
Andelen miljöbilar i kommunorganisationen ligger nu på dryga 54 procent. Av kommunens personbilar drivs 21 procent av förnyelsebara bränslen. Delmålet är att det ska vara 75 procent 2014. Andelen miljöbilar i Skövde samhälle ligger på 17,5 procent jämfört med Västra Götalandsregionens 16,7 procent, och rikets 13,8 procent. Jämförelsen är gjord utifrån gamla och nya miljöbilsförordningen.

Stadstrafiken i Skövde har fem biogasbussar i drift. Målsättningen för 2014 är att samtliga bussar i stadstrafiken ska drivas av biogas.

Slutsatser

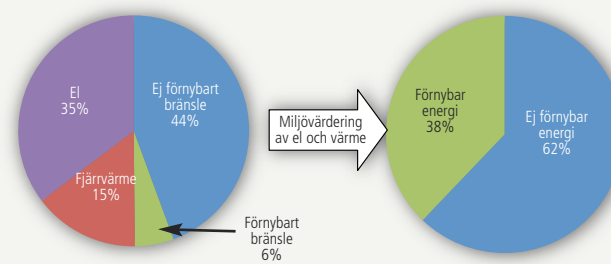
- Skövde kommun som organisation har fortsatt att genomföra åtgärder för att spara energi. Ansträngningar krävs också i fortsättningen för ytterligare ökad energieffektivisering och ökad användning av förnyelsebara drivmedel inom transporterna.
- Vi måste ha respekt och förståelse för hur mycket vi kan påverka samhället i stort. För att nå ökad måluppfyllelse för Skövde samhälle krävs mer samverkan tvärssektoriellt och ökad kunskap och aktivitet kring omställning till fossilfri energi. De kommunikativa insatserna av vad Skövde kommun gör inom energi- och klimatområdet behöver förstärkas.

SKÖVDES ENERGIANVÄNDNING 2011 EXKLUSIVE INDUSTRISEKTORN

Figur: Skövdes energianvändning 2011 exklusive industri-sektorn. Vänstra cirkeln visar fördelningen mellan olika energislag. Den högra visar hur den totala fördelningen blir mellan förnybar energi och icke förnybar, då fjärrvärmen och elen har miljövärderats.

SKÖVDES ENERGIANVÄNDNING 2011 INKLUSIVE INDUSTRISEKTORN

Figur: Skövdes energianvändning 2011 inklusive industrisektorn. Vänstra cirkeln visar fördelningen mellan olika energislag. Den högra visar hur den totala fördelningen blir mellan förnybar energi och icke förnybar, då fjärrvärmen och elen har miljövärderats.

3.9 Tillsammans

Målbild: Tillsammans är vi starkare. Vi ska utveckla former för att mötas och samverka på alla nivåer så att alla invånare kan känna delaktighet oavsett ålder, kön eller ursprung. Mångfald, tolerans och nyfikenhet ska präglade Skövde-regionen. Ett rikt och varierat kulturliv ska bidra till ökad livskvalitet.

Hur styr vi mot målbilden?

Tillsammans är ett utvecklingsområde som handlar om hur vi vill att Skövde-regionen ska utvecklas, men också hur vi ska verka tillsammans för att nå uppsatta mål. Det är ett svårt område att styra eftersom det till stor del handlar om vårt beteende och våra attityder.

Skövde kommun är en aktör i samhället men med flera olika roller. Vår egen organisationskultur påverkar samhället och särskilt Tillsammans. Därför är det viktigt att vidareutveckla vår kultur på ett sådant sätt att den kännetecknas av öppenhet, samverkan och mångfald; i möten, i det strategiska utvecklingsarbetet och genom att vi i samhället verkar som en aktör. En gemensam värdegrund som består av en ledaridé och en medarbetaridé har tagits fram som ett stöd i utvecklingen.

Demokratiarbetet är också en viktig del av utvecklingsområdet Tillsammans. Hur kommunicerar vi med Skövdeborna och hur får vi medborgarnas delaktighet i arbetet med att forma vårt samhälle? Här har de politiska partierna en viktig roll.

Vad har hänt under 2013?

- Ungdomsforum, som består av frivilliga och intresserade ungdomar, har bildat förening och fått fler medlemmar och fler möjligheter att påverka politiska beslut. De har bland annat planerat och genomfört en inspirationshelg i Sveriges ungdomsråds regi. Under inspirationshelgen fick deltagarna möjlighet att lyssna på föreläsningar och delta i workshops. Uppslutningen var stor och drygt 70 ungdomar från hela landet deltog.
- Den politiska gruppen som är en del av Ung i Skövde har under 2013 utökats till att omfatta även presidierna i byggnadsnämnden och tekniska nämnden. Detta är en viktig milstolpe för arbetet med barn- och ungdomspolitiska frågor eftersom det innebär att samtliga nämnder nu finns representerade i Ung i Skövde.
- Skövde kommun utsågs till pilotkommun i Sveriges ungdomsråds regi inom ett medborgardialogprojekt. Skövde fick sig tilldelat metoden att ”skapa rum” vilket innebär neutrala möten där maktskillnaderna inte får utrymme. Medborgardialogprojektet planerades och genomfördes i samverkan med Skövde ungdomsforum och inleddes med en kick off för ungdomar, politiker och tjänstemän. Dialogträffar har genomförts vid flera tillfällen på Flamans fritidsgård i Södra Ryd, Skultorps fritidsgård och på Nyeport. Resultatet av alla pilotkommuners arbete, där Skövdes arbete utgör en stor del, finns i den tryckta boken ”Metodboken”.
- Under tre veckor sommaren 2013 fick sju feriepraktikanter chansen att arbeta som ”unga kommunutvecklare”. Deras uppgift var att utifrån bland annat LUPP, intervjuer, studiebesök och egna reflektioner och iakttagelser, visa hur man kan utveckla Skövde utifrån ungas perspektiv. Arbetet resulterade i en rapport kallad ”Tolv artiklar som kan förändra Skövde utifrån ungas perspektiv” och presenterades på kommunfullmäktiges möte i oktober.
- Under den aktuella mandatperioden har mångfald, folkhälsa och jämställdhet varit perspektiv som ska finnas i samtliga nämnders verksamhetsplanering. För området folkhälsa har därför en folkhälsostrategi antagits av kommunstyrelsen. Ambitionen är att folkhälsoarbetet ska bli en naturlig del av arbetet i hela Skövde kommuns organisation. Samtliga förvaltningar har synliggjort folkhälsa utifrån sitt ansvarsområde. Nästa steg är att prioritera och därefter att systematiskt följa upp. Här finns förvaltningar som har kommit en bra bit på vägen. De områden som prioriterats är bland annat värdegrund, psykisk hälsa och ohälsa och ungdomars delaktighet.
- Utifrån kommunens mål att ”Samverkan med den sociala sektorn ska stärkas på alla nivåer” har en utredning genomförts. Utredningens syfte har varit att lämna förslag på hur man kan ta tillvara den energi, kunskap och erfarenhet som finns bland Skövdeborna och utveckla en strukturerad och välorganiserad volontärverksamhet, som ska ombesörjas av ideella organisationer, stöddas av kommunen och vara till gagn för Skövdes framtid. Medarbetarna som gjort utredningen har genomfört dialogmöten och samtal med ideella organisationer samt studiebesök. Utifrån detta har ett förslag till kommunstyrelsen lagts fram. Förslaget innebär att ideella organisationer går samman och bildar en paraplyorganisation. Organisationen har som mål att öka och bredda volontärverksamheten i Skövde.
- Under 2013 har Skövde kommun fortsatt arbetet att bygga upp verksamheten ”Vuxna förebilder” tillsammans med Västra Götalandsregionen, Svenska kyrkan, Studieförbundet, Rädda barnen och Polisen i Västra Götaland. Syftet är att med hjälp av bra och positiva vuxna skapa möjligheter för unga i Skövde. Barn och unga mellan 9 och 17 år, boende i Skövde kan, med föräldrars godkännande, få en vuxen förebild. Man träffar sin vuxna förebild två gånger per månad för samtal eller gemensamma aktiviteter.

- Olika undersökningar visar att det finns önskade skillnader i människors levnadsvillkor i Skövde. För att skapa bästa förutsättningarna för alla Skövdebor, oavsett vem man är, har ett gemensamt och långsiktigt arbete kring stadsdelsutveckling startats under 2013. En nulägesrapport som identifierar behov har arbetats fram. Arbetet syftar till att i bred samverkan skapa tvärsektorie- eller samarbeten mellan kommun, region och statliga myndigheter samt övriga aktörer i samhället såsom föreningar och näringsliv.
- Tillsammans med socialförvaltningen, försäkringskassan, arbetsförmedlingen och primärvården har arbetsmarknadsavdelningen utvecklat en resurs- och kartläggningsverksamhet vid namn ”En väg in”. Den har till syfte att kartlägga och mobilisera individers resurser samt utforma handlingsplaner med målet att nå arbete eller studier.
- Kulturförvaltningen har genomfört en översyn av museerna i Skövde kommun under 2013. Översynen utvecklades till att bli en kulturutredning. Utredningen har omfattat en genomlysning av museiverksamheten i Skövde kommun med målsättningen att skapa förståelse för museernas ambitioner och att arbeta fram ett konkret förslag på lokalisering av en samlad plats för turism, historia och besökare.
- Under 2013 har flera förvaltningar inlett samarbeten med högskolor för att starta forskningsprojekt inom olika områden. Några av de högskolor vi samarbetar med idag, utöver Högskolan i Skövde, är Linnéuniversitetet, Karlstads universitet och Borås högskola. Detta är viktiga externa kontakter då de främjar utveckling och nyfikenhet både inom vår egen organisation och i Skövde-regionen.

Hur mäter vi att vi är på rätt väg?

Det finns många nyckeltal som vi kan använda för en analys av utvecklingsområdet Tillsammans när det gäller ”invånare ska kunna känna delaktighet oavsett ålder, kön eller ursprung”. Skövde kommun deltog i Statistiska centralbyråns medborgarundersökning under våren 2013 där ett av förhållandena som mättes var ”medborgarnas inflytande på kommunala beslut”. På samtliga faktorer har värdena sjun-

kit sedan den senaste medborgarundersökningen 2010, men totalt sett ligger Skövde strax över rikets medelvärde.

Andra faktorer som kan mätas är statistik kring deltagande i allmänna val, utbildningsnivåer och mycket mera. Här jobbar Skövde kommun tillsammans med Västra Götalandsregionen med att ta fram en samlad analys inom ramen för folkhälsoarbetet. Analysen kommer att vara klar under hösten 2014.

Slutsatser

- Viktigt att revidering av det ungdomspolitiska programmet sker genom ett brett deltagande av samtliga förvaltningar och nämnder under 2014.
- Medborgarnas uppfattning om inflytande över kommunala beslut behöver stärkas. Vi behöver därför bli duktigare på att använda medborgardialogen som ett verktyg i våra utvecklingsprocesser. Ett annat sätt att öka medborgarnas inflytande är fortsatt arbete med feriepraktik och kommunutvecklare.
- Det har gjorts flera krafttag under 2013 för att motverka utanförskap och för att skapa de bästa förutsättningarna för alla Skövdebor oavsett vem man är. Volontärverksamheten, ”En väg in” och Vuxna förebilder måste få fortsatta möjligheter att utvecklas för att vi ska se resultaten längre fram.
- Kultur har ett stort attraktionsvärde och spelar därför en viktig roll inom flera områden i Skövdes utvecklingsarbete. Skövde kommun har idag ett rikt kulturliv, men vi behöver bli bättre på att visa upp vad vi gör, både för Skövdeborna och för vår omvärld. Därför planeras en rad aktiviteter och utvecklingsarbete under 2014.
- Skövde kommun behöver ta ett samlat grepp kring hur integrationen av nyanlända ska ske för att på bästa sätt ta vara på de olika målgruppernas förutsättningar och kompetenser för att lyckas i det svenska samhället. Mångfald berikar Skövde.

3.10 Vårt varumärke

Målbild: Vi ska göra Skövdes varumärke starkt och tydligt. Marknadsföring och annan kommunikation förstärks och ska utgå från en genomtänkt varumärkesstrategi. Vi är alla stolta ambassadörer för vår stad och för Skövde-regionen.

Hur styr vi mot målbilden?

Att bygga ett varumärke är ett långsiktigt arbete som kräver tålamod och en tydlig färdriktning. Det viktigaste styrdokumentet för att vi ska nå Vision Skövde 2025 vad gäller området "Vårt Varumärke" är den varumärkesplattform som kommunfullmäktige antog 2011. Se också uppföljningen av målet "Skövde har ett varumärke som är välkänt i hela Sverige" i uppföljningen av kommunfullmäktiges styrkort.

Varumärkesplattform för Skövde

Till grund för Skövdes varumärkesplattform ligger varumärket Skövdes tidigare historia, Vision Skövde 2025 och en varumärkesundersökning. Syftet med plattformen är att säkerställa att vår kommunikation är konsekvent, trovärdig och skapar en tydlig och sann bild av Skövde. När vi pratar om varumärkesutveckling gör vi det ur två perspektiv. Vårt arbete med varumärket ska både utveckla Skövdes tillgångar och kommunicera dem, såväl lokalt som nationellt. I plattformen säger vi att vi vill uppfattas som "en fristad med livskvalitet och drivkraft som får spännande saker att hända". Våra främsta tillgångar är "vår natur med unika Billingen", "Högskolan och företagandets driv", samt "vårt aktiva idrotts- och föreningsliv". Vårt varumärkeslöfte, som också sammanfattar vad vi erbjuder, är att Skövde "tar dig närmare och vidare".

Vad har hänt under 2013?

- Under slutet av 2013 påbörjade kommunikationsenheten i Skövde kommun ett arbete med en ny grafisk profil för kommunen. Syftet med en ny grafisk profil är att den ska vara sammanhållande och kraftfull samt att den ska förmedla känslan av Skövdes tre kärnvärden; kraft, mod och glädje.
- Next Skövde Destinationsutveckling AB har nyligen antagit en ny handlingsplan för 2014 med fokus på att öka frekvensen i marknadsföringen av Skövde. Genom aktiviteter inom affärsområdena; turism, handel, möten och evenemang, skapas goda förutsättningar för att positionera och ladda varumärket Skövde.
- Näringslivsenheten i Skövde kommun har under 2013 arbetat fram en kommunikationsplattform för att positionera Skövde som boenderegion. Sammantaget bedöms dessa aktörers arbete gå i linje med uppsatta mål och skapa goda möjligheter för fortsatt positiv varumärkesutveckling.

- I november skrevs det om "det svenska spelundret i Skövde" i Dagens Nyheter, vilket påvisar den viktiga roll som Gothia Science Park spelar i att sprida kännedomen om Skövde som stad.
- Andra varumärkesbyggande aktiviteter är bland andra Matfestivalen, Idrottsgalan och Näringslivsgalan som bidrar till lokal stolthet.

Hur mäter vi att vi är på rätt väg?

Vi väljer att redovisa två mätningar (lokal stolthet och nationell kännedom) för att visa resultat och måluppfyllelse inom området "Vårt varumärke". Båda finns redovisade i avsnittet Kund & Samhälle under målet "Skövde har ett varumärke som är välkänt i hela Sverige". Befolkningstillväxt, handelsindex och turistomsättning är också goda indikatorer på hur attraktivt Skövdes varumärke är. De redovisas i avsnittet Regionen.

Slutsatser

- Vår utmaning ligger i att tålmodigt fortsätta utveckla produkten Skövde på effektivast möjliga sätt och strategiskt utnyttja rätt kanaler för såväl finansiering som kommunikation. Välfärd och tillväxtorienterade satsningar ska gå hand i hand och skapa strömningar med människor till Skövde.
- En förutsättning för att utveckla varumärket Skövde på lång sikt är att inte ändra för mycket i våra långsiktiga visioner, utan låta dem rulla på över mandatperioder. Vi behöver långsiktighet och tålamod för att kunna börja se effekterna av de investeringar och marknadsaktiviteter som görs. Vi bör fortsätta att prioritera relevanta och genomarbetade kunskapsunderlag för beslutsfattare.
- Av vikt är också att vi arbetar med vår varumärkesutveckling utifrån två perspektiv; produktutveckla platsens tillgångar och kommunicera innehållet. Båda dessa bedöms vara lika viktiga och måste gå hand i hand. Precis på samma sätt som i den bästa av världar, samverkar den lokala stoltheten och den nationella kännedomen i en uppåtgående utvecklingspiral.

4 Förvaltningsberättelse – Kommunala bolag och kommunalförbund

I detta kapitel redovisas kortfattat samtliga bolag som ingår i koncernen Skövde Stadshus AB, kommunalförbund som ingår i kommunens totala kommunkoncernredovisning och kommunens intressebolag som inte ingår i Skövde Stadshus AB. Utförliga årsredovisningar finns för respektive bolag och kommunalförbund.

- 60 Skövde Stadshus AB
- 62 AB Skövdebostäder
- 63 Skövde Värmeverk AB
- 63 Kreativa Hus Skövde AB
- 64 Next Skövde Destinationsutveckling AB
- 65 Skövde Flygplats AB
- 66 Kommunalförbundet Miljösamverkan östra Skaraborg (MÖS)
- 67 Kommunalförbundet Räddningstjänsten Östra Skaraborg (RÖS)
- 68 Kommunalförbundet Avfallshantering Östra Skaraborg (AÖS)
- 69 Kommunalförbundet Skaraborgsvatten
- 69 Skaraborgs Kommunalförbund
- 70 Skövde Biogas AB
- 71 Gothia Innovation AB

Nya, moderna kontor i Gothia Science Park I september 2012 slogs det första påslaget som var starten för ett 13 månader långt bygge. Kreativa Hus Skövde AB kunde tack vare ägartillskott från Skövde kommun uppföra fyra nya byggnader i Gothia Science Park. Tillväxten i parken har gått över förväntan och behovet var stort inför nybyggnationen. 250-300 möjliga arbetsplatser invigdes 1 november 2013. Vid inflyttningen var strax över 85 procent av de uthyrbara ytorna uthyrda. Gothia Science Park bidrar till att utveckla de kunskapsintensiva näringarna och är en bidragande orsak till att nya arbetstillfällen skapas.

4 Förvaltningsberättelse – Kommunala bolag och kommunalförbund

Årets verksamhet i kommunala bolag och kommunalförbund

Kommunkoncern – redovisning kommunala bolag och kommunalförbund

En kommuns redovisning ska omfatta den verksamhet som bedrivs av övriga juridiska personer där kommunen har ett betydande inflytande. Nedan anges de bolag och kommunalförbund som ingår i den totala kommunkoncernredovisningen tillsammans med en kort beskrivning av vilken verksamhet som bedrivs, viktiga händelser under året, ägd andel och en snabbfaktaruta med bland annat årets resultat. Uppgifterna är i vissa fall preliminära då dessa inte fastställts av respektive kommunalförbunds direktion och respektive bolags bolagsstämma.

FÖLJANDE BOLAG INGÅR I KONCERNEN SKÖVDE STADSHUS AB OCH INGÅR I DEN TOTALA KOMMUNKONCERNREDOVISNINGEN:

Skövde Stadshus AB

Skövde Stadshus AB är ett av Skövde kommun helägt bolag. Bolaget är moderbolag i den bolagskoncern som bildades i december 2010 efter beslut i kommunfullmäktige.

Skövde Stadshus AB är ägare till sju bolag: AB Skövdebostäder, Skövde Värmeverk AB, Kreativa Hus Skövde AB, Next Skövde Destinationsutveckling AB, Skövde Flygplats AB, SkövdeNät AB samt Eonen Fastigheter AB. Samtliga bolag ägs till 100 procent, förutom Skövde Flygplats AB där ägarandelen är 96,02 procent. Eonen Fastigheter AB är ett vilande bolag och bedriver ingen verksamhet. SkövdeNät AB bildades efter kommunfullmäktiges beslut i december 2013, se nedan under rubrik viktiga händelser under 2013.

Bolagets uppdrag som moderbolag är att leda, driva och utveckla verksamheter inom kommunens kompetensliga områden.

Ägarens syfte med Skövde Stadshus AB är bland annat att bolaget ska

- utöva styrning, tillsyn samt uppföljning av koncernbolagen
- tillsammans med koncernbolagen bidra till kommunnyttan inom ramen för Vision 2025
- tillsammans med koncernbolagen bidra till utvecklingen av kommunens varumärke och dess värden
- tillsammans med koncernbolagen bidra till hållbar tillväxt i kommunen, god resurshållning och god resultatutveckling.

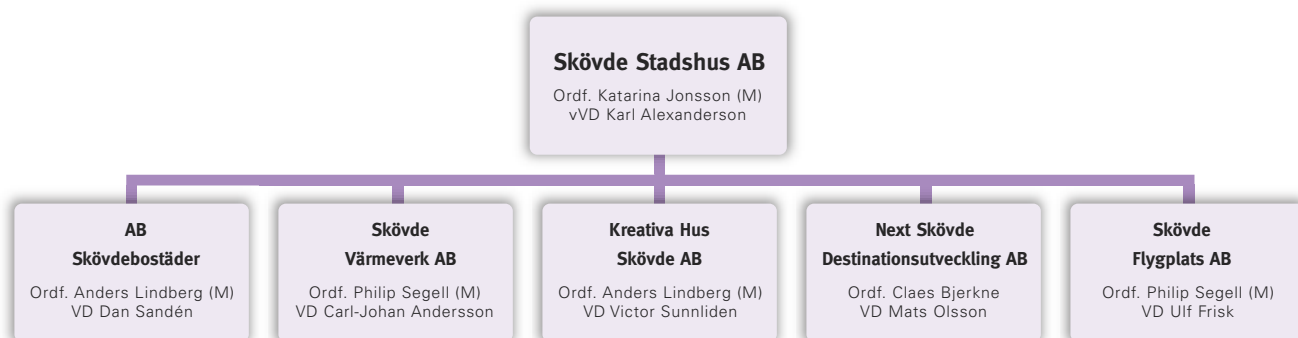
SKÖVDE STADSHUS AB, MODERBOLAGET

(mkr)	2013	2012	2011
Nettoomsättning, mkr	0,2	0	0
Balansomslutning, mkr	887,0	886,6	846,4
Årets resultat efter finansiella poster, mkr	-0,139	-0,049	-0,007
Soliditet, %	100	100	100
Nettoinvesteringar, mkr	0,2	40	0
Antal anställda	0	0	0

SKÖVDE STADSHUS AB, KONCERNEN

(mkr)	2013	2012	2011
Nettoomsättning, mkr	526,7	497,8	457,3
Balansomslutning, mkr	2 178,7	2 050,6	1 852,0
Årets resultat efter finansiella poster, mkr	59,0	44,2	27,0
Soliditet, %	47	49	50
Nettoinvesteringar, mkr	234,2	182,3	220,6
Antal anställda	118	120	117

ORGANISATION – SKÖVDE STADSHUS AB

Årets resultat

MODERBOLAGET

Skövde kommun har under året svarat för en stor del av bolagets kostnader. De kostnader som belastat bolaget är kostnader för ekonomitjänster, revisionsarvoden, utbildning och arvoden till förtroendevalda. Dessa kostnader har till del balanserats av erhållen aktieutdelning från AB Skövdebostäder.

KONCERNEN

Koncernens resultat före skatt uppgick till 59,0 miljoner kronor vilket är en ökning med 14,8 miljoner kronor i jämförelse med föregående år då resultatet uppgick till 44,2 miljoner kronor. De enskilt största anledningarna till det höga resultatet hänförs till AB Skövdebostäder som redovisar ett resultat om 48,2 miljoner kronor och Skövde Värmeverk AB som redovisar ett resultat om 15,4 miljoner kronor. AB Skövdebostäders resultat förklaras bland annat av fortsatta effektiviseringar och kostnadsreduceringar i verksamheten. De faktorer som påverkat Skövde Värmeverk AB:s resultat positivt är den kalla våren under 2013, vilket innebär en ökad försäljning, justering av taxorna och arbete med kostnadsminskningar.

Årets skattekostnad uppgick till 13,2 miljoner kronor och årets resultat efter skatt för koncernen Skövde Stadshus AB till 45,8 miljoner kronor. Skattekostnaden föregående år uppgick till 4,6 miljoner kronor och resultatet efter skatt till 39,6 miljoner kronor.

I samband med bokslutet erhåller moderbolaget koncernbidrag från Skövde Värmeverk AB motsvarande 4,6 miljoner kronor. Moderbolaget lämnar samtidigt koncernbidrag till Skövde Flygplats AB på 3,2 miljoner kronor och till Next Skövde Destinationsutveckling AB på 0,9 miljoner kronor för att återställa bolagens negativa resultat för år 2013.

Viktiga händelser under 2013 – moderbolaget

Moderbolaget har arbetat aktivt under verksamhetsåret för att fortsatt förbättra och utveckla relationer, rutiner och gemensam syn på arbetet i koncernen. Arbetet har inriktats på att skapa förtroende och goda relationer. I oktober bjöd moderbolaget in till en gemensam bolagsdag då representanter från samtliga koncernbolag och dess respektive styrelser deltog. Dagen ägnades bland annat åt att diskutera processen kring årsredovisning, koncernrapportering och värdeöverföring under ledning av auktoriserad och certifierad kommunal revisor från PwC.

Moderbolaget har haft åtta styrelsemöten under 2013. Mötena har präglats av vilja och ambition att bidra till att förverkliga Vision 2025.

På stämmorna för år 2012 antogs nya ägardirektiv för samtliga dotterbolag. Moderbolaget har genomfört dialogmöten med vd:arna i dotterbolagen och valda styrelser. Vid dessa dialogmöten har ägarens vilja att utveckla kommunnyttan fått vägas mot ambitionen att utveckla det enskilda bolaget maximalt.

Efter utvärdering av den gemensamma stämmodagen, som genomfördes i maj 2012, var slutsatsen att dagen skulle kortas ner till en halvdag inklusive lunch. Den gemensamma stämmodagen genomfördes den 3 maj för samtliga koncernbolag. Utöver de formella stämmorna fick samtliga bolag också möjlighet att presentera sin verksamhet och sina framtidsfrågor. Den gemensamma bolagsdagen uppfattas som positiv av många och kommer säkert fortsätta att utvecklas i sin form.

I december beslutade kommunfullmäktige att elnätsverksamheten, som tidigare bedrivits i förvaltningsform, ska överlätas till ett nytt kommunalägt bolag. Kommunfullmäktige beslutade vidare att Skövde Stadshus AB ska bilda och äga det nybildade bolaget SkövdeNät AB till 100 procent. Överlåtelse av elnätsverksamheten ska ske per den 31 mars 2014.

I januari 2013 slutade Christina Josefsson sin tjänst som kommundirektör och avgick därmed som VD för Skövde Stadshus AB. Tills vidare är vice VD Karl Alexanderson ansvarig för verksamheten.

Viktiga händelser under 2013 - dotterbolagen

Nedan följer en kort sammanfattning av viktiga händelser i dotterbolagens verksamheter under 2013. Mer utförlig information finns under respektive dotterbolag i detta avsnitt, men framförallt i respektive bolags årsredovisningar.

- AB Skövdebostäders färdigställande av Käpplunda Park, 206 nya lägenheter
- AB Skövdebostäders ombyggnation och stamrenovering på Spånvägen i Södra Ryd där 106 lägenheter erhållit bland annat nya kök och badrum
- Skövde Värmeverk AB:s beslut om att ytterligare fossilfri kapacitet skall byggas i form av ett nytt kraftvärmeverk
- Skövde Värmeverk AB:s topplacering (plats 4) i Nils Holgersson-jämförelsen
- Kreativa Hus Skövde AB:s färdigställande av 6 100 kvadratmeter ny kontorsyta, benämnt E8
- Kreativa Hus Skövde AB:s invigning av Västsveriges första laddstolpe driven på solet
- Next Skövde Destinationsutveckling AB:s nya kampanjplattform "Prova Skövde"
- Next Skövde Destinationsutveckling AB:s större evenemang som Shoppinghelg vår och höst, Matfestival och Stad i ljus samt samarbetspartner till ett stort antal arrangemang och möten
- Skövde Flygplats AB:s förbättringsarbeten av landningsbanan samt nytt aviseringssystem för hantering av flygtrafik, statistik, miljödata och faktureringsunderlag.

Framtiden

Moderbolaget kommer under 2014 att fortsätta utveckla styrning/uppföljning av antagna styrdokument och arbeta med att få samtliga anställda i koncernen att anamma koncern tanken och bidra till en fortsatt positiv utveckling av Skövde.

AB Skövdebostäder

Bolaget ägs till 100 procent av Skövde Stadshus AB och förvaltar 4 641 bostäder, varav 874 är studentbostäder.

Området Käpplunda Park är bolagets senaste tillskott på bostadsmarknaden i Skövde med sina 206 lägenheter där etappvis inflyttning skett under 2012 och 2013. Med en investering på närmare 300 miljoner kronor är det i särklass det enskilt största projektet bolaget byggt.

I kvarteret Fältspaten är 78 trygghetsbostäder under uppförande och kommer att färdigställas under 2014. Huset är Skövdes första flerbostadshus som byggs och certifieras enligt normen passivhus, FEBY 12. Trygghetsboende innebär bland annat utökad tillgänglighet, gemensamhetslokaler, att minst en i hushållet ska ha fyllt 70 år samt att personal finns på plats dagligen för att stödja de boende på olika sätt.

Under 2014 påbörjas nybyggnation av sju lägenheter på Tyr 3 i centrala Skövde samt renovering av tre lägenheter och tillskapande av en ny lägenhet på Tyr 6. I Trädgårdsstaden har bolaget för avsikt att nyproducera cirka 40 lägenheter med byggstart under 2014 och ett färdigställande i slutet av 2015.

Ombyggnad och stamrenovering på Spånvägen (kvarteret Skalbaggan) i Södra Ryd har påbörjats. Under 2013 har 106 lägenheter erhållit bland annat nya kök och badrum. Projektet pågår under 2013-2015 och omfattar totalt 608 lägenheter.

Markförvärv har genomförts av tidigare arrenderad mark på Aspö-området där projektering för nyproduktion av cirka 240 lägenheter, en förskola med mera startar under 2014. Genom samverkan kommer här skapas ett nytt unikt ekologiskt bostadsområde. Byggstart väntas kunna ske i slutet av 2014 och början av 2015 med inflyttning successivt under åren 2016-2018.

Samtidigt som stora investerings- och underhållsinsatser genomförs uppvisar Skövdebostäder det bästa resultatet i bolagets 71-åriga historia. Bolaget är miljöcertifierat enligt ISO 14001 och är hälsodiplomerat.

SNABBFAKTA (mnkr)	2013	2012	2011
Nettoomsättning	290,7	275,4	257,5
Balansomslutning	1 591,7	1 500,7	1 376,6
Årets resultat efter finansiella poster	48,2	35,2	14,3
Eget kapital	750,7	722,6	703,6
Summa skulder och avsättningar	819,0	767,9	671,9
Bruttoinvesteringar i fastigheter	140,4	149,6	160,7
Soliditet (%)	48,2	48,7	51,2
Hysesbortfall för outhyrda objekt	0,7	0,8	0,6
Direktavkastning på totalt kapital (%)	7,5	6,7	6,7
Underhållskostnad	56,2	62,1	62,7
Antal stamreoverade lägenheter	106	200	142
Antal nyproducerade lägenheter	110	92	92
Antal anställda	74	79	81

Skövde Värmeverk AB

Bolaget är ett helägt dotterbolag till Skövde kommuns moderbolag, Skövde Stadshus AB. Skövde Värmeverk producerar, levererar och säljer fjärrvärme till cirka 1 400 abonnenter i Skövde kommun, samt kyla till Skaraborgs sjukhus.

Fjärrvärmenät finns i Skövde tätort, Skultorp, Stöpen, Timmersdala och Tidån. Bolagets mål är att skapa ett system i Skövde som innebär fossilfri uppvärmning för bolagets kunder inom kommunen.

Skövde Värmeverk är kommunens redskap för att långsiktigt främja en god och miljöriktig energiförsörjning. Bolaget ska tillsammans med andra berörda intressenter aktivt arbeta för att Skövde kommun ska vara en attraktiv etableringsort i regionen. Skövde Värmeverk ska tillgodose kundernas behov av konkurrenskraftiga och miljövänliga energilösningar och verka för en omställning till mer miljövänliga och resurssnåla energisystem.

Skövde Värmeverks fjärrvärmesystem är den billigaste i Västra Götaland och bland de billigaste i Sverige. I den så kallade Nils Holgersson-jämförelsen (som jämför kostnader för sophämtning, vatten och avlopp, el och uppvärmning i Sveriges kommuner) framgår att Skövde Värmeverk AB är nummer fyra av de företag som har lägst pris i Sverige. Fjärrvärmepriset i Skövde har varit oförändrat sedan 2009-01-01, men höjdes med cirka 6,5 procent 2013-07-01.

Viktiga händelser under 2013

Styrelsen fattade beslut om att ytterligare fossilfri kapacitet skall byggas i form av ett nytt kraftvärmeverk, Block 4. Projektering och förfrågan på Block 4 har färdigställts under året. Avtal har träffats med Volvo Powertrain AB om utfasning av fossil olja för uppvärmning av Volvos anläggning i Skövde. Avtalet innebär också att bolaget under året byggt om två panncentraler för bio-olja som bränsle. Produktionen startade första december.

Bolaget har inför eldnings säsongen köpt 4 000 ton bio-olja från företaget West Energi AB till bio-oljepannorna.

Skövde kommuns Vision 2025 anger mål om fossilfri uppvärmning i kommunen. Med Block 4 och bio-oljesatsningen kommer målet att nås år 2016 för bolagets alla kunder.

Bolaget erhöll under året nya ägardirektiv från Skövde kommun, vilka innebär att bolaget skall tillhandahålla trygga produkter och tjänster inom energi- och miljöområdet inom kommunen.

Bolaget skall årligen ge möjlighet till värdeöverföringar motsvarande maximalt en tredjedel av resultatet efter finansiella poster, dock högst sex miljoner kronor.

Omsättningen för 2013 blev 233,0 miljoner kronor och resultatet 15,4 miljoner kronor vilket är 9,2 miljoner kronor högre än budgeterat. Värdeöverföringen till moderbolaget blev 4,6 miljoner kronor.

SNABBFAKTA

(mnkr)	2013	2012	2011
Nettoomsättning	233,0	226,1	207,4
Balansomslutning	430,6	449,4	427,9
Årets resultat efter finansiella poster	15,4	7,9	11,6
Eget kapital	53,5	50,5	50,5
Summa skulder och avsättningar	215,5	244,2	230,5
Nettoinvesteringar	6,4	6,0	57,9
Soliditet %	41,7 %	38,1 %	37,1 %
Antal anställda	27	27	27

Kreativa Hus Skövde AB

Kreativa Hus Skövde AB är ett helägt dotterbolag till Skövde Statshus AB. Bolagets uppgift är att främja nyföretagande och tillväxt i Skövde kommun genom att tillhandahålla ändamålsenliga och attraktiva företagslokaler i en teknik- och forskningspark med koppling till Högskolan i Skövde. Bolaget skall tillsammans med andra berörda intressenter aktivt arbeta för att Skövde kommun ska vara en attraktiv etableringsort i regionen.

Under året har bolaget gått igenom en tillväxtperiod med såväl nyförvärv som nybyggnation. Etapp 8, som färdigställdes under året, består av fyra nybyggda fastigheter med en uthyrningsbar yta av 6 100 kvadratmeter. I september 2012 slogs det första påslaget som var starten för ett 13 månader långt bygge. Tillväxten i parken har gått över förväntan och behovet var stort inför nybyggnationen. 250-300 möjliga arbetsplatser invigdes 1 november 2013 och vid inflyttningen var strax över 85 procent av de uthyrbara ytorna uthyrda. Gothia Science Park bidrar till att utveckla de kunskapsintensiva näringarna och är en bidragande orsak till att nya arbetstillfällen skapas.

Bolaget har under året även förvärvat Tegelbruket 4 som renoverats och hyrts ut till Gothia Innovation AB. Bolaget förvaltar därigenom strax över 10 000 kvadratmeter till förmån för Gothia Science Park.

Bolaget strävar efter att profilera sig som en miljömedveten fastighetsägare. I samband med invigningen av de nya husen invigdes Västsveriges första laddstolpe driven på solex. Totalt finns nu tre laddplatser för elbilar. Bolaget förbrukar enbart grön el i samtliga fastigheter.

Bolaget har ingen anställd personal.

SNABBFAKTA

(mnkr)	2013	2012	2011
Nettoomsättning	5,2	4,3	4,3
Balansomslutning	148,4	89,4	39,1
Årets resultat efter finansiella poster	0,048	1,0	0,4
Eget kapital	66,8	66,8	26,4
Summa skulder och avsättningar	80,8	21,9	12,2
Nettoinvesteringar	87,7	19,6	0,2
Soliditet %	45,4 %	75,3 %	68,5 %
Antal anställda	0	0	0

Next Skövde Destinationsutveckling AB

Next Skövde Destinationsutveckling AB är ett helägt dotterbolag till Skövde Stadshus AB. Bolaget ska samordna, marknadsföra och utveckla Skövde som destination och bedriva marknadsföringsarbete för att utveckla Skövdes varumärke. Bolaget bedriver verksamhet inom fyra affärsområden: evenemang, möten, handel och turism. Till varje affärsområde finns en styrgrupp som är brett sammansatt av privata och offentliga aktörer verksamma inom respektive område.

Årets verksamhet

Under 2013 genomgick Next Skövde stora förändringar och verksamheten tog en ny riktning. I samband med bolagsstämman den 3 maj antogs nya ägardirektiv och Claes Bjerkne utsågs till ny styrelseordförande för bolaget. I samband med bolagsstämman tog Katarina Jonsson (M), kommunstyrelsens ordförande och Arne Cederqvist, koncernchef Cejn, plats i styrelsen.

Ulf Andersson fullföljde uppdraget som tillförordnad vd fram till den 4 augusti. Den 5 augusti tillträdde Mats Olsson som ny vd. Inledningsvis lade den nytillträdde ledningen stort fokus på att möta och lära känna Skövdes aktörer och intressenter. I dialog med Näringslivsforum beslöts att pausa arbetet i bolagets styrgrupper till dess att ny arbetsinriktning tagits fram.

I nära samarbete med kommunens näringslivsenhet utarbetades under hösten en ny kampanjplattform kallad "Prova Skövde". Plattformen togs fram för en boendekampanj samt för målgruppen besökare. Kampanjplattformen har därefter testats i en vinterkampanj.

Under året initierades ett arbete med att analysera och se över bolagets kommunikation. Som ett första steg i bolagets nya kommunikationsstrategi beslutades att se över och professionalisera den digitala kommunikationen. En satsning har gjorts på sociala medier. Under senare delen av hösten påbörjades arbetet med att bygga om befintlig webb samt bygga ut och utveckla nya delar med en verktygslåda för press och arrangörer. Den nya och uppdaterade webben lanseras i april 2014. I arbetet ingick även en uppdatering av Skövde-appen och dess funktioner. Även denna kommer att lanseras under våren 2014.

Next Skövde har projektlett ett flertal större evenemang under året; Shoppinghelg vår och höst, Matfestivalen och Stad i Ljus. Bolaget har även varit samarbetspartner till ett stort antal arrangemang och möten, bland annat Försvarskonferensen, Svensk Revyfestival, Sommar i Skövde, Gyllene Tiders sommarkonsert och Nordic Petanque. Inför julen gjorde bolaget en satsning kallad "Jul i Skövde". Syftet var att utveckla ett sammanhållande koncept för alla aktiviteter som sker i staden under december månad och att koordinera dessa i en gemensam marknadsföring. Jul i Skövde är en långsiktig satsning som kommer att utvärderas och vidareutvecklas under 2014.

Under 2013 kom det glädjande beskedet att Billingens fritidsområde har blivit utsett till officiellt Vasaloppscenter. Detta utgör nu grunden för den vintersatsning som inleddes i december och syftar till att fler skall upptäcka Skövde som vinterdestination. Kampanjen pågår mellan december 2013 och mars 2014.

Gästnattsstatistik visar att besöksnäringen i Skövde fortsätter att utvecklas positivt. Handelns utredningsinstitut, HUI, presenterade i sin undersökning ett fortsatt starkt och ökande handelsindex för Skövde.

Vid sista styrelsemötet för året antog styrelsen en actionplan för 2014. I denna fastslås en ny affärsidé för Next Skövde; "Vi verkar för att Skövde-regionen är utvecklande och attraktiv att besöka, leva och verka i." Genom denna nya affärsidé tydliggörs att uppdraget är att verka både för Skövdeborna och för våra besökare. Bolagets actionplan finns att ladda ner på www.nextskovde.se. 2014 kommer att bli ett händelserikt år med bland annat ett 25-årsjubileum för Matfestivalen och ett 50-årsfirande för Skövde kulturhus som några viktiga inslag.

SNABBFAKTA

(mnkr)	2013	2012	2011
Nettoomsättning	2,4	3,0	1,0
Balansomslutning	10,0	9,3	8,3
Årets resultat efter finansiella poster	-1,1	0,3	0,9
Eget kapital	3,5	4,8	4,7
Summa skulder och avsättningar	6,2	4,0	3,2
Nettoinvesteringar	0,1	6,0	0,2
Soliditet %	37 %	55 %	60 %
Antal anställda	9	10	7

Skövde Flygplats AB

Skövde Flygplats AB är ett dotterbolag till Skövde Stadshus AB med en ägarandel under 2013 på 96,02 procent. Bolagets uppdrag är att skapa goda förutsättningar för flygkommunikation som en viktig del av infrastrukturen för befintliga verksamheter, allmän samhällsservice och nyetablering av företag i regionen. Samverkan sker med kommuner, Västra Götalandsregionen, Försvarsmakten, offentliga myndigheter och näringslivet, vilket ska bidra till att Skövde stärker sin roll som centralort i Skaraborg.

Under 2013 har totalt 293 flygrörelser ägt rum, helikopter- och sporttrafik oräknat. Totalt har både trafiken och bränsleförsäljningen ökat, varav trafiken ökat med drygt 20 procent. Trafiken har till största delen varit affärsflyg, men taxiflyg, fraktflyg och ambulansflyg har också bedrivits i icke obetydlig omfattning. Cirka 40 företag har nyttjat flygplatsen för sina uppdrag. Militärflyg har förekommit sporadiskt.

Förbättringsarbeten av landningsbanan och dränering runt denna har genomförts. Nytt aviseringssystem för hantering av flygtrafik, statistik, miljödata och faktureringsunderlag har införts.

Årets resultat

Årets resultat är ett underskott om cirka 3,2 miljoner kronor. Föregående år redovisade bolaget en vinst om cirka 0,1 miljoner kronor. Den allt överskuggande anledningen till årets förlust är att bolaget burit de fulla kostnaderna för driftsverksamheten, som de senaste åren burits av tekniska förvaltningen. För att säkerställa verksamheten har bolaget under 2013 erhållit ett driftsbidrag från Skövde kommun om 2,8 miljoner kronor. I övrigt har intäkterna för bränsleförsäljning och avgifter för övriga tjänster ökat och driftskostnaderna minskat.

Framtiden

En kraftig turbulens råder inom flygbranschen med nya regelverk från myndigheterna om banklassning och undantagsregler från EU-fördragets förbud mot offentlig finansiering av flygplatsverksamhet.

Försök till samverkan med närliggande flygplatser har inletts i syfte att effektivisera verksamheterna.

Investeringar

Under det närmaste året behöver vissa delar av maskinparken för fälthållningsarbete förnyas.

Nya GPS-baserade inflygningsprocedurer, kartor, mätningar med mera behöver också införas. Totalt bedöms behovet av nyinvesteringar uppgå till cirka 0,6 miljoner kronor under 2014.

SNABBFAKTA

(mnkr)	2013	2012	2011
Nettoomsättning	2,6	1,6	1,5
Balansomslutning	9,4	7,7	7,7
Årets resultat efter finansiella poster	-3,2	0,1	0,04
Eget kapital	5,8	5,8	5,7
Summa skulder och avsättningar	3,7	1,9	2,0
Nettoinvesteringar	0	0	0
Soliditet %	61,3 %	75,3 %	74,1%
Antal anställda	0	0	0

Följande kommunalförbund ingår i den totala kommunkoncernredovisningen

Miljösamverkan östra Skaraborg (MÖS)

Kommunalförbundet Miljösamverkan östra Skaraborg ska i sitt arbete bidra till hållbar utveckling som syftar till att tillförsäkra dagens och morgondagens invånare en hälsosam och god miljö.

Falköping, Hjo, Karlsborg, Skövde och Tibro kommuner är medlemmar i kommunalförbundet. Förbundet styrs av en direktion som består av kommunstyrelsens ordförande och vice ordförande i medlemskommunerna.

Medlemskommunernas andel i förbundet beräknas utifrån den befolkningens mängd som noterades 31 december 2011. Detta innebär följande fördelning: Falköping 28,92 procent, Hjo 8,02 procent, Karlsborg 6,13 procent, Skövde 47,23 procent samt Tibro 9,7 procent.

Direktionen fattar beslut om budget, taxor, bokslut, direktionsriktlinjer och andra frågor av övergripande och styrande karaktär. Miljönämnden ansvarar för kommunernas tillsyn enligt miljöbalken samt livsmedelskontroll.

Ökad produktivitet

Effektivare styrning och nya tillsynsmetoder har medfört att produktiviteten ökat betydligt jämfört med när tillsynen sköttes av respektive kommun. Tillsynen har skett enligt plan och tillsynsfrekvensen har ökat vid flertalet företag.

Förorenade markområden har under året kartlagts inom medlemskommunerna. Till de större ärendegrupperna hör prövning av enskilda avlopp och värmepumpar. Under en treårsperiod har över 600 nya avlopp byggts inom förbundets område vilket ger positiva effekter för yt- och grundvattnet. Ett stort projekt som pågår under flera år är radonmätning i flerbostadshus med hyresrätter samt skolor och förskolor. Nytt för 2013 är att tillståndet i miljön redovisas i en webbaserad miljöbarometer. Webbplatsen beskriver miljösituationen och miljöutvecklingen utifrån lokala och nationella miljömål.

Verksamheten är miljödiplomerad. Syftet med miljödiplomeringen är att minska miljöpåverkan från kontorets verksamhet men också för att vara ett föredöme för kommuninvånarna i medlemskommunerna.

Hela verksamheten är till 57 procent finansierad med avgifter. Tillsynen enligt miljöbalken är finansierad till 55 procent och tillsynen enligt livsmedelslagstiftningen till 76 procent.

Årets resultat visar på en högre intäkt än beräknat. I stort har förbundet blivit bättre på att ta ut avgifter i enlighet med taxan. Ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt ska det löna sig att driva bra verksamheter. En erfarenhetsmodul har införts i taxan som ger förutsättningar för taxesänkningar.

Förbundet vill uppfattas som den myndighet som man själv vill möta. Med ett tydligt kundfokus vill man göra det lätt för kunden att göra rätt.

SNABBFAKTA

(mnkr)	2013	2012	2011
Balansomslutning	10,8	11,8	8,1
Årets resultat efter finansiella poster	2,5	2,6	3,7
Eget kapital	6,4	6,3	3,7
Summa skulder och avsättningar	4,4	5,4	4,4
Nettoinvesteringar	0,09	0,1	0,2
Antal anställda	41	38	36

Antal inspektioner/kontroller inklusive systemtillsyn/revisorer

Grupp	Falköping	Hjo	Skövde	Tibro	Karlsborg	Totalt
Hälsoskydd	34	12	49	20	3	115
Avlopp	328	78	258	191	32	855
Lantbruk	100	74	85	30	27	289
Livsmedel	426	115	589	125	121	1255
Miljöskydd	99	22	155	18	8	294
Totalt	987	301	1136	384	191	2808

Kommunalförbundet Räddningstjänsten Östra Skaraborg (RÖS)

Räddningstjänsten Östra Skaraborg är ett kommunalförbund med sju medlemskommuner; Skövde, Mariestad, Hjo, Tibro, Töreboda, Karlsborg samt Gullspång. Finansiering av kommunalförbundets verksamhet ska, i den mån den inte täcks på annat sätt, erläggas genom bidrag från förbundsmedlemmarna.

I fördelningen mellan förbundsmedlemmarna svarar Skövde kommun för 37,39 procent, Mariestads kommun för 26,27 procent, Tibro kommun för 7,01 procent, Töreboda kommun för 7,01 procent, Hjo kommun för 7,01 procent, Karlsborgs kommun för 7,01 procent och Gullspångs kommun för 8,31 procent.

Inom RÖS geografiska område ska förbundet svara för räddningstjänst och förebyggande brandskydd enligt Lagen om skydd mot olyckor (LSO), samt tillståndsgivning och tillsyn enligt Lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE).

Uppdraget som ska lösas över tiden är att förhindra och begränsa olyckor, förbereda och genomföra räddningsinsatser, vidta åtgärder efter olyckor och medverka till samhällets krishantering. Tilldelad ekonomi och resurser i övrigt utgör grundfundamentet i all verksamhet.

RÖS ska i samverkan med andra öka insikten och förståelsen för vikten av att förebyggande åtgärder vidtas i syfte att förebygga och identifiera möjliga risker samt olyckor.

Viktiga händelser under 2013

2013 har genomförts i enlighet med fastställt handlingsprogram. Under året har arbetet med att utveckla organisation, personal, materiel och metoder fortsatt. Det utvecklingsarbete som påbörjats kommer att fullföljas under 2014 och 2015. Syftet med utvecklingen är att anpassa verksamheten till samhällsutvecklingen där räddningstjänsten är och skall vara en naturlig del för medborgarna.

Räddningstjänsten har nyanställt fem medarbetare. En särskild styrka för information, utbildning samt operativ räddningstjänst har skapats. Med denna styrka kommer räddningstjänsten på ett mer aktivt sätt kunna svara upp mot de behov som medlemskommunerna har, främst avseende information och utbildning. Vidare så har en tidigare vakant brandingenjörstjänst tillsatts, vilket innebär att den tidigare stora arbetsbelastningen vid den förebyggande avdelningen nu kan harmoniseras.

Under året har 1 453 insatser genomförts, vilket är en ökning med nästan hundra larm jämfört med föregående år. Till del kan ökningen förklaras med att 2013 var det första hela verksamhetsåret med SAMS¹⁾. Räddningstjänsten ser

SAMS som en stor framgång då man redan halvvägs in i projektet räddat flera liv. Under 2013 har Räddningstjänsten Östra Skaraborg larmats till 130 SAMS-larm. I Skaraborg har andelen SAMS-larm där räddningstjänsten är först på plats, ökat från 45 procent till 49 procent vilket indikerar en positiv samhällseffekt för tredje man.

Åtgärder har vidtagits vid verksamhetens fastigheter på grund av uppkomna problem bland annat med oljeavskiljare och garageportar. Dessa problem är nu åtgärdade.

Årets negativa resultat om -0,7 miljoner kronor är en förbättring i relation till budget som visade på ett negativt underskott om -2,1 miljoner kronor. I och med detta har det relativa ekonomiska resultatet blivit bättre än planerat. De löpande underhållskostnaderna för verksamhetens fastigheter bedöms stiga de kommande åren då åtgärder för underhåll måste utföras. Planerade investeringar har ej fullt ut kunnat genomföras med hänsyn till arbetsbelastning och genomförda prioriteringar i verksamheten. Under året har investeringar skett avseende en ny brandbil till Mariestad. Karlsborg har utrustats med en ny räddningsbåt. Underhållsarbete vid samtliga brandstationer har genomförts enligt underhållsplan.

Framtid

Mot bakgrund av samhällets utveckling och efterfrågan på verksamhetens resurser förväntas krav på ökad samverkan inom och mellan räddningstjänster, andra myndigheter och organisationer. Fortsatt krav på utveckling med hänsyn till samhällsutvecklingen är och kommer vara en naturlig del av räddningstjänstens fortsatta arbete.

SNABBFAKTA

(mnkr)	2013	2012	2011
Balansomslutning	90,5	65,6	64,0
Årets resultat efter finansiella poster	-0,7	4,6	4,9
Eget kapital	23,2	25,5	20,8
Summa skulder och avsättningar	67,3	40,1	43,2
Nettoinvesteringar	11,6	23,1	6,7
Antal anställda	350	347	351

¹⁾ Ambulanssjukvården Skaraborg tillsammans med räddningstjänsterna inom gamla Skaraborg gick under 2012 med i projektet SAMS som har syftet att undersöka om det är möjligt att förkorta insattiden för livsuppehållande åtgärder för personer som drabbas av hjärtstopp och därvid öka överlevnadsgraden för dessa patienter.

Kommunalförbundet Avfallshantering Östra Skaraborg (AÖS)

Avfallshantering Östra Skaraborg är ett kommunalförbund som ansvarar för den kommunala renhållningsskyldigheten i medlemskommunerna. Ansvaret omfattar avfall som enligt miljöbalken utgörs av hushållsavfall samt avfall hos annan verksamhet, som är jämförligt med hushållsavfall.

Medlemskommunernas andel i förbundet beräknas utifrån den befolkningens mängd som noterades den 31 december 2013. Detta innebär följande fördelning: Falköping 26,6 procent, Hjo 7,3 procent, Karlsborg 5,6 procent, Skövde 44,0 procent, Tibro 9,0 procent och Töreboda 7,5 procent. Förbundet styrs av en direktion som består av två ledamöter från varje medlemskommun. Ledamöterna har lika rösträtt och ordförandeposten innehas av Skövde kommun.

2013 års verksamhet

Arbetet med att införa matavfallsinsamling i medlemskommunerna har dominerat året som gått och kommer att fortsätta vara i fokus de kommande åren. Vid 2013 års utgång sorterade cirka 14 700 villahushåll sitt matavfall vilket motsvarar en anslutningsgrad över 80 procent.

Grönt kort är ett unikt koncept som utvecklats av AÖS i samarbete med Högsolan i Skövde och Lorentzon Styr AB. Det syftar till att öka servicen och tillgängligheten genom att låta kunderna få tillgång till återvinningscentral, ÅVC, även då anläggningarna är stängda. Vid Timmersdala ÅVC, som är den första anläggningen med Grönt kort, har hittills 521 kunder genomfört sin utbildning och skaffat grönt kort under året. Grönt kort har mötts av kundernas uppskattning och väckt stort intresse i avfallsbranschen.

Årets resultat är negativt och uppgår till -0,7 miljoner kronor. Resultatet är betydligt lägre än föregående år (3,3 miljoner kronor) men bättre än det budgeterade resultatet på -2,5 miljoner kronor. Förbundet har en god ekonomi och direktionen har beslutat att använda en del av det egna kapitalet till att finansiera insamlingen av matavfall.

Framtiden

Förbundet växer och 1 januari 2014 blev Skara kommun ny medlem. När det gäller insamling av matavfall kommer samtliga villahushåll i Skara kommun, både i tätorter och på landsbygden, att få erbjudande om att sortera matavfall. I övriga medlemskommuner rullar insamlingen av matavfall vidare ut på landsbygden och dessutom påbörjas insamling från flerbostadshus. Till att börja med i mindre skala där Skultorp i Skövde blir först ut.

Investeringar

Direktionen har beslutat att öka andelen fordon med biogasdrift och under året har två biogasdrivna sopbilar köpts in till verksamheten i Skövde. I takt med att verksamheten växer kommer fordonsparken successivt att utökas och förnyas med biogasdrivna fordon.

Arbetet med förbättringar på Karlsborgs ÅVC har bland annat inneburit förbättrade personalutrymmen.

Även fordon på återvinningscentralerna byts ut enligt plan. Under året har exempelvis grävmaskinen och trucken på Risängens avfallsanläggning bytts ut.

SNABBFAKTA

(mnkr)	2013	2012	2011
Balansomslutning	66,0	66,0	67,2
Årets resultat efter finansiella poster	-0,7	3,3	9,8
Eget kapital	52,7	53,4	50,1
Summa skulder och avsättningar	13,3	12,6	17,0
Nettoinvesteringar	4,5	0	1,2
Antal anställda	28	27	25

Kommunalförbundet Skaraborgsvatten

Verksamheten omfattar vattenleverans till kommunerna Skövde, Skara och Falköping. Ägarandelen baseras på kommunernas procentuella förbrukning sedan start. Vattenförbrukningen för år 2013 var 51,5 procent för Skövde, 24,1 procent för Skara, 24,4 procent för Falköping.

Till förbundets medlemmar har under året levererats 8,6 miljoner kubikmeter vatten av god kvalitet. Medelproduktionen har under året varit 24 273 kubikmeter/dygn. Under året har cirka 140 vattenprov analyserats. Ur mikrobiologisk och kemisk synpunkt var samtliga vattenprov med god marginal godkända.

Årets investeringar

Investeringarna för 2013 uppgår till 4,3 miljoner kronor. De största investeringarna är gjorda på pumpar med 1,5 miljoner kronor, Skaraledningen med 0,9 miljoner kronor, dubblering av ledningsnätet med 0,6 miljoner kronor samt inköp av en Volkswagen Transport för 0,35 miljoner kronor.

Förbundet följer framtagna plan för investeringar i ledningsnätet. Eftersom ledningarna har varit i drift i 54 år så finns det ett stort behov av underhåll. Det går inte att utföra när det bara finns en ledning som hela tiden måste vara i drift, därför måste en ny ledning läggas bredvid den gamla för att kunna uppnå verksamhetsmålet, att utan avbrott leverera vatten av god kvalitet till medlemskommunerna. Av de cirka 95 km överföringsledningar som förbundet förvaltar, utgör nu cirka 15 kilometer dubblade ledningar.

SNABBFAKTA

(mnkr)	2013	2012	2011
Balansomslutning	79,4	69,3	49,3
Årets resultat efter finansiella poster	9,5	3,4	0,1
Eget kapital	52,2	42,7	39,3
Summa skulder och avsättningar	27,2	26,7	10
Nettoinvesteringar	4,2	19,3	6,4
Antal anställda	7	7	6

Skaraborgs kommunalförbund

Medlemmar i Skaraborgs kommunalförbund är Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Götene, Hjo, Karlsborg, Lidköping, Mariestad, Skara, Skövde, Tibro, Tidaholm, Töreboda och Vara. Medlemskommunernas ansvar för förbundets kostnader beräknas utifrån den befolkningens mängd som noterades den 1 november 2013. Detta innebär för Skövdes del 20,4 procent. Förbundet styrs av förbundsfullmäktige och förbundsstyrelse som består av representanter från medlemskommunerna.

Skaraborgs Kommunalförbunds uppdrag är att stärka Skaraborg genom att samordna och effektivisera det regionala utvecklingsarbetet samt att ta tillvara medlemskommunernas intressen och främja samverkan mellan dem i syfte att bidra till ett effektivt resursutnyttjande. Förbundet ska särskilt verka inom följande områden:

- Tillväxt- och utvecklingsfrågor
- Verksamhetsstöd och intressebevakning
- Projekt som har till syfte att främja samordning och/eller samverkan inom områdena tillväxt och utveckling samt verksamhetsstöd

I det gemensamma utvecklingsarbetet har förbundet valt att strukturera arbetet inom fem fokusområden: Infrastruktur, Kultur, Hälsa och Socialtjänst med FoU, Näringsliv samt Kompetens och kunskapsutveckling.

2013 års verksamhet

Under 2013 har nedanstående punkter varit de mest framträdande:

- Revidering av de nationella och regionala infrastrukturplanerna samt arbetet med att försöka åstadkomma en tidigare utbyggnad av E20 och till en högre standard än planerat.
- Framtagandet av en ny tillväxt- och utvecklingsstrategi för Västra Götaland (VG2020) med en genomförandeplan för Skaraborg.
- Ett måldokument för samtliga skolformer, ”Utbildning Skaraborg”, har processats och beslut beräknas under våren 2014 tillsammans med ett nytt samverkansavtal för gymnasieutbildningarna i Skaraborg.
- Genom ett antal workshops har en Kulturplan Skaraborg Målbild 2020 tagits fram.
- Inom området ”Hälsa och socialtjänst” har arbetet inriktats på att stödja kunskapsutvecklingen i kommunerna. Ett långsiktigt arbete har intensifierats inom området eHälsa. Arbetet tillsammans med Västra Götalandsregionen i Vårdsamverkan Skaraborg har konkretiserats och vidareutvecklats.

SNABBFAKTA

(mnkr)	2013	2012	2011
Balansomslutning	39,0	39,7	46,9
Årets resultat efter finansiella poster	-2,7	1,3	0,9
Eget kapital	4,7	7,8	14,8
Summa skulder och avsättningar	34,4	31,9	32,2
Nettoinvesteringar	0,4	2,6	0,3
Antal anställda	18	15	15

Övriga delägda aktiebolag

Kommunen äger andelar i två aktiebolag; Skövde Biogas AB och Gothia Innovation AB. Dessa redovisas i kommunens redovisning som intressebolag eftersom kommunens ägarandel understiger 50 procent. Aktierna i intressebolagen ägs direkt av kommunen och inte via Skövde Stadshus AB.

Skövde Biogas AB

Under 2010 beslutade kommunfullmäktige i Skövde att tillsammans med Göteborg Energi AB investera i en biogasanläggning i Skövde. Vid årsskiftet 2011-2012 bildade samarbetspartnerna Skövde Biogas AB där Göteborg Energi AB äger 51 procent och Skövde kommun resterande del av aktierna.

Bolagets huvudsakliga uppdrag är att driva, förvalta och utveckla en biogasanläggning i Skövde samt att bedriva handel med biogas. Samarbetsparterna har fram till och med 2013 finansierat bolagets verksamhet genom aktieägartillskott om 67,9 miljoner kronor och lån på 70 miljoner kronor där kommunens andel motsvarar totalt 67,6 miljoner kronor.

Dessutom har Skövde kommun hittills erhållit cirka 22 miljoner kronor i så kallat KLIMP-bidrag av staten för att utveckla en anläggning för biogasframställning. Riksdagen avsatte under åren 2003–2008 knappt två miljarder kronor för stöd till klimatinvesteringar som minskar växthuseffekten. KLIMP-bidragen har tillfallit Skövde Biogas AB. Produktionen av biogas startade i april 2012.

Förutsättningar för en biogasanläggning

Sverige har en mycket fördelaktig energimix jämfört med de flesta andra länder. Vattenkraft, kärnkraft och en stor del förnybara biobränslen håller utsläppen av koldioxid på en relativt låg nivå. Trots detta utgörs fortfarande mer än 25 procent av den svenska energitillförseln av fossil olja och kol. Av den kommunala fordonsflottans personbilar är 71 procent miljöbilar men de flesta är dieseldrivna. Det finns stora förutsättningar att fler kommunbilar körs på biogas och bidrar till att skapa en större andrahandsmarknad för gasbilar i Skövde-regionen. Det finns få fordonsbränslen som är så miljöanpassade som biogas. Med biogas i tanken blir koldioxidutsläppen bara fem till 15 gram/km. På köpet får man betydligt lägre hälsofarliga partikelutsläpp och kväveutsläpp. Idag drivs även fem stadsbussar av biogas och från juni 2014 kommer 25 stadsbussar köras på lokalt producerad biogas. Sedan juni 2012 finns det även fem färdtjänstfordon som körs med gas.

Hållbar utveckling

Den producerade biogasen ska användas för att minska användningen av fossila bränslen i regionen, framförallt i trafiken. Full produktion, cirka 40 GWh biogas per år, innebär att koldioxidutsläppen (globalt och totalt) minskar med cirka 8 900 ton per år.

Verksamhetsår 2013

Under året har anläggningen med tillhörande anslutande system, såsom mottagningsstation och pumpledningen från slakteriet, färdigställt. Arla har meddelat att de lägger ner sin produktion i Skövde, vilket innebär att en stor del av substratleveransen försvinner 2015. Arbetet för att hitta och teckna avtal för ersättningssubstrat pågår. Anläggningen har haft problem med luktstörningar under året, vilket lett till ombyggnationer och kompletteringar av anläggningen.

Bussupphandlingen i Skövde kommun är klar och Skövde Biogas kommer, genom sin försäljning till Göteborg Energi AB, att leverera gas till 25 stadsbussar med start i juni 2014. Biogödseln har blivit certifierad enligt SPCR 120.

Framtiden

Arbetet pågår vid anläggningen i syfte att stabilisera och öka produktionen för att kunna möta kundernas efterfrågan på biogas. Målsättningen är att fullt ut kunna ta tillvara på de tillgängliga substraten samt hitta nya substrat för att öka produktionen.

Beträffande framtida risker och möjligheter för bolagets verksamhet kan nämnas minskade kostnader för restprodukter, införande av skatt på biogas som drivmedel, regeringens uppfattning i hållbarhetsperspektivet och minskade skattelättnader på tjänstebilar som drivs på biogas.

SNABBFAKTA

(mnkr)	2013	2012
Nettoomsättning	11 342	5 314
Balansomslutning	114 050	105 352
Årets resultat efter finansiella poster	-17 028	-10 331
Eget kapital	40 649	37 269
Summa skulder och avsättningar	73 401	68 083
Nettoinvesteringar	10 642	102 773
Soliditet %	35,6%	35,4 %
Antal anställda	0	0

Gothia Innovation AB

Gothia Innovation AB ägs till 51 procent av Gothia Science Park Intresseförening och till 49 procent av Skövde kommun. Gothia Science Park Intresseförening har en bred förankring såväl geografiskt i Skaraborg som i delregionens näringsliv. Medlemmar i intresseföreningen är Volvo Cars Engine, Volvo Trucks Operations, Länsförsäkringar i Skaraborg, AB Electrolux, ELOS Medical AB, Julia AB, Gunnar Dafgård AB, Skaraborgs Kommunalförbund, Näringslivsforum i Skövde, IF Metall och Västra Götalandsregionen.

För att driva och utveckla Gothia Science Park har Gothia Innovation AB fem prioriterade verksamhetsområden: Innovationsmiljöutveckling, Gothia Science Park Inkubator, Gothia Science Park Open Arena, Gothia Science Park Services samt Finansiering.

- Gothia Innovation arbetar kontinuerligt med utveckling av den samlade innovationsmiljön Gothia Science Park. Tillsammans med Högskolan i Skövde bedrivs och utvecklas gemensamma innovationsprocesser. I de fastigheter inom GSP som ägs av Kreativa Hus AB och kringliggande expansionsområden sker utvecklingen av den fysiska miljön i tät samverkan mellan bolagen.
- Gothia Science Park Inkubator är en av landets främsta företagsinkubatorer. Här bedrivs affärsutvecklings- och inkubatorprocesser för att stötta entreprenörer att ta sin idé från startup till tillväxtbolag. Gothia Innovation har anställda affärsutvecklare som aktivt deltar i utvecklingen av de projekt och företag som är antagna till Gothia Science Park Inkubator. Inom ramen för denna verksamhet har Gothia Innovation, genom Sweden Game Incubator, ett nationellt uppdrag att stötta utveckling och internationalisering i nya dataspelsföretag. Gothia Science Park Inkubator är landets största miljö när det gäller antalet nystartade företag och anställda inom dataspelsbranschen.

- Gothia Science Park Open Arena är en av Västra Götalandsregionens samverkansplattformar. Arenan är en neutral och strategisk utvecklingspartner för verksamheter inom och relaterat till GSP och Högskolan i Skövdes IT-profil. Inom ramen för GSP Open Arena genomförs aktiviteter och verksamheter som skapar förutsättningar för effektiva och hållbara samarbeten, alltifrån nätverksaktiviteter till projektsamarbeten mellan företag och mellan företag och akademien. Gothia Science Park Open Arena arbetar med utveckling av företagskluster inom IT, Industriautomation och Dataspel.
- Gothia Science Park Services arbetar med medlemsfrågor och hanterar den fysiska innovationsmiljön. Verksamhetsområdet fokuserar på att erbjuda behovsanpassade utbildningar och seminarier. Services bedriver också konferensverksamhet i Gothia Science Park.
- Genom dotterbolaget Gothia Science Park Invest AB och intressebolaget Skaraborg Invest AB sker investeringar för att accelerera utvecklingen i nya tillväxtbolag.

SNABBFAKTA (mnkr)

	2013	2012	2011
Nettoomsättning	27,3	29,3	27,2
Balansomslutning	10,1	10,7	9,9
Årets resultat efter finansiella poster	-0,2	0,7	0,6
Eget kapital	2,7	2,8	2,3
Summa skulder och avsättningar	6,2	6,5	6,4
Nettoinvesteringar	0,4	0,4	0,089
Soliditet %	36,0	35,6	32,9
Antal anställda	21	20	19

5 Finansiell analys och räkenskaper

I det femte och sista kapitlet redovisas Skövde kommuns resultat och finansiella ställning i siffror. I avsnittet Omvärld redogörs bland annat för hur befolkningen och sysselsättningen utvecklats.

74	Omvärld	85	Noter
76	Finansiell analys	92	Redovisningsprinciper
82	Resultaträkning	95	Revisionsberättelse
83	Balansräkning	97	Fem år i sammandrag
84	Kassaflödesanalys		

SkövdeNät AB Kommunfullmäktige beslutade den 16 december 2013 att Skövde Stadshus AB bildar ett dotterbolag; SkövdeNät AB. Bolaget tar över verksamheten från Skövde Elnät som ingått i tekniska förvaltningens affärsdrivande verksamhet. SkövdeNät AB är ett viktigt redskap för att främja kommunens utveckling och uppbyggnad av infrastruktur inom områdena energiförsörjning, nätbyggnad och kommunikation. I och med bolagiseringen frigörs kapital till kommunala investeringar och möjlighet till årlig avkastning ges. Skövde kommun har fortsatt förfogande över elnätsverksamheten, vilket ger möjlighet att bibehålla låga taxor. Förutom detta förenklas samarbetsmöjligheterna över kommungränserna.

5 Finansiell analys och räkenskaper

Omvärld

En viktig faktor för Sveriges kommuner är den ekonomiska utvecklingen i vår omvärld. I omvärlden har utvecklingen varit splittrad. Euroländerna visar i sin helhet en positiv tillväxt. Konjunkturläget har förbättrats för Sverige under hösten och vintern. I detta avsnitt belyses några viktiga faktorer som påverkar den ekonomiska utvecklingen.

Utvecklingen i världsekonomin

Den internationella konjunkturen vänder uppåt. De flesta indikatorer tyder på att den internationella konjunkturen har nått botten. Den ekonomiska utvecklingen i världen visar en svag utveckling under året. Mot slutet av året vände konjunkturen uppåt och förväntas stärkas ytterligare under 2014.

Euroområdet utveckling visade under det andra kvartalet en tillväxt efter sex kvartal med vikanden BNP men detta berörde tyvärr inte alla länder i området. Fortfarande råder oro för den statsfinansiella situationen i flera länder och då framförallt i Grekland och Portugal. Utvecklingen i euroområdet som helhet var svag under 2013, det var först under årets sista tre månader som utvecklingen vände upp. I och med att utvecklingen går åt rätt håll har den måttliga tillväxten en stor psykologisk betydelse. Stora utmaningar kvarstår och det kommer att ta tid innan situationen i euroområdet fullt ut har stabiliserats.

De nordiska grannländernas ekonomiska utveckling har varit svag under årets första halvår. I Norge har tillväxten bromsats in och i Finland har BNP minskat två år i rad. I Danmark har BNP samtidigt varit i stort sett oförändrat.

I USA skedde en tydlig återhämtning av ekonomin. Efter årets andra kvartal växte ekonomin i en årstakt på 2,5 procent, vilket var mer än dubbelt så snabbt som under första kvartalet. Arbetslösheten minskade och näringslivets framtidstro förbättrades. Detta är några goda tecken på att amerikanska ekonomin har stabiliserats något.

Sammantaget innebar konjunkturutvecklingen under 2013 att tillväxten i världen tog ett kliv upp mot 3,0 procent. För svensk del var framförallt utvecklingen i Europa,

och då främst utvecklingen i våra nordiska grannländer, som är av intresse. BNP-tillväxten på våra viktigaste exportmarknader ökade med 0,9 procent för 2013 och beräknas öka ytterligare under 2014; mot 2,1 procent.

Utvecklingen i Sverige

Efter en svag sommar och en svag höst tog den svenska ekonomin fart under slutet av året. Tillväxten i BNP stannade på 0,9 procent, vilket är en försämring gentemot föregående år då BNP slutade på 1,3 procent. Den svaga utvecklingen är i huvudsak en följd av vikande export och investeringar. Hushållens konsumtion och den offentliga konsumtionen har däremot fortsatt att växa. Sammantaget har produktionen i stort sett stått stilla under stora delar av 2013.

Tillväxten ökade något mot slutet av året genom att industrins orderingång och produktion vände uppåt.

Arbetslösheten ligger kvar på 8 procent. För närvarande innebär den höga arbetslösheten ett tryck nedåt på timlöneökningen. Inflationen var fortsatt låg under 2013 och även under nästa år. Den underliggande inflationen beräknas röra sig kring 1 procent.

En sammanfattande bedömning av svensk ekonomis utveckling är att den har varit svag under 2013 men konjunkturen börjar att vända upp under 2014.

Befolkningsutvecklingen nationellt

Sveriges folkmängd ökade med 88 971 personer under 2013 och var vid årets slut 9 644 864. Det är den största befolkningsökningen på nästan sjuttio år. Detta kan delvis förklaras av att invandringen var den högsta någonsin under 2013. Totalt invandrade 115 845 personer till Sverige, varav den största gruppen är återvändande svenskar som utgör 17,7 procent av alla invandrare (Källa: Statistiska centralbyrån, SCB). Enligt SCB:s befolkningsframskrivning kommer Sveriges befolkning att nå 10 miljoner år 2017 och därmed blir den årliga ökningen drygt 1 procent.

Befolkningsökningen i Skövde

Skövde har under en längre period haft en väldigt ojämn befolkningsökning, men de senaste åren har ökningen visat på en positiv trend och legat i snitt på 0,9 procent. 2013 ökade befolkning med 647 personer, vilket dels är ett resultat av det höga bostadsbyggandet och dels den höga migrationen. Det föddes 640 barn i Skövde vilket ger ett högt födelsenetto i kommunen (183), och flyttningsöverskottet var 449 personer. Högskolan och Försvarsmakten är två viktiga pusselbitar i att fortsätta hålla en hög befolkningstillväxt i Skövde eftersom de lockar unga till kommunen för studier och arbete. Befolkningsökningen är prognostiserad

till drygt 1 procent per år fram till 2030, vilket ligger något över rikets procentuella ökning. Den största ökningen kan vi vänta oss under de kommande sex åren för att sedan plana ut och landa runt 1 procent.

Finansiell analys Skövde kommun

I nedanstående avsnitt görs en analys av kommunens finansiella utveckling och ställning. Syftet är att identifiera finansiella problem och därigenom klargöra om vi har en god ekonomisk hushållning eller inte. Analysen bygger på fyra perspektiv som är hörnstenar i modellen: resultat, kapacitet, risk och kontroll. Varje perspektiv analyseras med hjälp av ett antal ekonomiska begrepp.

Analysens perspektiv är följande:

Resultat

Visar en kartläggning av årets resultat och dess orsaker samt investeringar och dess utveckling.

Kapacitet

Visar kommunens kapacitet eller långsiktiga betalningsberedskap. Här redovisas vilken finansiell motståndskraft kommunen har på lång sikt. Starkare kapacitet medför en mindre känslighet för kommande lågkonjunkturer.

Risk

Riskanalysen visar den finansiella riskexponeringen. En god ekonomisk hushållning skapar möjlighet att möta finansiella problem utan att behöva vidta drastiska åtgärder.

Kontroll

Visar hur ekonomiska målsättningar och planer följs. En god följsamhet mot budget ger goda förutsättningar för att uppnå god ekonomisk hushållning.

Sammanfattning

Skövde kommuns resultat för 2013 är 126 miljoner kronor vilket är ett bra resultat i jämförelse med reviderad budget om 20,0 miljoner kronor. Anledningen till att resultatet blir högre än beräknat är bland annat engångsintäkter från återbetalning av sjukförsäkringspremier från åren 2005 och 2006 om 43,5 miljoner kronor. Nämndernas resultat visar ett samlat överskott gentemot budget om 49,0 miljoner kronor.

Årets resultat förstärker kommunens förmåga att finansiera sina investeringar, vilket är positivt. Skövde kommun har ett fortsatt stabilt ekonomiskt läge vilket till stor del beror på att verksamheterna tar ett stort ansvar för sin budget. Det är bra att kommunen gör ett starkt resultat. En stark ekonomi medför en bra möjlighet att hantera ett växande Skövde. Skuldsättningen har ökat de två senaste åren för att bemöta investeringsnivån. Detta medför på sikt att den finansiella kapaciteten sjunker.

Årets resultat om 126,0 miljoner kronor är högre än föregående år. Kommunens starka resultat har bidragit till att en större andel av årets investeringar har finansierats med egna medel.

Årets resultat

ÅRETS RESULTAT (mnkr)	2009	2010	2011	2012	2013
Årets resultat	47	866,1	43,5	51,3	126
% av skatter och bidrag	2,30%	39,60%	1,90%	2,30%	5,40%
Reavinst och jämförelse- störande poster	-8,5	-771,2	-1,7	-52,5	-46,8
Resultat efter reavinst och jämförelsestörande poster	38,5	94,9	41,8	-1,2	79,2

För att uppnå kommunallagens bestämmelser om god ekonomisk hushållning och det av kommunfullmäktige fastställda ekonomiska målet över mandatperioden (2011-2014), ska resultatet uppgå till 2 procent av skatteintäkter och statsbidrag.

Årets resultat för kommunen är positivt med 126 miljoner kronor. Resultatet är högre än föregående år med 74,7 miljoner kronor. Årets resultat innebär att det egna kapitalet ökade med 4,9 procent. Resultatet motsvarar 5,4 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, vilket är en ökning med 3,1 procentenheter och medför att

det genomsnittliga resultatet av skatter och statsbidrag för perioden 2011-2013 är 3,2 procent. Att Skövde kommun har haft goda resultat över hela mandatperioden medför att resultatmålet, (att resultatet minst ska vara 2 procent av skatter och bidrag under mandatperioden), hittills har uppnåtts. Detta innebär att kommunen uppfyller det finansiella målet för god ekonomisk hushållning.

Resultatet i årsredovisningen kan dock i hög grad påverkas av jämförelsestörande poster och reavinster. En mer rättvisande bild av årets resultat visas om justering sker för sådana poster. Resultatet efter reavinster och jämförelsestörande poster uppgår till 79,2 miljoner kronor i år enligt tabellen ovan vilket är en ökning med 80,4 miljoner kronor i jämförelse med 2012.

Av posten reavinster och jämförelsestörande poster utgör 43,5 miljoner kronor återbetalning från sjukförsäkringspremier som kommunen erhöll under 2013. Även under 2012 erhöll kommunen återbetalning från sjukförsäkringspremier uppgående till 46,5 miljoner kronor. I år valde kommunen att använda pengarna till att investera för istället för att öka lånen. Föregående år valde kommunen att medvetet satsa dessa pengar på eftersatt underhåll (15 miljoner kronor) och kompetensutveckling av lärare (1 miljon kronor). En total satsning på 16 miljoner kronor. Årets resultat har även påverkats av en ökad kostnad för pensioner på grund av sänkning av diskonteringsräntan uppgående till 11,5 miljoner kronor inklusive löneskatt.

Resultatanalys och avstämning balanskravet

RESULTATANALYS OCH AVSTÄMNING BALANSKRAVET					
(mnkr)	2009	2010	2011	2012	2013
Årets resultat	47	866,1	43,5	51,3	126
- avgår realisationsvinster	-8,5	-771,2	-1,7	-6	-3,3
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	38,5	864,4	41,8	45,3	122,7
Medel till RUR					99,4
Årets balanskravsresultat					23,3

Balanskravet innebär att kommunens intäkter måste överstiga kostnaderna. Om resultatet i bokslutet är negativt och det egna kapitalet därmed minskas, finns det en skyldighet att inom tre år återställa det egna kapitalet. Kommunen har de senaste åren haft ett positivt resultat och därmed klarat balanskravet.

Vid avstämning ovan av det lagstadgade balanskravet har resultatet reducerats med de realisationsvinster som uppstått under året. Resultatnivån har ökat i jämförelse med föregående år och balanskravet uppnås.

Resultatutjämningsreserv

RESULTATUTJÄMNINGSRESERV				
(mnkr)	2010	2011	2012	2013
Resultat	866,1	43,5	51,3	126,0
- Avgår reavinster	-771,2	-1,7	-6,0	-3,3
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	94,9	41,8	45,3	122,7
Skatteintäkter och statsbidrag	2 189,3	2 252,4	2 248,7	2 334,4
1% av skatteintäkter och statsbidrag	21,9	22,5	22,5	23,3
Skillnad i årets resultat enligt balanskravsresultatet och 1% av skatteintäkter och statsbidrag	73,0	19,3	22,8	99,4
Reservering till RUR	73,0	19,3	22,8	99,4
Akkumulerat RUR	73,0	92,3	115,1	214,5

Från och med den 1 januari 2013 finns det i kommunalagen en möjlighet att under vissa betingelser reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR). Denna reserv kan sedan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättning att årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt. För att göra en reservering till RUR ska resultatet överstiga 1 procent av skatter och generella statsbidrag. Nivån 1 procent gäller för de kommuner som, liksom Skövde, har en positiv soliditet inklusive hela pensionsskulden. Med årets resultat menas det lägsta av årets resultat och årets resultat efter balanskravsjusteringen.

Fullmäktige i Skövde kommun har under 2013 tagit beslut om hur reserven ska hanteras och fastställt riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Fullmäktige tog beslut om att reservera 115,1 miljoner kronor inom det egna kapitalet av tidigare års resultat till RUR. Därigenom upprätthålls kravet på god ekonomisk hushållning enligt kommunfullmäktige beslutade mål i strategisk plan med budget.

Enligt beräkningen ovan kan Skövde kommun reservera ytterligare 99,4 miljoner kronor till resultatutjämningsreserven för 2013. Detta medför en ackumulerad reservering på 214,5 miljoner kronor.

Verksamhetsresultat

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter har minskat med 7,1 miljoner kronor om inte hänsyn tas till jämförelsestörande post erhållna pengar från AFA-försäkring. Minskningen beror på ändrad princip kring aktivering av eget arbete på investeringar. Om hänsyn tas till denna justering föregående år har verksamhetens intäkter ökat med 32,8 miljoner kronor.

Intäkterna för skattefinansierad verksamhet uppgår till 80,1 procent (föregående år 81,7 procent) av verksamhetsintäkter och avser främst riktade statsbidrag, äldreomsorgs- och barnomsorgsavgifter, intäkter från försäkringskassan

samt interkommunala ersättningar. Den taxefinansierade verksamhetens intäkter uppgår till 19,9 procent (föregående år 18,3 procent) av verksamhetsintäkterna och avser vatten och elavgifter.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader har minskat med 13,1 miljoner kronor. Om justering görs för omklassificeringen ovan har verksamhetens kostnader ökat med 33,9 miljoner kronor, det vill säga 1,2 procent (föregående år 2,3 procent). Förändringen kan främst hänföras till ökning av personalkostnader med 47,2 miljoner kronor, allmän kostnadsökning 14 miljoner kronor men också minskning av köp av tjänster med 22 miljoner kronor. Minskningen av köp av tjänst kan främst hänföras till mindre upphandlad yrkesvuxutbildning samt köp av utbildning från andra kommuner. Personalkostnaderna svarar för 67,7 procent (föregående år 65,7 procent) av kommunens kostnader vilket är en ökning med 2,55 procent. Utfallet från lönerrevisionen blev 2,63 procent (se personalredovisningen).

Avskrivningarna för kommunen uppgår till 158 miljoner kronor år 2013 och har ökat med 6,5 miljoner kronor mot föregående år. Som andel av skatteintäkter och statsbidrag har avskrivningarna ökat något i förhållande till tidigare år, se tabell nettokostnadsandel. Större investeringar de närmaste åren kommer att innebära en fortsatt ökning av avskrivningarna.

Finansnetto

Andra orsaker till förändring mot föregående års resultat avser negativ förändring av finansnettot med 7,7 miljoner kronor mot föregående år. Det hänför sig främst till sänkning av diskonteringsräntan på pensioner med 9,3 miljoner kronor, mindre utnyttjad checkräkningskredit samt ökad upplåning med 100 miljoner kronor. Kommunens finansnetto har ökat negativt under de senaste åren vilket beror på ökad upplåning för att finansiera investeringar.

Skatteintäkter och nettokostnader

UTVECKLING AV SKATTEINTÄKTER OCH NETTOKOSTNADER (mnkr)

	2009	2010	2011	2012	2013
Ökning+ / minskning- av skatteintäkter och statsbidrag	52,7	110,1	63,2	-3,8	85,7
Procentuell förändring	2,60%	5,30%	2,89%	-0,17%	3,81%
Nettokostnadsökning/minskning	34,6	-722	871,8	-6,2	3,4
<i>(Med hänsyn till större jämförelsestörande poster)</i>					
34,6	47,5	102,3	40,3	0,4	
Procentuell förändring	1,74%	-35,64%	66,86%	-0,28%	0,16%
<i>(Med hänsyn till större jämförelsestörande poster)</i>					
1,74%	2,35%	4,93%	1,85%	0,02%	

En förutsättning för en långsiktigt hållbar ekonomi är att nettokostnaderna inte ökar snabbare än de intäkter vi får genom skatter och statsbidrag. Tabellen ovan visar att nettokostnaderna inte ökat snabbare än intäkter från skatter och bidrag för år 2013. Nettokostnadsökningen i procent före jämförelsestörande poster uppgår till 0,16 procent och efter jämförelsestörande poster till 0,4 procent, att jämföra med skatteintäkter och statsbidrag som ökat med 3,81 procent. År 2012 minskade skatteintäkter och statsbidrag men kostnaderna minskade i ännu högre grad. Om jämförelsestörande post inte medräknas föregående år har dock nettokostnaderna ökat snabbare än intäkter och statsbidrag.

Nettokostnadsandel

NETTOKOSTNADSANDEL – OLIKA KOSTNADERS ANDEL AV SKATTEINTÄKTER OCH UTJÄMNING

(procent)	2009	2010	2011	2012	2013
Verksamheten	91,7	88,4	90,3	91,8	88,2
Avskrivningar	5,7	6,3	6,3	6,7	6,8
Nettokostnad före finansnetto och jämförelsestörande post	97,4	94,7	96,60	98,6	95,0
Finansnetto	0,3	0,9	1,5	1,2	1,5
Jämförelsestörande poster	0,0	-35,1	0,0	-2,1	-1,9
Nettokostnad totalt	97,7	60,4	98,1	97,7	94,6
Årets resultat	2,3	39,6	1,9	2,3	5,4
Totalt	100	100	100	100	100

Grundläggande för en god ekonomi är att det finns en balans mellan löpande intäkter och kostnader. Ett sätt att belysa detta förhållande är att analysera hur stor andel de löpande verksamhetskostnaderna tar i anspråk av skatteintäkter och bidrag.

Tabellen ovan har kopplingar till föregående tabeller. Den andel av skatteintäkterna som inte tas i anspråk av driftkostnader, det vill säga 5,4 procent (föregående år 2,3 procent) utgör årets resultat. Nettokostnadens andel av skatteintäkter och utjämning har minskat år 2013 eftersom verksamhetens nettokostnader inte ökat i samma takt som skatteintäkter och bidrag.

Årets kassaflöde

Kommunens kassalikviditet har ökat med 13,7 miljoner kronor under året och uppgår per den 31 december 2013 till 13,7 miljoner kronor (föregående år 0 miljoner kronor). Föregående år utnyttjade dessutom kommunen checkräkningskrediterna med 127,9 miljoner kronor. Ökningen av likviditeten år 2013 beror på en hög resultatnivå. Investeringskatten har varit på samma nivå som år 2012. Under 2012 minskade kassalikviditeten med 24,7 miljoner kronor.

Investerings- och exploateringsredovisning

Årets nettoinvesteringar uppgick till 289,4 miljoner kronor (föregående år 287,4 miljoner kronor) exklusive finansiell leasing uppgående till 4 miljoner kronor (föregående år 7,3 miljoner kronor), vilket motsvarar i stort nettoinvesteringen föregående år.

De största investeringarna år 2013 avser nybyggnationen av Billingskolan, 67,2 miljoner kronor, Sörbacka trygghetsboende och förskola 34,9 miljoner kronor, ombyggnad kulturhuset 22,5 miljoner kronor, Claesborgs förskola 12 miljoner kronor samt Larsesgården LSS 11,3 miljoner kronor. En utförligare beskrivning av investeringarna redovisas i avsnittet investerings- och exploateringsredovisning. Under året har investeringsbidrag erhållits med 7 miljoner kronor (föregående år 1,3 miljoner kronor).

Avskrivningarna bidrar tillsammans med årets resultat till att skapa ett utrymme för investeringar. Relationen mellan denna summa och de faktiska nettoinvesteringarna ger en indikation på om investeringsvolymen leder till påfrestningar på skuldsättningen eller likviditeten. Som framgår av tabellen nedan ligger bruttoinvesteringarna 2013 (287,2 miljoner kronor) på en något högre nivå än det utrymme som skapats från verksamheten (283,9 miljoner kronor) men nivån var betydligt högre 2012. Detta betyder att utrymmet för att investera av egna medel har varit betydligt högre i år än tidigare år.

Investeringarna för 2012 och 2011 låg på en betydligt högre nivå än det utrymme som skapats från årets verksamhet.

INVESTERINGS- OCH EXPLOATERINGSREDOVISNING

(mnkr)	2009	2010	2011	2012	2013
Investering exkl. exploatering	410,2	177,9	300,1	294,7	293,4
Exploateringsområden	18,1	-1,8	4,4	23,4	-6,3
Årets bruttoinvesteringar	428,3	176,1	304,5	318,1	287,2
Årets resultat + avskrivningar	166,4	1004,5	186,4	202,8	283,9
(efter jämförelsestörande poster)	166,4	235	186,4	156,3	240,4
– i förhållande till årets bruttoinvesteringar (%)	38,9%	570,6%	61,2%	63,7%	98,9%
(efter jämförelsestörande poster)	38,9%	133,5%	61,2%	49,1%	83,7%

Kapacitet

Soliditet

SOLIDITET

(%)	2009	2010	2011	2012	2013
Soliditet inkl. hela pensionsåtagandet	16,8	37,9	36	34,9	35,4
Soliditet exkl. hela pensionsåtagandet	53,3	64,4	64,4	61,4	62,8

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. För att få en mer rättvisande bild av kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme ska soliditeten mätas inklusive hela pensionsåtagandet (den del som klassificeras som ansvarsförbindelse och inte påverkar resultaträkningen). Soliditeten inklusive pensionskulden uppgår till 35,4 procent för år 2013, vilket är en liten försämring med 0,5 procent gentemot föregående år. Att soliditeten ligger på samma nivå som föregående år förklaras av en hög resultatnivå samtidigt som investeringsnivån ligger kvar som föregående år. Detta har inneburit att en större del av investeringarna kunnat finansieras utan upplåning.

För att få ett mer relevant mått på soliditeten måste hänsyn tas till det pensionsåtagande som redovisas utanför balansräkningen som en ansvarsförbindelse. Om detta åtagande, som vid årsskiftet uppgick till 1 170,4 miljoner kronor, läggs in i balansräkningen har kommunen fortfarande en positiv soliditet.

Självfinansieringsgrad av investeringarna

SJÄLVFINANSIERINGSGRAD AV INVESTERINGARNA

(%)	2009	2010	2011	2012	2013
Självfinansieringsgrad av investeringarna *)	40,6	132,1	62,1	53,1	81,9

*) Årets resultat minus jämförelsestörande poster plus årets avskrivningar genom årets nettoinvesteringar.

Självfinansieringsgrad är ett mått på hur stor andel av investeringarna som finansieras med egna medel. Ett mått på 100 procent innebär att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar, vilket med andra ord betyder att kommunen inte behöver låna till investeringarna.

Självfinansieringsgraden för år 2013 har ökat i jämförelse med tidigare år vilket betyder att en mindre del av investeringarna har behövts lånefinansieras i år vilket i sin tur beror på en hög resultatnivå tillika gott kassaflöde. Investeringensgraden är i nivå med tidigare år.

För år 2012 har 47 procent av investeringarna lånefinansierats. Om lånefinansieringsgraden ska minska måste en större andel av skatt och generella statsbidrag gå till årets investeringar vilket betyder att resultatnivån måste vara hög.

Risk

Finansiella tillgångar

FINANSIELLA TILLGÅNGAR					
(mnkr)	2009	2010	2011	2012	2013
Aktier och andelar, bokfört värde	76,9	846,5	849,7	912,2	924,8
Likvida medel	73,2	71,3	39,5	14,8	145,9
El och VA utnyttjad checkräkning	0	0	-109,7	-142,8	-132,4
Summa	73,2	71,3	-70,2	-128	13,7
Checkkredit	200	200	200	200	200

Kommunen har tillgångar i Skövde Stadshus AB. Skövde Stadshus bildades år 2010. Förändringen mellan 2012 och 2013 avser främst aktieägartillskott till Skövde Biogas AB med 10,0 miljoner kronor, aktieägartillskott med 0,1 miljoner kronor från Skövde kommun för bildandet av det nya bolaget SkövdeNät AB som ett helägt dotterbolag till Skövde Stadshus samt placeringar i fonder och aktier kopplat till erhållen gåva till kulturförvaltningen under året. Den ökade förändringen mellan åren 2011 och 2012 består främst av ett ökat värde i Skövde Stadshus AB med 60 miljoner kronor avseende aktieägartillskott till Kreativa Hus AB med 40 miljoner kronor, aktieägartillskott till Skövde Biogas AB med 23,3 miljoner kronor samt andel i Kommuninvest med 2,5 miljoner kronor.

Likvida medel är ett mått på den kortsiktiga handlingsberedskapen. Kommunens totala likviditet har ökat med 141,7 miljoner kronor.

Finansiella skulder

FINANSIELLA SKULDER					
(mnkr)	2009	2010	2011	2012	2013
Finansiella skulder *	560	500,6	552,1	667,1	768,1
Varav lån					
(långfristig och kortfristig del)	560	500	550	650	750

* långfristig och kortfristig del exklusive checkräkning, se ovan under finansiella tillgångar.

Kommunens låneskulder har ökat med 100 miljoner kronor från föregående år. Förändringen av den långfristiga skulden de senaste sex åren förklaras med en ökad investeringsvolym och en lägre finansiering med egna medel. Skillnaden mellan finansiella skulder och låneskulden avser medfinansiering statlig infrastruktur samt leasingsskuld.

Den största lånegivaren är Kommuninvest, med en låneandel på 40 procent. Låneandelen i Nordea uppgår till 27 procent, SEB 20 procent och Swedbank 13 procent. Ingångna räntederivat har gjorts uppgående till ett nominellt värde på 450 miljoner kronor. Den genomsnittliga räntan för året uppgick till 3,55 procent.

Pensionsåtaganden

PENSIONSÅTAGANDEN					
(mnkr)	2009	2010	2011	2012	2013
Avsättning till pensioner					
(inkl löneskatt)	76,9	90,6	104,6	115,4	135,3
Pensionsförpliktelser äldre än					
1998 (inkl löneskatt)	1 089	1 013	1 101	1 098	1 170
Total pensionsförpliktelse	1 166	1 103	1 206	1 214	1 306
Finansiella placeringar	0	0	0	0	0
Återlånade medel	1 166	1 103	1 206	1 214	1 306

Kommunens pensionsskuld redovisas enligt den så kallade blandmodellen, vilket i praktiken innebär att större delen tas upp som en ansvarsförbindelse utanför resultat- och skuldredovisning. Denna del av pensionskulden är dock lika viktig att beakta ur risksynpunkt då detta kommer generera framtida utbetalningar. Skövde kommun kommer att klara av att täcka dessa utbetalningar med det egna kapital kommunen har enligt tabellen ovan. Det totala pensionsåtagandet har under året ökat med 92 miljoner kronor hänfört till sänkning av ripsräntan. För att minska de framtida pensionskostnaderna har en förtida inlösen gjorts mellan åren 2006-2010 om totalt 111 miljoner kronor vilket minskade ansvarsförbindelsen.

Eftersom utbetalning sker långt fram i tiden skall skulden nuvärdesberäknas. En nuvärdesberäknad skuld blir högre desto lägre räntan är och vice versa. Kommunen har inte gjort några finansiella placeringar för pensionsåtagandet, utan hela förpliktelsen har återlånats i verksamheten.

Borgensåtaganden

BORGENSÅTAGANDEN					
(mnkr)	2009	2010	2011	2012	2013
AB Skövdebostäder	0	0	0	0	0
Skövde Värmeverk AB	375,2	354,5	350,9	335,7	320,0
Kreativa Hus Skövde AB	11	11	11	11	72,9
Egna Hem 40 %	1,5	1,2	1	0,9	0,7
Stiftelsen Skaraborgs läns sjukhem	9,2	8,6	8	7,4	6,8
Borgen för föreningar och stiftelser	43,3	45	44,7	34,4	34,1
Totalt	440,2	420,3	415,6	389,3	434,5

Ett borgensåtagande innebär alltid en risk för att borgensmannen måste infria sitt åtagande. Riskens omfattning beror bland annat på typ av borgen och för vilka kommunen tecknat borgen. Förändringen mot föregående år avser främst ökningen av borgen till Kreativa Hus Skövde AB med 61,9 miljoner kronor. Mellan perioden 2008 till 2012 minskade kommunens borgensåtaganden betydligt. Den största förändringen skedde mellan åren 2008-2009 då borgensåtagandet avseende AB Skövdebostäder upphörde helt.

90,4 procent av borgensåtagandena avser borgen till bolag inom koncernen. Borgen för stiftelsen Skaraborgs läns sjukhem uppgår till 6,8 miljoner kronor och bedömning görs att kommunen inte bär någon risk för införlivande av sitt åtagande. Borgen för föreningar och stiftelser uppgår till 34,1 miljoner kronor. 30 miljoner kronor av dessa hänför sig till stiftelserna S:ta Elins gård, Egnell och von Haugwitz Cedermarkska.

Kontroll

Budgetavvikelse

BUDGETAVVIKELSE					
(mnkr)	2009	2010	2011	2012	2013
Budgetavvikelse årets resultat	26,9	856	37,6	38,6	105,9
(efter jämförelsestörande poster)		86,5		-7,9	
Varav:					
– verksamhetens netto	22	803	33,8	28,5	113
(efter jämförelsestörande poster)		32,9		-18	
— pensioner	-9,3	-11,8	-21,2	-14,4	-15,4
– skatteintäkter & statsbidrag	-6,2	36,2	42,8	9,2	1,5
– finansnetto	3,1	4,9	-11,3	-2,6	-7

God budgetföljsamhet ger en bra förutsättning för att uppnå god ekonomisk hushållning. I verksamheternas nettoresultat ingår återbetalningen av AFA-försäkringen med 43,5 miljoner kronor. När hänsyn tagits till detta blir avvikelserna gentemot budget 62,5 miljoner kronor. Av dessa kommer 49 miljoner kronor från våra nämnder och den största avvikelserna återfinns hos Kommunstyrelsen med 19,4 miljoner kronor. Under pågående budgetår har det gjorts en revidering av budgeten. I den revideringen gjordes justeringar av bland annat senaste skatt- och bidragsberäkningen. Detta resulterar i en god följsamhet gentemot budget.

Känslighetsanalys

En kommun påverkas av händelser som på kort sikt kan vara svåra att styra över. Ett sätt att göra detta tydligt är att upprätta en känslighetsanalys för att visa hur ett antal faktorer påverkar kommunens ekonomi. För att möta sådana förändringar är det viktigt att upprätthålla en finansiell beredskap på såväl kort som lång sikt.

Kommunens personalkostnader uppgår till drygt 1,8 miljarder kronor och därigenom får utfallet av lönerörelsen stor betydelse. Av tabellen framgår att en löneökning med 1 procent motsvarar 18 miljoner kronor. Av stor betydelse är även förändringar i skatteunderlagets utveckling och förändringar av statsbidragen.

- En procents sämre eller bättre skatteunderlagsutveckling i riket ger kommunen 25 miljoner kronor i lägre eller högre skatteintäkter.
- En procents löneökning innebär cirka 18 miljoner kronor i ökade personalkostnader.
- 100 invånare påverkar skatteintäkterna i snitt med fyra miljoner kronor.
- Tio öre i utdebitering ger cirka nio miljoner kronor i ökade skatteintäkter.
- En investering på 100 miljoner kronor medför årliga kostnader med i snitt tio miljoner kronor.
- Ökad upplåning med 100 miljoner kronor ökar räntekostnaderna med cirka fyra miljoner kronor.
- Av en generell statlig satsning på primärkommunerna får Skövde cirka 0,5 procent, vilket ger kommunen 25 miljoner kronor i lägre eller högre skatteintäkter.

Resultaträkning

(mnkr)	Not	Kommunen		Kommunkoncernen	
		2013	2012	2013	2012
Verksamhetens intäkter	1	744,1	751,2	1 301,1	1 288,7
Jämförelsestörande poster	2	43,5	46,5	43,5	46,5
Verksamhetens kostnader	3	-2 802,8	-2 815,9	-3 200,7	-3 216,0
Av- och nedskrivningar	4	-158,0	-151,5	-231,7	-219,1
Verksamhetens nettokostnad		-2 173,1	-2 169,7	-2 087,8	-2 099,9
Skatteintäkter	5	2 042,8	1 933,2	2 042,8	1 933,2
Generella statsbidrag	6	291,6	315,5	291,6	315,5
Finansiella intäkter	7	6,6	8,9	8,1	11,1
Finansiella kostnader	8	-42,0	-36,6	-73,0	-62,7
Resultat efter finansiella poster		126,0	51,3	181,7	97,2
Extraordinär intäkt		0,0	0,0	0,0	0,0
Extraordinär kostnad		0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat efter extraordinära poster		126,0	51,3	181,7	97,2
Uppskjuten skatt obeskattade reserver		0,0	0,0	-4,1	2,7
Skattekostnad		0,0	0,0	-9,1	-7,4
Årets resultat	9	126,0	51,3	168,5	92,5

Balansräkning

(mnkr)	Not	Kommunen		Kommunkoncernen	
		2013	2012	2013	2012
TILLGÅNGAR					
Immateriella anläggningstillgångar					
Dataprogram		0,0	0,0	0,0	0,1
Ledningsrätter		0,0	0,0	1,1	1,1
Summa immateriella anläggningstillgångar		0,0	0,0	1,1	1,2
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekn.anläggningar	10	2 475,4	2 389,9	4 243,3	3 954,9
Maskiner och inventarier	11	268,4	254,5	515,6	510,7
Pågående arbeten	12	158,7	123,6	231,0	216,5
Summa materiella anläggningstillgångar		2 902,5	2 768,0	4 989,9	4 682,1
Finansiella anläggningstillgångar					
Aktier, andelar och bostadsrätter	13	924,8	912,2	12,7	12,6
Långfristiga fordringar	14	37,3	32,6	21,1	18,3
Summa finansiella anläggningstillgångar		962,1	944,8	33,8	30,9
SUMMA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		3 864,6	3 712,8	5 024,8	4 714,1
Omsättningstillgångar					
Förråd m.m.	15	113,4	114,8	153,3	150,3
Fordringar	16	269,5	325,2	316,4	371,5
Kortfristiga Placeringar		0,0	0,0	11,9	8,8
Kassa och bank	17	13,7	0,0	118,6	131,6
SUMMA OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR		396,6	440,0	600,2	662,2
SUMMA TILLGÅNGAR		4 261,1	4 152,8	5 625,0	5 376,5
SKULDER OCH EGET KAPITAL					
Eget kapital					
Eget kapital vid årets början	18	2 551,0	2 501,4	2 702,8	2 613,7
– varav resultatutjämningsreserv		214,5	0,0		
Justering		0,0	-1,7	-3,7	-3,1
Årets resultat		126,0	51,3	168,5	92,5
SUMMA EGET KAPITAL		2 677,0	2 551,0	2 867,6	2 702,8
Avsättningar					
Pensionsskuld		135,3	115,4	147,1	125,5
Övriga avsättningar		93,2	92,5	136,0	130,0
SUMMA AVSÄTTNINGAR	19	228,5	207,9	283,2	255,5
Skulder					
Långfristiga skulder	20	765,4	664,1	1 732,7	1 570,2
Kortfristiga skulder	21	590,3	729,9	741,5	848,1
SUMMA SKULDER		1 355,7	1 393,7	2 474,2	2 418,3
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		4 261,1	4 152,8	5 625,0	5 376,5
Inom linjen					
Ansvarsförbindelser	22	1 170,4	1 098,1	1 224,1	1 151,7
Borgensförbindelser		434,5	389,3	434,5	389,3
Ställda panter		0,0	0,0	802,2	802,2
Limit checkräkningskredit		200,0	200,0	225,0	225,0

Kassaflödesanalys

(mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Årets resultat	126,0	51,3	168,5	92,5
Justering för av- och nedskrivningar	158,0	151,5	231,7	219,1
Justering för pensionsavsättningar	19	10,8	21,6	10,9
Justering för övriga avsättningar	19	0,3	6,0	-4,3
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	23	-0,4	-8,9	-6,2
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	303,7	213,5	418,9	312,0
Ökning/minskning förråd och varulager	15	-22,4	-3,0	-23,9
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	16	-54,9	55,1	-65,2
Ökning/minskning kortfristiga skulder	21	90,8	-106,6	3,1
Medel från den löpande verksamheten	221,3	227,0	364,4	226,0
INVESTERINGSVERKSAMHETEN				
Investering i imateriella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	-1,1
Investering i materiella anläggningstillgångar	24	-294,7	-536,5	-538,4
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	3,9	16,0	4,4	29,5
Investering i finansiella anläggningstillgångar	25	-65,8	-13,0	-74,9
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	0,0	3,4	2,5	5,4
Ökning/minskning kortfristig placering	0,0			-3,9
Medel från investeringsverksamheten	-302,2	-341,1	-542,5	-583,5
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN				
Netto långfristiga lån	99,3	104,0	162,9	324,8
Utdelning	0,0	0,0	0,0	-1,8
Ökning av långfristiga fordringar	-5,3	-29,6	-2,8	-29,2
Minskningar av långfristiga fordringar	0,6	0,2	0,0	0,0
Aktieägartillskott	0,0	0,0	5,0	63,3
Medel från finansieringsverksamheten	94,6	74,6	165,1	357,1
ÅRETS KASSAFLÖDE				
Likvida medel vid årets början	0,0	39,5	131,6	132,0
Likvida medel vid årets slut	13,7	0,0	118,6	131,6

Noter

(mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
1. Verksamhetens intäkter				
Försäljningsmedel	34,6	37,4	35,6	40,5
Avgifter och ersättningar	248,1	228,4	248,1	235,6
Hyror och arrenden	98,9	95,3	386,0	367,2
Bidrag	195,5	186,3	197,9	201,4
Försäljning av verksamhet	163,7	197,8	163,7	197,8
Realisationsvinster	3,3	6,0	3,3	6,0
Fjärrvärme/Avfallshantering/Biogas	0,0	0,0	233,3	198,8
Övrigt	0,0	0,0	33,2	41,4
Summa verksamhetens intäkter	744,1	751,2	1 301,1	1 288,7
2. Jämförelsestörande poster				
Återbetalning av 2007 och 2008 års premier från AFA Försäkring	0,0	46,5	0,0	46,5
Återbetalning av 2005 och 2006 års premier från AFA Försäkring	43,5	0,0	43,5	0,0
Summa jämförelsestörande poster	43,5	46,5	43,5	46,5
3. Verksamhetens kostnader				
Personal	1 752,9	1 706,9	1 872,3	1 799,2
Pensioner*	144,9	143,7	151,4	150,4
- varav förändring pensionsavsättning	19,8	10,8	19,8	10,8
- varav individuell del	77,7	75,7	77,7	77,9
- varav pensionsutbetalningar	55,8	56,9	55,8	56,9
Bidrag och transfereringar	145,2	147,3	145,2	147,8
Material/Varor	292,6	278,6	466,2	440,2
Köp av verksamhet/tjänster	384,6	454,0	477,4	560,1
Lokalhyror, fastighetservice, hyra/leasing av anl.tillg	82,9	82,3	88,4	115,3
Realisationsförluster	0,0	3,4	0,0	3,4
Avgår ansvarsförbindelse pension elnät och VA	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Summa verksamhetens kostnader	2 802,8	2 815,9	3 200,7	3 216,0
* Pensioner inkluderar löneskatt med 24,26%. I förändring pensionsavsättning ingår ränta 12,3 mnkr som redovisas bland finansiella kostnader.				
4. Av- och nedskrivningar				
<i>Planenliga avskrivningar</i>				
Verksamhetsfastigheter	97,4	91,1	143,2	129,2
Fastigheter för affärsverksamhet	11,2	11,1	12,7	16,3
Publika fastigheter	11,7	11,0	11,7	11,0
Maskiner, inventarier och bilar	37,2	37,8	63,6	62,1
Avskrivningar föreningslån	0,5	0,5	0,5	0,5
Summa	158,0	151,5	231,7	219,1
5. Skatteintäkter				
Kommunalskatt	2 054,3	1 909,5	2 054,3	1 909,5
Slutavräkning 2011		0,4		0,4
Slutavräkning 2012	1,2	23,3	1,2	23,3
Slutavräkning 2013	-12,7		-12,7	
Summa*	2 042,8	1 933,2	2 042,8	1 933,2
* Utdebiteringen i Skövde kommun är 20:99. Slutligt taxeringsutfall för 2012 innebär att slutavräkningen blir 475 kronor per invånare den 1 november 2011 (51 688). Mellanskillnaden mellan den prognos som bokförts under 2012 och utfallet är 24 kronor per invånare. SKL:s prognos över slutavräkningen för 2013 är -244 kronor per invånare 1 november 2012 (52 170).				
6. Generella statsbidrag				
Inkomstutjämning	317,4	330,1	317,4	330,1
Regleringsavgift	23,8	25,5	23,8	25,5
Kostnadsutjämning	-152,9	-141,6	-152,9	-141,6
Kommunal fastighetsavgift	83,4	83,3	83,4	83,3
Bidrag LSS-utjämning	19,9	18,2	19,9	18,2
Summa	291,6	315,5	291,6	315,5

Noter

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
7. Finansiella intäkter				
Räntor likvida medel	3,4	4,2	4,9	5,8
Räntor under byggnadstid	2,9	3,8	2,9	3,8
Övriga finansiella intäkter	0,3	0,9	0,3	1,2
Aktieutdelning	0,0	0,0	0,0	0,2
Summa	6,6	8,9	8,1	11,1
8. Finansiella kostnader				
Räntor upplåning	28,1	29,7	57,8	55,4
Ränta på pensionsskuld	12,3	4,4	13,3	4,8
Övriga finansiella kostnader	1,6	2,5	1,9	2,6
Summa	42,0	36,6	73,0	62,7
9. Årets resultat, avstämning mot balanskravet				
Årets resultat enligt resultaträkning	126,0	51,3	168,5	92,5
Avgår realisationsvinster	-3,3	-6,0	-3,8	-6,2
Justerat resultat enligt balanskravet	122,7	45,3	164,7	86,3
10. Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Anskaffningsvärden				
Ingående anskaffningsvärde	3 613,8	3 374,9	5 755,8	5 332,1
Årets investeringar	74,2	83,0	156,5	19,4
Försäljningar/utrangeringar	-0,6	-14,0	-0,6	-16,3
Omklassificeringar	132,0	169,9	300,3	420,6
Övriga justeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående anskaffningsvärde	3 819,4	3 613,8	6 212,0	5 755,8
Avskrivningar				
Ingående avskrivningar	-1 223,9	-1 111,0	-1 800,7	-1 644,6
Årets avskrivningar	-120,2	-113,2	-167,2	-156,5
Avskrivning på försäljningar/utrangeringar	0,0	0,3	0,0	0,3
Omklassificeringar	0,0	0,0	-0,8	0,0
Övriga justeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående avskrivningar	-1 344,1	-1 223,9	-1 968,7	-1 800,7
Nedskrivningar				
Ingående nedskrivningar	0,0	-3,5	0,0	-3,5
Årets nedskrivningar	0,0	3,5	0,0	3,5
Utgående nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	2 475,4	2 389,9	4 243,3	3 954,9
<i>Avskrivningstider</i>	<i>10-50 år</i>	<i>10-50 år</i>		
Specifikation				
Mark	107,2	102,4	203,2	197,7
Verksamhetsfastigheter	1 901,5	1 834,9	3 573,3	3 228,3
Fastigheter för affärsverksamhet	162,0	152,0	162,0	228,2
Publika fastigheter	262,6	259,3	262,6	259,3
Fastigheter för annan verksamhet	42,1	41,3	42,1	41,3
Pågående arbeten				
Summa	2 475,4	2 389,9	4 243,3	3 954,9
Not 10 Utgående Planenligt restvärde	2 475,4	2 389,9	4 243,3	3 954,9

11. Maskiner och inventarier	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Anskaffningssvärden				
Ingående anskaffningsvärde	531,2	494,6	941,4	841,8
– därav finansiell leasing	24,4	20,8		
Årets investeringar	51,0	43,6	63,8	108,5
– därav finansiell leasing	4,0	7,3		
Försäljningar/utrangeringar	-38,9	-6,9	-41,0	-8,8
– därav finansiell leasing	-9,8	-3,8		
Omklassificeringar	0,1	-0,1	4,6	-0,1
Utgående anskaffningsvärden	543,4	531,2	968,9	941,4
Avskrivningar				
Ingående avskrivningar	-307,6	-278,5	-461,5	-396,9
– därav finansiell leasing	-14,1	-13,2		
Årets avskrivningar	-34,9	-35,4	-61,6	-72,7
– därav finansiell leasing	-3,5	-4,6		
Avskrivning på försäljningar/utrangeringar	38,9	6,3	40,5	8,1
– därav finansiell leasing	9,8	3,8		
Omklassificeringar	0,0	0,0	0,8	0,0
Utgående avskrivningar	-303,6	-307,6	-481,7	-461,5
Uppskrivningar				
Ingående uppskrivningar	71,3	71,3	71,3	71,3
Ingående avskrivning	-40,4	-38,0	-40,4	-38,0
Årets avskrivning på uppskriver belopp	-2,4	-2,4	-2,4	-2,4
Utgående uppskrivningar netto	28,5	30,9	28,5	30,9
Summa	268,4	254,5	515,6	510,8
<i>Avskrivningstiden</i>	<i>3-30 år</i>	<i>3-30 år</i>		
Specifikation				
Maskiner	13,5	8,6	233,6	237,2
Inventarier	82,7	79,4	101,1	105,6
Installationer	164,4	161,4	164,8	162,2
Bilar och transportmedel	7,8	5,2	16,1	5,7
Summa	268,4	254,6	515,6	510,8
Not 11 Utgående Planenligt restvärde	268,4	254,6	515,6	510,8
12. Pågående arbeten				
Anskaffningssvärden				
Ingående anskaffningsvärde	123,6	128,1	216,5	209,2
Årets investeringar	168,2	168,0	316,1	260,3
Försäljning/utrangeringar	0,0	-2,4	0,0	-2,4
Omklassificering	-133,0	-170,2	-301,5	-250,7
Utgående anskaffningsvärde	158,7	123,6	231,0	216,5
Not 12 Utgående Planenligt restvärde	158,7	123,6	231,0	216,5
13. Aktier, andelar och bostadsrätter				
Aktier (Bokfört värde = Nominellt värde om inget annat anges)				
Skövde Stadshus AB	886,0	885,9	0,0	0,0
Gryning Vård AB			0,3	0,3
Mediapoolen Västra Götaland AB			0,1	0,1
Skövde Biogas AB	33,3	23,3	0,0	0,0
Gothia Innovation AB	0,2	0,2	0,0	0,0
Gothia Science Park invest AB	0,0	0,0	0,0	0,1
Summa bokfört värde aktier	919,5	909,4	0,4	0,5
<i>Nominellt värde aktier</i>	<i>0,3</i>	<i>0,3</i>	<i>0,3</i>	<i>0,3</i>

Noter

Forts. 13. Aktier, andelar och bostadsrätter	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Andelar				
Stiftelsen Skaraborgs Länsteater	0,3	0,3	0,3	0,3
Kommuninvest ekonomisk förening	2,5	2,5	2,5	2,5
Nasdaq	0,3	0,0	0,3	0,0
SKL Pensionsstiftelse	0,0	0,0	1,9	1,8
Andelar aktie- o andelsinnehav, värdepapper	2,2	0,0	7,3	7,4
Summa andelar	5,3	2,8	12,3	12,0
Summa aktier, andelar och bostadsrätter	924,8	912,2	12,7	12,6
14. Långfristiga fordringar, utlämnade lån				
Föreningslån	2,5	2,6	2,5	2,6
RÖS, Räddningstjänsten Östra Skaraborg	0,4	0,5	0,3	0,3
AÖS, Avfallshantering Östra Skaraborg	0,1	0,1	0,1	0,1
Återbäringsfordran HBV	0,0	0,0	0,4	0,3
Skövde Biogas AB	34,3	29,4	17,9	15,1
Summa	37,3	32,6	21,1	18,3
15. Förråd m.m.				
Exploatering	110,8	112,2	110,8	112,2
Förråd	2,6	2,6	2,6	2,6
Förråd m.m. i delägda företag			39,9	35,5
Summa	113,4	114,8	153,3	150,3
16. Fordringar				
Kundfordringar	127,8	136,4	145,1	158,1
Skattefordringar	33,4	32,4	33,6	32,6
Förutbetalda kostnader/upplupna intäkter	108,3	156,4	135,3	174,0
Övriga fordringar	0,0	0,0	2,4	6,9
Summa	269,5	325,2	316,4	371,5
17. Kassa och bank				
Summa	13,7	0,0	118,6	131,6
Utnyttjad checkkredit	0,0	127,9	0,0	127,9
Beviljad checkkredit	200,0	200,0	225,0	225,0
18. Eget kapital				
<i>Fullmäktige har under 2013 beslutat att reservera 115,1 miljoner kronor av tidigare års resultat till resultatutjämningsreserven. I samband med beslut om årsredovisning 2013 kommer ytterligare reservering att göras med 99,4 miljoner kronor.</i>				
19. Avsättningar				
Garantipensioner ÖK-SAP	2,0	3,1	2,0	3,1
Pensioner FÅP	106,8	89,8	116,5	98,1
Löneskatt	26,5	22,5	28,6	24,3
Avsättning framtida återställning av deponier	93,2	92,5	93,2	92,5
Övriga avsättningar	0,0	0,0	2,2	0,8
Uppskjuten skatt på obeskattade reserver	0,0	0,0	40,6	36,6
Summa	228,5	207,9	283,2	255,5

Forts. 19. Avsättningar	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Antal visstidsförordnanden				
Politiker	5	5		
Tjänstemän	0	0		
<i>Avsättningar till pensioner</i>				
Ingående avsättning	115,4	104,6	125,5	114,2
Pensionsutbetalningar	-5,6	-6,0	-6,1	-6,4
Nyintjänad pension	9,0	10,1	9,9	10,5
Ränte- och basbeloppsuppräknings	2,7	4,3	2,9	4,7
Förändring av löneskatt	3,9	2,2	4,2	2,2
Sänkning av diskonteringsräntan	9,7	0,0	10,5	0,0
Övrigt	0,2	0,2	0,2	0,2
Utgående avsättning	135,3	115,4	147,1	125,5
Aktualiseringsgrad %	89	89	89	89
Avsättning av framtida återställning av deponier				
Ingående balans	92,5	91,9	92,5	91,9
lanspråktaget under året	-0,9	-1,2	-0,9	-1,2
Avsättning under året	1,6	1,6	1,6	1,6
Utgående balans	93,2	92,5	93,2	92,5
20. Långfristiga skulder				
Ingående låneskuld	646,6	450,0	1 552,8	1 235,4
Återföring av beräknad amortering	3,4	100,0	4,2	110,8
Nyupplåning under året	450,0	400,0	516,8	573,5
Årets amorteringar	-350,0	-300,0	-353,2	-359,8
Nästa års beräknade amortering som kortfr skuld	-2,7	-3,4	-6,0	-7,1
Delsumma	747,3	646,6	1 714,6	1 552,8
Anslutningsavgifter	2,7	0,0	2,7	0,0
Medfinansiering statlig infrastruktur – GC-väg Stöpen-Åbrovallen, Vårsås	3,0	4,1	3,0	4,1
Långfristig leasingsskuld	12,4	13,3	12,4	13,3
Summa	765,4	664,1	1 732,7	1 570,2
<i>Långfristiga skulder per kreditgivare</i>				
Swedbank	150,0	100,0	350,0	100,0
SEB	50,0	250,0	200,0	508,5
Nordea	200,0	300,0	212,2	300,0
Handelsbanken	0,0	0,0	529,0	635,5
Kommuninvest	350,0	0,0	411,9	0,0
Skulder till koncernen Göteborg Energi	0,0	0,0	17,5	15,3
Avgår summa nästa års amortering	-2,7	-3,4	-6,0	-7,1
Summa	747,3	646,6	1 714,6	1 552,8

Noter

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
21. Kortfristiga skulder				
Beräknad amortering	2,7	3,4	6,0	7,1
Utnyttjad checkkredit	0,0	127,9	0,0	127,9
Leverantörsskulder	168,5	177,7	178,5	211,5
Personalens källskatt	26,8	32,2	26,8	32,2
Sociala avgifter	32,7	26,3	32,7	26,3
Skulder till staten	8,0	4,5	11,9	6,2
Medfinansiering statlig infrastruktur – GC-väg Stöpen	3,8	4,2	3,8	4,2
Avräkningskuld andra redovisningsenheter	42,0	44,9	42,0	44,9
Inkomstförskott	27,2	33,4	27,2	33,4
Upplupna löner	20,9	21,5	20,9	21,5
Semesterlöneskuld	113,8	110,7	113,8	110,7
Upplupna räntor	2,6	2,3	2,6	2,3
Upplupen avgiftsbestämd ålderspension	61,9	60,3	61,9	60,3
Upplupen löneskatt	14,9	14,5	14,9	14,5
Interimsskulder	41,1	35,2	108,2	92,1
Övriga kortfristiga skulder	23,3	30,8	90,3	52,9
Summa	590,3	729,9	741,5	848,1
22. Inom linjen				
<i>Ansvarsförbindelser</i>				
Pensioner anställda inklusive löneskatt	1 167,2	1 096,0	1 169,4	1 097,8
Visstidspension förtroendevalda inkl löneskatt	3,2	2,1	3,2	2,1
Garantifond Fastigo	0,0	0,0	0,6	0,5
Avropbart underhåll enl HLU-modellen	0,0	0,0	50,9	51,3
Summa	1 170,4	1 098,1	1 224,1	1 151,7
<i>Pensionsförpliktelser ansvarsförbindelse</i>				
Ingående förpliktelse	1 098,1	1 101,0		
Ny förbindelse förtroendevalda	0,9	1,7		
Pensionsutbetalningar	-39,3	-39,9		
Ränte- och basbeloppsuppräkringar	27,6	43,8		
Förändring av löneskatt	14,1	-0,6		
Sänkning av diskonteringsräntan	70,1	0,0		
Övrigt	-1,1	-7,9		
Utgående förpliktelse	1 170,4	1 098,1	1 172,6	1 099,9
Förpliktelsen minskad genom försäkring	109,5	109,5		
Överskottsmedel i försäkringen	0,4	0,0		
Aktualiseringsgrad %	89	89		
Borgensförbindelser				
AB Skövdebostäder	0,0	0,0	0,0	0,0
Skövde Värmeverk AB	320,0	335,6	320,0	335,6
Skövde Företagspark AB	72,9	11,0	72,9	11,0
Egna hem, 40%	0,7	0,9	0,7	0,9
Stiftelsen Skaraborgs Läns Sjukhem	6,8	7,4	6,8	7,4
Borgen för föreningar och stiftelser	34,1	34,4	34,1	34,4
Summa	434,5	389,3	434,5	389,3
Ställda panter, fastighetsinteckningar	0,0	0,0	802,2	802,2
Limit checkräkningskredit	200,0	200,0	225,0	225,0

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Tilläggsupplysning operationell leasing				
Finansiella leasingavtal över 3 år				
Maskiner och inventarier				
Totala minimileaseavgifter	13,0			
Framtida finansiella kostnader	-0,6			
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	12,4			
Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enligt nedan:				
Inom 1 år	3,3			
Senare än 1 år men inom 5 år	9,1			
Senare än 5 år	0,0			
Operationell leasing				
Finansiella avtal varav				
periodiserad ränta innevarande år (kr)	0,4	0,3		
periodiserad amortering innevarande år (kr)	4,8	3,3		
Summa	5,2	3,6		
Hyreskostnad kommande år	20,5	20,4		
Hyreskostnad senare än ett men inom fem år	11,2	15,8		
Hyreskostnad senare än fem år	0,0	23,5		
23. Ej likviditetspåverkande poster				
Realisationsvinster	-3,3			
Återföring kortfristig del av långfristig leasingskuld	2,7			
Korrigerig utrangering	-0,3			
Övrig justeringspost	0,1			
Summa	-0,8			
24. Investering i materiella tillgångar				
Kommunen	289,4			
Leasing	4,0			
Summa	293,4			
25. Investering i finansiella tillgångar				
Skövde Stadshus AB, aktieägartillskott	0,1			
Skövde Biogas AB, aktieägartillskott	10,0			
Nasdaq, andelar i Default Fonden	0,4			
Fondandelar Swedband/Nordea	2,2			
Summa	12,7			

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning vilket innebär att:

Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras kommunen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta. Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed. Principerna har varit oförändrade jämfört med föregående.

Undantag från rekommendationerna görs avseende rekommendation RKR 12 redovisning av immateriella tillgångar, RKR 18 Intäkter från avgifter, bidrag och försäljningar, RKR 11 materiella anläggningstillgångar avseende redovisning av exploateringsstillgångar, se nedan samt 13 avseende att uppgifter om hyresavtal för lokaler saknas.

Fordringar och skulder i utländsk valuta redovisas till balansdagens kurs.

Förändrade redovisningsprinciper

Inga förändrade redovisningsprinciper under året.

Sammanställd redovisning

I den kommunala koncernen ingår samtliga bolag och kommunalförbund där kommunen har minst 20% inflytande. Sammanställd redovisning upprättas enligt förvärvsmetoden enligt RKR 8. Två nya bolag har bildats under året i koncernen, Eonen AB org.nr. samt Skövde Nät AB org.nr.

Kommunkoncernens och koncernen Skövde Stadshus AB:s medlemmar och ägarandel presenteras under avsnittet kommunala bolag och kommunalförbund. I koncernen Skövde Stadshus AB tillämpas i moderbolaget samma redovisningsprinciper som för koncernens dotterbolag. Kommunalförbunden tillämpar lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

VA-verksamhetens och Elnäts resultat och ställning finns särredovisad i en egen årsredovisning.

Vid upprättande av de sammanställda räkenskaperna ska kommunens redovisningsprinciper vara vägledande. Undantag är redovisning av pensionsåtaganden där kommunen redovisar enligt den så kallade blandmodellen. Undantag är även att dotterbolagen redovisar samtliga leasingavtal, oavsett om de är finansiella eller operationella, som hyresavtal (operationell leasing). Redovisning i koncernen sker av uppskjuten skatt avseende temporära skillnader som uppkommer mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. I koncernen redovisas immateriella tillgångar som immateriell tillgång vilket skiljer sig från redovisningen i kommun, se nedan under immateriella tillgångar. Någon justering för övriga skillnader har inte gjorts, då de inte ansetts vara av väsentlig betydelse.

Redovisning av intäkter

BARNOMSORG- OCH ÄLDREOMSORGSavgifter ETC
Inkomsten intäktsförs i samband med fakturering. Vid bok-

slutet periodiseras levererad ännu ej fakturerad prestation och intäktsförs i enlighet med gällande taxa.

VA-AVGIFTER

I den mån verksamhetens avgiftsuttag uttryckligen regleras av självkostnadsprincipen och avgiftsuttaget överskrider självkostnaden, minskas intäkten och överuttaget bokförs som en förutbetalad intäkt.

GATUKOSTNADERSÄTTNINGAR

Gatukostnadsersättningar liksom försäljningsintäkt från tomtförsäljning bokförs löpande på ett exploateringsprojekt och omföres till driften när området avslutas. Utgifter för gata och park som tillfaller Skövde kommun aktiveras ej som anläggningstillgång utan bokförs även det på ett exploateringsprojekt tills området avslutas. Enligt RKR 18 skall inkomsten intäktsföras successivt i takt med att investeringsobjekten skrivs av över dess nyttjandeperiod, vilket i dagsläget inte följs.

ANLÄGGNINGS/ANSLUTNINGSAVGIFTER

Anslutningsavgifter avseende el, VA och fiber redovisas som driftsintäkt och periodiseras i bokslutet enligt avskrivningstid fem år. Innan periodisering reduceras beloppet med 10% av intäkten som redovisas som driftsintäkt och periodiseras alltså ej. Avskrivningstiden följer därmed ej nyttjandeperioden för kommunens anläggningar och avsteg från rekommendation RKR 18 görs.

ÖVRIGA INVESTERINGSBIDRAG

Investeringsbidrag läggs till anläggningen och reducerar anskaffningsvärdet. Avskrivningstiden följer anläggningens nyttjandeperiod.

FÖRSÄLJNING AV FASTIGHETER

Inkomsten intäktsförs vid dagen för tillträdet, förutsatt att det är sannolikt att de ekonomiska fördelar som kommunen får av transaktionen kommer att tillfalla kommunen och att avtalet är utformat så att inkomst och utgifter kan beräknas på ett tillförlitligt sätt till följd av transaktionen.

SPECIALDESTINERADE/RIKTADE STATSbidrag

Specialdestinerade/riktade statsbidrag redovisas i resultaträkningen tillsammans med övriga verksamhetsanknutna intäkter. Periodisering sker till den period där kostnaderna som statsbidraget avser är bokförda.

GENERELLA STATSbidrag OCH UTJÄMNING

Generella statsbidrag och utjämning redovisas i resultaträkningen tillsammans med bidrag och avgifter i utjämningsystemen i posten Generella statsbidrag och utjämning. Redovisning sker enligt kontantmetoden.

KOMMUNAL FASTIGHETSAVGIFT

Beräknad intäkt avseende kommunal fastighetsavgift periodiseras till det år intäkten hänförs till.

VILLKORADE BIDRAG

De inkomster som motsvarar kostnader, vilka berättigar till bidrag, beräknas och redovisas som intäkt i tillhörande period. Hänsyn tas till om villkor inte uppfylls som därmed gör att inkomsten inte kan bedömas som säker och alltså inte ska intäktsredovisas. Om betalning ännu ej erhållits för

prestationer som är bidragsberättigade så redovisas en fordran i form av en upplupen intäkt för denna del av bidragsintäkten. Om bidrag lämnas för anskaffning av anläggningstillgång redovisas intäkten på samma sätt som andra inventeringsbidrag.

UTDELNING

Utdelningar redovisas när rätten att få utdelning bedöms som säker.

Redovisning av skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKL:s decemberprognos i enlighet med rekommendation RKR 4.

Redovisning av pensioner

Pensionsförpliktelser, särskild avtalspension och visstidspension

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS07 och redovisas inklusive löneskatt enligt rekommendation 17. Uppgift lämnas i not om aktualiseringsgrad. Pensionsåtaganden för anställda i de företag som ingår i kommunkoncernen redovisas enligt Bokföringsnämndens allmänna råd.

Särskild avtalspension och visstidspension är beräknade enligt RKR 2. Visstidsförordnanden (inklusive förtroendevalda som har rätt till pension) som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalningar. Avtal som inte lösts ut redovisas som ansvarsförbindelse. Beräkning erhålls från KPA. Samtliga förtroendevalda inkluderas i beräkningen från och med år 2012.

Upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser lämnas enligt RKR 7 i den finansiella analysen.

Redovisning av lånekostnader

För redovisning av lånekostnader används alternativmetoden enligt RKR 15, det vill säga lånekostnader inräknas i tillgångens anskaffningsvärde. Dock sker detta endast för större investeringar som överstiger fem miljoner kronor. Lånekostnader för övriga investeringar belastar resultatet för den period de hänför sig till.

Redovisning av hyres-/leasingavtal

Enligt RKR 13 skall leasingavtal klassificeras antingen som operationell eller finansiell. Från och med årsredovisningen för år 2012 har varje avtal klassificerats för sig enligt principerna för klassificering i RKR 13. Leasingavgiften för operationella leasingavtal fördelas linjärt över leasingperioden. Avtal med en avtalstid om högst tre år (eller ett värde understigande ett halvt basbelopp) redovisas som ett operationellt avtal oavsett om det annars uppfyller kriterierna för ett finansiellt avtal. Vid upptagande av ett finansiellt leasingavtal nuvärdesberäknas tillgången och skulden. Leasingbetalningarna fördelas sedan mellan ränta och amortering med en fast räntesats. Avskrivningstiden för dessa tillgångar överensstämmer med avtalslängden.

Avskrivningar

Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs emellertid inga avskrivningar.

AVSKRIVNINGSTIDER OCH NYTTJANDEPERIOD

Enligt Skövde kommuns policy kring avskrivningar används nedanstående riktlinjer. Dock görs en samlad bedömning av nyttjandeperioden för respektive tillgång och avsteg från riktlinjerna kan göras.

I huvudsak används följande avskrivningstider:

ÅR	ANLÄGGNINGSTYP
3	Datorer
5-10	Maskiner
3-10	Övriga inventarier
20-50	Byggnader
10-15	IT-infrastrukturinvesteringar samt vissa tilläggsinvesteringar i fastigheter
20-25	Vatten- och avloppsreningsverk samt pumpstationer
50	Vattenledningar

Enligt RKR 11 kan det vara lämpligt att för tillgångar med identifierbara komponenter som har olika nyttjandeperioder och där varje komponents värde uppgår till ett större värde, tillämpa komponentavskrivningar. Detta görs inte i dagsläget.

För tillgångar där nyttjandeperioden styrs i avtal (t.ex. leasing) används den planerade verkliga nyttjandeperioden som avskrivningstid.

Omprövningar av nyttjandeperioden sker om det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt (t.ex. verksamhetsförändringar, teknikskiften, organisationsförändringar).

AVSKRIVNINGSMETOD

I normalfallet tillämpas linjär avskrivning, det vill säga lika stora nominella belopp varje år. Avskrivning påbörjas när tillgången tas i bruk.

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst tre år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har satts till ett halvt basbelopp och gäller som gemensam gräns för materiella- och immateriella tillgångar och därmed också för finansiella leasingavtal.

Medfinansiering statlig infrastruktur

Beviljade bidrag redovisas i resultaträkningen direkt.

Redovisningsprinciper

Jämförelsestörande poster

Som jämförelsestörande poster betraktas poster som inte är extraordinära men som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelse mellan perioder och är sällan förekommande enligt RKR 3.

Immateriella anläggningstillgångar

Enligt RKR 12 skall kostnader för IT-system, utvecklingskostnader och licenser som uppfyller kriterierna för immaterielltillgång aktiveras som immateriell. IT-system och utvecklingskostnader har aktiverats som materiell anläggningstillgång eller resultatförts. Tillgångar som anskaffas från och med år 2013 och uppfyller kriterierna för immaterielltillgång kommer att klassificeras enligt RKR 12. Det avskrivningsbara beloppet fördelas på ett systematiskt sätt över nyttjandeperioden.

Materiella anläggningstillgångar

ANSKAFFNINGSVÄRDE

Investeringar som löper över en längre tidsperiod, till exempel nybyggen och större anläggningar, ska påföras ränta över tiden om investeringsbeloppet överstiger fem miljoner kronor. Ränta beräknas fram till den tidpunkt investeringen tas i bruk och läggs till investeringsutgiften. Räntesatsen beräknas utifrån kommunens genomsnittsränta för upplåning.

Exploateringstillgångar redovisas som omsättningstillgångar.

I anskaffningsvärdet för större investeringar som överstiger fem miljoner kronor ingår lånekostnader enligt alternativmetoden RKR 15. Under 2013 har kommunens genomsnittliga ränta på utestående lån per 131231 använts, vilken uppgår till 3,55%. Under året har totalt räntor på 2,9 miljoner kronor aktiverats.

Finansiella anläggningstillgångar

Redovisning av finansiella anläggningstillgångar görs enligt RKR 20. Bedömning görs per balansdagen om det finns indikationer på att en finansiell anläggningstillgång minskat i värde.

Placeringar för av kommunen erhållna gåvor, förutom gåvomedel för Egnells medel för stadens förskönande, redovisas till sitt anskaffningsvärde som finansiell anläggningstillgång och kortfristig skuld. Vid utnyttjande av erhållna gåvor minskas skulden mot resultaträkningen. Försäljning av andelar minskar de finansiella anläggningstillgångarna. Räntor och utdelningar på tillgångarna under året redovisas som finansiell intäkt i resultaträkningen och tillförs inte gåvomedlen.

Egnells medel för stadens förskönande redovisas enligt följande: Erhållna realiserade utdelningar, räntor samt likvider vid förvärv och avyttring redovisas som en inkomst i kommunens kassa samt som en kortfristig skuld i balansräkningen. Gåvans marknadsvärde per 20131231 uppgår till 25,6 miljoner kronor. Posten redovisas inte som en tillgång i kommunens balansräkning. Utredning avseende gåvans rättsliga status pågår per balansdagen.

Omsättningstillgångar

Under förråd redovisas värdet av exploateringstillgångar. Enligt en praktisk vägledning från RKR skall den del av exploateringen, där syftet är att stadigvarande innehas av kommunen, föras om till anläggningstillgång. Detta följs inte fullt ut i nuläget men utredning pågår under 2014.

Skulder

Lån med kortare löptid, men som regelmässigt omsättes och ersättes av nya lån, klassificeras som långfristig skuld.

Uppgift om genomsnittlig ränta, genomsnittlig räntebindningstid samt förfall inom fem år specificeras i not.

Säkringsinstrument

ENERGISÄKRING

Finansiella kontrakt avseende prissäkring på energi avräknas till spotpriser och resultatredovisas i takt med att leverantörsfakturor avseende säkrade leveranser redovisas i balansräkningen.

VALUTASÄKRING

Valutasäkringen av säkrade elkontrakt redovisas i resultaträkningen i takt med dess förfall.

LÅNEDERIVAT

Räntesäkring av säkrade lånekontrakt redovisas i resultaträkningen i takt med dess förfall.

Avsättningar och ansvarsförbindelser

AVSÄTTNINGAR DEPONI

Avsättningar för deponi har tagits upp till ett belopp som bedöms krävas för att reglera plikten på balansdagen. Beloppet baserar sig på en projektering som gjordes år 2009. Åtagandet är nuvärdesberäknat med en ränta på 3%. Avsättningen avser framtida återställningskostnader för sluttäckning av deponin och årliga driftskostnader för att ta hand om lakvatten och deponigas. De årliga driftskostnaderna beräknas finnas kvar i 25 år efter stängning.

AVSÄTTNINGAR PENSIONER

Se ovan under särskild avtalspension och visstidspension.

ANSVARSFÖRBINDELSER ÖVRIGA

Ansvarsförbindelser bedöms löpande för att avgöra om ett utflöde av resurser har blivit troligt. Om det blir sannolikt att en ansvarsförbindelse kommer att regleras samt att kraven på förpliktelse uppfylls, redovisas den i stället som en avsättning.

ANSVARSFÖRBINDELSER PENSIONER

Se ovan under särskild avtalspension och visstidspension.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är upprättad enligt indirekt metod.

Revisionsberättelse

Revisorerna

Kommunfullmäktige

Revisionsberättelse för år 2013

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och genom utsedd lekmannarevisor den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. I vår årliga granskning av all verksamhet har vi tagit del av protokoll och handlingar och haft sammanträffanden med representanter för nämnder. Det övergripande ansvarsutövandet har därefter prövats utifrån en bedömning av kommunstyrelsen och nämnderna med utgångspunkt från mål och måluppfyllelse, analyser, rapporteringar och beslut. Som underlag för vår bedömning ligger också andra granskningsinsatser, frågeställningar eller rena informationer.

Årets resultat uppgår till 126 mnkr. Resultatet motsvarar 5,4 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnning vilket innebär att kommunfullmäktiges resultatmål på 2 % av skatter och bidrag hittills under mandatperioden har uppnåtts. I resultatet ingår en jämförelsestörande post avseende återbetalning av sjukförsäkringspremier s k AFA-pengar med 43,5 mnkr. Vi noterar också att samtliga nämnder redovisar budgetöverskott med totalt 49 mnkr.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att det systematiska arbetet med intern kontroll fortsätter att utvecklas i rätt riktning och vi noterar särskilt att kommunfullmäktige under slutet av året antagit en policy med tillhörande tillämpningsanvisningar för det interna kontrollarbetet.

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av de av kommunfullmäktige fastställda målen för ekonomi och verksamhet.

Det finns vissa förbättringsområden som nämns i vår granskningsrapport avseende årsredovisningen. En av de punkter som nämns där gäller redovisningssättet för Egnells gåvomedel som i likhet med tidigare år redovisats vid sidan om balansräkningen. Medlens marknadsvärde per 31 december uppgår till 25,6 mnkr. Frågan om redovisningssätt är föremål för utredning och ett klarläggande bör ske under bokföringsåret 2014.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse och nämnder samt de enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att årsredovisningen godkänns.

Skövde kommun 2014 04 08

Leif Eriksson

Stig Larsson

Birgitta Johansson

Bengt Hagbjer

Inga-Lill Mikkelsen

Lise-Lotte Sjöberg

Maria Flygare

Till revisionsberättelsen hör bilagorna granskningsrapporter från lekmannarevisor i Skövde Stadshus AB, AB Skövdebostäder, Skövde Värmeverk AB, Kreativa Hus AB, Skövde Flygplats AB och Next Skövde Destinationsutveckling AB.

Fem år i sammandrag

Kommunen inkl. företag och kommunalförbund (mnkr)	2013	2012	2011	2010	2009
Resultaträkning					**)
Verksamhetens intäkter	1 301,1	1 288,7	1 198,2	1 290,9	1 106,0
Jämförelsestörande poster	43,5	46,5	0,0	0,0	0,0
Verksamhetens kostnader	-3 200,7	-3 216,0	-3 103,6	-3 095,1	-2 882,2
Avskrivningar	-231,7	-219,1	-204,3	-196,5	-176,7
Verksamhetens nettokostnader	-2 087,8	-2 099,9	-2 109,7	-2 000,7	-1 952,9
Skatteintäkter och statsbidrag	2 334,4	2 248,7	2 252,4	2 189,3	2 079,2
Finansnetto	-64,9	-51,6	-63,8	-38,3	-35,0
Resultat före extraordinära poster	181,7	97,2	78,9	150,3	91,3
Uppskjuten skatt obeskattade reserver	-4,1	2,7	-1,4	-9,0	-7,4
Skatteskostnader	-9,1	-7,4	-5,9	-4,3	-4,3
Årets resultat	168,5	92,5	71,6	137,0	79,6
Nettoinvesteringar	-542,5	-583,5	-520,3	281,4	459,8
Balansräkning					
Tillgångar	5 625,0	5 376,5	4 940,9	4 743,6	4 648,9
Eget kapital	2 867,6	2 702,8	2 612,6	2 536,8	2 396,8
Avsättning till pensionskulda	147,1	125,5	114,6	100,2	85,6
Övriga avsättningar	136,0	130,0	134,3	136,5	129,5
Skulder	2 474,2	2 418,3	2 079,4	1 970,1	2 037,0
Skulder och eget kapital	5 625,0	5 376,5	4 940,9	4 743,6	4 648,9

*) Skövde kommuns andel i Avfallshantering östra Skaraborg har ändrats 2007 samt 2008.

**) Skövde kommuns andel i Miljösamverkan Östra Skaraborg har ändrats 2013.

KOMMUNEN (mnkr)	2013	2012	2011	2010	2009
Resultaträkning					
Verksamhetens intäkter	744,1	751,2	718,9	784,2	671,1
Jämförelsestörande post	43,5	46,5			
Verksamhetens kostnader	-2 802,8	-2 815,9	-2 751,9	-2 719,2	-2 577,8
Avskrivningar	-158,0	-151,5	-142,9	-138,5	-119,4
Verksamhetens nettokostnader	-2 173,2	-2 169,7	-2 175,9	-2 073,5	-2 026,1
Skatteintäkter och statsbidrag	2 334,4	2 248,7	2 252,4	2 189,3	2 079,2
Finansnetto	-35,3	-27,7	-33,1	-19,2	-6,1
Resultat efter finansiella poster	125,9	51,3	43,5	96,6	47,0
Extraordinär intäkt	0,0	0,0	0,0	769,5	0,0
Årets resultat	125,9	51,3	43,5	866,1	47,0
Nettoinvesteringar	-302,2	-341,1	-293,1	-177,9	-410,4
Balansräkning					
Tillgångar		4 167,7	3 885,9	3 816,8	2 990,2
Tillgångar	4 261,1	4 152,8	3 885,9	3 816,8	2 990,2
Eget kapital	2 677,0	2 551,0	2 501,4	2 458,3	1 592,4
Avsättning till pensionskulda	135,3	115,4	104,6	90,6	76,9
Andra avsättningar	93,2	92,5	92,2	95,3	98,6
Skulder	1 355,7	1 393,7	1 187,7	1 172,6	1 222,3
Skulder och eget kapital	4 261,1	4 152,8	3 885,9	3 816,8	2 990,2
KOMMUNAL SKATTESATS	20,56	20,56	20,99	20,99	20,99
ANTAL INVÅNARE 31/12	52 859	52 212	51 761	51 402	50 984

Läs hela Skövde kommuns årsredovisning med bilagor

- Nämndernas och Folkhälsorådets verksamhetsberättelser
- Kommunfullmäktiges och nämndernas måluppfyllelse 2013

Håll dig uppdaterad om vad som händer i Skövde kommun genom att gå in på vår webbplats www.skovde.se.

PROJEKTLEDNING: KOMMUNSTYRELSENS STAB, SKÖVDE KOMMUN
ANSVARIG UTGIVARE: KOMMUNSTYRELSENS STAB, SKÖVDE KOMMUN
FOTO: GOTHIA SCIENCE PARK, JAN-ERIK LUNDQVIST, MOSTPHOTOS, ROLAND SVENSSON, RUNE JOHANSSON, SKÖVDE KOMMUN, SKÖVDEBOSTÄDER, SWAVEK DYDIZSKO, THOMAS HARRYSSON, TUANA ART
GRAFISK FORM - PRODUKTION: HANS KLAR – HATECH - DIGITAL GRAFISK PRODUKTION
PAPPER: ARCTIC SILK FRÅN ARCTIC PAPER I MUNKEDAL
TYPSSNITT: TIMES NEW ROMAN, META BOLD, META CAPS, META NORMAL, HELVETICA

PAPPER: Arctic Silk från Munkedal.
MILJÖMÄRKNING: FSC, ISO 14001 samt
Emas miljörapportering.

Kommunstyrelsens stab

Postadress 541 83 SKÖVDE

Telefon 0500-49 80 00

Webbplats www.skovde.se

Miljöredovisning

Bilaga till kommunstyrelsens
årsredovisning

2013

sid. 7

**Första solcellsdrivna tankstationen
i Västra Götaland**

sid. 8

Satsning på solceller

sid. 13

**Skövdes miljöbarometer –
ett demokratiskt verktyg**

sid. 14

Sparsam körning med goda resultat

Innehåll

1	Sammanfattning	
	Kommunorganisationens miljöarbete	3
	Skövde föll i Miljöaktuellt's miljöranking	3
	Ökad biogasproduktion	3
2	Energiplanering	
	Viktiga händelser under 2013	4
	Måluppfyllelse för lokaler och byggnader 2013	5
	Måluppfyllelse för bostäder 2013	5
	Måluppfyllelse för transporter 2013	5
3	Energianvändning i hushåll och service	
	Ekologisk grundsyn vid byggande	6
	Biogasproduktion 2013	7
	Stadskvarns biogasproduktion	7
	Effektivare gatubelysning	7
	Kommunorganisationens oljeförbrukning	7
	Energieffektivare avloppsreningsverk	7
	Första solcellsdrivna tankstationen för fordon i Västra Götaland	7
	Satsning på solceller i Skövde	8
	Utbyggnad av fjärrvärme inom befintlig bebyggelse – mål G1 a i Energiplanen	8
	Earth hour 2013	8
4	Fordon och transporter	
	Energislukande transporter	10
	Utsläpp av växthusgaser från transporter	10
	Cykel	10
	Miljöbilar i Skövde	10
	Webbmöten/Onlinemöten	10
	Biogasdrivna sopbilar	10
	Exempel på miljöåtgärder under året	10
5	Giftfri miljö	
	Ordning och reda på kemikalier	11
	Dricksvatten	11
	Uranprospektering på Billingen	11
	Resultat i MÖS	12
	Renare vatten och slam	12
6	Miljöutbildning och ökad kunskap	
	Skövdes miljöbarometer	13
	Renare skitvatten	13
	Skräpplockardagar	13
	Synliga och stolta	13
	Hört i radio	13
	Utomhuspedagogik	13
	Rydsdagen blev BRYDIG – dagen	14
	Trafikantveckan 16-22 september	14
	Trafiksäker och sparsam körning inom kommunorganisationen	14
	Cykelkampanj inom kommunens organisation	14
	Miljöledning och certifiering inom kommunen	14
	Ökad miljökunskap	14
	Miljömedvetenhet inom kommunorganisationen	15
	Skövdes miljöpris 2013	15
7	Hushållning	
	Upphandling med stor miljöpåverkan	16
	Ekologiska livsmedel	16
	Tydligare riktlinjer och uppföljning	16
	Ekologisk jordbruksmark	16
	Exploatering av jordbruksmark	17
	Cementas täktverksamhet	17
8	Avfall och källsortering	
	Fler hushåll anslutna till matavfallsinlämning	18
	God kvalitet på matavfallet	18
	Andel insamlad mängd per behandlingsmetod	18
	Grönt kort	19
	Renare återvinning	19
	Exempel på åtgärder i kommunorganisationen	19
9	Grönstruktur & biologisk mångfald	
	En natur tillgänglig för alla	20
	Naturinventering av Aspö-Karstorpområdet	20
	Ny Grön Plan och FCS certifierat skogsbruk	21
	Vårdande insatser	21

Foto:

Skövde kommun	Tony Olsson
Thomas Harrysson	AÖS
Tuana Art	Mostphotos

Samhällsplaneringen ska möjliggöra för invånarna att välja ett hållbart transportsätt.

1. Sammanfattning

Kommunorganisationens miljöarbete

Webbplatsen Miljöbarometern för Östra Skaraborg publicerades under året. Miljöbarometern är ett digitalt webbverktyg för att redovisa och följa upp kommunens miljöarbete på webben. Uppföljningen på miljöbarometern kompletterar kommunens miljöredovisning och innehåller större mängd data och mål, åtgärdsuppföljning och indikatorer. Syftet med webbplatsen är att synliggöra kommunens miljöarbete och att öka användningen av miljö- och hållbarhetsdata som beslutsunderlag. Miljöutvecklingen redovisas genom 75 miljöindikatorer uppdelade i nio fokusområden: klimat, energi, luft, trafik, vatten, natur, kemikalier och miljögifter, avfall och återvinning samt bostad. På webbplatsen redovisas även Skövdes Energi- och klimatplan och följs upp med hjälp av nyckeltal, indikatorer och åtgärder.

Uppföljning av kommunorganisationens miljöarbete under året visar en fortsatt bra trend vad gäller minskad energianvändning och högre andel förnyelsebar energi i lokaler och bostäder. Det är svårare på fordonssidan att minska fossilbränsleanvändningen och energiförbrukningen. Andelen miljöbilar ligger på 54 procent. Under året skaffade kommunen tolv elbilar och minst 146 anställda har utbildats i sparsam körning. En cykelutmaning har bedrivits under året för att få fler kommunanställda att cykla till och från jobbet. Utmaningen lockade 247 deltagare. Cykelvägarna i kommunen har byggts ut och underhållet har förbättrats, vilket skapar bättre förutsättningar för cykling. Förutsättningar som leder till minskade utsläpp från transportsektorn vilket är ett av Skövdes miljömål.

Skövde föll i Miljöaktuellt miljöranking

Skövde kommun föll från plats 42 (2012) till 168 (2013) i en nationell miljöranking som omfattar 290 kommuner. Granskningen berör kommunernas miljöarbete och baseras på ett flertal undersökningar av kommunernas miljöarbete. Förbättringsarbetet måste ständigt pågå och påtalas för att kommu-

nen ska vara drivande i miljöfrågorna. Det finns all anledning att fortsätta förbättra kommunens kommunikativa förmåga vad gäller att berätta vad man gör inom miljöområdet. Förhoppningsvis kommer Skövde att få en bättre placering år 2013. Även SCB:s senaste invånarundersökning i Skövde visar på att miljöområdet är ett förbättringsområde.

Ökad biogasproduktion

Skövde Biogas AB producerade totalt cirka 20 GWh biogas under 2013. Försäljningen av biogas ökade med drygt 50 procent från 2012 till 2013. Luktproblemen från biogasanläggningen, som togs i drift 2012 har under året åtgärdats och betraktas inte längre som störande.

På femton minuter genererar solen lika mycket energi som hela mänskligheten förbrukar under ett år. En enorm potential.

2. Energiplanering

I arbetet med Skövdes energifrågor är övergången till förnybara energikällor, energieffektivare energianvändning och miljöanpassade transporter i fokus. Vi behöver ställa om från samhällets beroende av fossil energi samtidigt som konkurrensen av förnyelsebara bränslen kommer att vara stor i framtiden. Därför är den bästa kilowatten den sparade och det är viktigt att lyfta fram insatser som bidrar till minskad energianvändning inom alla verksamheter och nivåer. Flera åtgärder i Energi och klimatplanen för Skövde 2011-2020 har under året genomförts eller påbörjats.

Viktiga händelser under 2013

Kommunstyrelsen beslutade att ansluta sig till Västra Götalands nya klimatstrategi 2014-2015. För överenskommelsen inom "Egenproducerad sol" tar Skövde kommun ledarskapet tillsammans med Sol i Väst. Skövde kommun kommer att investera en miljon kronor i solcellsanläggningar 2014-2015.

Övriga överenskommelser med Västra Götalandsregionen som Skövde kommun kommer att delta i är "Klimatdialog med unga", "Cykelpendling till skola och arbete" samt "Studenter som klimatambassadörer".

Tekniska nämnden har under 2013 köpt in el med ursprungsmärkning "Nordiskt vatten" och stödjer därmed en bland flera förnyelsebara energikällor.

Tekniska nämnden har påbörjat en omställning till mer förnyelsebara bränslen även på tunga fordon med fokus på biogas och de bevakar noga utvecklingen för att kunna anskaffa fordon som också kan fungera i verksamheten.

Byggnationen av den nya Billingskolan har upphandlats för att bli en miljöbyggnad i klass guld och detta genomsyrar nu uppförandet.

Skövde Värmeverk bedömer att de har nått sitt mål med småskalig fjärrvärme i Skultorp, Stöpen, Timmersdala och Tidån (Åtgärd G1c i Energi- och klimatplanen).

Skövde Värmeverk har ingått en långsiktig överenskommelse med Volvo om byggnation av anläggningar som möjliggör fossilfri uppvärmning. Första etappen har genomförts då produktionsenhet VC3 inom Volvo nu nyttjar bioolja. Bio-

olja är en restprodukt från framställningen av matolja och är helt fossilfri.

Skövde värmeverk AB har under året planerat för att uppföra ett bioeldat kraftvärmeblock 2014-2016.

Avloppsreningsverket har minskat sin energiförbrukning med 12 procent jämfört med förra året. Detta beror mycket på att 2012 var ett torrt och varmt år, vilket ger en lägre energiförbrukning i pumpstationer och reningsverk, men även på vidtagna energieffektiviseringsåtgärder under de senaste åren.

Målbild Skövde: Skövde ska år 2050 inte bidra med några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären.

Enligt nuvarande kunskap innebär målbilden att utsläppen av växthusgaser bör minska med 85 procent till 2050, jämfört med 1990, vilket motsvarar utsläpp som är mindre än ett ton per invånare.

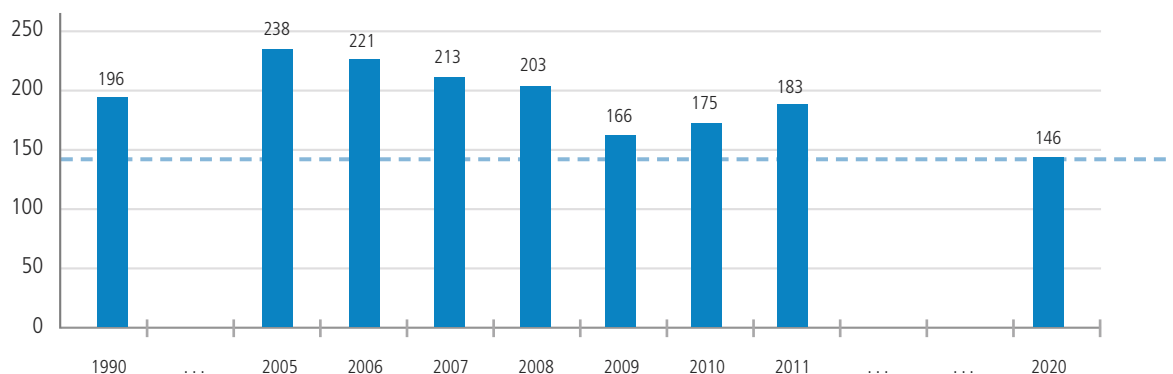
Mål för Skövde som geografiskt område: Utsläppen av växthusgaser från Skövde kommun 2020 bör per invånare vara 40 procent lägre än utsläppen 1990.

Minskningen av utsläppen ska ske genom åtgärder som genomförs inom Skövde kommun som geografiskt område. Diagrammet på nästa sida visar att utmaningarna fortfarande är stora. Nedgången 2009 följer nedgången i den ekonomiska utvecklingen.

Mål för byggnader i den kommunala organisationen: Energianvändningen i kommunens byggnader ska 2020 vara 20 procent lägre jämfört med 2009. En tredjedel av minskningen ska vara uppnådd till 2014.

Målet avser energianvändning per ytenhet och gäller både användning av el och värme i byggnader som ägs och förvaltas av kommunala förvaltningar och kommunala bolag.

RUS (energiförsörjning och transporter) exklusive Cementas och Volvos utsläpp (1000 ton koldioxid per år)1000-tals ton CO₂ per år**Måluppfyllelse för lokaler och byggnader 2013**

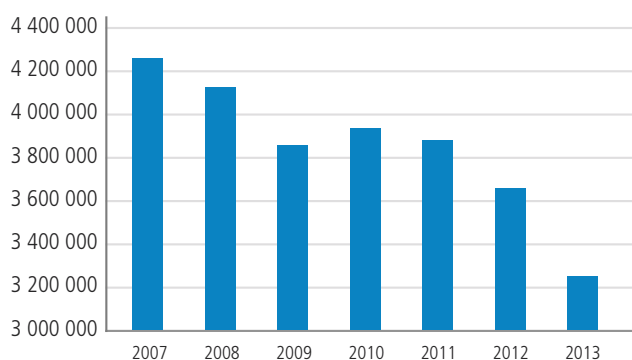
Arbetet med att sänka energianvändningen i kommunala fastigheter fortsätter. I detta arbete ingår utbyte av fläktar och pumpar inom fastighetsbeståndet, införande av behovsstyrd ventilation samt införande av system och rutiner för uppföljning av energiförbrukning på fastigheter (O1a). Elförbrukningen och energiåtgången har minskat jämfört med 2009. Troligtvis kommer målet om en tredjedels minskning av energianvändningen att uppnås till 2014.

Mål för transporter i den kommunala organisationen: Energianvändningen vid användning av tjänstefordon och privata fordon i tjänsten ska inte öka till 2020 jämfört med 2009.

Andelen miljöbilar ska vara 100 procent senast 2014. Av dessa ska minst 75 procent av personbilarna drivas med förnybart bränsle eller el. Andelen lätta lastbilar/servicebilar, som drivs med förnyelsebart bränsle eller el, ska vara 50 procent senast 2014.

Stadskvarn ARV – Förbrukad elenergi

kWh/år

Måluppfyllelse för transporter 2013:

Andelen miljöbilar inom kommunorganisationen ligger på 54 procent. Till miljöbilar räknas både personbilar och lätta lastbilar. 21 procent av personbilarna drivs av förnyelsebart bränsle. Andelen lätta lastbilar/servicebilar med förnybart bränsle är 30 procent. Sett till personbilarna ligger andelen miljöbilar på 71 procent.

Måluppfyllelse för bostäder 2013

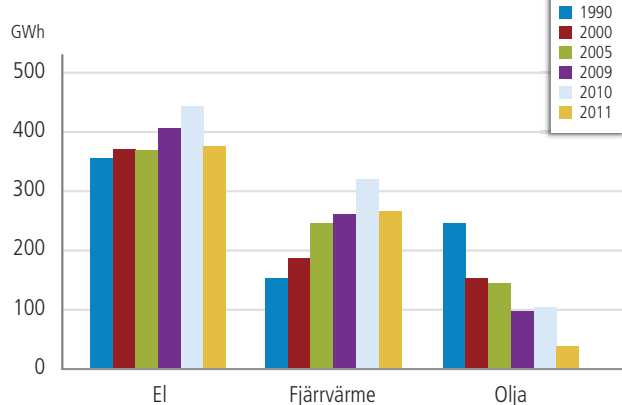
Arbetet med att sänka energianvändningen i kommunala bostäder fortsätter. Minskningen vad gäller elförbrukningen beror främst på en konvertering till individuell mätning av elanvändningen. Elförbrukningen och energiåtgången har minskat jämfört med 2009. Troligtvis kommer målet om en tredjedels minskning av energianvändningen att uppnås till 2014.

Skövde kommun invigde första solcellstankstället i Västra Götaland den 11 november 2013.

3. Energianvändning i hushåll och service

Trenden för användning av el, fjärrvärme och olja inom sektorerna hushåll och service Källa: SCB

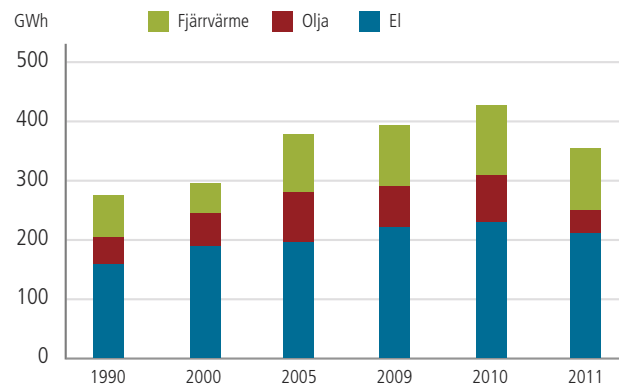

Diagrammet visar att elförbrukningen har ökat sen 2005. Fjärrvärmens kraftiga ökning år 2010 berodde på att det var ett kallt år. Användningen har minskat igen under 2011. Användningen av olja har minskat kraftigt jämfört med 2010 vilket troligen beror på att oljan ersatts av andra energibärare. Ett fortsatt arbete med energieffektivisering för att minska elförbrukningen i samhället är nödvändigt.

Oljeanvändningen i hushållen har minskat något från år 2010 och ligger åter på ungefär samma nivå som år 2009. Elförbrukningen har ökat från 2005 men minskat något från år 2009 men visar ändå på fortsatt stor elanvändning i hushållen. Användning av fjärrvärme har minskat sen 2009. Möjliga orsaker för 2010 års kraftiga ökning är en utbyggnad av fjärrvärmenätet och att 2010 var ett kallt år.

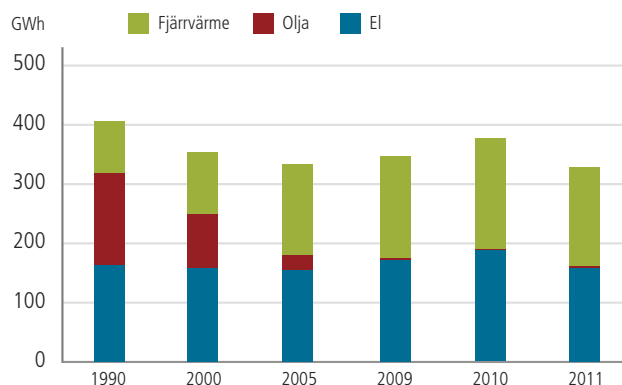
Utvecklingen i servicesektorns energianvändning

Källa: SCB

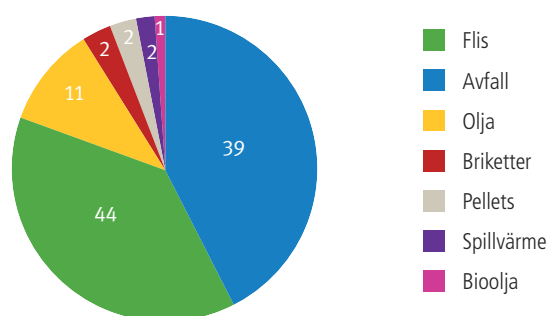
Energianvändningen inom servicesektorn i Skövde har minskat i samtliga kategorier jämfört med år 2010 som var ett kallt år men har ökat sedan år 2008. Diagrammet visar att servicesektorn till stor del är elberoende men en utfasning av oljan kan möjligtvis skönjas.

Utvecklingen i hushållens energianvändning Källa: SCB

Ekologisk grundsyn vid byggande

Energieffektivisering och klimatteffekter ska konsekvent beaktas vid all samhällsplanering. Att ha en ekologisk helhetstänkt vid byggnation och planering av nya områden börjar bli vanligare. Särskilt betydelsefullt är det i området med höga natur-, kultur- och friluftsvärden som finns i Aspö-Karstorsområdet. Detaljplanen för Frostaliden anger att samtliga byggnader ska ha trä som stombärande element och byggas utifrån en ekologisk grundsyn. I Skövde kommun finns inget politiskt beslut

Bränslefördelning 2013 (%)

Diagrammet visar Skövde Värmeverks bränslefördelning 2013. Avfall och biobränsle är de största energikällorna i värmeverket. En utfasning av oljan påbörjades under 2013 genom att ersätta den med bioolja.

på att Aspö ska vara en ekologisk stadsdel. Däremot finns en ekologisk grundsyn och klimatsmarta lösningar med i planeringsförutsättningarna vilket också är Skövdebostädernas ambition med projektet i Aspö. Kommuner har idag små möjligheter att ställa högre miljökrav än de nationella kraven med anledning av beslut på regeringsnivå. I praktiken innebär det att byggherren själv avgör innehållet i sin miljöprofil.

Biogasproduktion 2013

Skövde Biogas AB producerade cirka 20 GWh biogas under 2013. Det motsvarar drygt två miljoner liter bensin vilket kan driva 1 750 bilar som kan köra 1 500 mil/år. En viss del av rågasen försvinner i uppgraderingen och en viss del av den totala produktionen har facklats under 2013. Försäljningen av biogas ökade med drygt 50 procent från 2012 till 2013. Den totala försäljningen motsvarar driften av 1 518 bilar som kan köra 1 500 mil/år på bensin. Luktproblemen från biogasanläggningen, som togs i drift 2012, har under året åtgärdats och betraktas inte längre som störande. De åtgärder som vidtagits har varit att byta filtermassor och komplettera med ytterligare filter för rening av luft. Ändrade och utökade rutiner för drift och kontroll av reningsutrustning på anläggningen har införts.

Den planerade pumpledningen mellan Skövde slakteri och Skövde Biogas driftsattes under året. En del inkörningsproblem har orsakat stopp i ledningen under första halvåret.

Stadskvarns biogasproduktion

Den befintliga biogasanläggningen vid reningsverket vid Stadskvarn ökade produktionen av rågas från rötning av avloppsslam med 10 procent. Av rågasen uppgraderades 47 procent till fordonsgas. Reningsverkets egen gasuppgraderingsanläggning avvecklades under året och rågasen såldes till Skövde biogas där den uppgraderades till fordonbränsle.

Effektivare gatubelysning

Gatubelysningen blir alltmer energieffektiv till följd av utbyte av armaturer. Mer energieffektiva armaturer resulterar i cirka 35 procent mindre elförbrukning per ljuskälla. Trots en ökning av ljuskällor så har användningen av energi minskat med dryga 30 procent sedan startåret 2009.

Kommunorganisationens oljeförbrukning

Kommunens samtliga fossilbränsleanläggningar med olja som primär värmekälla är avvecklade. År 2013 förbrukades drygt åtta kubikmeter olja för uppvärmning av kommunala fastigheter. Prognosen för år 2014 ligger på två kubikmeter. Detta beror på att en omställning till pellets har genomförts på fastigheter i Sörbacka och Varola som hyser trygghetsboende, förskola och skola.

Energieffektivare avloppsreningsverk

Avloppsreningsverket har minskat sin energiförbrukning med 12 procent jämfört med förra året. Detta beror på ett ständigt arbete med driftsoptimering samt tätning och utbyte av spillvattenledningar för att minska läckage av dagvatten till spillvattnet. Ytterligare en bidragande orsak är att den egna gasuppgraderingsanläggningen stängts av. Under 2013 påbörjades också en installation av elmätare i verkets mest energintensiva delar. Detta kommer tydligt att visa var ytterligare energieffektivisering kan göras.

Första solcellsdrivna tankstationen för fordon i Västra Götaland

Den 11 november invigdes Västsveriges första laddstation för elfordon, driven av solceller, på Gothia Science Park (GSP). Ett 50-tal personer var på plats när Kreativa Hus, Skövde kommun och företaget Solelia AB berättade om den unika satsningen på en solcellsdriven laddstation. Solcellerna levererar 2 000 kilowattimmar el per år vilket motsvarar 20 000 kilometer bilresa. Totalt kan nu tre bilar tanka el samtidigt på GSP. När inga bilar laddas så går elen från solcellerna till fastigheten intill.

Den soldrivna laddstationen är kopplad till en solbank dit mängden producerad solel rapporteras in på ett solbankskonto. Solbanken kan sedan regelbundet skicka mätdataunderlag till Svenska Kraftnät. De ställer ut elcertifikat och ursprungsmärkningar vilka solproducenten får ersättning för. Kontot ökar när el produceras och minskar när den används. Om mer el än vad som produceras används, så belastas den ordinarie elräkningen och tvärtom om den producerar mer än vad som används kan överskottselen levereras till elnätsbolaget eller, som i Skövdes fall, gå till i fastigheten intill.

Solcellsanläggningar från Solelia Greentech kan producera upp till 30 procent mer än konventionella fasta solceller då de följer solen och optimerar vinkeln för att producera så mycket el som möjligt. Solelia är ett inkubatorföretag och har fått en rad utmärkelser för sin innovativa produkt. Till exempel utsåg Världsnaturfonden, WWF, dem till Climate Solver

Ungdomarna i Ungdomsforum är drivna och engagerade. För dem är miljöfrågorna oerhört viktiga.

2012 för att de genom sin solcellsdriva laddstolpe gör det möjligt att ladda elbilar helt utan miljöpåverkan.

Skövde har ytterligare en konventionell laddstolpe, på Kommunverkstaden och tre stycken publika laddstationer på gång i centrala Skövde på parkeringarna vid Mode, Arena Skövde och Skaraborgs Allehanda.

Satsning på solceller i Skövde

Skövde kommun har anslutit sig till Västra Götalands nya klimatstrategi 2014-2015 och inom denna är Skövde med i ett flertal överenskommelser. För överenskommelsen inom "Egenproducerad sol" tar Skövde kommun ledarskapet tillsammans med Sol i Väst. Kommunen har beslutat att investera en miljon kronor i solcellsanläggningar 2014-2015. Preliminära placeringar av solcellsanläggningar är Skövde Arena, Stadshuset, Claesborgs förskola, Billingskolan och ett gruppboende i Trädgårdsstaden.

Utbyggnad av fjärrvärme inom befintlig bebyggelse – mål G1 a i Energiplanen

Under år 2013 har 63 nya fjärrvärmeabonnenter anslutits till Skövde fjärrvärmenät. Majoriteten av dessa är i Skövde tätort och är framför allt villor men nya anslutningar har även gjorts i Skultorp, Timmersdala och Tidan.

Earth hour 2013

Ungdomsforum utmanade åtta av Skövdes politiker i en poängjakt för att uppmärksamma miljöfrågorna inför klimatmanifestationen Earth hour. Utmaningen bestod av elva uppdrag. Alla aktiviteter gav 1-5 poäng beroende på svårighetsgrad och utmaningen pågick i en vecka. Ett exempel på en utmaning var: Handla i genomsnitt 3 ekologiska varor mer än man brukar vid varje handling under perioden och gav tre poäng. Resultaten presenterades vid kommunfullmäktiges sammanträde den 25 mars och politikerna utsågs till segrare. Ett stort engagemang för frågorna visades upp både från politiker och ungdomar och utmaningen fick stor uppmärksamhet både på lokal och på regional nivå.

Allmänheten välkomnades till föreläsningarna i Skövde stadshus på temat "Vad är en giftfri vara?" med Magnus Hendenmark, medförfattare till "Den flamsäkra katten" som 2013 blev utsedd till årets bok av Naturskyddsföreningen. Föreläsningarna var mycket uppskattade och lockade cirka 100 besökare. På Kulturhuset var det klimatföreläsning av Djungelbandet för barn och unga. Balthazar Science Centre hade under hela veckan aktiviteter kopplade till miljö och klimat.

Två tredjedelar av Sveriges kommuner är med och skapar världens största klimatmanifestation för att engagera sina invånare i klimatfrågan och inspirera dem till nya klimatsmarta vanor.

Skövde kommun har totalt 12 elbilar i organisationen. .

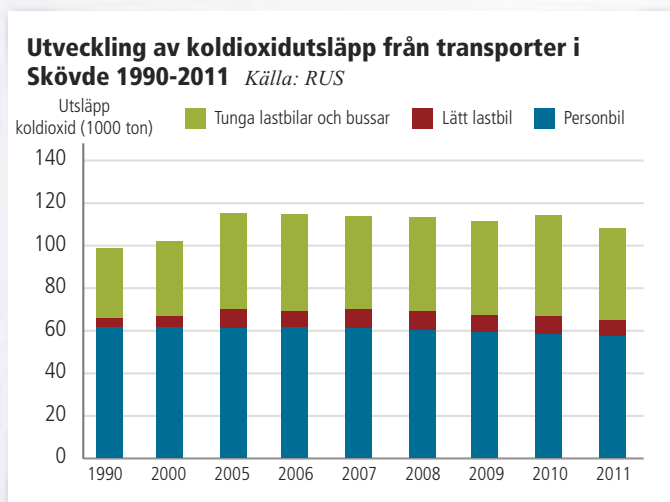
4. Fordon och transporter

Energislukande transporter

Transportsektorn står för en fjärdedel av Sveriges slutliga energianvändning och runt 40 procent av de totala utsläppen av koldioxid. Vägtrafiken står för hela 93 procent av den totala energianvändningen. Godstransporterna står för cirka 30 procent och väg och persontransporterna för cirka 70 procent. De huvudsakliga drivmedlen består av bensin och diesel och de förnyelsebara drivmedlen som etanol, biodiesel, biogas och naturgas står för cirka 12 procent.

Utsläpp av växthusgaser från transporter

Utsläpp i transportsektorn står för en stor andel av utsläppen nationellt och har ökat 2011 jämfört med 1990. Huvuddelen av dessa utsläpp kommer från personbilar och tunga fordon. Utsläppen från personbilar har minskat med 9 procent jämfört med 1990 trots att trafiken har ökat. Det beror på att vi har mer energieffektiva bilar och en ökad användning av bio-bränslen. Denna minskning motverkas av att utsläppen från tunga fordon ökat med 44 procent under samma period.

Koldioxidutsläppen från transporter förefaller ligga på en ganska jämn nivå för alla kategorier över tidsperioden. Minskningen från 2005 till 2008 beror sannolikt på effektivare fordon snarare än att vi kör mer. 2009 års dipp är tydligt i den tunga trafiken och beror sannolikt på den ekonomiska krisen

Trafikplan 2012

Kommunfullmäktige beslutade 2012 om en ny trafikstrategi med följande inriktningsmål:

1. Att skapa attraktiv utveckling av centrum
2. Hållbara resmönster och färdmedel
3. Tillgänglig stad
4. Goda pendlingsmöjligheter
5. Trygg stad
6. Trafiksäker stad

Uppföljning av trafikplanens faktiska utfall har inte påbörjats. Arbetet med att ta fram nuvärdet pågår för att få fram jämförelsetal för 2015 när målen ska vara uppnådda.

Cykel

I syfte att förbättra förutsättningar för cykeltrafiken har kommunen under året anlagt en större cykelparkering på Sandtorget och installerat en offentlig cykelpump. En ny cykelväg har också anlagts längs Gröna vägen från Hentorp till Skultorp. Underhållet av befintliga cykelvägar har förbättrats vilken skapar goda förutsättningar för en ökad cykeltrafik. Detta har positiv betydelse för arbetet med målet att minska utsläppen från transportsektorn.

Miljöbilar i Skövde

Andelen miljöbilar inom kommunorganisationen ligger på 54 procent. Till miljöbilar räknas både personbilar och lätta lastbilar. 21 procent av personbilarna drivs av förnyelsebart

De tunga fordonen inom kommunorganisationen är en miljöutmaning. Sandupptagningsfordonet på bilden skapar en bra stadsmiljö då den sopar, suger och tvättar i ett och inget besvärande damm uppstår. Dessutom har hårda miljökrav ställts på fordonet.

bränsle. Andelen lätta lastbilar/servicebilar med förnybart bränsle är 30 procent. Sett till enbart personbilar så ligger andelen miljöbilar på 71 procent. Andelen miljöbilar i hela Skövde ligger på 17,5 procent jämfört med Västra Götalandsregionens 16,7 procent, och rikets 13,8 procent. Jämförelsen är gjord utifrån gamla och nya miljöbilsförordningen. Stadstrafiken i Skövde har fem biogasbussar i drift. Målsättningen för 2014 är att samtliga bussar i stadstrafiken ska drivas av biogas.

Webbmöten/Onlinemöten

För varje IT-arbetsplats i Skövde kommunorganisation finns funktionen Lync för olika former av realtidskommunikation. Den del av Lync som innebär "onlinemöte" är den som har störst potential att minska miljöbelastningen genom att fysiska resor (lokalt, regionalt eller nationellt) ersätts med "onlinemöten". Under 2013 har cirka 1 000 onlinemöten genomförts och vid årsskiftet 2013/2014 är antalet cirka 130 onlinemöten per månad. Socialförvaltningen har påbörjat ett projekt för att utöka användandet av Lync, vilket ibland kan nyttjas istället för långa resor. Det finns en stor potential att utveckla resfria mötesformer under förutsättning att systemet är enkelt, lättillgängligt och tekniskt pålitligt med få störningar. För att påverka människors inarbetade mötesvanor krävs en tydlig kommunikation om att tekniken finns, hur den ska användas och varför en styrning mot resfria möten införs.

Biogasdrivna sopbilar

Under året har AÖS införskaffat två biogasdrivna sopbilar, en sidlastande sopbil samt en baklastande sopbil med två separata fack för samtidig insamling av både matavfall och restavfall. I Skövde centralort kommer den sidlastade bilen med endast ett insamlingsfack att användas. Den baklastande bilen med två separata fack kommer användas på landsbygden där avstånden till avlastningsplatserna är längre. Kraven på biogasdrift i upphandlingar av entreprenader kommer att öka kommande år.

Exempel på miljöåtgärder under året

Översyn av omvårdnadsförvaltningens samlade bilanvändning har pågått sedan april/maj 2013 och avslutades vid årsskiftet. Syftet var att inventera och analysera nyttjandegrad av bilparken och komma med förslag för att minska kostnaderna och för att se om förvaltningens verksamheter kan minska "onödig bilkörning" genom bättre schemaplanering.

En ny bilpool har startats upp för Kommunrehabiliteringen och en bilpool för samtliga verksamheter vid Ekedals centrum övervägs i syfte att effektivisera utnyttjandegraden av bilarna.

Samtliga fordonslärare på utbildningsförvaltningen har genomfört utbildning i sparsam körning.

Kostenheten planerar leveranser av mat noga för att minska onödiga transporter. Detta är ett ständigt förbättringsarbete. Matlagning nära gäst ses som en viktig del i kvalitetsarbetet.

Bättre underhåll för cykelvägar och tillgång till elcykeln gör cykling till ett attraktivt transportsätt.

En god miljö och en bra hälsa skapar hög livskvalitet.

5. Giftfri miljö

Kemikalier förknippas ofta med dödskallemärkningar och toxiska medel men låga, diffusa kemiska utsläpp från vardagsföremål som påverkar människor och miljön negativt börjar uppmärksammas allt mer som ett växande och allvarligt problem. Att vanligt hushållsdamm kan innehålla hormonstörande kemikalier som kan störa våra barns utveckling är allvarligt och berör oss alla. Ökad insikt och mer kunskap inom området blir allt viktigare. Kemikalieinspektionen har identifierat tre särskilda utmaningar i deras ”Handlingsplan för en giftfri vardag”. Att de är fortsatt lika aktuella visar både externa rapporter och deras egna undersökningar.

- Farliga ämnen i varor är ett växande problem.
- Våra livsmedel och dricksvattnet behöver skyddas bättre.
- Barn och unga är särskilt känsliga för påverkan av kemikalier.

Under 2014 kommer Kemikalieinspektionens arbete fortsatt fokusera på varor och särskilt sådana förekommande i barns närmiljö. Miljöstyrningsrådet har på kemikalieinspektionens uppdrag skrivit rapporten ”Giftfri förskola – Leka, äta, sova”. Den kommer att ligga till grund för riktlinjer som förskolor kan använda sig av för att ställa miljökrav på saker som de behöver i sin verksamhet som sovutrustning och leksaker. Skövde kommun uppmärksammade ämnet genom föreläsningar under våren 2013.

Ordning och reda på kemikalier

Avloppsreningsverket är först ut i kommunens organisation med att implementera det webbaserade kemikaliesystemet iChemistry som upphandlades under 2012. Under maj 2013 fick avdelningens systemadministratör genomgå en webbutbildning för att lära sig systemet och under hösten fick berörd personal en visning av hur de använder iChemistry. Länkar till systemet finns nu på de flesta användarnas datorer.

Systemet kommer att underlätta för avdelningen att skapa ordning bland alla kemiska produkter. Dessutom säkerställs att personalen har ständig tillgång till uppdaterade säkerhetsdatablad och skyddsblad. I systemet finns också en modul för riskbedömning. Arbetet med att föra in samtliga kemikalier i systemet pågår och förväntas vara färdigt under våren 2014.

Dricksvatten

Arbetet med att säkerställa vattenkvalitet och kvantitet för kommunens vattentäkter fortskrider genom ett aktivt arbete med att ta fram och uppdatera vattenskyddsområden. Aspö vattenskyddsområde antogs med nya föreskrifter och ny utbredning av fullmäktige i oktober 2013. Beslut för Melldala vattenskyddsområde är under politisk behandling. Föreskrifter för Igelstorp och Skultorps vattentäkter har genomgått tidsamråd med Länsstyrelsen och Billingsluttningens skyddsområde är under utredning.

Uranprospektering på Billingen

Under 2013 har Skövdes motstånd mot uranprospektering på Billingen fortsatt. Continental Precious Minerals (CPM) har lämnat in en tillståndsansökan om förlängt undersökningstillstånd. Den ansökan är överklagad till kammarrätten där frågan väntar på prövningstillstånd. Under året har Skövde kommun också engagerat sig i det så kallade ”Kommunupp-ropet” mot prospektering i alunskiffer. Kommuner med alunskiffertillgångar har tillsammans med markägare krävt ett stopp för prospektering i alunskiffer då detta medför stora risker för grundvatten, miljö och människors och djurs hälsa. Vid Almedalen 2013 medverkade Skövde kommun i paneldiskussioner kring uranbrytning och prospektering i alunskiffer. Skövde kommun var även remissinstans till SOU 2012:73 Undersökningstillstånd och arbetsplaner.

I oktober bjöd Skara Stift in Skövde kommun för att informera kring den forna uranbrytningen i Ranstad samt de pågående undersökningstillstånden för uranbrytning i Västgötaberget. I mitten av bilden syns biskop Åke Bonnier i samtal med kommunalråd Leif Walterum. De är omgivna av Bengt Lilja till vänster i bild och Kjell Knutas till höger.

Resultat för MÖS

Miljösamverkan Östra Skaraborg (MÖS) har under året arbetat med att förbättra dokumentationen och beskrivningen av förorenade områden utifrån den kartläggning som har gjorts. Fortsatta undersökningar av föroreningar med koppling till tidigare impregneringsverksamhet vid Böja såg planeras. Andra åtgärder under året är byggnation av 230 enskilda avloppsanläggningar som uppfyller ställda miljökrav. Samtliga gödselvårdsanläggningar inom MÖS-området uppfyller numera miljökraven. Alla verksamheter som fungerar bra ur miljösynpunkt har fått sänkta tillsynsavgifter. MÖS har anställt en VArådgivare som ska stötta fastighetsägare som vill förbättra sina avlopp genom att tillsammans med andra fastighetsägare bygga gemensam avloppsanläggning.

Renare vatten och slam

Ett kommunalt avloppsreningsverk är egentligen byggt för att rena spillvatten av hushållskaraktär. Skövde reningsverk tar emot stora mängder tungmetallhaltigt industrispillvatten som inte kan behandlas. Tungmetallerna hamnar därför i slammet eller fortsätter ut i Mörkebäcken tillsammans med det reade vattnet. Många lokala industrier expanderar och söker därför nya tillstånd för att få släppa sitt metallhaltiga spillvatten till reningsverket. Avloppsreningsverket har under 2013 deltagit i flera tillståndsprocesser för att upplysa om kommunens anslutningspolicy och problemen med tungmetaller och andra föroreningar. Detta uppströmsarbete skonar ledningsnätet, gynnar reningsprocessen och minskar mängden giftiga ämnen i slam och i vattendragen

Den anslutningspolicy som Skövde kommun arbetar efter är i behov av revidering. Policyn antogs av kommunfullmäktige 2001 som en del av det dåvarande Miljövårdsprogrammet. I policyn regleras halter av ämnen som kan inverka negativt på ledningsnät, reningsprocess, slam och recipient och som därför

inte får överskridas. Avloppsreningsverket har under 2013 börjat arbeta med en ny policy anpassad till dagens förhållanden. Dokumentet, som troligtvis kommer att benämnas "Bestämmelser för spillvatten", väntas vara färdig under våren 2014.

Avloppsreningsverket arbetar ständigt med optimering av reningsprocessen samt utbyte av renings- och mätutrustning. De senaste åren har förbrukningen av metanol, som används som kolkälla till den biologiska reningen, minskat kraftigt. Reningsprocessen har förbättrats och utsläppen av såväl fosfor, kväve och ammoniumkväve har minskat samtidigt som den inkommande belastningen på reningsverket ökat under denna tid, sett både till mängd vatten och näringsinnehåll.

Visste du att...

Barn och unga är mer känsliga för kemikalier än vuxna. Det beror på att deras kroppar till exempel hjärnan, hormonsystemet och immunsystemet inte är fullt utvecklade.

Kommunalrådet Katarina Jonsson testade sparsam körning under 2013 och blev positivt överraskad över det goda resultatet.

6. Miljöutbildning och ökad kunskap

Skövdes miljöbarometer

Webbplatsen Miljöbarometern för Östra Skaraborg publicerades den 8 november 2013. Miljöbarometern är ett digitalt webbverktyg för att redovisa och följa upp kommunens miljöarbete på webben. Syftet med webbplatsen är att synliggöra kommunens miljöarbete och att öka användningen av miljö- och hållbarhetsdata som beslutsunderlag. Miljöutvecklingen redovisas genom 75 miljöindikatorer uppdelade i nio fokusområden: klimat, energi, luft, trafik, vatten, natur, kemikalier och miljögifter, avfall och återvinning samt bostad. På webbplatsen redovisas även Skövdes Energi- och klimatplan och följs upp med hjälp av nyckeltal, indikatorer och åtgärder. Att en så stor andel viktig miljöinformation är lättillgänglig för alla skapar bra förutsättningar för delaktighet i och engagemang för miljöfrågorna på ett nytt sätt. Ett stort informationsarbete krävs för att miljöbarometern ska bli känd och använd av alla såsom skolelever, politiker, tjänstemän och övriga intresserade. Arbetet med Miljöbarometern drivs tillsammans med Falköpings kommun, Hjo kommun, Tibro kommun, Karlsborgs kommun samt Miljösamverkan Östra Skaraborg (MÖS).

Renare skitvatten

Tekniska förvaltningen erbjuder studiebesök på avloppsreningsverket som en viktig del i arbetet med att öka kunskapen och förståelsen för vatten- och avloppsfrågor hos invånarna. Genom att sprida kunskap om hur reningsverket fungerar och vad som inte får spolas ner i avloppet, kan människors beteende påverkas i en positiv riktning. Under 2013 genomfördes sju studiebesök för totalt 75 personer, huvudsakligen skolbarn i lägre årskurser.

Skräpplockardagar

I årets Skräpplockardagar deltog 1 750 barn, elever och vuxna i kommunens skolor och förskolor. Initiativet är väldigt upp-

skattad då personal och barn upplever att man kan göra stor praktiskt påverkan i sin närmiljö och att det är ett bra sätt att arbeta pedagogiskt med nedskräpning, återvinning, konsumtion och allemansrätt. Dagen är initierad av Stiftelsen Håll Sverige Rent för att uppmärksamma nedskräpningen i samhället. Förra året deltog 714 619 skräpplockare i hela Sverige. Skövde kommun har medverkat sedan 2010.

Synliga och stolta

Kulturenheten satsar på att öka medvetenheten om miljöfrågor hos allmänheten genom bland annat satsningar på föredrag, utställningar och filmer inom olika miljöteman. Bibliotekets Mångsidiga Måndagar har erbjudit föreläsningar om varför jätteräkor är ett dåligt val ur miljösynpunkt och vilka fiskar som man kan handla med gott samvete i affärernas fiskdisk. Ytterligare en föreläsning som erbjöds var "EkorrJul" om vägen till hållbart välbefinnande och konsumtionens konsekvenser. På biblioteket finns också litteratur att låna om olika miljöfrågor och aktuella böcker kopplade till föreläsningarna brukas ställas ut på ett bokbord för att uppmärksammas extra.

Hört i radio

Skövdes miljöstrateg har medverkat i P4 Skaraborg och berättat om aktuella miljöfrågor, bland annat sparsam körning. Ett bra sätt att nå ut brett och skapa intresse för frågorna.

Utomhuspedagogik

Locketorps hembygdsförening arrangerar varje år i maj Locketorps natur- och miljödag och temat för 2013 var energi. Skövde kommun deltog och visade upp energismarta tekniklösningar som solcellsdrivna lampor och leksaksbilar, vinddriven mobiltelefonladdare och hur man gör sin egen solugn av en pizzakartong. Drygt 1 000 personer deltog i aktiviteterna, varav 800 var skolelever.

BRYDIG

OM NATUR, MILJÖ, HÄLSA & VARANDRA

Engagemanget och uppslutningen kring BRYDIG - dagen var överväldigande för arrangörerna.

Rydsdagen blev BRYDIG-dagen

BRYDIG-dagen genomfördes 18 maj och var en satsning för att lyfta fram det positiva i stadsdelen och vikten av att vi tillsammans bryr oss om vår närmiljö, hälsa och varandra. Det var en dag med flera olika aktiviteter som musik, föreläsningar och prova-på aktiviteter för alla åldrar. BRYDIG - dagen lockade cirka 3 000 personer från hela Skövde och ett 70-tal organisationer visade upp sig.

Trafikantveckan 16-22 september

Kommunen deltog i den Europeiska trafikantveckan och arrangerade en rad aktiviteter. Det hölls en föreläsning på temat ”Varför är det bra om alla är ute och cyklar?” av filosofie doktor Johan Faskunger från Statens folkhälsoinstitut. Den handlade om forskningen kring vad som fungerar för att öka cyklingen i samhället och vilka effekter det leder till för både individ och samhälle. Bland annat menar Johan att cyklingen behöver integreras tidigt i stadsplaneringen och i stadskulturen för att bli en verklig succé.

Allmänheten kunde också under trafikantveckan prova på att köra elcykel och elbil. Ett 40-tal personer kom och provade på de fyra cyklar och två bilar som fanns att tillgå.

Trafiksäker och sparsam körning inom kommunorganisationen

Utifrån Skövdes Energi- och klimatplan har ett projekt om trafiksäker och sparsam körning startats. Det syftar till att utbilda kommunens personal i sparsam körning. Totalt har 146 medarbetare genomgått utbildningen under 2013. Varje deltagare har i genomsnitt minskat bränsleförbrukningen med 12 procent, minskat utsläppen av koldioxid samt minskat kostnaderna. En minskning av utsläppen från transporter är en stor

utmaning och varje åtgärd som bidrar till minskade koldioxidutsläpp är värdefull. Även utsläppen av andra föroreningar minskar med sparsam körning och ger en bättre luftkvalitet i stadsmiljön.

Cykelkampanj inom kommunens organisation

Under 2013 pågick det en cykelutmaning för kommunens anställda för att främja förändrade resvanor till och från samt i arbetet. Fyra tävlingar pågick under vår, sommar, höst och vinter där anställda deltog i 37 lag med sammanlagt 247 deltagare. Totalt har deltagarna cyklat 50 000 kilometer och gått 11 500 kilometer vilket har sparat drygt 10 ton koldioxid för cykel och 2 ton för de som har gått till arbetet. Cykelutmaningen har genererat en rad positiva resultat. En uppföljning

och utvärdering visar att 90 procent av deltagarna är positiva/mycket positiva till att cykla och gå till arbetet, 60 procent av deltagarna cyklar/går minst tre gånger i veckan och 35 procent av deltagarna tycker att Cykelutmaningen påverkat deras resvanor.

Miljöledning och certifiering inom kommunen

Tekniska nämnden har ett mål att minska miljöbelastningen. Som stöd i denna ambition har ett inriktningsbeslut tagits gällande att återigen vara miljödiplomerade våren 2014, de var tidigare miljödiplomerade 2009-2011. Arbetet innebär bland annat uppföljning av miljödata, uppgradering av miljömål och handlingsplaner, lagkontroll samt miljöutbildningsinsatser. Miljösamverkan Östra Skaraborg är fortsatt miljödiplomerade enligt Göteborgs stads modell för miljödiplomerings. Skövdebostäder AB och Skövde Värmeverk AB är båda miljöcerti-

Visste du att...

Över hälften av alla bilresor är kortare än 5 km. 1 000 fler cyklister i Skövde skulle minska bilantalet med 800 fordon i Skövde stad. Samhället tjänar på att få fler cyklister, en ny cyklist genererar bättre samhällsekonomi än en ny bilist. *filosofie doktor Johan Faskunger*

Miljöpriset delas ut årligen till enskild person, företag, förening eller organisation som har bidragit med en berömvärd insats för miljön och en hållbar utveckling. Årets miljöpris tilldelades Susanne Johansson (i mitten), Moster Susannes ekoägg.

fierade enligt ISO 14001. Inga övriga verksamheter har planer på miljödiplomering eller miljöcertifiering.

Ökad miljökunskap

Kostenheten har under året skickat personal på utbildningar i vegetarisk matlagning som en satsning att öka kunskapen och inspiration för att kunna servera mer och bättre vegetarisk kost i skolorna. En annan satsning är styrning mot inköp av större andel säsongsanpassade grönsaker, vilket ofta leder till lägre kostnader.

Miljömedvetenhet inom kommunorganisationen

Inom ramen för arbetet med miljödiplomeringen har tekniska förvaltningen sett över kompetens och utbildningsbehov inom miljöområdet inför 2014. Bedömningen är att det finns en relativt god miljökunskap och engagemang bland personalen. Skolförvaltningen och utbildningsförvaltningen har beskrivit sitt miljöarbete utifrån vad som står i läroplanen och vad eleverna ska lära sig men få faktiska aktiviteter är redovisade av hur miljön påverkas av verksamheterna och hur man aktivt arbetar för att uppnå kommunens miljömål.

Motiveringen till årets miljöpris löd:

”Mat har alltid fascinerat människan. Att veta vad man äter och hur den producerats och varifrån den kommer har blivit viktigare för allt fler. Vi utsätts dagligen för en ”cocktail” av främmande kemikalier och ingen vet med säkerhet hur vi eller miljön påverkas. Frågorna är fler än svaren.

Att som konsument få en större inblick i livsmedelsproduktionen skapar starka mervärden för produkterna som framställs. Vi har valt att premiера en entreprenör med tre överraskningar i ett; en bra affär, mer miljönytta och landsbygdsutveckling!

Moster Susannes ekoägg är en sådan produkt där vi till fullo vet hur ägget blir till. Djuren får en kärleksfull omsorg och Susannes engagemang och passion för hönorna och med miljön är självklar. Varumärket, Moster Susannes ekoägg, förmedlar en klockren beskrivning av hennes produkter. På hemsidan kommunicerar hon med omvärlden om vad som händer bland 3 000 hönor. Produktionen är säker, ekologisk och certifierad enligt konstens och KRAV:s alla regler.

Susannes modiga satsning är värd att lyftas fram. Hon är en kunnig och jordnära praktiker som gjort verklighet av en dröm. Skövde får närproducerade och ekologiska ägg och småskaligheten ett ansikte. Susanne är ett lysande föredöme som förtjänar efterföljare och Skövde kommuns Miljöpris 2013”.

Intresset och medvetenhet kring ursprung och produktionssätt av livsmedel ökar i samhället. Under 2013 ökade KRAV-certifierade produkter i affärerna med 12 procent. Frukt, grönsaker och kött ökade mest.

7. Hushållning

Upphandling med stor miljöpåverkan

Upphandlingsenheten har stor indirekt effekt på kommunens verksamheters miljöpåverkan. Det är i upphandlingsstadiet som krav på miljöprestanda fastställs för de varor, tjänster och entreprenader som ska köpas in. Vid fastställandet av krav ska ett stort antal policys, planer och riktlinjer följas, bland annat:

- Energi- och klimatplan (2012)
- Resepolicy (2012)
- Riktlinjer för fordon och resor (2012)

Under 2013 har upphandlingsenheten slutfört 69 upphandlingar avseende Skövde kommun. Miljökrav i enlighet med Miljöpolicy för upphandling har ställts i 27 av dessa upphandlingar. Detta är en klar förbättring sedan 2012 då miljökrav ställdes i två av 34 upphandlingar. Exempel på upphandlingar där miljökrav ställts är vid upphandling av arbetskläder, transporter, förskolemöbler, bussresor samt livsmedel. I övriga upphandlingar har inga eller få miljökrav ställts. Anledningar till det är till exempel att beställarna inte är villiga att betala högre priser, att upphandlingsenheten saknar kompetens för att ställa miljökrav och att enheten inte tycker sig ha mandat att "tvinga" på beställarna miljökrav. En upphandling av personbilar, där Skövdekommun har deltagit, har under året genomförts av Västra Götalandsregionen. I upphandlingen har miljöbilar varit prioriterat med inriktning mot gas- och hybridbilar, men i praktiken har framför allt dieslbilar köpts in i Skövde.

Ekologiska livsmedel

Under 2013 har kommunen köpt livsmedel för cirka 35 miljoner kronor varav ekologiska livsmedel köpts för cirka 3,5 miljoner kronor. Andelen ekologiska livsmedel är 9,9 procent vilket betyder att det ligger på samma nivå som förra året och är långt under riksgenomsnittet på 24 procent. Regeringen har satt ett nationellt inriktningsmål om 25 procent ekologiska livsmedel i offentlig sektor till 2010.

Trots skolans satsning på inköp av ekologisk mjölk har andelen minskat något under året på grund av att några skolor av ekonomiska skäl inte köpt ekologisk mjölk under hela året. Sista kvartalen 2013 lyckades kommunen, genom det nya livsmedelsavtalet, att köpa 40 procent svenskt kött till skolorna. Kostavdelningen har en pågående diskussion om att köpa ekologisk mat utifrån de ekonomiska ramar som finns.

FAKTARUTA: Upphandlingsenheten är kommunstyrelsens verkställande organ för kommunens upphandlingsverksamhet.

Kommunens upphandling regleras av:

- Lag om offentlig upphandling, LOU (2007)
- Upphandlingspolicy för Skövde kommun och dess bolag (2009)
- Riktlinjer för inköp i Skövde kommun (2013)

Tydligare riktlinjer och uppföljning

Den 1 januari infördes en ny inköpsorganisation i kommunen i syfte att effektivisera beställningar samt upphandlingsenhetens verksamhet. Totalt har ungefär 450 personer utsetts som behöriga beställare eller direktupphandlare. Dessa har utbildats i grunderna för upphandling där miljökrav varit en del. Ett beslut att anställa en livsmedelscontroller togs under 2013. Livsmedelscontrollern ska arbeta med uppföljning av livsmedelsavtalen och att kommunen köper in de livsmedel man avsett.

Ekologisk jordbruksmark

Andelen ekologisk omställd odlad jordbruksmark eller mark som är under omställning till densamma, ligger för år 2012 på 33 procent. Samma siffra för riket är 16 procent.

Skövdes bördiga jordbruksmark är en stor tillgång och kommer ha en allt större betydelse för livsmedelsproduktionen i framtiden.

Exploatering av jordbruksmark

Jordbruksarealen i Sverige har stadigt minskat i mer än ett halvt sekel. Åkrar och betesmarker växer igen, men minskningen beror också på att jordbruksmark bebyggs. En åker är en resurs som kan ge livsmedel och andra råvaror i hundratalsentals år framåt. En växande befolkning och en pågående klimatförändring pekar mot att Sverige framöver behöver ta ett större ansvar för livsmedelsproduktion. Bebyggd jordbruksmark är närmast omöjlig att återställa och långsiktiga avvägningar behövs innan god mark exploateras. Skövde har totalt en stor andel jordbruksmark, men bör redan i arbetet med översiktsplanen ändå beakta hur man tar jordbruksmark i anspråk i framtiden.

Cementas täktverksamhet

Cementa AB har under året ansökt om tillstånd att utöka verksamheten från nuvarande brytningsvolym om cirka en miljon ton kalksten per år till en och en halv miljoner ton per år. Vidare ska täktområdet utökas mot väster och nordväst. Verksamheten beräknas pågå till och med 2032 även om årtalet är osäkert.

Skövde kommun konstaterar i sitt yttrande att Cementa AB:s pågående verksamhet inte strider mot kommunens översiktsplan, antagna detaljplaner, områdesbestämmelser eller planprogram vad gäller området mark- och vattenanvändning. Översiktsplanen anger att en utökning av täktområdet nogsamt måste vägas mellan olika motstående nationella, regionala och lokala intressen. Samtidigt noterar kommunen att det är flera riksintressen inom samma område som inte är förenliga med varandra. Det är av stor vikt att Mark- och miljödomstolen nogsamt väger dessa mot varandra och att företräde ges det riksintresse som medför en, från allmän synpunkt, god hushållning. Skövde kommun anser att ännu fler förebyggande åtgärder gällande främst buller, vibrationer och damm, men även andra typer av störningar från tåkten, ska

vidtas oavsett eftersom påverkan på boende- och stadsmiljö är stor. Störningar från täktområdet upplevs och rapporteras kontinuerligt. Skövde kommun önskar vara en attraktiv kommun med hög livskvalitet och en stor bergstäkt i centrala Skövde ger stor påverkan på stads- och boendemiljöer med hög befolkningstäthet, vilket bör styra villkorens utformning för en eventuell fortsatt täktverksamhet. Huvudförhandlingar kommer att hållas på plats i april 2014.

Avfallshantering i Östra Skaraborg (AÖS) vision: "Vi är en av de ledande i Sverige inom kommunal avfallshantering och alla våra invånare sorterar rätt".

8. Avfall och källsortering

Fler hushåll anslutna till matavfallsinsamling

Under 2013 har Avfallshantering Östra Skaraborg (AÖS) fokuserat på att införa matavfallsinsamling i upptagningsområden som ännu inte är anslutna. Vid slutet av år 2013 var cirka 14 700 villahushåll anslutna till matavfallsinsamling, vilket är en ökning från föregående år då samma siffra var 9 000 villahushåll. Samtliga villahushåll i Skövdes tätorter erbjuds nu matavfallsinsamling. Mängden insamlad matavfall i Skövde har ökat från 403 ton år 2012 till 663 ton år 2013. Arbetet med att utöka anslutningsgraden fortsätter och under 2014 kommer villahushåll på landsbygd och i flerbostadshus att erbjudas matavfallsinsamling. I Skultorp finns de första flerbostadshusen som kommer att införa insamling av matavfall under 2014.

God kvalitet på matavfallet

Matavfallet i AÖS upptagningsområde håller mycket god kvalitet vilket är avgörande för rötningsprocessen i produktionen av biogas. Kontroller av innehållet, både i de bruna papperspåsar och i kärnen, görs. Resultaten av kontrollerna visar att både renhet i kärnen och i påsarna ligger högt på 99,5 procent respektive 98,2 procent. Viktiga komponenter i detta kvalitetsarbete är chaufförernas medverkan och kundernas förbättrande åtgärder.

Insamlad mängd matavfall har ökat med 50 procent från 2012. Den totala anslutningsgraden för AÖS upptagningsområde är 85 procent (75 procent 2012) vilket är positivt då det betyder att de flesta hushåll vill medverka till insamling av matavfall.

Anslutningsgrad AÖS upptagningsområde

År 2013: 85%

År 2012: 75%

Insamlad mängd 2013

2 069 ton

Matavfall per person (%)

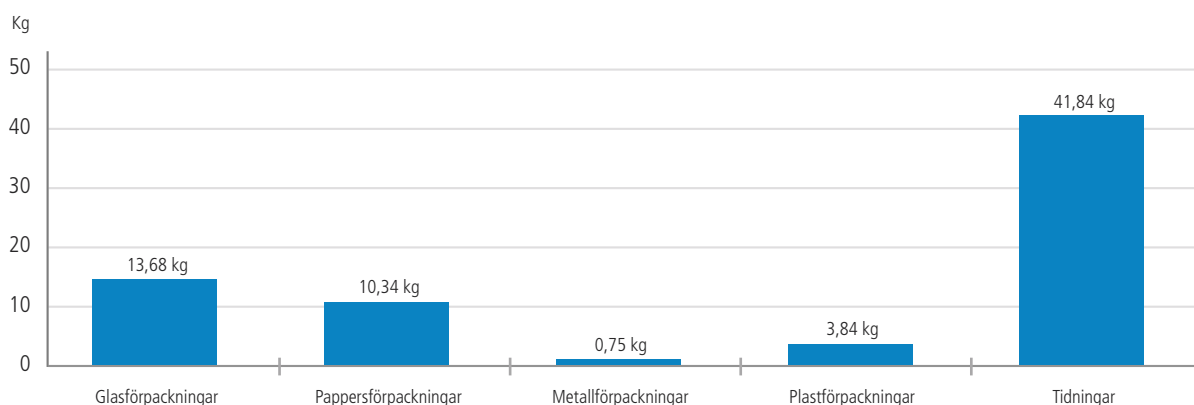
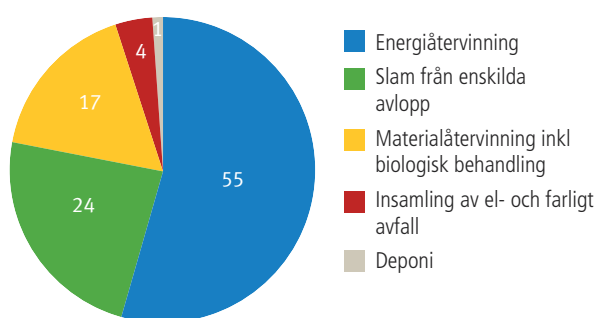
AÖS
17,5%

Nationell
målsättning
50%

Insamlad mängd matavfall i ton och andel matavfall som samlats in per person inom AÖS.

Andel insamlad mängd per behandlingsmetod

Den största andelen avfall inom AÖS upptagningsområde går fortsatt till energiåtervinning, (54,7 procent) framförallt till Skövde Värmeverk för produktion av fjärrvärme och elektricitet och en mycket liten del deponeras (0,1 procent). Mängden avfall till deponi inom AÖS område per invånare är cirka 0,7 kilo vilket är lågt vid en jämförelse med riksgenomsnittet som 2012 var 3,4 kg/invånare. Materialåtervinning, inklusive biologisk behandling har ökat med cirka 1 procent från föregående år till följd av den pågående utbyggnaden av insamling av matavfall inom AÖS område. Ökningen beräknas fortsätta då fler hushåll planeras anslutas till matavfallsinsamling.

Insamlad mängd förpackningar och tidningar per boende i Skövde år 2012.**Andel insamlad mängd per behandlingsmetod (%)**

Återvinning enkelt med Grönt kort.

Grönt kort

Timmersdala återvinningscentral (ÅVC) har infört användning av Grönt kort och har sedan 18 februari 521 kunder. När kunderna genomfört en kortare utbildning så kan de använda sitt körkort för att öppna grinden till ÅVC och sortera avfall även utanför öppettiderna vilket ökat tillgängligheten markant från sex timmar till 98 timmar per vecka. Grönt kort är ett unikt koncept under utveckling av Avfallshantering Östra Skaraborg (AÖS). Grönt kort har mötts av kundernas uppskattning och väckt intresse i branschen. AÖS samarbetar med högskolan i Skövde för att ytterligare utveckla konceptet med målsättningen att införa Grönt kort på fler ÅVC.

Renare återvinning

Förpackningar och tidningsinsamlingen (FTI) är ansvarig för insamling och återvinning av förpackningar och tidningar i hela landet. Under året har en ombyggnation av återvinningsstationen på parkeringen vid Coop Forum på Nohlagavägen i Skövde skett. En uppfräschning av området och utplacering av nya behållare kommer troligen att bidra till en högre andel insamlade förpackningar. Skövdes insamlingsresultat ligger under genomsnittet i landet, förutom för tidningar.

Exempel på åtgärder i kommunorganisationen

I samtliga av tekniska förvaltningens fastigheter finns utrymmen för sortering av sopor i fraktionerna brännbart, papper, plåt, glas.

Inom tekniska förvaltningens övriga verksamhet finns miljöstationer på alla större arbetsplatser, vilket fungerar bra. Framför allt papper och wellpapp sorteras.

Källsorteringen i skolköken har förbättrats i och med byte av entreprenör. Alla fastigheter har till exempel fått likvärdiga kärl vilket upplevs ha förenklat återvinningen.

Fikaplat under stora eken i Hene-Skultorp. En exklusiv miljö förunnat Skövdes invånare.

9. Grönstruktur och biologisk mångfald

En natur tillgänglig för alla

En god tillgång till grönytor har en positiv inverkan på folkhälsa och livskvalitet. Parker och bostadsnära skogar är också viktiga hörnstenar i byggandet av en attraktiv bostadsmiljö och kommunen strävar efter att öka användningen av stadens parker bland kommunens invånare och besökare. En inventering av samtliga parker och bostadsnära skogar har gjorts under 2013 och finns nu digitaliserad i en databas. Boulognerskogen ska utvecklas efter dagens behov och beslut finns att göra Boulognersjön badbar under 2014. Under 2013 byggdes nya entréer till Boulognerskogen samt en utsiktshylla i närheten av äldreboendet Ekedal.

I samband med nybyggnation i Gothia Science Park har 13 körsbärsträd och en legusterhäck planterats för att förhöja områdets estetiska värden. Det gynnar även biologiska värden. Planering pågår för byggnation av ett växthus innehållande närodlade örter och grönsaker som ska användas i matlagningen på GSP:s restaurang. Även en trädgård, anpassad för att jobba i, ska angöras för att öka områdets attraktivitet.

En viktig del i naturvårdsarbete är att tillgängliggöra naturen för alla och locka nya målgrupper ut i naturen. I norra Ryd pågår projektet ”Gröna, sköna, nära naturupplevelser i Ryd”. Projektet är ett samarbete mellan Studieförbundet,

Naturen erbjuder livsviktig rekreation. .

Skövde kommun, Skövde fågelklubb och Skövde naturskyddsförening. En ny vandrings slinga med breda stigar och tydlig utmärkning har skapats i den öppna tallskogen. Närturguider har utbildats på fem olika språk för att kunna guida både turister och boende i närområdet. För att locka nya besökare ut i naturen finns nu tydlig skyltning, en bra trappa i området och en stor anslagstavla med information som visar hur man lätt tar sig runt i området. Även en tillgänglighetsanpassad kort slinga har skapats för att möjliggöra vistelse i naturen även för ovana personer och personer med funktionsnedsättning.

Naturinventering av Aspö-Karstorpområdet

Aspö-Karstorpområdet är ett varierat och kuperat naturområde inom Skövde, med sjöar, våtmarker, gräsmarker samt skogar av olika slag, med stor betydelse för friluftslivet. Under 2011-2013 har området inventerats på naturvärden och värden för friluftslivet. Flera rödlistade arter hittades under dessa inventeringar. Biologilärare och andra ansvariga på stadens skolor har intervjuats för att undersöka vilka delar av området som är värdefulla som exkursionsmål. Inventeringen möjliggör en utvärdering hur olika naturvärden utvecklats de senaste 25 åren utifrån tidigare inventeringar. Resultatet kommer att ligga till grund för skötsel och åtgärder i området i syfte att gynna biologisk mångfald och friluftsliv. Projektet är ett samarbete mellan Skövde kommun, Skövde naturskyddsförening (som utfört alla inventeringarna) och stiftelsen Pro Natura.

Under året har området även inventerats på fladdermöss. Nationellt sett är Skövde kommun en del av ett mycket attraktivt område runt Billingen för fladdermöss. I inventeringen fann man att hela sju olika arter utnyttjar området runt Aspö gård.

Ny Grön Plan och FCS certifierat skogsbruk

Under 2013 anställde Skövde kommun en skogsmästare som har tagit över förvaltningen av kommunorganisationens skog. En ny Grön Plan (en skogsbruksplan med hänsyn till miljövärden) med en tydligare inriktning mot rekreation och fri-

En inbjudande entré till naturens vardagsrum.

luftsliv har tagits fram. Kommunens skogar har omcertifierats utifrån FSC:s standard, vilket ställer tydliga krav. FSC-certifierat skogsbruk innebär att man brukar skogen på ett miljöanpassat, socialt ansvarstagande och ekonomiskt livskraftigt sätt.

Vårdande insatser

Skåningstorpsskärret som är ett av Skövdes äldsta reservat har restaurerats genom att sly har tagits bort och området har öppnats upp. Detta gynnar arter som trivs i reservatet och underlättar framkomligheten.

Ingångar, parkeringar och fikaplatser i flera av de kommunalt skötta naturreservaten har slättats eller klippts i syfte att göras det enklare att ta sig fram och trevligt att ta en fika i reservaten.

I naturreservaten Ulveksbackarna och Klasborgs ängar har ett nytt, modernt elstaket i miljövänligt material satts upp. Detta minskar skaderisken både hos de vilda djuren och betesdjuren. Självstängande grindar har satts upp för att alla lätt ska kunna passera in och ut i reservaten.

Fågelskyddsområdet har restaurerats och det är nu åter fri sikt från naturrummet ut mot den lilla sjön. De branta klippväggarna är fria från den vägg av sly som vuxit upp. Även området i direkt anslutning till fågelskyddsområdet har restaurerats och skapat en fin vy för passerande mot golfbanan och Simsjön.

Ett skogligt biotopskyddsområde i Häggum har bildats och består av 3,1 ha naturskogsartad skog. Det är en gammal skog som uppkommit genom naturlig föryngring. En bäck rinner genom området och det finns gamla stigar. Det är rikt på mossa och finns områden som påverkas av forsdimma som ger mycket speciella förutsättningar för vegetationen. Området har en rik flora av marksvamp och kärlväxter.

Stora skötselinsatser har utförts i naturreservatet Hene-Skulторp. Insatser som har gjorts är bland annat restaurering av promenadvägar, borttagning av gamla och dåliga taggrådsstängsel och framröjning av de vackra stenmurarna i området.

Vid det nya korttidsboendet Larsegården har stora satsningar gjorts på utemiljön och gården, vilket ger goda förutsättningar för uteaktiviteter i samband med korttidsvistelse.

Fladdermössen är mytomspunna djur. De utgör en viktig och intressant del av den biologiska mångfalden.

Läs hela Skövde kommuns årsredovisning med bilagor

- Nämndernas och Folkhälsorådets verksamhetsberättelser
- Kommunfullmäktiges och nämndernas måluppfyllelse 2013

Håll dig uppdaterad om vad som händer i Skövde kommun genom att gå in på vår webbplats www.skovde.se.

Kommunstyrelsens stab

Personalredovisning

Bilaga till kommunstyrelsens
årsredovisning

2013

sid. 7

**Satsning för jämställda verksamheter
har skapat engagemang**

sid. 6

**Medarbetaridén – en tydlig värdegrund
för alla medarbetare**

sid. 9

**Ambassadörer på omvårdnadsförvaltningen –
en framgångsrik satsning**

Innehåll

1	Förord, utveckling och viktiga händelser under året	
	Förord	3
	Utveckling och viktiga händelser under året – en sammanfattning	4
2	Medarbetare och chef	
2.1	Vår medarbetaridé – Värdegrund för oss medarbetare i Skövde kommun	6
2.2	Chefs- och ledarutveckling	6
2.3	Kompetens- och utbildningssatsningar	6
2.4	Jämställda verksamheter	7
2.5	Slutsatser	7
3	Personalförsörjning	
3.1	Jämställdhetsmål 1: Fler kvinnor på ledande befattningar	8
3.2	Jämställdhetsmål 2: Jämnare könsfördelning på kommunala befattningar	8
3.3	Mångfaldsmål 1: Arbetsförhållanden	8
3.4	Mångfaldsmål 2: Rekryteringsannonser	8
3.5	Personalomsättning och pensionsavgångar	9
3.6	Slutsatser	9
4	Arbetsmiljö	
4.1	Mångfaldsmål 2: Etniska trakasserier	10
4.2	Friskvårdsarbete	10
4.3	Förebyggande arbete	10
4.4	Systematiskt arbetsmiljöarbete	10
4.5	Sjukfrånvaro och rehabilitering	11
4.6	Slutsatser	11
5	Lön och förmåner	
5.1	Jämställdhetsmål 1: Lika lön för lika och likvärdigt arbete	12
5.2	Löneavtal och styrdokument	12
5.3	Lönerevision inklusive lönekartläggning	12
5.4	Personalförmåner	13
5.5	Slutsatser	13
6	Personalstruktur	
6.1	Antal anställda	14
6.2	Timvikarier	14
6.3	Medarbetare i arbetsmarknadspolitiska insatser	14
6.4	Ålderstruktur	15
6.5	Slutsatser	15
7	Arbetstid	
7.1	Jämställdhetsmål 4: Ökad anställningstrygghet o ekonomisk självständighet för kvinnor	16
7.2	Årsarbetstid	16
7.3	Flexitid och fyllnadstid/övertid	16
7.4	Frånvaro	17
7.5	Slutsatser	17
8	Personalmått	
	Personalmått	18

Produktion:

www.hatech.se

Foto:

Thomas Harrysson, Skövde kommun, Mostphotos

Förord

I likhet med andra kommuner är Skövde kommun en organisation som i huvudsak producerar välfärdstjänster. Våra olika verksamhetsgrenar kan vid en första anblick ge intryck av att stå väldigt långt ifrån varandra. Men alla delar i den kommunala verksamheten samverkar för att skapa en helhet. En helhet som ska bidra till att "Skövde regionen är känd i landet som en välkomnande region där människor möts, verkar och mår bra" som det står i Vision Skövde 2025.

Att producera tjänster är en personalintensiv verksamhet. Cirka 80% av kommunens kostnader är personalkostnader. I slutändan är det också våra medarbetare som skapar kvalitet i välfärdstjänsterna. I samma stund som möten mellan medarbetare och medborgare sker, uppstår ett kvalitetsmått på det vi gör. Medarbetarnas engagemang och attityder blir avgörande vid den bedömningen. Likaså förmågan att utveckla och leverera tjänster till en allt mer individualiserad och situationsanpassad omvärld.

Skövde kommun jobbar därför aktivt med att utveckla medarbetarskapet och stärka chefers ledarskap. Medarbetariden och chefs- och ledarutvecklingsprogrammet är två centrala områden inom detta område. Situationsanpassat medarbetarskap, situationsanpassat ledarskap och kundfokus är centrala begrepp i denna utveckling. För att nå en hållbar utveckling i detta är det angeläget att genomföra ordentliga uppföljningar av förhållandena inom personalområdet. Personalredovisningen är en del i den uppföljningen.

Personalredovisningen ger dels en aktuell beskrivning av utvecklingen inom centrala personalstrategiska områden, dels en aktuell lägesbeskrivning av personalstruktur och förhållanden i form av statistik, diagram och tabeller. Till sammans med den årliga lönekartläggningen ska personalredovisningen kunna utgöra viktiga underlag för överväganden i verksamhetsplaner och i budgetplanering.

Genom personalredovisningen ökar vi kunskapen om hur Skövde kommun utvecklas inom personalområdet. Avsikten

är att det i en förlängning ska öka möjligheterna till rätt insatser för det attraktiva arbetsgivarskapet. Ökad insikt om förhållanden inom personalområdet ger bättre förutsättningar för prioriteringar.

Skövde kommun har en starkt decentraliserad organisation. Enligt fullmäktigebeslut har vi en gemensam organisationsstruktur med högst tre organisatoriska nivåer i förvaltningarna. I delegationsfrågor gäller närhetsprincipen, det vill säga att beslut ska fattas på lägsta möjliga effektiva nivå. Verksamhetsansvariga, politiska organ och fackliga organisationer måste då ges förutsättningar att fungera i en sådan organisation. Uppföljning i form av statistik och analyser inom personalområdet är ett led i att stödja en sådan utveckling.

Personalredovisningen lyfter fram de personalpolitiska utvecklingsområden som är aktuella, visar på utvecklingen genom tillbakablickar, summerar vad som hänt under året och blickar lite framåt på vad som komma skall.

Skövde februari 2014

Bo Räftegård
Personalchef

Leif Walterum
Personalpolitiskt ansvarigt
kommunalråd

Medarbetare diskuterar medarbetaridén på APT.

1. Utveckling och viktiga händelser under året – en sammanfattning

1.1. Medarbetare och chef

Under året har arbetet med att implementera medarbetaridén fortsatt. Ledarskapsutbildningen i situationsanpassat ledarskap avslutades för samtliga chefer. Fortsättningsvis genomförs utbildningen för nya chefer. Utbildningarna för utveckling av chefskapet startade upp med ett flertal chefskurser.

Arbetet utifrån den handlingsplan för jämställda verksamheter som antogs förra året har fortsatt. Flertalet av de medverkande verksamheterna har deltagit i en tredagars utbildning, ”Hållbar jämställdhet” (HÅJ), som Sveriges kommuner och landsting (SKL) valde att genomföra i Skövde.

1.2. Personalförsörjning

Antal enhetschefstjänster har ökat från 141 till 145, varav antalet kvinnor har ökat från 96 till 102. Inom teknisk verksamhet, som traditionellt sett är mansdominerad, upplever man att det är svårt att få kvinnliga sökande med rätt kompetens. Skövde kommun har många traditionellt sett kvinnodominerade yrken som har liknande problem vid rekrytering. Få av de män som söker arbete i kvinnodominerade verksamheter, såsom omvårdnad och skola, har den utbildning eller den erfarenhet som krävs. Detta är frågor som diskuteras i samband med medarbetaridén och finns med i kommunens policies. För att öka kompetensen och servicegraden har flera förvaltningar börjat arbeta med att få fler medarbetare med annan etnisk bakgrund, bland annat genom praktikplatser.

Skövde kommun står de närmaste åren inför stora pensionsavgångar. Överlag ses inga svårigheter i att säkerställa kompetensförsörjningen. Då flera av kommunens tjänster blir

mer och mer kompetenskrävande är ett utvecklingsområde att arbeta med hur kommunen lockar fler medarbetare med högre kompetens. Under året har ytterligare steg tagits i att utveckla det attraktiva arbetsgivarskapet.

1.3. Arbetsmiljö

Under året har Skövde kommun tagit fram ytterligare en gemensam friskvårdsinsats. Alla månadsavlönade medarbetare i Skövde kommun kommer att från och med 1 januari 2014 ha förmånen att kunna motionssimma utan kostnad på Arena Skövde Bad. Den centrala satsningen ”Tidig rehab”, finns fortfarande kvar som ett led i att förhindra sjukskrivningar. Nyttjandet av ”Tidig rehab”, som bland annat är samtalsstöd, sjukgymnastbesök och nappatbesök har ökat i förhållande till föregående år. Bedömningen är att insatserna har gett gott resultat. Den totala sjukfrånvaron för anställda i Skövde kommun har under 2013 ökat från 5,5% till 6,2%. Precis som föregående år är kvinnors sjukfrånvaro högre än männens. Störst ökning ses hos omvårdnadsförvaltningen som har ökat med två procentenheter. Omvårdnadsförvaltningen har under året startat flertalet projekt för att få ner sjuktalet. Även utbildningsförvaltningen och skolförvaltningen har analyserat sin sjukfrånvaro närmare.

1.4. Lön och förmåner

Efter lönerrevision 2013 tjänar tillsvidareanställda kvinnor i Skövde kommun 90,6% av männens löner, vilket är en förbättring med 0,4% sedan 2012. Flera förvaltningar har under

”Du ska kunna känna engagemang och stolthet, kunna vara kreativ och aktiv i ett arbete som du upplever som viktigt och av god kvalitet”

Ur Vår medarbetaridé – Värdegrund för oss medarbetare i Skövde kommun.

året arbetat fram nya lönekriterier. Vissa förvaltningar har även påbörjat arbetet kring framtagning av en egen lönestrategi som planeras användas i lönerrevision 2015. Totalt utfall i lönerrevisionen 2013 blev 2,63%. Inför 2013 års lönerrevision hade inte Vision, SSR, Ledarna eller Kommunal något avtal. Kommunal varslade med strejk, men någon strejk bröt aldrig ut och påverkade inte löneprocessen nämnvärt.

1.5. Personalstruktur

Andelen män är fortfarande underrepresenterad i Skövde kommun, främst i de kommunala kärnverksamheterna vård, skola och omsorg. Inför kommande år ses inget behov av att öka respektive minska antalet medarbetare, däremot ses behov av kompetensväxling. Timvikarier i Skövde kommun står för 7% av alla årsarbeten. Det är en minskning med sju årsarbetare sedan föregående år. Antal medarbetare i arbetsmarknadspolitiska insatser har ökat med fem medarbetare i förhållande till föregående år. Under året har nya riktlinjer för medarbetare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder arbetats fram och de träder i kraft i början av 2014. Skövde kommun har flest medarbetare i grupperna 40-49 år, 28,9%, och 50-59 år, 30,1%.

1.6. Arbetstid

Skövde kommun strävar efter att erbjuda valfri sysselsättningsgrad. Under 2013 har andelen månadsavlönade med heltidstjänst ökat från 70,2% till 71,7%. Andelen tillsvidareanställda totalt har minskat och andelen visstidsanställda har ökat. Under året har 60 nya medarbetare anslutit sig till årsarbetstidsavtal (ÅTD) och totalt arbetar nu 860 medarbetare på ÅTD-avtal. Under året har det arbetats fram en broschyr för att marknadsföra ÅTD. I övrigt har inget aktivt arbete genomförts för att erbjuda fler medarbetare årsarbetstid, mycket på grund av de bekymmer som upptäckts i lönesystemen vid hantering av medarbetare på ÅTD-avtal.

Chefer på ledarskapsutbildning.

2. Medarbetare och chef

2.1 Vår medarbetaridé – Värdegrund för oss medarbetare i Skövde kommun

Arbetet med implementeringen av medarbetaridén har varit i fokus under 2013. Ett dialogverktyg i form av en kortlek med påståenden som berör medarbetaridén och dess värderingar har tagits fram som hjälp till samtliga chefer och medarbetare. Under 2013 har alla arbetsplatser diskuterat medarbetaridén, vilka värden den står för och ställt dessa i relation till hur man arbetar. Bedömningen är att medarbetaridén nu borde vara känd på samtliga enheter och att arbetet kommer att fortsätta under 2014. I en enkät till samtliga chefer under senhösten framkom att diskussionerna varit engagerande och bidragit till att fördjupa relationer. Diskussionerna har också lett till ökad kunskap om verksamhet och den egna rollens betydelse. Det framkom också att medarbetaridén måste ha en långsiktighet för att få betydelse för utveckling av kvalitet och gott medarbetarskap. Idén måste därför ständigt aktualiseras och byggas in i personalpolitik och verksamhetsutveckling. Den framtagna kortleken har fungerat mycket bra och kan fortsättningsvis användas i många olika sammanhang.

2.2 Chefs- och ledarutveckling

Den årliga chefsintroduktionen genomfördes i höstas. I introduktionen ingår fyra teman:

- övergripande perspektiv
- rollen som arbetsgivare
- ekonomi, inköp och juridik
- IT, information, kvalitet och extern arena.

Introduktionen genomförs av interna krafter och hade 2013 tjugo deltagare. Chefsintroduktionen får genomgående mycket goda omdömen. Under försommaren avslutades ledar-

skapsutbildningen i situationsanpassat ledarskap där chefsnätverkens 20-grupper deltagit. Nästa omgång blir 2014 för nyanställda chefer. Under året har chefskurser startats upp. Bland annat har under året kurser i rekrytering, arbetsrätt, medarbetarsamtal, lagstiftning och ett ärendes väg, ekonomi och inköp, IT och systemstöd, information och kommunikation genomförts. Sam-

”Med gemensamma krafter ska vi förverkliga vår vision. Det är en plattform för hur vi ser på vår roll och verksamhet. Tillsammans är vårt nyckelord för att lyckas.”

*Ur Vår medarbetaridé
– Värdegrund för oss medarbetare
i Skövde kommun.*

liga 180 chefer kommer att delta i kurserna. För varje chef ingår att utveckla sitt personliga utvecklingskontrakt som består av att genomföra programmets obligatoriska delar och att kommunicera dessa med närmast överordnad chef vid medarbetarsamtalet. Kommunens chefer bildar ett gemensamt nätverk, 200-gruppen, som samlas två gånger per år under ledning av kommundirektören.

Under årets två träffar har utredning om ny organisation och förslag på hur en sådan kan se ut behandlats. 200-gruppen är i sin tur indelad i nio 20-grupper som träffas en gång per kvartal och leds av en förvaltningschef. Teman för 20-grupperna under 2013 har varit medarbetaridén, bisyssla, nytt HR-system och folkhälsostategin.

2.3 Kompetens – och utbildningsåtgärder

Kommungemensamma åtgärder under året har varit fördjupningar i den nya medarbetaridén, kommungemensamma

Skövde kommuns jämställdhetspris 2013 gick till vård- och omsorgsprogrammet på Västerhöjd.

introduktioner för såväl medarbetare som chefer, ett fortsatt utvecklande av kommunens chefs- och ledarutvecklingsprogram och en gemensam nämndsekreterarutbildning för enhetlig hantering. Runt 200 medarbetare har deltagit i de två introduktioner för nyanställda medarbetare som genomförts vid två tillfällen under 2013. Märkbart är att många nyanställda medarbetare är relativt unga, vilket bidrar till en förnyring av personalstyrkan. Det är positivt och medför nya förmågor samtidigt som kunskap och erfarenhet lämnar organisationen genom pensionsavgångar. Sammanlagt har kommunen under 2013 satsat drygt 11 miljoner kr på extern kompetensutveckling. Inom många verksamheter finns även individuella kompetensutvecklingsplaner för samtliga medarbetare.

2.4 Jämställda verksamheter

Utifrån den handlingsplan för jämställda verksamheter som antogs förra året, har arbetet fortsatt under 2013. Under året har flertalet av de medverkande verksamheterna deltagit med politiker och tjänstemän i den tredagarsutbildning som kallas "Hållbar jämställdhet" (HÅJ). Utbildningen arrangeras av Sveriges kommuner och landsting (SKL) på uppdrag av regeringen. Utbildningen förlades till Skövde, vilket möjliggjorde ett stort deltagande från de olika verksamheterna. Kommunfullmäktige fick vid septembersammanträdet en introduktion till jämställdhetsintegrering av representant från SKL. Utifrån utbildningen har varje verksamhet valt en aktivitet att påbörja under 2013 och helt genomföra under 2014.

- Folkhälsa och ungdomspolitik – fokus på Nyeports verksamhetsområde med målet att alla ungdomar, tjejer som killar, som besöker Nyeport och dess filialer känner sig välkomna och kan utvecklas och respekteras för den individ de faktiskt är.
- Drogvanor – uppföljning och återkoppling utifrån könsperspektiv till personal, elevråd, nämnder, föreningar med fler med utgångspunkt från drogvaneundersökningar som genomförs.

- Kultur – kulturföreningar som får bidrag av kommunen ska aktivt arbeta med jämställdhet.
- Samhällsplanering – samhällsbyggnadsförvaltningen behöver öka delaktigheten i medborgardialogen och utveckla nya former.
- Arbetsmarknadspolitik – utgå från en genomtänkt verksamhetsplan. Kvinnor och män är såväl leverantörer som kunder.
- Ledarskap – startar i kursform 2014.
- Bidragsöversyn - perspektivet ska finnas med i arbetsgruppens arbete.
- Intern revision – uppföljning av planen "Hållbar jämställdhet" men också en utveckling av uppföljningssystemet avseende anvisningar kring genusperspektivet.

Slutsatser

- Arbetet med implementeringen av medarbetaridén ska fortsätta och ses långsiktigt.
- Högsta ledningens engagemang i medarbetaridén måste öka.
- Chefskurser måste prioriteras av cheferna.
- Arbetet med att utveckla jämställda verksamheter måste fortsätta.
- En plan för att utveckla arbetet med flera jämställda verksamheter från och med 2015 behöver tas fram.

3. Personalförsörjning

3.1 Jämställdhetsmål 1: Fler kvinnor på ledande befattning

Målet är delvis uppfyllt då många chefstjänster innehas av kvinnor. Samtidigt är kvinnor underrepresenterade på högre chefsnivåer, se tabell. På enhetschefsnivå (C-nivå) har en ökning av antal chefstjänster från skett 141 till 145. Antal kvinnor på denna chefsnivå har ökat från 96 till 102. Kvinnorna är flest inom barn- och utbildning, social verksamhet och omvårdnad. Flera verksamheter efterfrågar därför fler män på enhetschefsnivå. Inom teknisk verksamhet, som domineras av män på ledande nivåer, uppges svårigheterna vara att få kvinnliga sökanden med rätt kompetens. Konsult och service och KS-stab har en relativt jämn fördelning av kvinnor och män i sina verksamheter och bedöms långsamt vara på väg mot en jämställd ledning. Positiv särbehandling vid jämförbara kvalifikationer är en metod som antagits av Skövde kommun. Hur mycket den slår igenom är svårt att avgöra eftersom kompetens ska vara utslagsgivande.

”Vi vill ha en blandad sammansättning av människor, oavsett nivå eller verksamhet. Detta ökar vår möjlighet att ge bättre service.”

*Ur Vår medarbetaridé
– Värdegrund för oss medarbetare
i Skövde kommun.*

FÖRDELNING AV ANTAL TILLSVIDAREANSTÄLLDA CHEFER PER KÖN OCH CHEFSNIVÅ

Chefsnivå	Kvinnor	Män	Totalt per chefsnivå
A	4	8	12
B	8	18	26
C	102	43	145
Totalt antal chefer	114	69	183

DEFINITIONER: Tabellen visar antalet tillsvidareanställda kvinnor resp män per chefsnivå 1 nov 2013. A-chef motsvarar förvaltningschef, B-chef motsvarar avdelningschef, C-chef motsvarar enhetschef.

3.2 Jämställdhetsmål 2: Jämnare könsfördelning på kommunala befattningar

En bra blandning av individer har betydelse för den samlade kompetensen, kvaliteten och servicenivån. Skövde kommun har en traditionell könssegregerad organisation. Det innebär olika strukturella problem.

1. En till synes jämn könsfördelning kan ändå innebära att kvinnor och män finns inom olika yrkesgrupper inom verksamheten.
2. Kommunen har stora kvinnodominerade yrkesområden. Här har manliga sökande inte tillräckliga meriter eller är inte attraherade av dessa områden.

3. Kvinnor som grupp är mer attraherade av kommunal verksamhet än vad männen är.

Bedömningen är att arbetet för att få jämn könsfördelning är ett långsiktigt arbete som kräver strategiska insatser inom vår egen ram men också nationellt. Andelen tillsvidareanställda kvinnor har de senaste åren varit runt 79%.

3.3 Mångfaldsmål 1: Arbetsförhållanden

Förtroendevalda och anställda i Skövde kommun ska aktivt arbeta för en mångkulturell arbetsplats och aktivt motarbeta främlingsfientlighet och rasism

I Skövde kommer 16% av medborgarna från ett annat land eller har båda föräldrarna födda i ett annat land. Andelen tillsvidareanställda med annan etnisk bakgrund har ökat sedan förra året och ligger nu på 7,8%. Vid Skövde kommuns kommundemensamma introduktioner och utbildningar, i policyer och olika dokument uttrycks den positiva hållning som Skövde kommun har till ökad mångfald och förbudet mot diskriminering. Under året har medarbetaridén diskuterats och mångfald ingår som en viktig del. Flera förvaltningar uttrycker ett behov av fler medarbetare med utländsk bakgrund. Ett sätt att öka kompetensen inom mångfaldsområdet och andelen medarbetare med annan etnisk bakgrund är att erbjuda praktikplatser. Flera förvaltningar har under året sett över verksamheten för att kunna erbjuda fler sådana platser.

3.4 Mångfaldsmål 2: Rekryteringsannonser skall utformas så att ingen sökande, direkt eller indirekt, uteslängs på grund av icke nödvändiga krav

Som generell text i kommunens annonser står ”Skövde kommun arbetar aktivt för jämställdhet och mångfald i arbetslivet och vill därmed tillvarata de kvaliteter som en jämn könsfördelning och etnisk och kulturell mångfald kan tillföra verksamheten”. Detta är en signal om Skövde kommuns förhållningssätt till en mångfacetterad verksamhet. Flera förvaltningar upplever ett behov av ökad mångfald utifrån sina verksamheter och strävar efter att i rekrytering öka den totala andelen medarbetare med annan etnisk bakgrund. Exempel är skolförvaltningen och omvårdnadsförvaltningen som ser det som en nödvändighet för att erbjuda god kvalitet och service.

Omvårdnadsförvaltningens ambassadörer som arbetar med att rekrytera och attrahera nya medarbetare inom omvårdnad.

Omvårdnadsförvaltningen uppger att andelen anställda med utländsk bakgrund ökar.

Mångfald på arbetsplatsen är en framgångsfaktor och frågan kring mångfald är och bör fortsätta vara en viktig faktor i samband med nyrekryteringar.

3.5 Personalomsättning och pensionsavgångar

Kommunen står inför stora pensionsavgångar under kommande femårsperiod. De största pensionsavgångarna finns i grupper som undersköterska, barnskötare, vårdbiträde, specialpedagog och lärare i grundskolan. I nuläget ses inga svårigheter att säkra kompetensförsörjningen inom omvårdnadsområdet, däremot finns svårigheter att rekrytera specialpedagoger och lärare i trä- och metallslöjd. Andra definierade grupper som är svårrekryterade är upphandlare, personalutvecklare, arkitekter, ingenjörer och andra tekniska specialister samt SFI-lärare. Arbetet med kompetensväxling/ försörjning bedrivs på respektive förvaltning. Praktikplatser, sommarjobb, examensarbeten och mässdeltagande är ett sätt för att locka nya yngre och/eller nyutexaminerade medarbetare. Kommunens tjänster blir mer och mer kompetenskrävande och förutsätter både utbildning och erfarenhet. Ett utvecklingsområde är därför att arbeta med hur vi lockar medarbetare med erfarenhet. Ett arbete som fokuserar på attraktivt arbetsgivarskap har fortsatt under 2013. I ett första steg ska ett gemensamt mässmaterial tas fram för Skövde kommun. För att lyckas med detta krävs att resurser fortsatt avsätts från både personalenhet och kommunikationsenhet. Ett stort arbete startade under 2013 på omvårdnadsförvaltningen. Man arbetar aktivt med ambassadörer för att attrahera och rekrytera nya medarbetare. I det arbetet ligger även att säkra upp att unga utbildar sig inom det kompetensområde som arbetsgivare efterfrågar.

Antal externt annonserade tjänster var 2013 455 stycken. Till dessa var det många sökande vilket är glädjande. Kommunen kan också se att många stannar på sina tjänster länge. 32% av medarbetarna har varit anställda i kommunen mer än 21 år. Då kommunen är en kvinnodominerad verksamhet är en stor del av våra sökande kvinnor. Dock syns ett trendbrott för sökande till tjänster som ingenjör på plan- bygg- och lantmäteriförvaltningen.

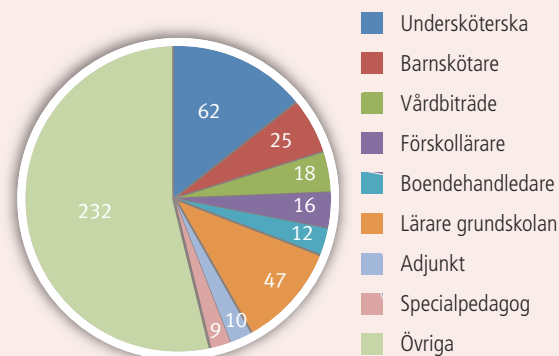
Under 2013 skulle 79 medarbetare gått i pension. Utav dessa 79 valde 38 medarbetare att stanna kvar i arbete.

PENSIONSavgÅNGAR

	2014	2015	2016	2017
Pensionsavgångar	68	79	107	105
Kvinnor	45	60	87	84
Män	23	19	19	20

DEFINITIONER: Tabellen visar antalet tillsvidareanställda medarbetare på kommunen som under respektive år uppnår 65 års ålder. Statistik från 1 nov 2013.

PENSIONSavgÅNGAR

DEFINITIONER: Cirkeldiagrammet visar antal pensionsavgångar per kategori under en femårs period. Statistik från 1 nov 2013.

Slutsatser

- Medarbetarna trivs i Skövde kommun.
- Jämställdhet och mångfald är förhållningssätt som bidrar till att bredda kompetensbasen vid rekrytering. Det ställer krav och vårt sätt att förhålla oss avgör hur vi lyckas.
- Arbetet med attraktivt arbetsgivarskap behöver utvecklas vidare tillsammans med kommunikationsenheten.
- Vi behöver arbeta strategiskt långsiktigt med employer branding.

Under året har en ny friskvårdsförmån tagits fram. Alla medarbetare har från och med 1 januari 2014 möjlighet att simma gratis på Arena Skövde.

4. Arbetsmiljö

4.1 Mångfaldsmål 2: Etniska trakasserier

Ingen anställd skall utsättas för etniska trakasserier, det vill säga uppträdande som kränker individens integritet utifrån etnisk tillhörighet

Begreppet trakasserier och förbudet att trakassera behandlas i olika utbildningar och vid introduktioner. Det följs upp vid medarbetarsamtal, medarbetarenkäter och arbetsplatsträffar. Vi har idag inga rapporter om etniska trakasserier. Bedömningen är att det finns bra rutiner och stöd i centrala anvisningar för hur situationer med trakasserier och kränkande särbehandling ska hanteras.

4.2 Friskvårdsarbete

Under året har en gemensam friskvårdsinsats tagits fram centralt på Skövde kommun. Från och med 1 januari 2014 erbjuds samtliga medarbetare förmånen att kunna motionssimma utan kostnad på Arena Skövde Bad. Alla förvaltningar förutom omvårdnadsförvaltningen i Skövde kommun erbjuder sina medarbetare en friskvårdstimme per vecka på arbetstid om verksamheten tillåter det. Friskvårdstimmen kan användas till de flesta typer av motion. Som medarbetare i Skövde kommun finns även förmånen att nyttja stadshusets gym Motionären. Utöver detta finns även förvaltningsspecifika satsningar. Omvårdnadsförvaltningen har istället för friskvårdstimme ett friskvårdsbidrag som kan användas till träningskort och liknande. Användningen av friskvårdsbidraget har sedan förra året ökat markant. Många förvaltningar har en friskvårdsgrupp/friskvårdsinspiratörer som arbetar med frågor kring friskvård och anordnar aktiviteter såsom friskvårdsdagar, stegtävlingar, föreläsningar, workshops etc. Kommunen bedöms göra ett gott arbete med friskvård och erbjuder nu friskvårdsaktiviteter till alla medarbetare på alla förvaltningar.

4.3 Förebyggande arbete

Tidig rehab är centrala medel för rehabiliteringsinsatser som förvaltningarna kan ansöka om för att förhindra sjukskrivningar. Nyttjandet av Tidig rehab har ökat sedan föregående år.

Insatserna är främst samtalsstöd, sjukgymnast och naprapat. Bedömningen är att insatserna används med gott resultat och uppfattningen är att kommunen genom detta hindra sjukskrivningar i många fall. Möjligheten att nyttja de pengar som finns centralt för Tidig rehab är relativt lika på förvaltningarna.

Omvårdnadsförvaltningen arbetar aktivt för att sänka sjuktalet och har genomfört riktade insatser på specifika enheter med höga sjuktal, bland annat genom att aktivt arbeta med Tidig rehab, upprätta handlingsplaner för sjukskrivna och tillsammans med företagshälsovården diskutera arbetsklimat i vissa grupper. På förvaltningsnivå har man arbetat förebyggande med den fysiska arbetsmiljön genom att bland annat anlita en ergonom, tagit fram planer för hot och våld, utbildningar, gjort individuellt anpassade hörselskydd på musikskolan och ventilationsutbyte i och med ombyggnation. Central samverkansgrupp (CSG) har under året utvecklat sin roll i arbetsmiljöfrågor och som skyddskommitté. En del i detta är att företagshälsovården med jämna mellanrum avrapporterar och för en dialog med CSG. Företagshälsovården, Avonova Kinnekullehälsan, lämnar månadsrapporter över hur Skövde kommun har nyttjat företagshälsovården för att man som arbetsgivare ska få bättre beslutsunderlag för ytterligare åtgärder. Även detta är ett led i det utvecklade samarbetet med företagshälsovården. Syftet med en utveckling av samarbetet är att stärka arbetsmiljöarbetet och det förebyggande hälsoarbetet i Skövde kommun.

”Alla är ansvariga för en god arbetsmiljö med jämställdhet och jämlikhet. Det innebär att vi strävar efter en frisk arbetsmiljö fri från diskriminering och andra psykosociala ohälsfaktorer.”

*Ur Vår medarbetaridé
– Värdegrund för oss medarbetare
i Skövde kommun.*

4.4 Systematiskt arbetsmiljöarbete

Kommunen har goda rutiner för hur det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) ska bedrivas centralt. Bland annat finns ett årshjul som beskriver aktiviteter och uppföljningar. Arbetet med SAM ser olika ut på respektive förvaltning och bedrivs utifrån deras förutsättningar. På flera förvaltningar arbetar man med årshjul för SAM och har rutiner för årlig uppföljning för bland annat olycksfall, tillbud, psykosocial

och fysisk arbetsmiljö. Andra förvaltningar ligger i startgropparna för att utveckla sitt arbete med SAM. Under året genomfördes en medarbetarenkät på konsult och service samt socialförvaltningen. Resultatet på konsult och service visade en minskning i nöjdhetsindex (NMI) på nästan 10% sedan 2011. Chefer har nu i uppdrag att arbeta med de frågor som hade lägst resultat vilket bland annat var möjligheten att påverka beslut, möjligheten att få information och möjlighet att få tiden att räcka till för att utföra det arbete som förväntas.

4.5 Sjukfrånvaro och rehabilitering

Den totala sjukfrånvaron på Skövde kommun har under året ökat med 0,7 procentenheter. Kvinnors sjukfrånvaro är dubbelt så hög som mäns sjukfrånvaro. Detta är inte unikt för Skövde kommun, samma trend ses i hela landet. Andelen av sjukfrånvaron som är långtidssjukfrånvaro har sedan föregående år ökat med 1,7 procentenheter. Värt att notera är att mäns andel av långtidssjukfrånvaro ökat med nästan 16 procentenheter. Förvaltningarnas satsningar på friskvård och ett utvecklat SAM syftar till att på sikt sänka sjukfrånvaron. Störst ökning totalt i sjukfrånvaro syns på omvårdnadsförvaltningen som har en ökad sjukfrånvaro med 2 procentenheter. Omvårdnadsförvaltningen har under året fört en kontinuerlig dialog med företagshälsovården för att få ner sjuktalet. Detta är ett arbete som kommer att fortsätta under 2014. Utöver detta arbete arbetar man på förvaltningen aktivt med ”Tidig rehab” som ytterligare ett led i att sänka sjuktalet. Sjukfrånvaron bedöms till största del som icke arbetsrelaterad dock finns problem i den fysiska arbetsmiljön som bör ses över. Utbildningsförvaltningen har under året gjort en sjukfrånvaranalyt som visade att sjukfrånvaron till stor del inte är arbetsrelaterad. Under året har det även införts en dialogmodell kring tjänstefördelning på en enhet. Modellen är ett led i att förbättra arbetsmiljön för lärare genom att sänka den upplevda stressen. Även skolförvaltningen har undersökt den ökade sjukfrånvaron. Någon generell slutsats kunde inte fastställas, men en anledning till korttidssjukfrånvaro skulle även här kunna vara upplevd stress. Även skolförvaltningen anger att sjukfrånvaron till största del inte är arbetsrelaterad. Bedöm-

ningen är att arbetet med att sänka sjuktalet behöver fortsätta även under 2014 på de förvaltningar som har höga sjuktalet.

SJUKFRÅNVARO PER INTERVALL, ANTAL DAGAR

Intervall	2013
Dag 1	8 251
Dagar 2-14	13 370
Dagar 15-90	12 475
Dagar 91->	26 368
Totalt antal dagar	60 464

DEFINITIONER: Tabellen visar utbetald sjuklön dag 2-14 för samtliga månadsavlönade samt ett snitt per årsarbetare.

SJUKLÖNEKOSTNAD

	2013	2012	2011
Total sjuklönekostnad dag 2-14	18,8 Mkr	17,3 Mkr	16,3 Mkr
Sjuklönekostnad dag 2-14 i snitt per årsarbetare	4 671 kr	4 296 kr	4 111 kr

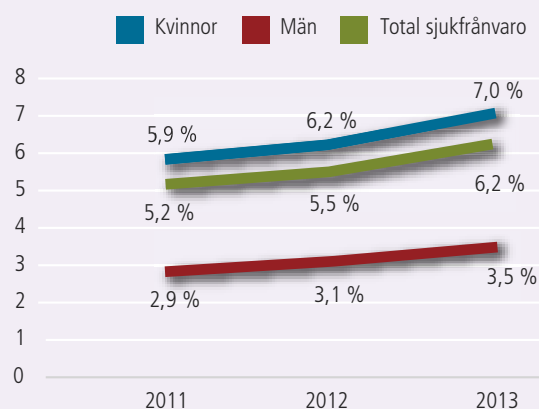
DEFINITIONER: Tabellen visar utbetald sjuklön dag 2-14 för samtliga månadsavlönade samt ett snitt per årsarbetare.

TOTAL SJUKFRÅNVARO PER FÖRVALTNING

Förvaltning	2013	2012
Skolförvaltningen	5,6%	5,0%
Plan-, bygg- och lantmäteriförvaltningen	3,9%	2,7%
Fritidsförvaltningen	5,1%	4,1%
Socialförvaltningen	4,9%	4,2%
Kommunstyrelsens stab, konsult och service	4,1%	3,8%
Kulturförvaltningen	4,1%	2,6%
Omvårdnadsförvaltningen	8,0%	6,0%
Tekniska förvaltningen	4,7%	3,8%
Utbildningsförvaltningen	5,3%	4,2%
Totalt Skövde kommun	6,2%	5,5%

DEFINITIONER: Tabellen visar den totala sjukfrånvaron för alla medarbetare uppdelat per förvaltning i timmar omräknat i %.

FÖRÄNDRING SJUKFRÅNVARO 2011-2013

DEFINITIONER: Diagrammet visar förändring i sjukfrånvaro över tid i % för samtliga medarbetare i Skövde kommun.

Slutsatser

- Samarbetet med Försäkringskassan och Företagshälsovården behöver utvecklas ytterligare.
- Arbetet med systematiskt arbetsmiljöarbete behöver utvecklas på vissa förvaltningar.
- Arbetsmiljöutbildningar behöver under året dras i gång för kommunens chefer.
- Sjukfrånvaron bör fortsätta att utredas på förvaltningar med höga sjuktalet.

Personalavdelningen pausgympar.

5. Lön och förmåner

5.1 Jämställdhetsmål 1: Lika lön för lika och likvärdigt arbete

Efter lönerevision 2013 tjänar tillsvidareanställda kvinnor i kommunen 90,6% av männens löner. En förbättring med 0,4 % sedan 2013. I lönekartläggningen har 61 personalkategorier jämförts. Jämförelsen visade att män tjänade mer än kvinnor i 29 personalkategorier. Kvinnor tjänade mer i 24 personalkategorier. Dessa grupper är av tradition kvinnodominerade, till exempel vård och omsorg. Män tjänar mer i samtliga lärargrupper förutom förskollärare. Värt att notera är att i övergripande yrken som spänner över hela kommunen såsom handläggare, ekonom, personalutvecklare, assistent, administratör, it-handläggare etcetera tjänar kvinnor mindre än män i tio av tretton grupper. I övriga tre finns inga män att jämföra med. Skolförvaltningen och utbildningsförvaltningen gör bedömningen att det kan finnas osakliga löneskillnader mellan lärargrupper på grund av kön och kommer därför att göra djupare analyser under 2014. 2010 års befattningsvärderingar slutfördes med satsningar på kock/kokerskor för att jämna ut osakliga löneskillnader mellan förvaltningar.

5.2 Löneavtal och styrdokument

Inför årets lönerevision hade varken Vision, SSR, Ledarna eller Kommunal något löneavtal. Kommunal varslade om strejk, men någon strejk bröt aldrig ut och påverkade inte utbetalning av nya löner nämnvärt. Flera förvaltningar har under året arbetat fram nya lönekriterier. Bland annat har skolförvaltningen arbetat fram nya kriterier som bygger på de

kompetensprofiler som skolverket tagit fram. Även omvårdnads-, social-, utbildningsförvaltningen och KOS-stab har nya kriterier som antingen använts för första gången 2013 eller tagits fram under året. Medarbetare, chefer och fackliga parter har varit involverade i arbetet. Utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen har även börjat arbeta fram en lönestrategi som kommer att användas under lönerevision 2015.

Även plan-, bygg- och lantmäteriförvaltningen och kulturförvaltningen har planer på att under 2014 skapa en flerårsstrategi för lönesättning. Bedömningen är att alla förvaltningar arbetar bra och självständigt och utvecklar sin decentraliserade löneprocess. Att flera förvaltningar utarbetar egna lönekriterier som är anpassade efter verksamhet ger tydlighet gentemot medarbetarna. Ytterligare ett plus är att de flesta förvaltningar har, eller är på gång att skapa, egna lönestrategier.

”Det är oerhört värdefullt att du som medarbetare kan känna dig framgångsrik i ditt arbete. Det ska vara en merit att arbeta och utvecklas i Skövde kommun.”

*Ur Vår medarbetaridé
– Värdegrund för oss medarbetare
i Skövde kommun.*

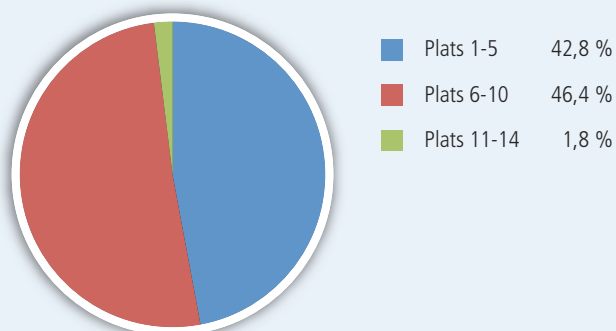
5.3 Lönerevision inklusive lönekartläggning

Personalutskottet hade 2013 två målsättningar.

Den ena målsättningen var att öka lönespridningen i kommunen. Lönespridningen ökade i 36 av de 58 största befattningsgrupperna i kommunen. I övriga 22 grupper minskade lönespridningen. Lönespridningen ligger i snitt bland dessa 58 grupper på 21,2%, vilket är en god lönespridning. I de

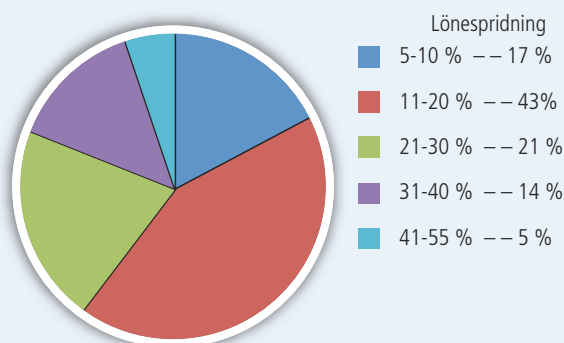

LÖNERELATIONSPLACERING I FÖRHÅLLANDE TILL 13 JÄMFÖRELSEKOMMUNER

DEFINITIONER: Cirkeldiagrammet visar vilken placering Skövde har i förhållande till våra 13 jämförelsekommuner i befattningsgrupper med fler än 15 medarbetare.

FÖRDELNING LÖNESPRIDNING

DEFINITIONER: Cirkeldiagrammet visar hur lönespridningen är fördelad i % i befattningsgrupper med fler än 15 medarbetare.

grupper där det är störst skillnad sedan förra året beror skillnaden på att medarbetare med hög lön har slutat och inte drar upp lönespridningen på samma sätt som tidigare.

Den andra målsättningen var att ha löner som står sig i konkurrensen gentemot andra kommuner. I 32 av 55 befattningsgrupper har Skövde kommun en medianlön som är bättre eller lika bra som hälften av våra jämförelsekommuner. Detta är en förbättring med sju grupper sedan förra året. De grupper som har förbättrat sig mest i lön jämföreslemässigt är dagbarnvårdare, lärare grundskola tidigare år och handläggare ekonomi. Dagbarnvårdare och lärare grundskola tidigare år är grupper som prioriterades i lönerevision på skolförvaltningen och här syns genomslag omgående. Kommunen har minskat andelen befattningsgrupper med placering 1-5 i lönejämförelsen med 14% sedan förra året. De grupper som tappar i jämförelsen är bland annat gymnasielärare, sjuksköterskor och arbetsterapeuter som nu ligger på placering 6-10. Totalt utfall 2013 blev 2,63%. På grund av de ekonomiska förutsättningarna hamnade utfallen nära de garanterade nivåerna i löneavtalen. Lönerevisionsprocessen fungerar överlag bra. En decentraliserad löneprocess kräver dock en tydligare central styrning för att hålla ihop Skövde kommun som en arbetsgivare. Lönebildningen ska anpassas efter de olika verksamheternas förutsättningar, men en bättre samordning behövs. Det är ett utvecklingsarbete som startar inför 2014 års lönerevision. Det saknas i dag dessutom IT-stöd i processen vilket innebär mycket manuellt arbete.

5.4 Personalförmåner ● ⇨

Som medarbetare i Skövde kommun finns flera olika förmåner. Bland annat finns möjlighet att

- semesterväxla semesterlönstillägg mot fler lediga dagar
- bruttolönväxla till ökad pensionsavsättning

- övergå till årsarbetstid där verksamheten tillåter det
- nyttja olika friskvårdsförmåner beroende på förvaltningstillhörighet. De flesta har en friskvårdstimme/vecka på arbetstid, om verksamheten tillåter det, eller ett friskvårdsbidrag
- teckna avtal om miljöbil som personalbil
- vara med på kommuncentrala och förvaltningsvisa friskvårdssatsningar.
- delta vid personalevent en gång per mandatperiod.

Slutsatser

- Ett utvecklingsarbete med den decentraliserade löneprocessen, men med en tydligare central styrning i det som ska vara kommungemensamt, påbörjades 2013 och kommer att utvecklas ytterligare kommande år.

Alla telefonister i Skövde kommuns telefonväxel har nu ett bevis på att de ger alla medborgare ett gott bemötande. Certifiering av samtliga telefonister i växeln har utförts under hösten 2013.

6. Personalstruktur

6.1 Antal anställda

Antalet medarbetare ligger på en stabil nivå. Minskningar och ökningar inom förvaltningar beror på verksamhetsövergångar, osäkerhet om rekrytering ska genomföras i detta läge, långtidssjukskrivningar, besparingar och övertalighetssituationer. I ett fåtal fall handlar det om utökning av någon tjänst. Andelen män är fortfarande underrepresenterade och då främst i de stora förvaltningar skola och omvårdnad. Det kommande året ses inga behov av att öka respektive minska antalet medarbetare. Däremot ses ett behov av kompetensväxling. Vissa behov av bolagisering ses över, vilket kan påverka antalet anställda.

6.2 Timvikarier

Timvikarier i kommunen utför 7% av alla årsarbeten. Detta motsvarar ca 280 årsarbetare, vilket är en minskning med sju årsarbetare sedan förra året. De förvaltningar som använder timvikarier mest i förhållande till övriga årsarbetare är omvårdnads- och fritidsförvaltningen. Inom omvårdnad anställs även semestervikarier på timanställning, vilket gör att andelen timvikarier ökar ytterligare. I övrigt använder omvårdnadsförvaltningen i första hand de tillsvidareanställda medarbetarna i vakansförmedlingen vid frånvaro. Socialförvaltningen vill minska antalet timvikarier inom socialpsykiatri och istället öka fyllnadstiden för dem som redan är anställda och som har etablerad kontakt med brukarna. Här skulle en gemensam vakansförmedling vara ett bättre alternativ. Förvaltningarna ser kontinuerligt över sina timvikarier och möjligheten att månadsanställa dem istället. Det är ett

kvalitetsarbete som i sin tur leder till bättre kontinuitet, mindre övertid och högre kompetens bland medarbetarna.

6.3 Medarbetare i arbetsmarknadspolitiska insatser

Sedan föregående år har arbetet med de arbetsmarknadspolitiska insatserna utvecklats starkt positivt.

Arbetsmarknadsavdelningens samverkan med förvaltningarna och externa aktörer har strukturerats upp med gott resultat. Arbetsmarknadsavdelningens nya organisation, som trädde i kraft förra året, stabiliserades ytterligare under hösten. Under året arbetades även nya riktlinjer för medarbetare i arbetsmarknadspolitiska insatser fram. Syftet med riktlinjerna är att skapa en gemensam och sammanhållen hantering i Skövde kommun avse-

ende medarbetare på BEA-avtalet samt att fungera som ett stöd för chefer i frågor om anställningsstöd, anställningsformer, lön och samverkan vad gäller BEA-avtalet. Under 2014 kommer fokus att ligga på att implementera de nya riktlinjer som träder i kraft under våren.

Antal medarbetare i arbetsmarknadspolitiska insatser har sedan förra året ökat med fem medarbetare och ligger nu på 150 personer. Den största ökningen finns på arbetsmarknadsavdelningen. Utifrån att arbetslösheten fortsatt ligger på en re-

”Våra arbetsplatsträffar stärker vår gemenskap och skapar känslan av att vi arbetar tillsammans.”

*Ur Vår medarbetaridé
– Värdegrund för oss medarbetare
i Skövde kommun.*

ANTAL ANSTÄLLDA

Förvaltning	Tillsvidare- anställda 2013	Förändring från 2012	Månads- avlönade 2013	Förändring från 2012	% män av månads- avlönade 2013
Skolförvaltningen	1 336	-19	1 497	+3	13,9%
Plan, - bygg- och lantmäteriförvaltningen	31	+1	34	+3	41,2%
Fritidsförvaltningen	65	+14	74	+14	58,3%
Socialförvaltningen	217	+14	236	+2	22,0%
Kommunstyrelsen stab, konsult och service	146	+6	163	+7	41,1%
Kulturförvaltningen	63	-2	68	-5	41,2%
Omvårdnadsförvaltningen	1 414	+13	1 508	-31	10,0%
Tekniska förvaltningen	310	-2	345	+13	54,2%
Utbildningsförvaltningen	366	-11	468	+4	39,1%
Totalt Skövde kommun	3 948	14	4 393	10	21,2%

ÅLDERSSTRUKTUR TILLSVIDAREANSTÄLLDA

Ålder	% Kvinnor	Förändring från 2012	% Män	Förändring från 2012	% Samtliga	Förändring samtliga
20-29 år	7,7%	+0,1%	9,3%	+0,6%	8,0%	+0,1%
30-39 år	19,3%	-0,6%	20,9%	+0,6%	19,6%	-0,4%
40-49 år	30,3%	+0,6%	23,6%	-0,2%	28,9%	+0,5%
50-59 år	29,8%	+0,4%	31,2%	0,0%	30,1%	-0,3%
60 och över	12,8%	+0,2%	15,0%	-0,9%	13,3%	0,0%

DEFINITIONER: Åldersstrukturen visar tillsvidareanställda i kommunen den 1 nov 2013.

lativt hög nivå och att långtidsarbetslösheten inte viker nedåt, så talar mycket för att Skövde kommun kommer fortsätta att öka antalet medarbetare i arbetsmarknadspolitiska insatser. Dock är det beroende av vilka politiska beslut som fattas. Utvecklingen för de grupper som är utsatta på arbetsmarknaden, det vill säga ungdomar utan fullständiga gymnasiebetyg, funktionshindrade, utomnordiskt födda samt arbetslösa 55-65 år, är klart negativ och ökningen av arbetslösa i denna grupp är markant.

6.4 Ålderstruktur ⇒

Den största förändringen i åldersstrukturen syns i att kommunen ökar andelen män i åldersgruppen 20-39 år. Ökningen sedan förra året är ca 1,5%/(Motsvarar cirka 60 medarbetare).

Slutsatser

- Förvaltningarna behöver fortsätta att se över timvikarier och ersätta dessa med månadsavlönade medarbetare i den mån det är möjligt.
- En gemensam vakansförmedling skulle ge fler medarbetare möjlighet till heltid. Kommunen skulle även få en högre kompetens, större kontinuitet och mindre övertid/fyllnadstid på hela kommunen.
- Implementering av riktlinjer för arbetsmarknadspolitiska insatser ska ske under året på samtliga förvaltningar.

På kommunen arbetas det dygnet runt i alla väder.

7. Arbetstid

7.1 Jämställdhetsmål 4: **Ökad anställningstrygghet och ekonomisk självständighet för kvinnor**

Kommunen strävar efter att erbjuda valfri sysselsättningsgrad. Att erbjuda heltid eller deltid är en organisatorisk och ekonomisk fråga som i huvudsak rör kvinnodominerade verksamheter. Frågan har betydelse för såväl ett attraktivt arbetsgivarskap som kostnadseffektiv verksamhet. Andelen månadsavlönade med heltidstjänst har ökat från 70,2% till 71,7%. Däremot minskar andelen tillsvidareanställda totalt och andelen visstidsanställda ökar. Gymnasieskolan genomför en neddragning på grund av minskat elevantal. Svenska för invandrare (SFI) ökar andelen visstidsanställningar på grund av osäkerhet kring fler vuxenelever med utländsk bakgrund. Inom omvårdnadsförvaltningen, som traditionellt haft en hög grad av deltidsanställda, är det idag 49,1 % som arbetar heltid. 47,1% av kvinnorna arbetar heltid och 68,1% av männen. Ökningen av andelen tillsvidareanställda med heltidstjänst inom förvaltningen beror sannolikt på en ökad positiv inställning till årsarbetstid som innefattar valfri sysselsättningsgrad, samt kombinationstjänster. Inom socialförvaltningen har andelen deltidsanställda bland de tillsvidareanställda ökat. Anledningen är främst att socialpsykiatri anställt nio nya medarbetare på deltid under 2013. Andelen

ANDEL MÅNADSAVLÖNADE MED HELTIDSTJÄNST

	2013	2012	2011
Andel månadsavlönade med heltidstjänst	71,7 %	70,2 %	70,2 %
Kvinnor	67,9 %	66,2 %	65,8 %
Män	86,3 %	85,2 %	86,4 %

DEFINITIONER: Tabellen visar andelen månadsavlönade i % som har en heltidstjänst 1 nov 2013.

medarbetare som var nöjda med sin tjänstgöringsgrad var vid senaste medarbetarundersökningen 90%.

7.2 Årsarbetstid

Under året har sextio nya medarbetare anslutit sig till årsarbetstid (ÅTD). Det är nu 860 medarbetare som arbetar enligt ÅTD-avtalet på kommunen. Flertalet av dessa har inte valt årsarbetstid för att få möjlighet till frivillig sysselsättningsgrad, utan för att få en större flexibilitet i sin arbetsvardag. Under året har en broschyr tagits fram för att marknadsföra ÅTD. I övrigt har inget aktivt arbete genomförts för att erbjuda fler medarbetare årsarbetstid. Anledningen till detta är att det under en tid varit bekymmer kring hanteringen av årsarbetstid centralt på kommunen, bland annat i personal- och lönesystem.

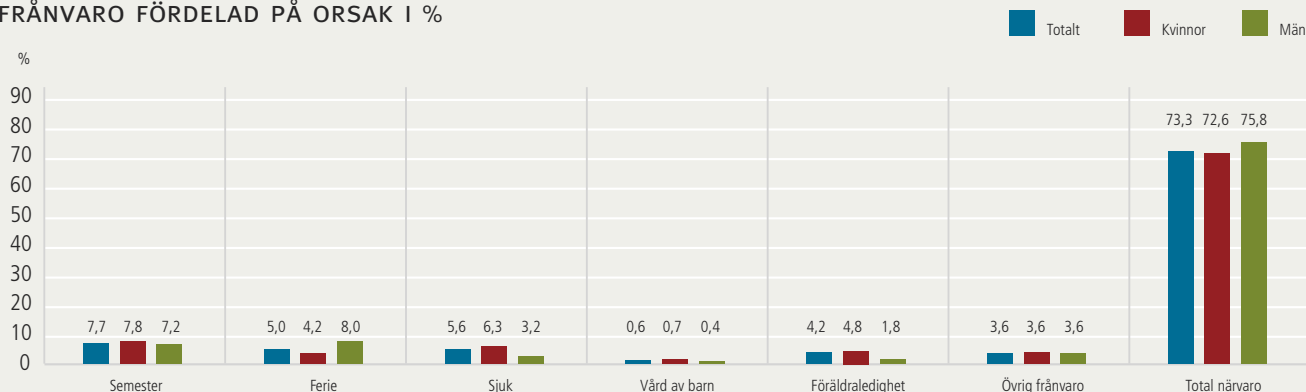
”Vårt arbete ska anpassas till varje situation och till varje personligt möte - det är i det mötet vår kvalitet upplevs och bedöms.”

*Ur Vår medarbetaridé
– Värdegrund för oss medarbetare
i Skövde kommun.*

7.3 Flexitid och fyllnadstid/övertid

De flesta tjänstemän i Skövde kommun omfattas av flexitidsavtalet. Flexibilitet är viktigt i dagens samhälle och en stor del av det attraktiva arbetsgivarskapet. Det finns ett behov i verksamheterna att kunna anpassa arbetskraft efter behov. Arbetet i sig är viktigare än tiden det tar att utföra det eller när det utförs. Det finns därför ett behov av ett modernare flexitidsavtal. Till skillnad från förra året har övertiden/fyllnadstiden minskat med cirka två årsarbeten och ligger nu på 37,5 årsarbeten. På omvårdnadsförvaltningen beror detta på den valfria syssel-

FRÅNVARO FÖRDELAD PÅ ORSAK I %

DEFINITIONER: Tabellen visar frånvaro från ordinarie arbetstid uppdelad på orsak. Urval är samtliga månadsavlönade på AB-avtal.

sättningsgraden som har ökat på förvaltningen i och med införande av årsarbetstid. Många medarbetare, bland annat vid kommunstyrelsens stab, har inlöst övertid vilket gör att det är svårt att säga hur mycket övertid som egentligen tas ut. Upplevelsen är att det är ett högt tryck på de flesta av medarbetarna. Detta signalerar både medarbetare och chefer och det syntes även i den medarbetarundersökning som gjordes på konsult och service under hösten. Tekniska förvaltningen har ökat sin övertid, bland annat på VA-avdelningen och fastighetsservice beredskap tas ut i större utsträckning än tidigare. Medarbetarna i kommunen har förutom registrerad övertid/fyllnadstid sammanlagt lite över tre miljoner kronor inestående i komptid.

7.4 Frånvaro

Sedan förra året har frånvaron ökat med 1,3 procentenheter och ligger nu på 26,7% av den totala ordinarie arbetstiden. Sjukfrånvaron för månadsavlönade har också ökat på alla förvaltningar men inte alla med samma höjning som samtliga medarbetare. Frånvaron är normal i förhållande till hur frånvaron brukar se ut nationellt. Kommunstyrelsen har den lägsta frånvaron och har även minskat ytterligare cirka tre procentenheter sedan förra året. Detta beror främst på minskat uttag av semester och föräldraledighet och låg sjukfrånvaro jämfört med andra förvaltningar. Många förvaltningar har ökat föräldraledighet vilket troligen är ett resultat av att vi har anställt fler yngre medarbetare. Aktivt arbete sker på många förvaltningar för att både män och kvinnor ska kunna ta ut föräldraledighet på lika villkor oberoende arbete. Då yngre män har ökat bland våra medarbetare kan det om några år blir intressant att se om uttaget av föräldraledighet och vård av barn (VAB) jämnas ut mellan könen.

Slutsatser

- Det bör utredas vilka problem som finns med ÅTD.
- Det bör prioriteras att arbeta fram ett nytt arbetstidsavtal.

8. Personalmått

ÖVERSIKT PERSONALMÅTT

Personalstruktur	2013	2012	2011
Antal årsarbeten (volymmått)	4 017	4 018	3 963
Antal tillsvidareanställda	3 913	3 934	3 895
– Kvinnor	3 124	3 137	3 078
– Män	789	806	817
Antal visstidsanställda	445	412	402
– Kvinnor	316	308	304
– Män	129	104	98
Totalt antal månadsavlönade	4 358	4 346	4 297
– Andel tillsvidareanställda	89,7%	90%	89%
Antal anställda i arbetsmarknads- politiska insatser	150	145	-
– Kvinnor	68	68	-
– Män	82	78	-
Antal årsarbeten utförda av timvikarier	280	287	290
– Kvinnor	215	224	228
– Män	65	63	62
Antal chefer (A, B, C nivå)	183	178	177
– Kvinnor	114	108	107
– Män	69	70	70
Personalförsörjning	2013	2012	2011
Personalomsättning	6,4%	5,9%	6,3%
Antal externt annonserade tjänster	455	456	495
Arbetsmiljö	2013	2012	2011
Frisknärvaro (= <5 sjukdagar)	58,3%	60,7%	63,4%
– Kvinnor	54,6%	57,2%	58,1%
– Män	72,5%	73,6%	76,0%
Total sjukfrånvaro	6,2%	5,5%	5,2%
Kvinnor	7,0%	6,2%	5,9%
< 29 år	5,1%	4,4%	4,1%
30 - 49 år	7,2%	6,2%	5,6%
> 49 år	7,4%	6,8%	6,8%
Män	3,5%	3,1%	2,9%
< 29 år	3,3%	3,1%	2,9%
30 - 49 år	3,5%	3,3%	3,0%
> 49 år	3,7%	3,0%	3,1%
Varav långtidssjukfrånvaro (> 60 dgr)	51,1%	49,4%	47,9%
– Kvinnor	53,3%	51,6%	50,1%
– Män	51,1%	35,9%	35,7%
Olycksfall och tillbud	873 st	755 st	868 st
Total sjuklönekostnad dag 2 - 14	18,8 Mkr	17,3 Mkr	16,3 Mkr
Total sjuklönekostnad dag 2 - 14 per årsarbetare	4 671 kr	4 296 kr	4 111 kr

FORTS. ÖVERSIKT PERSONALMÅTT

Arbetstid	2013	2012	2011
Andel med heltidstjänst	71,1%	70,2%	70,2%
– Kvinnor	67,9%	66,2%	65,8%
– Män	86,3%	85,2%	86,4%
Antal månadsavlönade som omfattas av årsarbetsavtal (ÅTD)	860 st	816 st	761 st
Frånvarotid av ordinarie arbetstid	26,7%	25,4%	25,5%
– Kvinnor	27,4%	26,17%	26,8%
– Män	24,2%	22,7%	20,9%
Fyllnads- och övertidstimmar omräknat i årsarbeten	37,5	39,8	39,5
– Kvinnor	28,3	29,8	29,7
Män	9,2	10	9,7

DEFINITIONER PERSONALMÅTT

Årsarbete

Antal arbetade timmar under året dividerat med 1 700 timmar är en schablon.

Månadsavlönade

Tillsvidareanställda och visstidsanställda (till exempel vikarier och allmän visstidsanställning) med månadslön.

Tillsvidareanställda

Medarbetare med så kallad fast anställning.

Arbetsmarknadspolitiska åtgärder

Avser medarbetare som har någon typ av lönebidrag. Anställning enligt AB eller BEA.

Personalomsättning

Antalet tillsvidareanställda som har slutat i Skövde kommun under perioden dividerat med genomsnittliga antalet tillsvidareanställda. Observera att det gäller samtliga anställda oavsett om man byter förvaltning eller slutar helt i kommunen.

Frisknärvaro

Andel månadsavlönade som under året har fem eller färre sjukskrivningsdagar.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron i timmar omräknat till procent. Avser samtliga anställda det vill säga såväl månads- som timavlönade.

Långtidssjukfrånvaro

All sjukfrånvaro som är över dag 60 i sjukperioden.

Frånvarotid

Frånvaro från ordinarie arbetstid. Med ordinarie arbetstid avses all tid som ska utföras enligt respektive anställds anställningsavtal, det vill säga inte faktiskt arbetad tid. Avser månadsavlönade.

Fyllnads- och övertidstimmar

Timmar som utförs av månadsavlönade utöver ordinarie arbetstid och som ersätts med fyllnads- respektive övertidsättning.

Läs hela Skövde kommuns årsredovisning med bilagor

- Nämndernas och Folkhälsorådets verksamhetsberättelser
- Kommunfullmäktiges och nämndernas måluppfyllelse 2013

Håll dig uppdaterad om vad som händer i Skövde kommun
genom att gå in på vår webbplats www.skovde.se.

Kommunstyrelsens stab